DE EXEMPTIONIBUS, & SUBJECTIONIBUS...

Johann Friedrich Ignaz Karg von Bebenburg

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT EMANUELE
13
14 S
5

37.

13-23.C.13

Digitized by Google

AI 298 B 3a

Digitized by Google

NAZIONALE

Digitized by Google

JOANNIS FRIDERICI KARG
Bambergenſis Franconis.

PAX RELIGIOSA

Sive

De exemptionibus, & ſubjectionibus Religioſorum

BIBLIOTECA NAZ
ROMA
VITTORIO EMANUE

Opuſculum curioſum, utile, ac univerſam propè Authoritatis Epiſcopalis materiam, facili & planâ methodo, Theologicè, Nomo-Canonicè, Hiſtoricèq; pertractans,

hodiernis juribus ac uſibus accommodatum.

Cum Permiſſu Superiorum.

Herbipoli typis Joan. Hertz, Anno M. DC. LXXX.

Digitized by Google

DE Clementissima commissione Celsissimi ac Reverendissimi Principis & Domini, D. PETRI PHILIPPI, *Episcopi Bambergensis & Herbipolensis, S. R. Imperii Principis, Orientalis Franciæ Ducis &c. ego infrascriptus perlegi attentè* Pacem Religiosam *Amplissimi Viri, Domini Ioannis Friderici Karg SS. Theol. & I. U. Doctoris, S. R. E. Protonotarii & Comitis Palatini, suæ Celsitudinis Consiliarii Intimi & Ecclesiastici, nec non Collegiatæ S. Iacobi Majoris Bambergæ Canonici Capitularis: quæ cùm præter solidit atem doctrinæ, discretionem q; cum candore ac zelo conjunctam, Episcopali Regimini plurimum lucis aspergat; nec quicquam contineat, quod Christianam pacem, fidem, pietatem, aut bonos mores offendat, eam censeo dignam esse, quæ non modò, unà cum Appendice, typis imprimatur; sed & Ecclesiasticorum ac Regularium factis continuò exprimatur: sinceræq; gratulationis ergò Chronognosticon sequens adscribo:*

SaLVe tot DVBIIs potIor PAX
Certa trIVMphIs!

Ioannes Hermannus Majestatis suæ Celsitudinis Consiliarius Intimus.

Celsis-

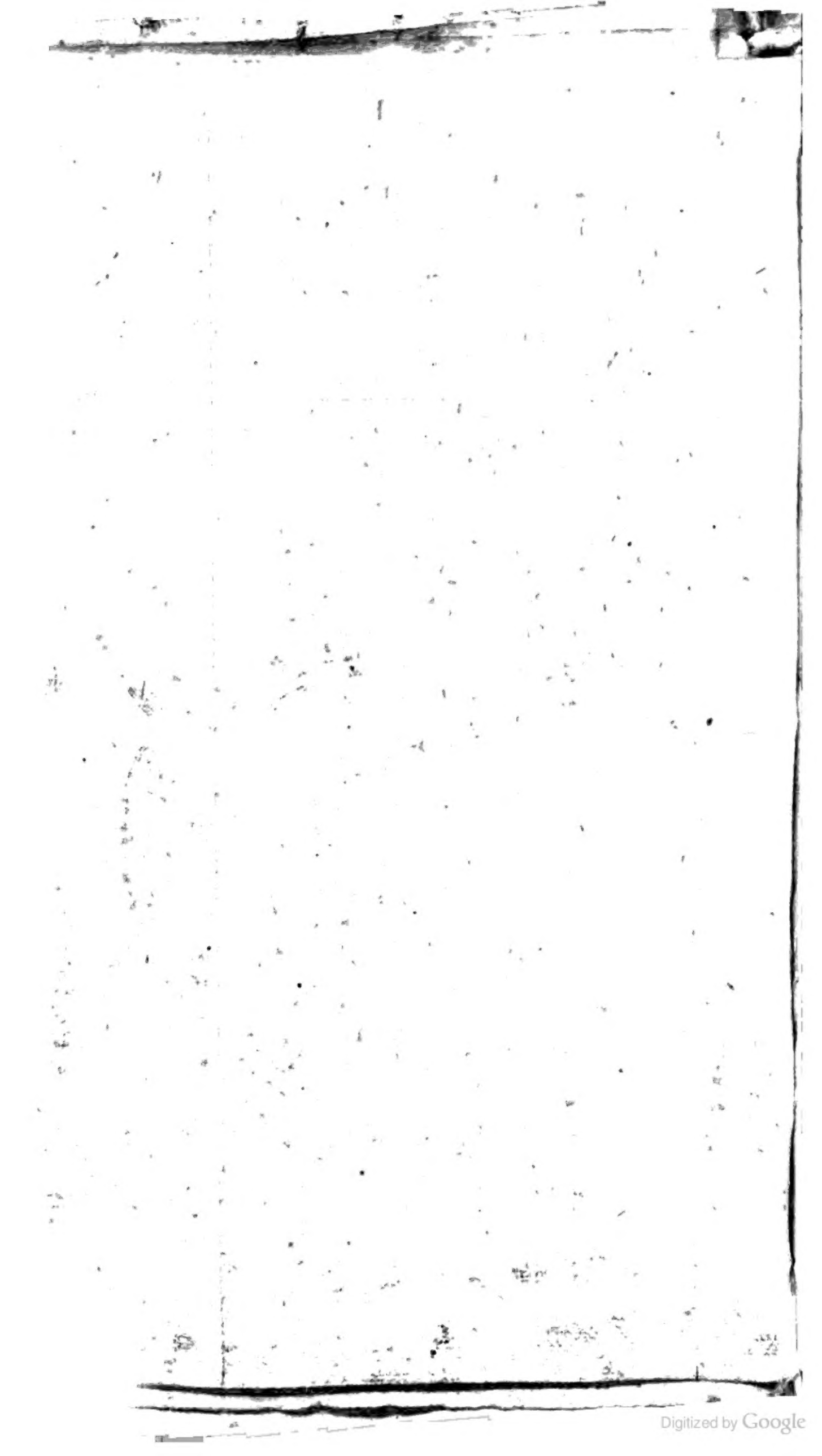
Digitized by Google

Celsissimo & Reverendissimo

Principi ac Domino D.

PETRO PHILIPPO

Episcopo Bambergensi & Herbipolensi, S. R. Imperii Principi, Orientalis Franciæ Duci &c. Domino meo Clemen. tissimo.

INgenuus est hic libellus, Celsissime ac Reverendissime Princeps, Domine Clementissime, *atq; ut talem se omnibus prodat, Gentilitiorum Cordium Tuorum figuram præfert, ingenuorum hominum more*, de quo Macrobius in Saturnalibus: *& quoniam ob rerum vastitatẽ exiguâ hâc mole contentam pro Bibliotheca portatili esse*

Digitized by Google

poteſt, monente Galeno lib. de compoſ. medic. c. 1. *in Templo Pacis, hoc eſt, apud Celſitudinem Tuam collocari primitus optat, duo ſimul obtenturus,* ſcutum cordis *videl. contra Obtrectatorum invidiã; Sanarumq́ mentium* affectum propitium, *apud quas tanta eſt ſublimis Sapiẽtiæ, integritatis, prudentiæ, Zeli, & placidiſſimorum Celſitudinis Tuæ morum æſtimatio, ut Celeberrimorum Inſignium Tuorum præfixio poſſit eſſe pro velis ac titulo glorioſi Patrimonii Tui (quod eſt boni publici atq́ Concordiæ, ſtudiũ) ac proinde* PAX RELIGIOSA, *veluti rerum ad S. Matris Eccleſiæ, Tridentinæq́ cumprimis Synodi mentem à Celſitudine Tua in Epiſcopatibus Bambergenſi & Herbipolenſi geſtarum adumbratio, ſive ad Conciliandum ſibi pretium, ſive ad demonſtrata tranquillitatis*

litatis publicæ commoda conſervanda, meritò in fronte præ ſe ferat ac revereatur Authoritatem Celſitudinis Tuæ, tanquam Religioſiſſimi Antiſtitis, Sapientiſſimi Ducis, Amabiliſſimi Principis; ac multò æquiùs ab Eo ſumat exordium, à Quo vigorem trahit ac robur; quàm nonnullæ quondam Italiæ Civitates, teſte Suetonio, *initium anni à die, quo primùm Octavius Auguſtus ad eas acceſſerat: ec quid enim delectabiliùs, raptis ad ſe leniter unitisq; hominum cordibus, Calendas Pacis inchoat*, Sacratiſſimis Cordibus Tuis? *quæ generoſi Celſitudinis Tuæ Antenati* Tria *acceperunt, ut eſſent ternæ Charitum ſedes, unde cum avito* ſanguine, lac & mel *in Te confluerent, circumſeptosq; tot Cordibus humillimos Clientes ac ſubditos tutos facerent ab omni amaritu-*

dine ſortis adverſæ, & prodigiosâ quâdam metamorphoſi, non rigidos, ùt fabuloſum caput Meduſæ; ſed melleos redderent quorumcunque, etiam hoſtium, animos, ſtatim atque Cordium Tuorum, hoc eſt, benignisſimæ Comitatis Tuæ vel ſtillam libaverint. Si quorum tamen palatus tanto livore deſtructus eſt, ut nullam planè dulcedinem ſentiant, ſtabit & contra tales, ſub potentisſimis Celſitudinis Tuæ Auſpiciis, PAX *hæc firma ac ſtabilis, Tuente Te,* juxta S. Bernardi Doctoris mellei verba, *locum, quem tenes; dignitatem, quâ polles; poteſtatem, quam accepiſti, ut Epiſcopalis Ordinis jus & dignitas,* unicus Religioſæ Pacis meæ ſcopus, *ex integro conſervetur. Quod ut jugiter fiat, Celſitudini Tuæ longam ætatem & Salomoni Sæculi Noſtri* Schalom, *id*

ideſt, ſolidam Pacem ac omne bonum animitus apprecor, ac poſt inclinationem profundam, lucubrationum mearum Hecatomben, unà mecum, demiſſiſſimè dedico, atque permaneo

Celſitudinis Tuæ

Ex Caſtro Montis Mariani ſupra Herbipolim in feſto S. FRIDERICI Epiſcopi Ultrajectenſis, & Martyris pro Veritate, die 18. Julii 1680.

Humillimus, fideliſſimus & devotiſſimus

J. F. Karg M. P.

Procœmium.

1. *Procœmiorum usus ac utilitas.*
2. *Occasio ad præsens opusculum.*
3. *Scopus Authoris*
4. *Injusta Regularium exemptorum querela adversùs Episcopos.*
5. *Paranesis ad Episcopos, ac Regulares exemptos.*
6. *Præmunitio Authoris contra criminatores,*

1. AReopagitarum singulari (a.) quidem Jure antiquitus cautum fuerat, ne causam dicturus uteretur procœmio, quo judices vel ad odium permoveret, vel ad commiserationem. At secùs est de Jure communi, cujus Augustissimus Conditor Justinianus Imperator (b.) ad corpus Legum non semel præfatus fuit: imò & SS. Pontifices (c.) sua quoque sacro Juri Canonico præmisêre procœmia, gnari, eam esse passim præcupidorum hominum aviditatem, ut nisi sub ipsum operis ingressum primo statim obtutu intentionem Authoris ob oculos positam videant, præcon-

concepto totius operis evolvendi faſtidio, difficillimè lectionem aggrediantur,& vix unquam abſolvant: id quod in privatorum ſcriptis potiſſimùm accidit, quorum titulis illud M. Actii Poëtæ ſæpiùs congruit, qui (d.) cùm breviſſimus eſſet, in Diva Camænarum æde, maximâ formâ ſibi ſtatuam collocavit. Ut non inutiliter impendendam à me operam arbitrer, ſi brevi quodam proœmio, ex quo mens mea diſpici (e.) poſſit, lectori benigno præindicem ſuſcepti à me hujus laboris occaſionem ac intentionem.

2. Atque ut ab occaſione incipiam, eam dedit Celſiſſimus ac Reverendiſſimus Princeps & Dominus D. PETRUS PHILIPPUS, Epiſcopus Bambergenſis, & Herbipolenſis, S. R. I. Princeps, Orientalis Franciæ Dux &c. Dominus meus Clementiſſimus, evulgato die Sextâ Aprilis, Anno 1679. Decreto, cujus tenor unà cum aliis ſuæ Celſitudinis Decretis & Declarationi-

Digitized by Google

bus ſub finem attextus eſt: quod cùm nonnulli vel durum nimis, vel invidioſum putaverint, operæ pretium duxi, neceſſitatem ac utilitatem Ejusdem oſtendere, omnibus hujus opuſculi partibus ex SS. Canonibus, Conſtitutionibus Apoſtolicis, Decretis Conciliorum, SS. Congregationum declarationibus, ſinceriore Hiſtoria, &, ut hominis factioſi notam effugerem, ſcriptis Regularium ipſorummet, delumptis, ſi vel impugnatus, vel debitè requiſitus fuero, confeſtim laudaturus Authores ad evictionem obſtrictos.

3. Scio argumentum hoc à permultis variè diſcuſſum fuiſſe: At quoniam vel nimis jejunè, vel factioſè, vel acerbè; à nemine verò, de quo mihi conſtet, Theologicè, Canonicè, & Hiſtoricè ſimul hæc ſparta ſuſcepta fuit: ego, ſolo Chriſtianæ concordiæ ſtudio, poſt tractatam nuper è S. Synodi Tridentinæ Canonibus *Pacem Catholicam* cum Adverſariis Fidei noſtræ, inteſtinis quoque

que diſſidiis obviaturus, *Pacem Religioſam* non tam procurare, quàm à tempore ejusdem Concilii obtentam monſtrare conſtitui, eâ fide, ſinceritate, ac Methodo, ut, licèt Eccleſiaſticus & in Epiſcopali ſervitio conſtitutus ſim, unum ordinem, *Eccleſiaſticum ſcilicet*, opere teneam, cæteros charitate; nec usquam veſano mei ſtatûs amore illectus, aut Epiſcopos aut Eccleſiaſticos contra fas efferam; aut Regulares infra ſuî gradûs prærogativas ullatenus deprimam, votorum ſummam tunc conſecuturus, ſi, oſtensâ Epiſcopalis muneris & Regularium operarum utili conjunctione, effecero, ut ſinè livore, contemptu, ac metu, Epiſcopi, Eccleſiaſtici, & Regulares, viribus ſtudiisque unitis incumbant ad ſeriò ac ſedulò procurandam majorem DEI gloriam, & animarum ſalutem: ita nos præclarè commonente Hugone de S. Victore (ſ.) *licèt in Monacho & Canonico diverſitas ſit habitûs, idem tamen debet eſſe Religionis affectus.*

4°

4. Tantum abeſt, ut vel diſſidii, vel perſecutionis Regularium Author ſim, qui ſi publica Confeſſariorum, Prædicatorum, Doctorum &c. munia certatim ſuſcipiunt, & Epiſcopalibus vineis excolendis operas ſuas paſſim addicunt citra turbationem (ùt Illi quidem ajunt) Religioſi ordinis ſui: queri profectò non debent, quòd multiplices pro varietate caſuum ſortiantur ſuperiores, modò intra ſuos quique ſe limites ita pacatè contineant, ut Epiſcopus non uſurpet ea, quæ ad Regularem Exemptorum obſervantiam pertinent; nec Regularis Superior jurisdictionem Epiſcopalem, cui Regulares operarii in iis, quæ publicas ejusmodi functiones concernunt, ſe ſponte ſubmittunt, invadat. Adeò ut Regulares exempti potiùs, ſi & operas, & querelas continuent, tam iniquâ favoris Epiſcoporum illos in muneris ſui communionem admittentium interpretatione notam ingratorum, ne dicam factioſorum, incurrant;

rant; atque vel juxta Religiosi statûs sui à *relinquendo* dicti etymon, officia prædicta dimittere aut nunquam acceptare; vel annexam his obligationem subire teneantur.

§. Ubi ut sensus meos clarè depromam, Candidè assevero, extrema utrinque vitanda esse & nec insultandum Episcopis à Religiosis, qui ab illis non planè obluctantes ac inviti ad Ecclesiasticorum ordinum gradum & publicas Clericorum functiones admissi sunt: nec è diverso, cùm Episcoporum quorundam socordia, vel ob adauctum gregem insufficientia, complures olim Monachos è solitaria quiete ad sustinendum magna ex parte Episcopalis ministerii pondus evocârit, par esse, ut absque causa lamententur de eo Episcopi & Ecclesiastici, quod Prædecessorum suorum vitio, aut cum ingenti saltem beneficio contigit, dummodo à Religiosis exemptis Episcopi pacificè frui sinantur Jure suo, quod per se liqui-

dum

dum eſt, maximè poſt S. Tridentinam Synodum, & tot conſtitutiones Apoſtolicas, atque declarationes.

6. Criminentur nunc, ſi qui velint; & ſive in Epiſcopale regimen, ſive in Regularium ſtatum, ſive tandem in me utriusque vindicem amarulentiæ virus turpiter evomant: mihi ſanè illud præprimis curæ, ac veluti pro antidoto erit, ut quibuslibet Adverſariis, juxta aureum S. Auguſtini & Regularis, & Epiſcopi monitum, non quidem convitiando (quod ſemper abſit!) ſuperior efficiar; ſed ſalubrior errores vanasque nonnullorum, ſoli vocum cortici ac neſcio quibus formalitatibus inhærentium, perſuaſiones convincendo: ita tamen, ut univerſa, quæ ſcribam, S. Sedis Apoſtolicæ judicio demiſſiſſimè ſubjecta profitear; & quemadmodum in ſentiendo ſincerus ac liber ſum, ita liberos atque ſinceros hujus libelli cenſores deliderē, non carnales criminatores.

a, Alexan. ab Alex. l. 3. dier. genial.

c. 5.

c 5.b. ad Instit.& Novel.c.Greg.IX. ad V.libr. Decretal.Bonif. VIII. ad lib. VI. Decretal. Clemens V. ad Clementin. d. Plin.l.34.c 5 e. L. fin. & ibi DD. ff. de hered.instit.f.l.2de clauſt.anim c.16.

Pacis Religioſæ Index Decadum & Capitum, ſecundùm numerum foliorum.

DECAS I.

De exemptione Religioſorum.

CAPUT I. De præcipuis duabus differentiis ſtatûs Eccleſiaſtici & Religioſi *fol.* 1. II. Quid & Quotuplex ſit, & à quo detur exemptio? f. 10. III. Quare data fuerit nonnullis exemptio? f. 11. IV. Quæ fuerit mens S.Bernardi de exemptione? f. 16. V. De plerorumque Regularium exemptione ſubſecuta, f.17. VI. Quomodo probetur & defendatur exemptio? f.20. VII. An hodie Regularibus exemptio competat de Jure communi? f. 23. VIII. De commodis & incommodis exemptionum. f.

24. IX. An Ecclesia vel Religio exempta renuntiare possit privilegio exemptionis? f. 29. X. Quid suadendum sit Episcopis, & Religiosis exemptis? f 31.

DECAS II.

De subjectione Regularium quantumvis exemptorum.

CAPUT I. De Reverentia localibus Episcopis debita à Regularibus exemptis f. 34. II. De præeminentiis Episcoporum localium in Ecclesiis Regularium exemptorum. f. 35. III. An Regulares exempti, hodiedum subjiciantur Episcopis in materia fidei, festorum, jejuniorum, & publica saltem observatione interdictorum generalium locorum? f. 40. IV. Quid dicendum de usu publico Calendarii Julianæi? f. 44. V. An Regulares exempti, generaliter subsint Episcopis ratione delicti, contractûs, aut rei sitæ? f. 45. VI. Quid de salario causæ agitatæ coram Episcopo? f. 47. VII. An Episcopus in notoriis declarare possit excommunicatum

tum Regularem exemptum? f. 48. VIII. An Regularis exemptus possit coram Episcopo re conveniri? f. 52. IX. An Episcopus habeat potestatem in Regulares, occasione turbatæ vel offensæ jurisdictionis Episcopalis? f. 53. X. An Regulares, aliàs exempti, subjiciantur Episcopis ratione publicorum officiorum? f. 57.

DECAS III.

De aliis Exemptorum subjectionibus: & primò de ordinatione Regularium exemptorum.

Caput I. De plerisque immutationibus factis à S. Synodo Tridentina circa materiam exemptionis f. 59. II. Qualis sit hæc jurisdictio delegata: quæ Episcopis attributa fuit à S. C. Trid. & Pontificiis Constitutionibus subsecutis? f. 67. III. De ordinatione Regularium passiva f. 72. IV. An Prælati Religionum exemptarum dispensare possint in interstitiis cum suis Religiosis f. 76. V. An iidem Subditis suis sæcularibus con-

cedere

cedere possint litteras dimissoriales? f. 79. VI. An Religiosi exempti suos dimittere possint ad Episcopum non Diœcesanum? f. 80. VII. Quonam titulo Regulares sint ordinandi? f. 82. VIII. An Episcopus ordinaturus inquirere debeat in mores, ætatem, & scientiam Regularium ordinandorum? f. 84. IX. De Regulariũ ordinatione activa. f. 92. X. An Abbates habentes facultatem conferendi tonsuram vel minores ordines subditis sibi Regularibus, stante Decreto 5. C. Trid. *sess.* 23. c. 10. conferre possint tonsuram ac minores ordines personis sæcularibus habentibus litteras dimissorias à suis Ordinariis? f. 95.

DECAS IV.

De subjectione Regularium ob curam animarum & administrationem Sacramentorum.

Caput I. Unde oriatur hæc subjectio? f. 103. II. De Regularium exemptorum approbatione activa. f. 106. III. Unde proveniat jurisdictio Regulari-

larium, ad finem miniſtrandi Pœnitentiæ Sacramentum? f.110. IV. An ſufficiat ſola præſentatio Confeſſariorum? f.115. V. An ſinè cauſa revocari poſſit approbatio vel licentia Regularis abſque examine admiſſi? f.118. VI. An novus Epiſcopus vocare poſſit omnes Regulares ad novum examen? f. 119. VII. An approbatio prævio examine ſemel conceſſa Regularibus, ab Epiſcopo ſinè cauſa revocari licitè poſſit? f. 120. VIII. Quibus de cauſis Epiſcopus ſuſpendere poſſit Confeſſarios Regulares à ſe approbatos; vel revocare licentiam iis conceſſam? f.123. IX. An Epiſcopus limitare poſſit licentiam audiendi confeſſiones, quoad loca, perſonas, ac tempus? f. 127. X. De cura infirmorum tempore Peſtis. f.130.

DECAS V.

De caſibus Reſervatis.

CAP. I. An Epiſcopus reſervare ſibi poſſit aliquos caſus? f.137. II. An expediat reſervatio caſuum? f. 141. III. Quomodo ſe gerere debeat Epiſcopus in abſolvendo, vel danda licentia à reſervatis? f. 145. IV. De uſu Bullæ Cruciatæ, & abſolutione indirecta à caſibus reſervatis f.148. V. An reſervatio caſuum extendatur ad peccata ante ejus pro-

promulgationem commissa? f. 157. VI. An pœnitens obligari possit ad detegendum extra confessionem Episcopo peccatum reservatum? f. 157. VII. An superiori liceat audire solùm reservata, & ab iis sacramentaliter absolvere? f. 159. VIII. Vtrum pœnitens, post publicatum Jubileum, sinè nova licentia absolvi possit à casibus reservatis? f. 160. IX. Quid dicendum sit de Indulgentiis instar Jubilei concessis? f. 162. X. De casibus Bambergæ & Herbipoli reservatis. f. 163.

DECAS VI.

De subjectione Regularium in celebratione missarum, processionibus, & Verbi DEI prædicatione.

Cap. I. S. C. Trid. Decretum de observandis, & evitandis in celebratione missæ f. 170 II. De Capellis Monachorum. f. 173. III. De expositione publica SS. Evchariſtiæ f. 178. IV. De oratoriis privatis. f. 180. V. De celebratione missæ coram Episcopo. f. 186. VI. De prohibitione Episcopali, ne Regulares in Ecclesiis suis, absque licentia Episcopali, Sacerdotes extraneos admittant. f. 190. VII. De processionibus & precibus publicis. f. 191. VIII. De controversiis præcedentiæ Regularium. f 196. IX Quatenus subjiciantur Episcopis Regulares publicè con-

concionaturi f 198. X. Historia constitutionis *Inscrutabili* cum adjectis ejusdem Declarationibus, & aliis Apostolicis Constitutionibus subsecutis. f 207.

DECAS VII.

De aliis subjectionibus Regularium exemptorum.

CAP. I. Quænam sint Episcoporum partes in erectionibus novorum conventuum. f. 256. II. De jurisdictione localium Episcoporum in parvis conventibus debito numero destitutis. f. 267 III. De editione librorum, & impressionibus lucrativis. f. 273. IV. De renuntiationibus Novitiorum. f. 282. V. De reclamationibus nulliter professorum. f. 296. VI. De recognitione miraculorum, indulgentiarum, & SS. Reliquiarum. f 302. VII. De obligatione Regularium accedendi ad Synodos Diœcesanas f. 337: VIII. De Decimis, primitiis, subsidio charitativo, evlogiis, cathedratico, & quota funerali. f 351 IX De obligatione Religiosorum reddendi coram Episcopis annuas rationes suorum proventuum f. 383. X. An in manifesto gravamine & damno imminente recurri possit ad Episcopum à Regularibus exempris f. 386.

DECAS VIII.

De subjectione Regularium habitantium extra

tra monasterium, studentium in Academiis, vagantium, delinquentium, ejectorum, fugitivorum, & Apostatarum.

CAP. I. Discrimen inter Religiosos simul, & Sigillatim habitantes. f 387. II. De Regularibus studentibus in universitate. f. 390. III. De Religiosis vagantibus sub diverso prætextu f. 392. IV. De Regularibus delinquentibus extra claustra f. 395. V. Novitius post delictum ingressus Religionem, an ab Episcopo sit puniendus f. 400. VI. De ejectis. f. 402. VII. utrum etiam Religiosæ ejici possint ob incorrigibilitatem ? f. 409. VIII. De fugitivis. f 410. IX. De Apostatis f 412. X. De reductione & castigatione Apostatarum. f. 414.

DECAS IX.

De Regularibus non-exemptis, Eremitis, servis Regularium, Confraternitatibus, & immunitate locali

CAPUT I. De Religiosis Episcoporum jurisdictioni hodiedum planè subjectis f 419 II. De partibus Episcoporum in talium, & Regularium etiam exemptorum visitatione f. 429. III. An ostia monasteriorum Episcopo Visitanti clausa perfringi possint? f. 443. IV. De electione, & confirmatione Abbatum, ac Præpositorum f 445 V. De benedictione Abbatum ac Præpositorum. f. 470.

f.470. VI. De Congregationibus Ordinum non-exemptorum. f. 491. VII De Eremitis. f 497. VIII. De exemptione Clericorum, vel sæcularium servientium Religiosis exemptis. f. 501. IX. De confraternitatibus laicorum in Ecclesiis Regularium f. 502. X. De immunitate locali. f 507.

DECAS X.

De Sanctimonialibus, Canonissis, Tertiariis, & Oblatis.

Caput I. De distinctione inter monasteria monialium exempta, & non exempta. f. 522. II. De iis, quæ concernunt Abbatissam f. 525 III. De educandis, seu convictricibus Religiosarum: ubi de Vrsulinarum instituto. f 535. IV. De Virginibus velandis f. 581 V. De Confessariis ordinariis, & extraordinariis Religiosarum. f. 585. VI. De jurisdictione ordinarii loci in quibuslibet monasteriis monialium circa clausuram. f 590 VII De Doribus, præstationibus vitalitiis, & peculio monialium. f. 570. VIII De monialibus quoad præfixionem numeri, ac bonorum administrationem. f. 578. IX. De Canonissis. f 580. X. De Tertiariis oblatis, mulieribus simul commorantibus in conservatoriis, & Iesuitis f. 585.

Diatribe.

De S. C. Concilio Tridentino in univer-

ſa Europa, etiam quoad Decreta de moribus, apud Catholicos recepto.

Appendix.

Continens diverſa ſuæ Celſitudinis Decreta in Decadibus Religioſæ Pacis allegata, & alia lectu digna.

Explanatio Chronogноſtica Figuræ Navium.

HaVD ſponteh IVenIVnt; VotaIMpLent rIteVoCatI:
QVeIs, sInètotCVrI s, eXpeDItaLMa qVIes.
FrInCIpIs, VtDentVeLa, opVseſt eXaMInePETRI:
QVosInè, LeXhIseſt VnICa, VIta DoMI.

Bericht an den Buchbinder.

Die 2. Kupfferblätlein gehören/das mit den Wappen vorne neben dem Titul/die Schiffe aber ſollen geſetzt werden gegen das erſte Blatt im Bogen A. und zwar in die Länge herunter.

PAX RELIGIOSA

Sive

De Exemptionibus & Subjectionibus Religioſorum.

DECAS I.

De Exemptione Religioſorum.

CAPUT I.

De præcipuis duabus differentiis ſtatûs Eccleſiaſtici & Religioſi.

7. *Monachi ac Religioſi ab Eccleſiaſticis præcipuè differunt per quietem. & n.* 13.

8. *Religioſi fugerunt olim functiones Presbyterales.*

9. *Multis precibus ad eas ſubeundas induci debuerunt.*

10. *Prima cum Monachis diſpenſatio quoad aliquorum admiſſionem ad ordinem Clericalem.*

11. *Non omnes Religioſi ad ſtatum Clericalem idonei reputati fuerunt: ubi de Spiritualibus exercitiis Epiſcoporum & S. Ignatii in Eremis aut cœnobiis Monachorum.*

12. *Religiones vitam mixtam professa.*
13. *Præcipua Clericorum & Monachorum differentia*
14. *Altera eorundem diversitas.*
15. *Quàm illubenter olim Regulares exercuerint vitam activam.*

7. PRimam & præcipuam utriusque statûs, Ecclesiastici scil. & Religiosi, differentiam assignavit S. œcumenica Synodus Chalcedonensis, relata c. *Quiverè 12.* XVI. q. 1. jubendo *Monachos amplecti quietem, jejunio ac orationi vacare, neque communicare Ecclesiasticis, neque sæculares attrectare actiones.* Quò se Paschalis II. c. *Pervenit.* 9. & Alexander II. c. *Juxta* 11. XVI. q. 1. SS. Pontifices referunt.

8. In quo discrimine tam firmiter olim à Religiosis perstitum fuit, ut siquis etiam monachus, quod rarum erat, Presbyter fieret, munia tamen Ecclesiastica, teste S. Epiphanio, intra Monasterii fines non exercuerit; & S. Hieronymus

epist.

epist. ad Pammachium de semetipso recenseat, ita sibi Presbyterii gradum à Paulino Episcopo Antiocheno collatum fuisse, ut Monachum non auferret, luculenter significans, ei monachismum auferri, qui ad pascendum gregem Dominicum, vel alias functiones Ecclesiasticas & Hierarchicas applicaretur.

9. Hinc vides, si quando cura animarum Religioso, licèt invito, injuncta fuit, illud ex privilegio, speciali deputatione, & dispensativè, propter urgentes necessitates, jubente Civitatis Episcopo, ùt citata Synodus œcumenica loquitur, factum fuisse: adeò ut multi per integras orationes, epistolas, & exhortationes inducendi fuerint à SS. Athanasio, Chrysostomo, Augustino, Gregorio M. &c. ad functiones ejusmodi, sub monasticæ solitudinis ac professionis prætextu non declinandas.

10. Ex primis, quos cum Monachatu dispensâsse constat, sunt Syricius P. c. *Monachos* 29, XVI. q. 1. & Gelasius P. c.

Priſcis. 1. *diſtinct.* 55. ob cauſam neceſſitatis: cùm Monachi priùs cum plebe in Eccleſiis Parochialibus convenire debuiſſent, proprios iísdem Presbyteros primò Eccleſiaſticos; deinde verò Regulares aſſignatos fuiſſe, qui miſſas legerent, patet ex c. *Interdicimus.* 10. XVI. q. 1. *c. in Eccleſiis.* 1. & *de capel. Monachor:* ex S. Gregorio M. qui vix tandem indulſit Victori Epiſcopo Panormitano, ut pro Monaſterio S. Hermæ Regularem Presbyterum pro dicendis in cœnobio miſſis ordinaret, cujusmodi quidem Monachos in Concilio Anglicano A. C. 967. *Sacerdotes Miſſales* dictos, & Monachorum ædes ſacras in Concilio Agathenſi *oratoria*, non *Eccleſias* nuncupatas invenio.

11. Nec eſt, quòd ex S. Epiphanio Monachos ad ordines ſacros paſſim admiſſos quis putet: cùm nonnulli Patres, ùt ipſemet S. Epiphanius, & alii ad tempus, meditationis ac recollectionis gratiâ, è publico cœtu in eremos vel alia

loca

loca à ſtrepitu mundi remotiora ſeceſſerint, ex quo temporaneo Religioſæ ſolitudinis incolatu, qualis hodiedum Eccleſiaſticis non paucis in uſu eſt, & à Celſitudine ſua, cum omnium ædificatione nuper in cœnobio Neoſtadienſi ad Mœnum ultra dies quinq; ſuſceptus fuit, nemo ritè intulerit, illos verè Monachos ac in eo ſenſu Religioſos fuiſſe. Sicut nec ex eo, quòd S. Ignatius *de Lojola* inclytæ Societatis JESU Fundator in monte Serrato à Joanne Cianone Gallo Cœnobita Spiritualibus exercitiis Gatziæ de Ciſneros, ſive, ùt alii legunt, Ciſnedo inſtructus, Albanetæ, in loco quingentis circiter paſſibus à Caſſinenſi Monaſterio diſſito, ex SS. Patrum, maximè S. Benedicti, ſtatutis ac regulis, cum unius vel alterius Monachi Caſſinenſis ope, Regulam Societatis JESU concinnaverit; & in monte Martyrum extra Pariſios Sanctimonialium ord. S. Benedicti cum primis ſociis prima vota DEO nuncupaverit,

inferri debet, illum aliquando Benedictinum, aut Religionem Societatis JESU primitus ab Instituto S. Benedicti indistinctam fuisse. Quanquam non diffitear, aliquos monachatu pro via ad statum Presbyteralem aut Clericalem jam tempore S. Hieronymi & S. Gregorii M. usos; ideoque S. Augustinum relatum *c. Legi.* 36. XVI. q. 1. graviter in quosdam invectum fuisse, quòd cum maxima ordinis Clericalis injuria Monachismi fæcem statui tam sublimi destinare præsumpserint, eligendo desertores Monasteriorum ad militiam Clericatûs.

12. Novissimis tandem temporibus S. Mater Ecclesia integras Religiones ad ordines Sacros admisit ex privilegio & gratia particulari; sique nonnullos habilitavit ad prædicandum, excipiendas confessiones fidelium, aliasq; functiones Ecclesiasticas, eas talibus Religionibus per accidens, & ùt subsidiariis Episcoporum ac Parochorum; non in titulum,

tulum, nec velut ex officio exercendas commiſit. Ut proinde Regulares, poſt obtentam licèt exemptionem pleniſſimam, in his tamen Ordinariorum jurisdictioni ſubjaceant, non obſtante ſolitâ derogationis Clauſulâ privilegiis quorundam Religioſorum inſertâ, utpote neutiquam comprehendente c. *volentes*. 1. §. *in eos. de Privil in 6.* qui Paragraphus habet ſpecialem rationem regiminis, adminiſtrationis & reſidentiæ in loco ſubjecto ordinario; nec continetur ſub illa trium caſuum, delicti, Contractûs, ac Rei ſitæ derogationis: ùt infrà patebit.

13. Cæterùm firmum manet ac ratum cauſam Clericorum & Monachorum ex eo potiſſimùm diſcerni, quòd Clerici ex officio paſcant oves, Monachi paſcantur c. *Alia*. 6. XVI. q. 1. pulchrè ſcribente S. Paulino *Clericus in ſervitutem Miniſterii vocatus eſt; Monachus in Monachi libertatem: ille audivit, ut dicat:* Introibo ad Altare

DEI &c. *& hic ab eodem Propheta didicit dicere*: Singulariter ſum ego, donec tranſeam.

14. Altera differentia, quæ priorem conſequitur, in eo conſiſtit, quòd Promotio ad ſtatum Eccleſiaſticum ſit aſſumptio DEI nomine facta ab Eccleſia *Act. 13. v. 2. Segregate mihi Saulum & Barnabam in opus, ad quod aſſumpſi eos*: Profeſſio autem Religioſa ſit oblatio voluntaria ſui ipſius principaliter intendens ſalutem propriam, ùt ex tribus votis ſubſtantialibus notum eſt, & ex delegatione ſolùm alienam, dum ab Eccleſiaſticis tempore neceſſitatis in auxilium accerſuntur, eo ferè modo, quo Apoſtoli *Luc. 5. v. 7. annuerunt ſociis exiſtentibus in alia navi, ut venirent & adjuvarent.* Quod cùm probè noſſent Regulares antiqui, non ita paſſim ſolitudinem pertæſi convolârunt ad functiones Eccleſiaſticas peragendas; ſed conſtans eorum ſententia fuit apud Caſſianum, duo Monachis fugien-

da

da esse, mulieres sc. ac Episcopos, illas, ne inquinarentur; hos, ne sacris ordinibus initiati è mandris, & Religiosis secessibus ad publicam animarum salutem procurandam evocarentur.

15. Sanè, qui veteres evolvunt Historias, non uno in loco reperiunt, quàm illubenter Religiosi quondam activum vitæ genus susceperint, sacræque solitudinis suæ tam studiosi fuerint, ut vel à Principibus supremis visitandi in cellulis, quemadmodum de S. Henrico Imperatore ad S. Romualdi cellam profecto legitur; vel per epistolas consulendi fuerint; velut S. Antonius Eremita à Constantino M. & S. Hildegardis Monialis à Philippo Comite Flandriæ ac Veromanduorum: quibus si Regulares nostri similes forent, aut saltem non nisi vocati extraneos ob spiritualem duntaxat necessitatem accederent, exoleviset utique vetus Paræmia ex c. *Placuit.* 8. XVI. q. 1. desumpta: *Sicut piscis sine aqua caret vitâ, ita sinè Monasterio Monachus*

nathus. Sed videamus nunc de eorum exemptione.

Caput II.

Quid ac quotuplex sit, & à quo detur Exemptio?

16. *Descriptio & divisio exemptionis.*
17. *Quis eximat?*

16. EXemptio est liberatio à potestate ordinarii c. *cùm Personæ. 7. de privil. in* 6. & tripliciter concedi solet, vel personæ tantùm; vel rebus tantùm; vel rebus & personis simul: prima *Personalis* dicitur; altera *localis*; tertia *mixta* seu *universalis*. Hæc rursum in *generalem*, & *specificam* dividitur, qua de re infrà *dec. 2. c. 5.* videbimus.

17. Exemptio dari solet, ac potest à Superiore Eximendi, vel ab eo, qui potestatem habet in eundem superiorem, à cujus jurisdictione exemptio quæritur. Hinc cùm olim omnes Religiosi essent sub immediata potestate Episco-

pi,

pi, horum fuit, illis privilegia vel exemptiones elargiri? quemadmodum in primis exemptionibus contigit. At rarâ illâ indultæ libertatis dulcedine illecti subsequentes, cùm ab Episcopis gratiam similem obtinere non possent, recurrerunt sub prætextibus diversis ad sedem Apostolicam tanquam fontem omnium ejusmodi gratiarum ac privilegiorum.

Caput III.

Quare data fuerit nonnullis exemptio.

18. *Forma regiminis generalis Religiosorum à quibusdam introducta dedit causam exemptioni.*

19. *Aliæ causæ exemptionis.*

20. *Nuperrimus Religiosorum conatus explosus.*

21. *Episcopi quandoque excesserunt.*

22. *Primæ exemptiones videntur respexisse temporalia tantùm.*

23. *Frivolæ quorundam Regularium querelæ.*

24. *Episcopi, cæteris paribus, hodie non habent, de quo multùm conquerantur.*

18. AUcto fidelium numero, cùm Episcopi magìs intendendum censerent iis, qui medios inter mundi fluctus vitam mille periculis expositam agerent; quàm qui in Eremis, aut cœnobiis toti DEO ac rebus Divinis addicti sub accurato Superiorum Regularium regimine, dependenter tamen ab Episcopis constituebantur: Regulares conniventibus aut non satìs vigilantibus Episcopis, cùm priùs singuli conventus singulariter ac independenter ab aliis gubernati fuissent, sub prætextu conservandæ Disciplinæ, aliam generalis regiminis formam introduxerunt, Episcopis tandem non uno in loco tacitè prorsus excluſis.

19. Primæ tamen exemptioni expressæ nimia Episcoporum in Regulares propensio, seu pia nimis de iisdem præsumptio, locum fecit, prout de S. Germano Parisiensi Episcopo legimus: quo exemplo alii hinc indè tracti, vel speciabus erga Episcopos suos & S. se-

dem

dem obſequiis ſimile beneficium promereri; vel ſuſcitatis contra Antiſtites ſuos querelis extorquere ſtuduerunt: cujus rei veſtigia non obſcura cernuntur c. *Conquerente.* 16, ℣. *de off. Judic.* c. *Nimis iniqua.* 16. & c. *Nimis prava.* 17. ℣. *de exceſ. Prælat.* Clem. *un. eod.* qualia quidem in illo tempore facili nimis aure, non ſinè ingenti quandoque Epiſcoporum præjudicio audita fuerunt.

20. Verùm cùm ſimili rurſum arte nuper, reſuſcitatam nonnihil ordinariorum potentiam, Regulares deprimere niterentur, porrectis S. Pontifici Gregorio XV. per Eminentiſſimos Religionum Protectores quadraginta gravaminibus adversùs Epiſcoporum poteſtatem in uno folio typis dato congeſtis: exploratâ Regularium intentione, eosdem repellendos eſſe decretum fuit: ùt Romæ palàm conſtat, & Regularis quidam de viſu teſtatur.

21. Tametſi non negem, per Epiſcopos

pos etiam ſtetiſſe nonnunquam, adeò ut à Conciliis Chalcedonenſi, Lateranenſi, ac aliis monendi fuerint, ne poteſtate ſibi in Monachos competente abuterentur; alii è contrà ſtimulandi, ut ferventiores exiſterent in regendis Congregationibus ſibi ſubjectis.

22. Hoc ultimò ſubjungendum eſt, per primas exemptiones, temporalium diſpoſitionem Epiſcopis ſolummodo videri ſubtractam fuiſſe, curâ publicâ obſervantiæ regularis, cum adminiſtratione ſpiritualium, iisdem relictâ. Qui antiquus Eccleſiæ mos dubium fecit aliquando S. Pontificem, quid dicendum eſſet de liberatione conceſſa Ægerico Abbati S. Martini apud Turonenſes, quòd authoritati Epiſcopali ſubduxerit etiam diſpoſitionem monaſticæ diſciplinæ.

23. At deguſtatâ ſemel à Regularibus neſcio quâ imaginariâ exemptionis dulcedine, protenderunt illico manus ad alia, modò cauſati diſtractiones Inſtitu-

to

to contrarias; modò ordinariorum sævitiem; modò ampliorem authoritatis Pontificiæ dilatationem; modò præclara sua in Romanam sedem & Religionem Catholicam merita &c: quasi verò ordinata à DEO Episcopalis potestas consisteret in atrocitate herili Juribus profanis Imperatoris Antonini obnoxia, per quæ servis adversùs Dominorum sævitiem licet ad Asylum recurrere, ut oblato sui Corporis pretio libertatem adipiscantur; vel S. Pontifici satìs consultum non esset per jurisdictionem supremam in Regulares simul ac ipsos Episcopos; vel compensanda fuissent inferiorum merita cum superiorum jactura, sive, ùt Canonistæ loquuntur, discoperiendum unum Altare, quò alterum cooperiretur.

24. Sed quoniam talibus vel consensêre, vel non restitêre confestim Episcopi; imò & Pater filium iniquiùs tractans, eundem emancipare compellitur, nullum Episcopis contra Regularium

exemptionem tanta tempore poſſeſſam ordinarium Juris remedium, ſed nec tanta, ùt olim, querela nunc ſupereſt, poſtquàm à tempore S. C. Tridentini ita rurſum attonſa fuit exemptorum licentia, ut in plerisque caſibus revixerit primæva authoritas Epiſcopalis.

CAPUT IV.

Quæ fuerit mens S. Bernardi de exemptione?

25. *Verba S. Bernardi epiſt.* 41.

25 GRavia ſunt S. Bernardi verba epiſt. 41. CHRISTUS *dedit vitam, ne perderet obedientiam, quâ ipſi ut careant, totum ferè ſuum ſuorumq; victum expendunt. Quid hoc eſt præſumptionis ô Monachi? ſed non propter me, inquis facio; ſed quæro Eccleſiæ libertatem. O libertas omni, ut ita dicam, ſervitute ſervilior! patienter ab hujuſmodi libertate abſtineam, qua me peſſimè addicat ſuperbiæ ſervituti. Plus ti-*

meo dentes Lupi, quàm virgam Paſtoris. Certus ſum enim ego Monachus, & Monachorum qualiscunque Abbas, ſi mei quandoque Pontificis à propriis cervicibus excutere jugum tentavero, quòd Sathanæ mox tyrannidi meipſum ſubjicio. Quis dabit mihi centum in mei cuſtodiam deputari Paſtores? quantò plures ſentio mei curam gerere, tantò ſecurior exeo in paſcua. Stupenda inſania! animarum non cunctor turbas mihi cuſtodiendas colligere; & unum ſuper propriam gravor habere cuſtodem.

Caput V.

De plerorumque Regularium exemptione ſubſecuta.

26. *Prima exemptionum occaſio.*
27. *Secunda earundem conceſſio.*
28. *Tempore Gregorii I. nulla adhuc fuit univerſalis exemptio totius cujusdam Religionis.*
29. *Exemptiones coævæ quibusdam ordinibus.*
30. *Artes querundam Religioſorum.*

31. Quo-

31. *Quomodo sit intelligendum S. C Trid. sess. 25. de Regul. c. 8.*

26. PRima, ùt dixi, Regularium exemptio à quorundam Episcoporum seu ignavia, seu nimia in Regulares fiducia traxit originem: at tempore Conciliorum Nicæni & Chalcedonensis opportunè sublata fuit. In quem sensum etiam propendere videntur verba Adeodati S. Pontificis in præfata exemptione Monasterii S. Martini Turonensis.

27. Altera indulta fuit vel ab Episcopis ipsis, vel ad eorum preces â summo Pontifice, retentis tamen in eosdem juribus diversis, ùt videre est apud S. Gregorium.

28. Tertiò ampliata fuit Religiosorum exemptio in Concilio Romano sub Gregorio I. S. P. ad certos tamen Conventus duntaxat restricta, ùt constat ex Bullis registratis in Bullario Cassinensi, quibus attestantibus diu pòst exemptio apud Theodorum P. pro Monasterio

Bo-

Bobienſi; apud Innocentium III. pro Monaſterio S. Pauli de Urbe &c: quæſita, & per Specialia Diplomata conceſſa fuit.

29. Quartò ſurrexêre nonnulli, qui dilatatis paulatim fimbriis jurisdictioni Epiſcopali ſe plenè ſubducere niſi ſunt: imò nondum nati, ſplendidiùs ſe naſcituros putârunt, ſi cum publicæ lucis uſura libertatem ſeu exemptionem à prædicta jurisdictione nanciſcerentur.

30. Quintò aliqui per uſum frequentem edocti, à Pſeudo-Papis quæq; concedi, dummodo crebro ad ipſos recurſu qualisqualis eorundem authoritas videretur agnoſci: delatis ad Pſeudo-Pontifices precibus exemptionem largiſſimam nacti ſunt, à Martino V. deinde in Synodo Conſtantienſi nonnihil repreſſi.

31. Alii denique exemptis ſe aggregare de facto conati ſunt, ut originariam ſubjectionem cum ſpecioſa illa li-

Digitized by Google

bertate ab Episcopali custodia permutarent. Verùm & horum Cabala tandem denudata fuit à S. Congregatione rerum Consistorialium A. C. 1648. animadvertente, facultatem se redigendi in Congregationes, seu Capitula congregandi, fuisse tributam à S. C. Tridentino quoad illa tantùm Monasteria, quæ non subsunt Episcopis, nec suos habent ordinarios Visitatores; sed sub immediata S. Sedis Apostolicæ protectione & cura existunt: quin sub ejusmodi prætextu Monasteria non exempta liberare se pro libitu possint ab Episcopali jurisdictione.

Caput VI.

Quomodo probetur & defendatur exemptio?

32. *Ostendi debet privilegium & quasi possessio.*

33. *Quatuor modi defendendi exemptionem.*

32. Cùm ab initio omnes & omnia fuerint sub authoritate localis Episco-

Epiſcopi c. *omnes baſilicæ.* 10. XVI. q. 7. isque proinde fundatam habeat intentionem: asserenti se exemptum incumbit onus probandi: nec sufficit, quòd quis vel in Apostolicam protectionem receptus sit c. *Recepimus.* 8. & c. *Ex parte.* 18. ⁂. *de privil.* vel quòd Religiosi habeant Generalem supremum DD. in c. *Pastoralis,* 11. ⁂. *de off. ordi.* Sed productione ac inspectione privilegiorum perpetuò ac totaliter eximentium, seu plenam libertatem tribuentium opus est c. *Accepimus* 4. ⁂ *de fide instru:* c. *Porrò.* 7. c. *Recepimus.* 8. ⁂. *de privil.* c. *cùm personæ.* 7. *eod in* 6. concurrente tamen quasi possessione consistente in quieto exercitio actuum jurisdictionalium ab exemptis gestorum cum scientia & patientia Epiſcopi: quæ quasi-possessio similiter absque privilegio non prodest exemptis ad obtinendam manutentionem contra Jus primævum Epiſcoporum, nisi adeò diuturna

sit,

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

fit, ut faciat præsumi pro Titulo, & loco tituli habeatur.

33. Qui verò ab ordinariorum potestate reverà exempti sunt, duobus modis adversùs eosdem tueri se possunt: I. per declinatoriam, exhibendo integraliter privilegium prudentibus quibusdam viris omni suspicione carentibus, ad hoc per ordinarios deputatis (nisi Privilegium sit omnino notorium ac manifestum) in loco congruo & securo, intra terminum competentem pro facti qualitate arbitrio ordinariorum vel delegatorum suorum moderandum; tradendoque de articulis controversis transumptum. II. opponendo præscriptionem Canonicam, de qua iisdem Ordinariis vel eorum Delegatis faciant fidem. Aut si tandem privilegio simul & præscriptione se munitos affirment: Privilegium quidem ipsum modo superiùs exhibeant, hocque ad probandam plenè libertatem non sufficiente, coram præfatis personis an-

no-

norum 40. præſcriptionem, ac poſſeſſionem non violentam, non clandeſtinam, non precariò conceſſam oſtendant. cit. c. *cùm perſonæ.* III. per exceptionem nullitatis ſententiæ, ſi Ordinarii partes interpretandi Privilegium Apoſtolicum à Regularibus productum aſſumant. c. *cum veniſſent.* 12. ✠ *de judic.* IV. per viam gravaminis contra vim injuſtam ordinariorum, provocando ad S. Pontificem, præſentando litteras inhibitorias, & ſimilia peragendo. &c.

CAPUT VII.

An hodie Regularibus exemptio competat de Jure communi?

34. ℣. *negativè.*

34. Dixi Regulares olim de Jure communi fuiſſe ſubjectos Epiſcopis: poſtquàm verò plerique per Apoſtolica Privilegia corpori Juris inſer-

ta

ta eorum ordinariæ jurisdictioni ſubtracti ſunt, dubium oritur, an dicendi ſint exempti de Jure communi? Qua in re, quicquid nonnulli diſtinguant inter Legem Jurisdictionis, ac Legem Diœceſanam, abſolutè negandum videtur, cùm inſerta ſint tantùm corpori Juris ùt privilegia, non ùt Jus commune; & aliud ſit, eſſe exemptum de Jure, omnimodè ſcil: ac absque limitatione; aliud, eſſe exemptum de Jure, cum reſtrictione nim. ad caſus expreſſos, qualis eſt exemptio Regularium ad privilegia ſua coarctata, quibus hodiedum quotidie derogatur. c. *Volentes.* 1. *de Privil. in 6.*

Caput VIII.

De commodis & incommodis exemptionum.

35. ***Exemptiones Regularium quatenus conducant S. Pontifici?***

36. ***Quatenus ipſismet Religioſis.***

37. ***Incommoda exemptionis.***

38. ***Pro-***

38 *Prosecutio argumenti.*
39. *Exemptio non placuit S. Francisco.*
40. *Remedium à S. C. Trid. allatum.*

35. EXemptiones Regularib⁹ concessæ prosunt in multis & S. Pontifici, & Religiosis: S. Pontifici, cujus Aulæ Majestatem Prosper Cardinalis sanctacrucius famâ potissimùm & hominum patientiâ niti asseruit, quòd authoritatem suam in partibus ab urbe remotis prominere faciat; & per Regulares beneficio exemptionis ad obsequium sanctæ Sedis, quamdiu cum iisdem indulgentiùs agitur, pertractos facilè ministris Apostolicis ea, quæ Hi forsitan aliàs quantâlibet sagacitate suâ explorare non possunt, detegantur: quamvis non rarò graves intercurrant absurditates, cùm apud Regulares, non semper in secretissimos penetralium recessus admissos, quandoque suspicionibus, levibus conjecturis, fallibilibus novis, atque utinam non subinde affectibus, locus sit. Et hic videtur esse favor ille S. sedis

dis Apoſtolicæ, quem Regulares ex *Clem. Paſtoralis. 2. de re judic.* toties ad ravim usque ingeminant, quòd ſanctæ ſedis interſit, multos ſibi proximè ſubjectos habere.

36. Quantum porrò boni exemptio Regularibus ipſis afferre poſſit, liquidò patet, dum per eam arcetur injuſta ſævientium Epiſcoporum oppreſſio; exemptisque tranquilliùs Divinis vacare licet ſub Religioſa vite; & ordinis unius per ſingula penè loca difformitas impeditur, ſi tamen Generalis ac ii, quibus cura viſitandi commiſſa eſt, rite munus ſuum exequantur: & tandem Religioſa humilitas, ſub ſingulari Superiore ſubjectis per omnia ſimili, ſaluberrimè conſervatur.

37. Non pauciora ſunt exemptionis incommoda: I. Turbatur in multis Epiſcoporum Authoritas. II. augentur ſcandala publica, dum notoria ſæpe delicta non nisi privatim in clauſtris puniuntur. III. Invaleſcunt æmulationes peri-

periculosæ cum Clero ordinariæ Jurisdictioni subjecto. IV. non-exemptis datur illicium inhiandi similiter ejusmodi libertati, eamque importunis recursibus, mendacibus querelis, vel aliis quibuslibet modis procurandi. V. sæpiùs introducuntur doctrinæ Episcopali potestati, & pastorali animarum directioni contrariæ; utiles verò è contrà penitus supprimuntur. VI. Regulares ipsi subinde petulciunt, factisque intolerabilibus providam Episcoporum curam contemnunt. Certè si de ortu hæresum quærimus, non infima ad easdem occasio fuit Regularium exemptio ab Episcoporum localium potestate.

38. Quod de authoritate & publico bono S. Pontificis dicitur, tanti vix esse quis putet, ut sanctæ sedi perinde non sit, an Regulares per dissitum procul à particularibus locis superiorem Religiosum sibi subditum; an in singulis locis per Episcopum authoritate publicâ & particularibus notitiis pollentē, sanctæ-

que ſedi non minùs, quàm ſuperiores Regulares, ſubjectum regantur. Imò ùt ingenuè faſſus eſt A. C. 1034. S. Petrus Abbas Monaſterii Bellvacenſis in Lemovicenſi Concilio, quantò ſublimior eſt Regularium ſtatus, tantò ſubjectior ac promptior eſſe debet ad obediendum Epiſcopis regimini Eccleſiæ à Spiritu S. præfectis: non formidante idcircò Petro Bleſenſi ſcribere ad Alexandrum III. *Quid eſt eximere ab Epiſcoporum jurisdictione Abbates, nisi contumaciam ac rebellionem præcipere, & armare filios in Parentes?*

39. Sanè, ſi Regularibus ipſis fides habetur, exemptio grata non fuit S. Franciſco Seraphici ordinis fundatori; ſed opus Fratris Eliæ hominis, carnis prudentiâ, non Spiritu Divino, nitentis: neque Religioſis ex ſola humilitate ab Epiſcoporum obedientia recedere licet, optimè ajente Butrio ad c. *nisi cùm pridem*, 10, *n.* 4. X. *de renun.* Humilitatem,

tatem, quæ contra obedientiam erigitur, esse superbiam.

40. His & similibus exemptionum effectibus æquâ mente perpensis, resuscitavit S. Tridentina Synodus in plerisque primævam Episcoporum authoritatem, Regularibus hâc consolatione relictâ, quòd eam delegatam quandoque dici voluerit, utut in effectu à jurisdictione ordinaria difficulter possit discerni,

Caput IX.

An Ecclesia vel Religio exempta renunciare possit privilegio exemptionis?

41. *Exempti subjiciuntur quandoque per accidens*

42. *Exempti renuntiare non possunt exemptioni quantum ad se, invito S. Pontifice.*

41. TAmetsi juxta regulam, ob implicatum jus tertii, videl. Superioris exemptorum, exempti neque volentes

lentes subjicere se possint Ordinariæ jurisdictioni illius, à cujus potestate exempti sunt c. *cùm venissent. 2. ✠. de in integr. rest.* id tamen de subjectione omnimoda & per se duntaxat, in causis indifferentibus ac personalibus intelligendum est; secùs ubi per accidens, occasione muneris, vel alia de causa contingit, ut ex consequenti cognitio vel pœna Religiosi ad talem pertineat. c. *volentes. 1. §. in eos. de Privil. in 6.*

42. Quod autem aliqui putant, exemptos renuntiare posse privilegio libertatis, quantum ad se; licèt non quoad S. Pontificem: subsistere vix potest, si conferatur cum c. *significâsti. 18. ✠. de foro compe*; ubi ne quidem Clericus sinè proprii Episcopi licentia alieno se potest subjicere: quia hic actus subjectionis offenderet jus superioris inviti, possidentis illam personæ vel Conventûs subjectionem.

CAPUT

Caput X

Quid ſuadendum ſit Epiſcopis, & Religioſis exemptis?

43. *Iuſta contra Epiſcopos & Eccleſiaſticos antiquos querela.*

44. *Reſpici & obſervari debent privilegia Regularibus conceſſa.*

45. *Exempti viciſſim reverentes eſſe debent.*

46. *Tres modi procurandi ſtabilem Pacem Religioſam.*

43. SI Epiſcopi & Eccleſiaſtici expleviſſent aſſiduè munus ſibi injunctum; eodemque per ſe ipſos hodiedum defungerentur: dubitandum non eſt, quin Regulares perſtitiſſent in Religioſa ſolitudine ſua, laudibus Divinis duntaxat intenti; meliusque floreret Eccleſia, nec tot inter Epiſcopos ac Regulares externæ converſationi mortuos audirentur diſſenſiones.

44. At quoniam Epiſcoporum antiquorum indigentia vel negligentia, adaucto fidelium numero, Regulares,

velut Operarios, admisit in partem procurandæ salutis animarum, cui Religiosi hodiedum solerter incumbunt, cum ingenti Episcoporum & Ecclesiasticorum, ad quos aliàs id propriè spectat, levamine: æquum est ut observent ac revereantur privilegia illis concessa.

45. Prout è contrà Regulares exemptos omnino decet, ut recordentur sui statûs nativi, secundùm quem æquè ac alii non-exempti subsunt Episcopis; nec nisi per accidentale privilegium & ex gratia S. sedis Apostolicæ, tantillâ libertate fruuntur: ut proinde in aliis casibus, quibus eidem S. Sedi visum fuerit moderari præfatas exemptiones, ac tollere illud, per quod hactenus impediebatur exercitium jurisdictionis Episcopalis, non habeant de quo justè conquerantur, eandemque in obsequendo promptitudinem ostendere debeant, quam optant in Episcopis ad relicta cœtibus Religiosis privilegia observanda.

46. Si argumentum à præteritis ad præ-

præsentia sumere licet, prout non vanè desumi posse opinor: quemadmodum ministerium Chorepiscoporum, multoties licèt ab Ecclesia reprobatum, vel in ordinem redactum, continuò tamen repullulavit, & pristinis functionibus ac factionibus restitutum fuit, patrocinante illi ignaviâ quorundam Episcoporum sollicitudinem Episcopalem omnem in Chorepiscopos rejicientium, donec ipsimet Episcopi à constituendis deinceps Chorepiscopis penitus abstinuerunt, visitatione & curâ Ecclesiasticorum aliis ministris commissâ: ita planè timendum esse videtur, ne simultates inter Ecclesiasticos & Regulares oboriri solitæ non ante tollantur, quàm vel exempti planè rursum subdantur Episcopis, prout in S. Concilio Tridentino sub manibus erat; vel publicæ functiones Ecclesiasticæ denuo solis Ecclesiasticis, ùt olim, committantur; vel denique, quod S. Francisci Salesii prudens consilium & à bonis omnibus sum-

mè optandum eſt, Epiſcopi in jubendo, Regularium exemptorum; Hi verò in parendo, Epiſcoporum partes aſſumant, hoc eſt, Epiſcopi non plus jubeant, quàm ſibi, ſi ipſi in Regularium loco exiſterent, præcipi rationabiliter vellent; nec Religioſi minùs obediant, quàm, ſi ipſimet in Epiſcopali gradu ac munere viverent, ſibi ac ſui ſimilibus obſequendum putarent.

DECAS II.

De ſubjectione generali Regularium quantumvis exemptorum.

CAPUT I.

De reverentia localibus Epiſcopis debita à Regularibus exemptis.

47. *Regulares debent Epiſcopis localibus reverentiam.*

47. QUod L. *Pridem.* 6. C. *de quæſtionib.* ab Imperatore Gordiano

no libertis prohibetur, ne ob antiquæ ſubjectionis memoriam contra ſuos quondam Dominos vocem rumpant: id multò magis in Regularibus ab Epiſcopali jurisdictione quadatenus exemptis jure merito obtinet, ut, non obſtante adventitiâ exemptione, quæ ſubjectionem ſolummodo jurisdictionalem quoad actum; reverentialem verò nullatenus ſuſtulit, ad exhibendam Epiſcopo locali reverentiam teneantur, non minùs ac ſupremi quique Principes c. *Sollicitæ. 6.* ibi: *cùm alii Reges & Principes, Archiepiſcopis, & Epiſcopis ſuis (ſicut debent) reverenter aſſurgant & c.* ✠. *de major. & obed.*

Caput II.

De præeminentiis Epiſcoporum Localium in Eccleſiis Regularium exemptorum.

48 *Epiſcopus localis retinet in Eccleſiis exemptis ſuæ Diœceſis priſtina jura præeminentialia & reverentialia.*

49. *Solvitur ratio dubitandi.*

50. *Quid non liceat ibidem Episcopo locali?*

51. *Regulares exempti non possunt extraneo Episcopo dare licentiam in Ecclesiis suis exercendi functiones Episcopales.*

52. *Abbates, præsente Episcopo locali, deponunt insignia, nec solemniter benedicunt.*

53. *Episcopi hac in parte debent esse discreti.*

48. Cùm Exemptio, ùt proximè dixi, in nonnullis quidem rebus ordinariæ jurisdictionis Episcopalis exercitium impediat; minimè tamen faciat, ut illa Ecclesia non sit in Diœcesi ac territorio; nec Episcopo locali antiqua jura sua præeminentialia, & reverentialia auferat: licèt Archiepiscopus vel Episcopus in Ecclesia exempta jus visitandi &c. exercere non valeat: adhuc tamen ei pro qualitate casuum, erectio throni, prælatio crucis, delatio pallii, celebratio Pontificalis, facultas habendi sermonem ad Populum, aliæque præeminentiæ, quibus gaudet in reliquis suæ Diœcesis Ecclesiis, Clem. *Archiepiscopo. 2. v. similimodo. de privil.* competunt:

tunt: Dummodo sub eo prætextu, in locis ipsis exemptis, vel circa hoc privilegiatis, nullam aliam jurisdictionem exerceat; nec personis exemptis, vel privilegiatis molestiam inferat vel gravamen, nullumque exemptioni, vel privilegiis eorundem aliud præjudicium generetur, nec Archiepiscopo vel Episcopo jus aliud quomodolibet acquiratur.

49. Ne quis verò Regularis autumet, aliud jus à S. C. Trid. *sess. 6. c. 5.* prohibente, ne quis Episcopus in aliena Diœcesi (cui æquiparatur locus exemptus) Pontificalia exerceat, inductum fuisse: sciendum est, loca exempta quoad jurisdictionem, à qua videl. tantùm eximuntur, censeri extranea, adeò ut Episcopus nec eam, nec Pontificalia cum exercitio jurisdictionis permixta, in exemptis ejusmodi locis exercere, invitis Regularibus, valeat: secùs autem, si Pontificalibus quibusque insigniis tantùm utatur in prædicando, vel missam

sam celebrando, à quorum usu non sunt exempta.

50. Ex dictis sequitur 1. Posse quidem Episcopum in sæpedictis Regularium exemptorum Ecclesiis celebrare pontificaliter; at non idem authoritativè demandare, ut alius coram se Pontificaliter celebret. 2. cum indulgentiarum concessio ad jurisdictionem Episcopalem pertineat, eâdem Episcopo non minus in ejusmodi locis, quàm ministratione sacramenti ordinis aut Chrysmatis, vel collocatione judicialis Cathedræ interdici.

51. Quæri hìc potest, *an Regulares Episcopo extraneo dare possint licentiam ejusmodi functiones exercendi?* & respondetur negativè per textum S. C. Trid. allegatum, nisi Episcopus localis expressè consentiat: qui si Extraneum cum ea civilitate tractare recuset, Religiosi alios ei saltem honores exhibere non prohibentur, per quos à cæteris de clero aut populo distinguatur, E. G.

con-

concedendo ei ſpeciale genuflexorium; dando eidem aſperſorium aquæbenedictæ in ingreſſu Eccleſiæ; collocando eum in loco honorificentiore, quin tamen ibi ſit forma Throni ſeu Baldachini.

52. Illud quoque ad ſubjectionem reverentialem locali Epiſcopo debitam pertinet, quòd Abbates ac alii ſuperiores Regulares ad decorem Eccleſiarum ſuarum gaudentes jure mitræ ac baculi, in propriis Eccleſiis, præſente locali Epiſcopo, ſinè ornatu ſedere debeant in loco & ſede inferiore; & inſignia ſua deponant; nec populo ſolemniter benedicant. Unde in privilegiis addi ſolet hæc Clauſula: *dummodo in benedictione hujusmodi, aliquis Antiſtes, vel ſedis Apoſtolicæ Legatus præſens non fuerit.*

53. Diſcretione tamen, quæ noſcitur eſſe Mater virtutum, hìc opus eſt, ne forſan Epiſcopus affectatè per quandam ſpeciem animoſitatis, præter morem conſuetum, interveniendo in quibus-

busque functionibus, ejusmodi prærogativarum exercitium continuò impediat: quo casu recurri posset à Prælatis Regularibus exemptis ad S. sedem Apostolicam præcepturam quidem Episcopo, ut ab interventu quandoque consultò desistat; difficulter autem, & vix unquam permissuram, ut eodem interveniente & assistente Episcopo Prælatus Regularis peragat functiones prædictas: quod paucis quibusdam non nisi ex privilegio specialissimo competit, quale Præposito Templi Pacis Romæ à Sixto IV. collatum refert Pennottus.

Caput III.

An Regulares exempti, hodiedum subjiciantur Episcopis in materia fidei, festorum, jejuniorum, & publica saltem observatione interdictorum generalium locorum?

§ 4. *Regula generalis.*

§ 5. De

§ 5. *De causis fidei.*
56 *De festis Diœcesanis.*
57. *De jejuniis Diœcesanis.*
58. *De publicatione, & observatione Episcopalium Censurarum ac Interdictorum.*

§4. IN omnibus rebus generalibus & communibus toti Clero ac Populo, in quibus difformitas gravem confusionem aut scandalum pareret, subjiciuntur ordinariis etiam Regulates quantumlibet exempti: quod quidem aliqui non ad debitum obedientiæ; sed ad jus naturale conformitatem partium cum toto corpore exigens referunt, adeò ut, si Regulares ex dictis legibus aliquam transgrediantur, non obligentur ad pœnas contrafacientibus impositas, sed puniendi sint à proprio Judice pœnam arbitrariam decreturo; Quicquid autem sit: quoad materias fidei, festorum, & cæteras, de quibus hìc quæritur.

§5. I. De causis fidei res est clara c. *Ad abolendam. 9 §. fin.* ibi: *si qui verò fuerint, qui à lege diœcesanæ jurisdictionis*

nis

nis exempti soli subjaceant Sedis Apostolicæ potestati: nihilominùs in his, quæ sunt contra hæreticos instituta, Episcoporum subeant judicium &c: ✠. de Hæreti:

56. II. De festis renovata est obligatio Regularium, etiam exemptorum, in S. C. Trid. *sess. 25. de Regul. c. 12. Dies etiam festi, quos in Diœcesi sua servandos Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus, serventur.* Circa quod Decretum dubitari poterat, an de sola sanctificatione intelligendum sit, ita ut Religiosi ab operibus servilibus cessare, & sacrum audire vel legere teneantur: an verò etiam quoad ritum & officium Divinum? verùm subsecuta deinde Constitutio Gregorii XIII. incipiens: *Pastoralis officii. 30. Decemb. 1573.* omne dubium sustulit, juxta quam ita distinguitur: *Quo die celebrabitur festivitas Patroni unius Diœcesis, Religiones omnes teneantur eâdem die in suis Ecclesiis intra limites illius Diœcesis*

cæcesis existentibus eandem festivitatem celebrare; & in hoc cum Ecclesia matrice se conforment. Quoad alia verò festa diœcesana declaravit S. Congregatio Concilii recitari quidem à Regularibus posse eorum officia, si velint; ad aliud tamen ab Episcopis compelli non posse, quàm ut in concionibus & lectionibus habendis ad populum, Evangeliis & Epistolis, quibus illis diebus utitur Clerus Diœcesanus, se plenè conforment.

57. III. Quoad jeiunia generaliter ab Episcopo indicta, plerique consentiunt Religiosos iis saltem adstringi ob scandalum, eoque existente, prout vix ac ne vix quidem abesse potest saltem apud pusillos, sequendum esse illud Apostoli 1. *Cor.* 8. v. 13. *si esca scandalizat fratrem meum, non manducabo carnem in æternum, ne fratrem meum scandalizem.*

58. IV. De censuris & interdictis clarè etiam sæpecitatum Concilium *sess. 25. de Regul.* c. 12. loquitur: *Censuræ & inter-*

interdicta, nedum à Sede Apostolica emanata, sed etiam ab ordinariis promulgata, mandante Episcopo, à Regularibus in eorum Ecclesiis publicentur, atque serventur.

Caput IV.

Quid dicendum de usu publico Calendarii Julianæi?

59 *Ratio dubitandi.*
60. *Et affirmativè.*

59. Ante resolutionem quæstionis præsentis, memorandum est, calendarium Julianæum à Gregorio XIII. S. Pontifice A. C. 1582. operâ P. Christophori Clavii Bambergensis correctum quidem, & orbi universo propositum; ob vigentes autem tunc Principum Protestantium simultates non ubique in Imperio Romano receptum fuisse: quod cùm odio Papæ magis, quàm ex allatis ab adversa Parte rationibus politicis factum putetur: dubitari hìc potest,

teſt, an Religioſi in locis, ubi viget etiamnum uſus Calendarii Julianæi, compelli poſſint ab Epiſcopis, ad conformandum ſe huic uſui? ubi

60. R. affirmativè, cùm in ejusmodi locis, quantum ad Catholicos, Calendarii Gregoriani excluſio non ab iniquo erga ſupremum Eccleſiæ præſidem affectu profluxerit; ſed ob majus bonum credendum fuerit neceſſitati; ac proinde Epiſcopis liceat Regulares compellere, ut locorum ejusmodi morem obſervent c. *Illa.* 11. *diſt* 12.

Caput V.

An Regulares exempti, generaliter ſubſint Epiſcopis ratione delicti, contractûs, aut rei ſitæ?

61. *Duæ ſpecies exemptionum.*

62. *Intellectus c.* volentes. 1. de privil. in 6.

61. EXemptionis duæ ſunt ſpecies: una eſt indefinita ac generalis, dicente

cente Papâ: *Tales eximimus ab ordinariorum omnimoda poteſtate.* Et hæc in propoſitis tribus caſibus minimè proficit ad exemptum Epiſcopali judicio ſubtrahendum c. *Volentes 1. de privil. in 6.* Altera concedi ſolet à Papa cum expreſſione ſpecifica commiſſi delicti, contractûs initi, aut rei litigioſæ exiſtentis etiam in loco non exempto, de qua, ob clarum Privilegii tenorem, dubium eſſe non poteſt, quin tali exemptione munitos etiam in his caſibus eximat.

62. Quinàm verò Regulares hâc ſecundâ exemptione fruantur, ex privilegiis ipſis ac eorum uſu videndum eſt, nihil ejusmodi Religionibus vel Regularibus præjudicante c, *Volentes.* cit. cùm de prima ſolùm exemptione dubitari potuerit, eamque declaraturus in Concilio generali Lugdunenſi Innocentius IV. ejusdem capituli Author expreſsè proteſtetur velle ſe, libertatem, nonnullis ab Apoſtolica ſede privilegio exemptionis indultam, ita obſervari integram,

tegram, ut & illam alii non infringant; & ipsi ejus limites non excedant. Quanquam non ignorem, Regulares non nullos privilegiis suis specialiter inseri curâsse clausulam derogatoriam dictæ Constitutionis Innocentii IV. quæ propterea videri posset etiam ad alteram speciem exemptionis extendi.

Caput VI.

Quid de salario causæ agitatæ coram Episcopo?

63. *Regularis exemptus propter continentiam & connexitatem causa conveniri potest coram Episcopo locali.*

63. Tametsi Regula sit, Reum conveniendum esse coram proprio Judice, qualis non est Episcopus respectu Regularis exempti: fieri tamen quandoque potest, ut propter connexitatem & continentiam causarum Episcopus exemptorum Judex esse possit, quemadmodum in hoc casu, ratione

Sala-

Salarii ab Advocato, in causa Regularium coram eodem Episcopo agitata, legitimè deserviti: ut ab Episcopo proinde, si quod de pacto à Clientibus cum Advocatis vel procuratoribus inito; vel de Salarii quanto dubium supersit, citationes; si verò aquitâ pacti justitiâ, eorundem labores judicialiter taxati fuerint, monitoria possint decerni. Quò respexit S. C. Trid. *sess. 7. ref. c. 1. & sess. 14. ref. c. 5:*

Caput VII.

An Episcopus in notoriis declarare possit excommunicatum Regugularem exemptum?

64. *Quid & Quotuplex sit notorium?*
65. *Regularis exemptus ob factum notorium ab Episcopo denuntiari potest excommunicatus.*
66. *Discrimen inter citationem monitoriam, si sua interesse putaverit; & arctatoriam.*
67. *Denuntiatio principaliter tendit in bonum gregis.*
68. *Differentia inter delictum publicum & notorium.*

64.

64 NOtorium definiri ſolet, quod nullâ tergiverſatione celari poteſt; eſtque vel Juris, vel facti: Notorium Juris oritur ex confeſſione Rei in Judicio, vel ex ſententia definitiva c. *quæſitum.* 10. ✠. *de cohab. Cler. & mul.* Notorium facti oritur ex tanta rei offerentis ſe omnium oculis evidentia, ut nullâ tergiverſatione celari, nec aliquo Juris remedio excuſari poſſit. c. *Tua.* 8. *eod.* t. His prænotatis.

65. Si factum Regularis exempti ſit notorium, citatione & diſcuſſione judiciali non egens; & agatur de excommunicatione lata á Jure; adeoque ordinarii denuntiatio principaliter tendat ad bonum propriorum ſubditorum, ut morbidam pecudem vitandam agnoſcant c. *Paſtoralis.* 53. §. *verùm quia.* ✠. *de Appel.* nullum Regularium privilegium, quamvis ſpeciale circa cenſuras, Epiſcopum impedit, ne talem excommunicatum declaret, cùm ejusmodi denuntiatio ob delictum notorium, circum-

cumſcriptâ citatione judiciali, quæ hic non requiritur, neutiquam ſit actus jurisdictionis; nec tam Regularem ipſum reſpiciat, qui jam antea à communione cum aliis abſtinere tenebatur, quàm gregem Epiſcopali curæ commiſſum.

66. Sicubi verò praxi receptum eſt, ut nullâ licèt neceſſitate præmittatur Denuntiandi citatio, ea non expeditur in forma judiciali & arctatoria; ſed eſt monitoria, & ex urbanitate quadam, ſimilis citationi habenti Clauſulam, *ſi ſua intereſſe putaverit*, quæ non arctat nolentem comparere, & in non ſubditum fieri poteſt.

67. Scio incongruam huic loco dici à quibusdam hanc ſpeciem citationis, aptæ duntaxat, quoties agitur de re ſubjecta citantis judicio; & cujus etiam non ſubditi intereſſe queat: verùm jam ſuprà oſtenſum eſt, denuntiationem tendere principaliter in gregis ſubditi bonum, ut conſortium pecudis contagioſæ devitet, reſultante ſimul in perſonam

ex-

excommunicati hoc favore, ut videndo se vitari ab aliis, rubore suffusus, ad humilitatis gratiam, & reconciliationis affectum faciliùs inclinetur. c. *Piâconsideratione. 1. de except. in 6.*

68. Hinc siquando declaravit S. Congregatio Concilii, Ordinarium non potuisse exercere in Equitem Hierosolymitanum, ob alapam Ecclesiastico publicè inflictam, ullam jurisdictionem, nec excommunicando, nec declarando excommunicatum, quia erat exemptus: de casu simpliciter publico, non de notorio actum fuit, ubi cùm requireretur arctatoria partis citatio, declarationem cum exercitio actûs jurisdictionalis commiscens, liquidò patet, Episcopum exercere non potuisse ullam jurisdictionem in exemptum etiam talitereum declarando excommunicatum: quod in casu delicti notorii secùs esse, eadem S. Congregatio Concilii *in una Eystettensi 28. Augusti.* 1649. contra celeberrimi Ordinis Teutonici Com-

mendatorem oſtendit apud Joannem Baptiſtam de Luca S. D. N. Auditorem generalem.

CAPUT VIII.

An Regularis exemptus poſſit coram Epiſcopo reconveniri?

69. ✠ *affirmativè.*

69 REſp. affirmativè: nam ſi perſona Eccleſiaſtica, à foro laicali prorſus exempta, ſæculares coram eo conveniens, ex communi ſententia DD. ad Tit. *de mutuis petit*: reconveniri coram eodem poſſit: quis de Regularibus exemptis dubitet reſpectu Epiſcoporum, à quorum actuali ſuperioritate liberi ſunt tantùm per exemptionem accidentalem, ita ut Epiſcopi retineant in eosdem ſuperioritatem habitualem, frequenter deducibilem ad actum, ob jurisdictionem tam ordinariam, quàm delegatam.

CAPUT

Caput IX.

An Episcopus habeat potestatem in Regulares, occasione turbatæ vel offensæ jurisdictionis Episcopalis.

70. Limitatio generalis in materia exemptionis.

71. Necessitas hujus Limitationis.

72. Res clarè decisa per Gregorium XV. & Clementem.

73. Facultas puniendi tacitè inest huic delegationi generali.

74. Quid liceat Principi sæculari adversus Clericum vel Regularem seditiosum?

70. IN materia exemptionis Regularium resultat ex dispositione Juris communis limitatio generalis, quam turbata vel offensa jurisdictio palàm importat, nisi obstet omnimoda turbati vel offensi Judicis incapacitas, qualem in Judice Laico respectu Clericorum & Regularium Sacri Canones induxerunt; non item in Episcopis ratione casuum,

Digitized by Google

in quibus Regulares exempti ſubjiciuntur Ordinariorum jurisdictioni, competente iisdem indiſtinctâ poteſtate tales Religioſos ſuæ poteſtatis turbatores vel offenſores coërcendi, cum revocatione omnium quorumcunque privilegiorum, ùt à S. Congregatione Concilii 7. *Febr.* 1633. declaratum fuiſſe, Regulares ipſi teſtantur.

71. Quod ſanè per quàm neceſſarium fuit contra turbatores, ac uſurpatores Epiſcopalium jurium, ne forenſibus ſeu exemptis panderetur continuò janua malè tractandi Epiſcopos, vel piis eorum conatibus jugiter obnitendi.

72. Quamvis igitur in aliis caſibus indifferentibus ſola facultas cognoſcendi cauſas exemptorum, eosque declarandi pœnâ dignos, Epiſcopis competeret; ipſa verò eorundem Reorum punitio ſpectaret ad proprios Regulares Prælatos: ſecùs eſt tamen in caſibus exceptis, in quibus ablatum eſt accidentale impedimentum Epiſcoporum, ita ut diſ-

ſolutis

ſolutis eatenus exemptionis vinculis, quibus Epiſcoporum manus conſtringebantur, jure ſuo primævo & nativo denuo gaudeant, atque non tantùm ad pœnas corporales ac reales, ſed etiam ſpirituales cenſurarũ procedere poſſint, ſublato nunc omni dubio per ſaluberrimas Gregorii XV. & Clementis X. conſtitutiones.

73. Nec quicquam in contrarium facit, quòd S. C. Tridentinum non exprimat in quibuslibet caſibus facultatem Epiſcoporum contra Regulares procedendi per cenſuras: quia expreſſio ejus, quod tacitè ineſt, nihil operatur c. *Ex parte. 2. de reſer.* conſtat autem, quòd nulla ſit jurisdictio ſinè coercitione c. *Ex litteris*, 29. *de off. & pot. Jud. de leg.* Quod ſi non capiunt Adverſarii, hoc ſaltem *argumento ad hominem* ſe ſtringi agnoſcant, quòd ſimiliter in multis delegationib⁹ ejusdem S. C. Tridentini exprimatur Clauſula: *tanquam ſedis Apoſtolicæ delegatus*: quam

ipſi tamen in aliis delegationibus, ubi ſubticetur, non volunt excludi. Sed nec his, nec aliis remonſtrationibus opus eſt ampliùs, poſt ſupradictas ſummorum Pontificum Declarationes.

74. Grave dubium incidens ſupereſt, *quantum ſæculari Principi adversùs Clericum aut Regularem ſeditionis Authorem, vel complicem liceat?* cui facilè reſpondetur, rem totam, ſi fieri poſſit, requiſitis eorum Prælatis, Horumque authoritate expediendam eſſe: quod ſi verò hic vel meritò ſuſpectus aut negligens; vel in mora periculum fuerit, non tam animo puniendi Reum, quàm conſulendi Patriæ eamque defendendi, de naturali ac communi omnium gentium Jure Princeps ſeu Magiſtratus ſæcularis talem propriâ manu expellere poterit, exemplo Salomonis 3. *Reg.* 2. *v.* 26. non minùs, atque privato homini omni Jure permiſſum eſt ſe adversùs quemcunque aggreſſorem injuſtum tueri, çitra periculum incurrendi cenſuras

suras *Bullæ cœnæ*, quæ §. 12. de via jurisdictionis contentiosæ tantùm loquitur; nec tantæ virtutis est, ut jus naturale vel gentium universarum evertat.

Caput X.

An Regulares aliàs exempti subjiciantur Episcopis ratione publicorum officiorum?

75. Specialis cura propter officia publica.
76. Regulares Episcopo reddere debent rationes administrationis Confraternitatum, & executionis Testamentorum

75. Cùm boni publici præprimis interesit, ut officia publica competenter administrentur; ideoque ipsi etiam milites, quantâvis aliàs exemptione gaudentes, pro functionibus pensitationibusque publicis coram ordinario Judice loci conveniantur *L. un. in prin. C. in quib. caus. militan. fori præscript. uti non pos.* æquum omnino fuit, ut idem statuerentur de militibus spiritua-

libus matriculis Religionum inſcriptis.

76. Quam ob cauſam S. Congregatio Concilii declaravit, ab Epiſcopo poſſe compelli Regulares, utcunque exemptos, ad reddendas adminiſtrationis rationes; & in culpabiles juxta præſcriptum S. C. Trid. *ſeſ. 22. c. 8. & 9.* animadverti. Id quod favore Teſtamentorum de Regularibus, impetratâ ſuperioris licentiâ, injunctum ſibi per Teſtatorem ultimæ voluntatis exequendæ munus aſſumentibus ſimiliter aſſeveratur *Clem. un. de Teſtamen.*

DECAS III.

De aliis exemptorum ſubjectionibus: & primò de Ordinatione Regularium exemptorum.

CAPUT I.

De plerisque immutationibus factis à S. Synodo Tridentina circa materiam exemptionis.

77. *Primigenia Epiſcoporum poteſtas in multis relaxata: ùt in approbatione librorum.*

78. *Monachi ab Epiſcopis compelli poſſunt ad lectionem S. Scriptura.*

79. *De Regularibus prædicaturis.*

80. *Regulares delinquentes.*

81. *De beneficiis curatis, commendatis, & Religioſis exercentibus curam animarum.*

82. *Cauſa mercedum, & miſerabilium perſonarum.*

83. *Sacerdotes vagi, & miſſa extra Eccleſias.*

84. *De Abbatum poteſtate ordinandi.*

85. *Regulares quilibet ante ordinationes examinandi.*

86. *Epiſcopus cum Regularibus diſpenſat in interſtitiis.*

87. *De Regularibus audientibus confessiones sæcularium & Ecclesiasticorum.*

88. *Religiosus alterius Parochia sponsos conconjungens suspensus.*

89. *Quinam teneantur interesse Synodis Diocesanis?*

90. *De erectione Monasteriorum.*

91. *Episcoporum potestas quoad Moniales.*

92. *Congregationes triennales monachorum exemptorum.*

93. *Episcoporum censuræ & interdicta.*

94. *Episcopus decidit controversias Regularium de præcedentia in processionibus.*

95. *De renuntiationibus & obligationibus Novitiorum.*

96. *De reclamatione.*

97. *De miraculis & reliquiis.*

98. *De quarta funeralium persolutione.*

77. Cùm in S. œcumenica Synodo Tridentina Patres animadvertissent plura exemptionũ incommoda, quibus aliter deinceps occurri non poterat, quàm relaxatâ Episcopis primigeniâ potestate: initium huic reformationi datum fuit *sess. 4. in Decreto de usu & editione sacr. libror.* ne liceat Religio-

sis

sis imprimere, seu imprimi facere libros de rebus sacris sinè approbatione ordinarii, & licentia suorum superiorum.

78 *Sess. 5. de ref.* c. 1. si in lectione S. Scripturæ in monasteriis monachorum instituenda superiores negligentes essent futuri, eorum compulsio localibus Episcopis fuit injuncta.

79. *Sess. 5. c. 2.* Quòd Regulares cujuscunque ordinis etiam in Ecclesiis suorum ordinum prædicaturi, personaliter se cum superiorum suorum licentiâ coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere: in aliis verò Ecclesiis, ultra superiorum suorum licentiam, etiam Episcopi licentiam gratis concedendam habere teneantur &c: & *sess. 24. ref.* c. 41: ne quis Regularis, etiam in Ecclesiis sui ordinis, contradicente Episcopo, prædicare præsumat.

80. *Sess. 6. ref. c. 3. & sess. 25. de Regul.* c. 4. & 14. ut Regularis extra monasterium degens, si deliquerit, ab ordinario loci visitari, puniri, & corrigi valeat:

aut

aut ſi Regularis intra monaſterii clauſtra degens extra ea ſcandalosè deliquerit, negligente punitionem ſuperiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum, delinquens ab Epiſcopo puniri poſſit. Similiter Religioſi in univerſitatibus extra Conventus habitantes; item recedentes à Conventibus ſuis absque licentia ſuperiorum in ſcriptis obtenta, ordinariis locorum ſubjaceant.

81. *Seſ. 7. ref. c. 7.* ut beneficia curata monaſteriis perpetuò unita & annexa & *ſeſ. 21. ref. c. 8.* alia qualitercunque commendata, ab ordinariis locorum annuatim viſitentur: & *ſeſ. 25. de Reg. c. 11.* perſonæ Regulares publicè curam exercentes, in iis, quæ ad dictam ſæcularium curam, & ſacramentorum adminiſtrationem pertinent, immediatè ſubſint Epiſcopali jurisdictioni, viſitationi, & correctioni.

82. *Seſ. 7. ref. c. 14.* ut in cauſis mercedum & miſerabilium perſonarum Regulares extra monaſterium degentes à loco-

locorum ordinariis ad ſolvendum poſſint compelli.

83. *Seſ.22. Decr. de obſerv. & vitan. in celebr. miſ.* Ne Epiſcopi in Diœceſibus ſuis vagos & ignotos Sacerdotes; nec in privatis domibus, vel aliàs extra Eccleſias, etiam Regulares exemptos celebrare patiantur.

84. *Seſ.23.* c.10. Ne Abbates, aliique quantumvis exempti, intra fines alicujus Diœceſis conſiſtentes, cuiquam, qui non ſit Regularis ſibi ſubditus, primam tonſuram, aut minores ordines conferant.

85. *Seſ.eâd,* c.12. Ne Regulares cujuscunque gradûs vel ordinis, ſinè prævio diligenti examine Epiſcopi ordinentur.

86. *Eâd.* c. 13. & 14. ut Regulares quoad diſpenſationem ſuper interſtitiis, in obtinendis ordinibus ſacris, à judicio & authoritate Epiſcopi pendeãt: & ne Regularibus, quomodolibet privile-

vilegiatis, eodem die duo ſacri ordines conferantur.

87. *Eâd. c.* 15. Quòd nullus Regularis poſſit audire confeſſiones ſæcularium vel Eccleſiaſticorum; neque ad id idoneus reputari, niſi aut Parochiale beneficium habeat, aut ab Epiſcopis per examen, vel aliàs, prout iis videbitur, idoneus judicetur, & gratis approbetur.

88. *Seſ. 24. de ref. Matri.* c. 1. ut Regularis, quoquo privilegio munitus, alterius Parochiæ Sponſos ſinè illorum Parochi licentia matrimonio conjungens, aut benedicens, ipſo Jure tamdiu ſuſpenſus maneat, donec ab ordinario ejus Parochi, qui matrimonio intereſſe debebat, ſeuà quo benedictio ſuſcipieuerat, abſolvatur.

89. *Eäd. de ref. c.* 2. Quòd exempti non ſubditi Capitulis generalibus, & alii quicunque parochiales vel alias ſæculares Eccleſias habentes Synodis Diœceſanis intereſſe teneantur.

90. *Seſ. 25. de Regul. c. 3.* ne de cætero Monaſteria erigantur ſinè Epiſcopi, in cujus Diœceſi erigenda ſunt, licentia priùs obtenta.

91. *Seſ. 25. de Regul. c. 5.* ut Epiſcopi ſpecialem clauſuræ quarumvis ſanctimonialium curam habeant; cauſas, ob quas vel moniales ad breve tempus egredi, vel perſonæ extraneæ intra monaſterii ſepta ingredi volunt, approbent; & c. 10. Extraordinarium Confeſſarium iisdem bis vel ter per annum offerant. & c. 17. ante aſſumptionem habitûs atque profeſſionem, Novitiarum voluntatem explorent.

92. *Eâd. c.* 8. ut Monaſteria ſub immediata ſedis Apoſtolicæ protectione conſtituta, nisi infra annum à fine Concilii Tridentini, & deinde quolibet triennio ſe in congregationes redigant &c. Epiſcopis in quorum Diœceſibus ſita ſunt, tanquam ſedis Apoſtolicæ Delegatis ſubdantur.

93.

93. *Eâd.* c. 12. ut etiam Episcoporum censuræ & interdicta à Regularibus in eorum Ecclesiis publicentur, atque serventur: sicut & dies festi, quos Episcopus in diœcesi sua præceperit esse servandos.

94. *Eâd. c.* 13. ut Episcopus controversias omnes de præcedentia in processionibus publicis, etiam inter Regulares exemptos, amotâ omni appellatione, componat.

95. *Eâd.* c. 16. Ne renuntiationes, aut obligationes Novitiorum, etiam cum juramento, valeant, nisi cum licentia Episcopi, vel ejus Vicarii fiant intra duos menses proximos ante professionem, nisi post professionem sortiantur effectum. Et ut Regulares ab Episcopis, etiam per censuras, compelli possint ad restituenda abeuntibus omnia, quæ sua erant.

96. *Eâd.* c. 19. Ut reclamaturi, intra quinquennium causas suæ reclamationis coram ordinario & superiore suo deducant.

97. *Ses.*

97. *Sess. 25. de Reliq. & sacr. imag.* Ne cuiquam ullo in loco etiam quomodolibet exempto, liceat ponere insolitam imaginem, nec admittere nova miracula, nec Reliquias novas recipere, nisi recognoscente & approbante Episcopo.

98. *Sess. 25. de ref. c. 13.* ut Regulares teneantur ad quartæ funeralium &c. persolutionem.

CAPUT II.

Qualis sit hæc Jurisdictio delegata, quæ Episcopis attributa fuit à S. C. Trid & Pontificiis constitutionibus subsecutis?

99. *Consilium Pighini pro sedandis motibus Exemptorum.*

100. *In quo consistat facultas à S. C. Trid. demandata Episcopis, tanquam sedis Apostolicæ delegatis?*

101. *Error Regularium exemptorum*, de Jurisdictione delegata non extendenda.

102. *Discrimen inter delegationem ad universitatem causarum factam Episcopo habenti saltem jurisdictionem habitualem in exemptos; & inter delegationem specialem fa-*

Digitized by Google

& factam perſona merè privata.

103. *Reflexio Politica.*

99. DEſcribi vix poteſt, quantos exemptorum Regularium motus, in Congregationibus ante primi Decreti editionem ea de re habitis, concitaverit facultas compellendi Regulares per opportuna Juris media Epiſcopis localibus attributa: quibus tempeſtivè ſedandis alius tunc non ſuppetiit modus, quàm ille à Sebaſtiano Pighino Rotæ Rom. Auditore, poſtmodum S. R. E. Card. tunc præſente ſuggeſtus, ut Epiſcopis ea facultas demandaretur, *tanquam ſedis Apoſtolicæ delegatis*: cautelâ hac deſumptâ ex Innocentio III, c. *Irrefragabili 13. §. Caterûm.* ibi: *tanquam ſuper hoc delegatus à nobis.* & *de off. jud. ord.* id quod, poſt altercationes nonnullas, tandem cum Eccleſiaſticorum ac Regularium applauſu receptum fuit, & in aliis quoque ſeſſionibus ſubinde adhibitum ad plurimas difficultates removendas,

100

100. Nec immeritò: ut, dum una ex parte reſtituebatur Epiſcopis, hoc eſt, ipſi Dignitati nunquam morienti, perpetua Jurisdictio, quâ plerumque uti poſſent in homines aliàs ab Epiſcopali foro per privilegia S. Sedis exemptos; ex altera nihilominùs præcaveretur abrogatio dictorum privilegiorum ſaltem in ſpecie: quod quidem facillimè contigit, reluſcitatâ in Epiſcopis, tanquam ſpeciatim ab Apoſtolica ſede delegatis, generali ac perpetuâ in certis quibusdam cauſis adverſùs Regulares quantislibet privilegiis præditos poteſtate, hoc ſolùm in Regularium favorem adjecto, ut in cauſis ejusmodi provocandum ſit duntaxat ad S. Pontificem; non ad Metropolitanum: ne videl. Religioſi cum diſciplinæ regularis præjudicio per tribunalia forenſia circumveherentur: quam ob cauſam olim quoque cautum erat de jure communi, ut eorundem controverſiæ abſque tela judiciaria ſummariè pertractarentur: ſicut & hodie

die Romæ in S. Congregatione negotiis Regularium præpoſita fieri ſolet, ubi ejusmodi cauſæ, ſolâ facti veritate inſpectâ, citra ſtrepitum, & quandoque per extrajudiciales tantùm informationes, juxta prudentiæ Regulas potiùs, quàm ſecundùm rigores legales, terminantur.

101. Ex dictis patet I. evidentiſſimus error Regularium nudè procedentium cum Regula, *de jurisdictione delegata non extendenda* in illis ſolùm delegatis locum obtinente, qui nullam nec actualem, nec habitualem Jurisdictionem habent cum perſonis, in quas conceditur Jurisdictio: cùm delegatus tunc habeatur tanquam homo merè privatus extra id, quod delegatio continet. Quod dici non poteſt de ordinario Epiſcopo loci habente in Regulares intra Diœceſin ſuam commorantes jurisdictionem habitualem, non obſtante eorum exemptione, quæ ordinariam poteſtatem Localis Epiſcopi, veluti membra ho-

hominis naturaliter valida ſolummodo ligat accidentali vinculo ac impedit, ne iisdem uti pro libitu poſſit, ita quidem ut vinculis diſſolutis, jure ſuo primævo & nativo; non autem ex novo & dativo reſultante ab illa vinculorum diſſolutione, operari dicatur: ùt Illuſtriſſimus Joannes Baptiſta de Luca *de Regularib.* diſc. 8. n. 6. & 7. præclarè obſervat.

102. Patet II: Diſcrimen inter *delegationem ad univerſitatem cauſarum*, reſtitutivam antiquæ jurisdictionis, ac remotivam obſtaculi exemptionum, latam favorabilemque naturam habentem, nec alio ex capite ita dictam, quàm ut ſub nomine Delegationis Apoſtolicæ majore cum authoritate fiat illud, quod præcipitur, ac magìs timeatur: ùt notat Frances in *Paſtor. Regular.* q. 20. & inter *Delegationem ſpecialem* factam perſonæ, quæ in eo cauſarum genere non habet propriam jurisdictionem habitualem; ſed tanquam perſona ſecundùm ſe merè privata, jurisdictionem

ac-

accidentaliter ſibi tributam metitur ex commiſſione Delegantis, quæ præcisè ac ſtrictè juxta verborum limites debet attendi DD. ad c. *P.* & *G.* 40. X. *de off. & pot. Jud. deleg.*

103. Patet III. Quantum ad quietem publicam ſæpiùs conferat ſola titulorum retentio: dum res plurimæ magno cum adipiſcentium fructu obtineri facilè poſſunt, dummodo retineantur antiqua vocabula; vel termini prioribus non ita palàm contrarii ſubſtituantur: ſubditis non gravatim id ſubeuntibus, quod cum apparente ſaltem veterum privilegiorum aut jurium conſervatione non pugnare videtur.

Caput III.

De ordinatione Regularium paſſiva.

104. *Eccleſiæ ſolicitudo circa ordinandos, & de triplici Epiſcopo ordinandorum.*

105. *Quid hac in re mutatum circa Regulares?*

104 QUantâ olim ſollicitudine in id ntēderit S. Mater Eccleſia, ne quis ordinaretur ab alieno Epiſcopo, niſi de proprii Antiſtitis conſenſu per litteras Dimiſſorias expreſſo, conſtitutiones SS. Pontificum & antiqui Canones paſſim oſtendunt. Præter Epiſcopum verò Beneficii ſeu Eccleſiæ, cui olim quisque tempore primæ tonſuræ incardinatus, ſeu inſcriptus fuit, Epiſcopos Domicilii, & originis etiam hac in parte agnitos fuiſſe probatur exemplo S. Hieronymi, Evagrii, & aliorum. Solemne tamen erat amore pacis & Diſciplinæ, ut Clericum uni Eccleſiæ adſcriptum nemo deinde alius ordinaret; reciperet, vel occultaret, niſi in ordinatione is profeſſus fuiſſet, ſe Epiſcopi ordinantis Eccleſiæ non velle addici, prout S. Hieronymus *epiſt* 61. à Paulino licèt Antiocheno Preſbyter ordinatus, Clericum nihilominùs Antiochenum ſe negavit, quòd in ordinatione ſua Ejus

Clero se non addicendum protestatus fuisset.

105. Variis tamen de causis ab hoc usu & Jure recessum fuit: I. Ob hostilem Provinciæ, in qua ordinati fuerant, devastationem *Conc. Chalced. c.* 20. II. Ob zelum rapientium, accedente potissimùm indicio quodam voluntatis Divinæ, & proprii Episcopi factum probantis cessione, ùt de S. Martino legimus è Pictavensi Clero ad Episcopatum Turonensem abstracto. III. Ob præsumptam Episcopi proprii voluntatem, quemadmodum de Cypri Episcopis novimus, eos, licèt non sinè tristi eventu, libenter sibi hoc mutuò concessisse. Et hæc quamdiu rigor ille primus Ecclesiasticæ disciplinæ permanserat: quo non nihil imminuto, triplex illa quidem Episcopi originis, Domicilii, & beneficii differentia perstitit; Regularibus tamen, non extra praxis antiquæ vestigia, Episcopus Domicilii solùm, quoad ordines recipiendos, assignatus fuit à S.

Con-

Concilio Tridentino *sess. 23. refor. c. 10.* junctâ Gregorii XIII. Constit. *In tanta rerum.* Et declaratione editâ jussu Clementis VIII. verosimiliter ea de causa, quòd, cùm Religiosi Beneficiorum incapaces fiant per Professionem c. *quod Dei. 5.* ✠. *de statu Mona:* ac per eandem sæculo, & proinde loco originis moriantur c. *Placuit.* 8. XVI. q. 1. vaga ordinum recipiendorum licentia haud aliter coërceri posse visa fuerit, indignisque aditus omnis præcludi, quàm si ordinandi tantùm essent in loco habitationis suæ, in quo maximè noti esse supponuntur. Unde tametsi B. Pius V. Constit. *Etsi mendicantium ordo.* fratribus mendicantibus habenas nonnihil laxaverit, visis tamen multis ac magnis incommodis, & scandalis, quibus præfatus Pontifex, si supervixisset, medelam afferre intenderat. Gregorius XIII. cit. constit. *In tanta rerum* illam B. Pii V. ad terminos S. C. Tridentini reduxit.

Caput IV.

An Prælati Religionum exemptarum dispensare possint in interstitiis cum Religiosis?

106. *Cur interstitia sint introducta?*
107. *De necessitate & utilitate Ecclesiæ.*
108. *Solus Episcopus in interstitiis dispensat.*
109. *Discutitur privilegium Iesuitarum, eos à servandis interstitiis, aliisq; Disciplinam Clericalem promoventibus eximens.*

106. NE temerè nimis ad sacros ordines convolaretur, ordinata sunt certa quædam interstitia temporum, per quæ exercitari possunt functiones unius ordinis obtenti, priusquàm ad alium procedatur: relictâ tamen potestate Episcopis eadem remittendi, quoad ordinem subdiaconâtus quidem ob utilitatem vel necessitatem Ecclesiæ S. C. *Trid. sess. 23. c.* 11. quoad Diaconatum, juxta Episcopi arbitrium *ibid. c. 13.* quoad Presbytereatum denique, con-

jun-

junctim ob Ecclesiæ necessitatem ac utilitatem, c. 14.

107. Quarum *illa* dicitur apud Canonistas, cùm Ecclesia ministris ejusmodi ordinum indiget, nec alii reperiuntur, qui servatâ interstitiorum intercapedine ordinari possint: *Utilitas* verò, cùm Ecclesia quidem talibus indiget, alii tamen inveniuntur, qui Servatis interstitiis valeant promoveri.

108. Cùm autem Regulares, ex prædictis ab Episcopo loci, ubi degunt, ordinandi sint: ad eundem dispensatio super interstitiis pertinet, quem Proinde Regulares in dimissoriis suis rogare solent, ut propter utilitatem, ac respectivè necessitatem suarum Ecclesiarum cum ordinandis dispensare dignetur, cui superioris attestationi stare tenetur Episcopus in formando judicio suo, quin sequatur, eum hoc modo processurum sinè causæ cognitione, utpote quæ etiam ex attestatione legitima, qualem S. Congregatio Concilii declaravit hic

esse eam, quæ à superioribus Regularibus facta fuerit, potest desumi.

109. Eximunt aliqui Religiosos Societatis JESU ab hoc rigore certo quodam nixos indulto Gregorii XIII. injungentis omnibus Episcopis, ut illos absque ulla functione in susceptis ordinibus, aut observatione interstitiorum, aut inquisitione de cantu, officiis, & cæremoniis Ecclesiasticis &c. ad Sacros, etiam presbyteratûs ordines, promoveant: eò quòd nim. nulli Ecclesiæ nulli ve certo loco mancipati sint; sed veluti viatores, omni tempore parati, expectantesque diem & horam, quâ vel ad extremas orbis regiones, cùm venit usus, emittantur. Verùm aut exorbitans hoc privilegium à Sixto V. in Bulla *contra malè promotos* revocatum esse videtur; vel saltem in pauciſſimis practicabile, cùm rariſſimi aut propè nulli ultimum professionis votum, eos ad expeditiones prædictas obstringens, ante ordi-

ordinem Presbyteratûs jam acturus susce-ptum emittant.

Caput V.

An iidem subditis suis sæcularibus concedere possint litteras dimissoriales?

1ro. *Dimissoria duplicis generis.*

111. *Neutras subditis suis sæcularibus concedere possunt Superiores Regulares.*

110. S. C. Trid. Regulares in ordine ad suscipiendos ordines Episcopis localibus subjicit quoad examen, de quo infrà, & quoad recognitionem Dimissoriarum, quarum data regulariter Spatium bimestre à die ordinationis supputandum, excedere non debet, inserto iisdem testimonio de ordine præcedente jam suscepto. Ubi tamen *Dimissoria* non accipiuntur in proprio sensu, juxta quem dicitur, *ejusdem esse, dare litteras Dimissionis ad suscipiendos ordines, cujus est per se ordinare*: sed ita

Digitized by Google

duntaxat, quatenus Episcopo Diœcesano præsentant Regulares sibi subditos ordinandos; vel à Diœcesano non ordinaturo pro ea vice, examinatos & approbatos, ad alium Episcopum communionem Apostolicæ sedis habentem dimittunt.

III. Minimè tamen id facere possunt cum sæcularibus sibi subjectis S. C. Trid. *sess. 23. ref. c. 10.* quorum ordinatio ad Episcopos Diœcesanos pertinet: concedentes autem Dimissorias contra formam Decreti, ab officio & beneficio per annum sunt ipso Jure suspensi.

CAPUT VI.

An Religiosi exempti suos dimittere possint ad Episcopum non-Diœcesanum?

112. *Fraudes Regularium contra Diœcesanos Episcopos improbatæ*

113. *Quando liceat Superioribus Religionum mittere Religiosos ad alios ordinatores?*

114. *Quid in hac re dicendum de locis nullius.*

Digitized by Google

112. SUperiores exempti de industria differre non possunt concessionem Dimissoriarum in tempus, quo constat Episcopum Diœcesanum certò abfuturum esse, vel alia de causa non ordinaturum S. Congr. Conc. 15. *Maij.* 1596. de Mandato Clementis VIII.

113. Quod si verò Episcopus Diœcesanus vel secretò tantùm ordinet, nullis edictis, prout de Jure oportet c. *Quando. 5. dist. 24.* expositis; vel consueto ordinationis tempore, de quo *tot. tit. de temp. ordin.* absit, ordinationemque nec per se, nec per alium habeat: licet illis concedere dimissorias ad quemcunque alium Episcopum sive in provincia, sive alibi subsistentem, expressâ causâ absentiæ Diœcesani Episcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum.

114. Idem cum proportione dicendum est de locis *nullius*, id est, in nulla Diœcesi existentibus cum vero & proprio territorio separato, talium quippe

ſuperiores cùm ſuos ad viciniorem Epiſcopum, qui dicitur illorum proprius quoad ordinationem, dimittere debeant, pari jure cenſentur.

CAPUT VII.

Quonam titulo Regulares ſint ordinandi?

115 *Pœna ordinati ſinè titulo.*
116. *Speciale privilegium Ieſuitarum.*
117. *Cautela Epiſcoporum ordinantium.*

115. ORdinatus ſinè titulo beneficii, aut menſæ, aut patrimonii ad honeſtam ſuſtentationem Clericalem ſufficientis, ipſo Jure pœnam ſuſpenſionis ab executione ordinis ſinè titulo ſuſcepti c. *Neminem* 1. & c. *Sanctorum*, 2. *diſt.* 70. à 5. C. Trid. *ſeſſ.* 21. *c.* 2. innovatam incurrit, ùt B. Pius V. in conſtitutione *Romanus Pontifex*, contra ordinatos ſinè Titulo, magìs declarat. In quam proinde incidunt non ſolùm novitii, ſed etiam nulliter profeſſi cognitâ nul-

nullitate ſuæ profeſſionis ordines ſacros recipientes: cùm titulo paupertatis, ad quem Regulares ordinari ſolent, tantùm ſoleinniter ac irrevocabiliter profeſſis uti permiſſum ſit.

116. Ex privilegio tamen Gregorii XIII. Conſtit. *Aſcendente Domino*, Jeſuitæ, de licentia Præpoſiti ſui Generalis, ante profeſſionem ejusmodi, ad ſacros ordines promoventur, retentione bonorum ſuorum idcircò iis conſultò permiſſâ: adeò ut, ſi taliter ordinatos neceſſariis vivendi mediis deſtitutos è ſocietate dimitti contingat, à S. Congregatione declaratum ſit, Religioni incumbere, ut iisdem de honeſto victu, vel redditu quadraginta ſaltem aureorum annuorum provideat, ne ſequatur inconveniens, cui S. C. Trid. & B. Pius V. obviare intendit.

117. Similiter, ne quando alii Religioſi ejecti, vel allegatâ & probatâ nullitate profeſſionis dimiſſi poſt obtentos ordines ſacros, in opprobrium Cleri

ſtipem

ſtipem corrogent, aut Epiſcopis graves ſint, Clerus Gallicanus in Conventu generali celebrato A. C. 1625. conſtituit, nullum deinceps Religioſum in Galliis ordinandum eſſe, cujus provincia, vel domus profeſſionis non antè ſpoponderit, ſe in caſum ejectionis vel dimiſſionis ei alimenta daturam. Quod non video cur à ſingulis Epiſcopis etiam extra Gallias decerni nequeat.

CAPUT VIII.

An Epiſcopus ordinaturus inquirere debeat in mores, ætatem, & ſcientiam Regularium ordinandorum?

118. *Examen ordinandorum tria concernit.*

119. *Etiam in Religioſorum ordinandorum mores eſt inquirendum.*

120. *A Regularibus fides Baptismalis in forma probante eſt producenda.*

121. *Religioſi, non ſinè diligenti examine Epiſcopi, ordinandi.*

122. *Nemo facilè ab examine liberandus.*

123. *Summa examinis ordinandorum in genere.*

124. *Pro prima Tonsura.*
125. *Pro minoribus.*
126. *Pro Subdiaconatu.*
127. *Pro Diaconatu & Presbyteratu.*

118. EPiscopis ordinaturis 1. *Tim. 5. v.* 22 districtè præcipitur, ut nemini citò manus imponant, ne communicent peccatis alienis, ordinando indignos; hoc est, ùt explicat S. Leo *in Epist. ad Afric. Episc.* participando eorum defectus præproperam ordinationem subsecutos, tales efficiantur, quales illi, qui non meruerunt ordinari. Quod ne fiat, à Concilio Lateranensi examen ordinandorum ad hæc tria redactum fuit, ut sc. in sacris ordinibus ac ministeriis Ecclesiasticis & ætatis maturitas, & morum gravitas, & scientia litterarum exploretur.

119. Circa mores jam olim c. *Priscis. 1. dist. 55.* si quis etiam de Religioso proposito, & monasterialibus disciplinis eruditus, ad Clericale munus accesserat, ejus vita præteritis acta temporibus diligen-

ligenter perquisita; &, ne quis forsan obsoleta hæc putet, A.C. 1524. 7 Julii. à supremi Cleri nostri Germanici Antistitibus, laudante Campegio S. Sedis Apostolicæ Legato à latere, in Conventu Ratisbonensi, cui intervenerant Archiepiscopus Salisburgensis, Episcopus Tridentinus, & Procuratores Episcoporum Bambergensis, Spirensis, Argentinensis, Augustani, Constantiensis, Basileensis, Frisingensis, Brixinensis &c. necessarium visum fuit, ut, qui ad ordinem suscipiendus est, probetur priùs per Episcopum, vel Ejus officialem, *etiam religionem professus.* Quod à S. Augustino quoque observatum legimus c. *Legi*, 36. XVI. q 1. *cum aliquando etiam bonus Monachus vix bonum Clericum faciat, si adsit ei sufficiens continentia, & tamen desit instructio necessaria, aut personæ regularis integritas.*

120. De ætate Regularium ordinandorum aliqui volunt ab Episcopo quidem inquirendum esse, ita tamen, ut atte-

atteſtationi à ſuperiore Regulari in dimiſſoriis factæ acquieſcere debeat: ſed quoniam ſinè lege loquuntur, tutius, imò neceſſariũ eſt, ut fides Baptiſmalis inſuper in forma probante producatur.

121. Circa ſcientiã ridenda eſt ſimplitas multorum putantium, eam minorem in Regularibus cultui Divino præcisè addictis, quàm in Eccleſiaſticis exigi: quaſi verò S. C. Tridentinum *ſeſ. 23. c. 4. 11. & 14.* inter hos & illos diſtingueret; aut Sacerdoti Chriſtiano talentum in ordinatione divinitus acceptum pro libito in terram defodere, gratiasque & facultates ordinum ſuſceptorum in vacuum recipere liceret; aut talis Choraliſta, vel merus celebrator miſſarum certus eſſet, non occurſurum ſibi caſum quempiam neceſſitatis, in qua volens nolens Sacramentum aliquod miniſtrare teneatur, quapropter à S. C. Trid. *cit. ſeſ. 23. c. 12.* indiſcriminatim decretum fuit, *ut Regulares quoque nec*

in

in minori ætate, nec ſinè diligenti Epiſcopi examine ordinentur.

122. Et hoc adeò notum ac certum eſt, ut etiam Imperator profanus *Novel. 6.* aſſeruerit, *Religioſos Clericos cum multa fieri inquiſitione, ſecundùm divinas regulas, oportere.* Quemadmodum verò nullus ordo, ne quidem minor, ſinè examine conferendus S. C. *Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 5. 7. 11. 12. 13. 14.* ita vix ullus ab examine ſubeundo liberandus eſt, doctior quidem, ut ſubmiſſionis atque modeſtiæ ſuæ ſpecimen edat; mediocriter doctus, ut habilitatem oſtendat; illiteratus, ut à Sanctuario Domini arceatur. Qua in re frons Epiſcoporum durior eſſe debet, juxta Prophetam *Ezech. 3. v. 8.* frontibus Religioſorum, tantumque habere conſtantiæ in rejiciendis periculoſis Regularium quorundam prætenſionibus, quantum hi impudentiæ ad iniqua contra ſalutarem Synodi Tridentinæ diſpoſitionem, atque

que tùm veterem, tum modernam Ecclesiæ disciplinam petenda.

123. Summam hujus examinis S. Cyprianus jam olim *epist. 24.* ad *Clerum* comprehendit his verbis: *an congruerent illis omnia, qua esse debent in his, qui ad Clerum parabuntur?* ubi vides, quemque in materia ordinis suscipiendi probandum esse, an tali ministerio aptus sit; an interstitia servaverit; an impedimentis canonicis careat; an in præhabito gradu se sufficienter exercuerit; an nôrit vim & mysteria ordinis expetiti, ritusque ac cæremonias, quæ ex libro Pontificali adhibentur, & sacrarum vestium significationes &c. de quibus Consule Quintum Provinciale Concilium Mediolanense *Tit. de examinandi ratione.* Ubi ne particularia singulorum ordinum examina prorsus intacta relinquam.

124. De prima Tonsura sic habet Concilium Tridentinum *sess. 23. refor. c. 4. ut primâ Tonsurâ non initientur, qui Sa-*

Sacramentum Confirmationis non ſuſce-perint, & fidei rudimenta edocti non fue-rint; quiq; legere & ſcribere neſciant, & de quibus probabilis conjectura non ſit, eos, non ſæcularis judicii fugiendi cauſa, ſed ut Deo fidelem cultum præſtent, hoc vitæ genus elegiſſe. Quod ultimum de pura intentione ſingulariter etiam notat octava ſynodus generalis *can.* 5. nec obſtat, quòd Religioſi jam priùs in ſuſceptione ſtatûs Regularis attonſi fuerint, cùm ea non ſit Tonſura Hierarchici ordinis, neque Religioſum è conditione laicali transferat ad ſublimitatem Clericalem.

125. *Minores ordines iis, qui ſaltem latinam linguam intelligunt, conferantur; cumq; hinc ad altiores gradus, & ſacratiſſima myſteria ſit ingreſſus, nemo iis initietur, quem non ſcientia ſpes majoribus ordinibus* dignum oſtendat S. C. Trid. *ſeſſ.* 23. *refor.* c. 11.

126. Subdiaconatu eadem ſancta Synodus *ſeſſ. cit. c.* 13. eos duntaxat initiari decer-

decernit, *qui sperent, DEO Auctore, se continere posse; & in minoribus ordinibus jam probati, & litteris, ac iis, quæ ad hunc ordinem exercendum pertinent, instructi sint.* Unde cùm Regulares continentiæ votum emiserint, castitatisque suæ experimentum à non brevi tempore dederint, examinabuntur potissimùm circa doctrinam Sacramentorum, concupitique ordinis obligationem.

127. Pro Diaconatu obtinendo prædicta multò excellentiùs, ac insuper aliqua concionandi, doctrinæque moralis peritia requiruntur. Ultra quam notitiam, aspirantibus ad Sacerdotium denique opus est, ut sciant, quid sit Missæ sacrificium, & quænam ad validam ac licitam ejus oblationem exigantur; quomodo ministranda sint Sacramenta in hominum salutem dispensationi Presbyterali à Christo commissa; quomodo ritè ac fructuosè fungendum sit munere prædicandi verbi divini? &c. Explosâ opinione eorum, qui, ni ìvel de

con-

conceptibus metaphysicis, vel de aliis, sinè quorum notitia tamen obtineri sacer aliquis ordo potest ac debet, ordinandos interrogaverint, aut famam suæ doctrinæ periclitari existimant; aut applicationem ad non-necessaria ejusmodi studia deinceps futuram desperant.

Caput IX.

De Regularium ordinatione activa.

128 *Iam circa tempora S. Galli quidam Abbates contulerunt primam tonsuram.*

129. *Quid hac de re statutum fuerit in Synodo VII.*

130. *Plerique Abbates Germaniæ Religiosis suis hodie conferunt primam tonsuram & 4. minores.*

131. *In quo consistat Benedictio Abbatum.*

128. Quanquam olim Monachi ex instituto suo tantùm Laici fuerint, multoque minùs alios per Clericalis Tonsuræ collationem ad statum Ecclesiasticum cooptare potuerint, ita

ut

Digitized by Google

ut ipsis etiam Ostiariis cesserint: Postquàm tamen ad vitam Clericalem admissi fuerunt, mox amplioribus inhiantes, alicubi etiam ad initiationem activam statûs Clericalis habilitatos fuisse, deprehendimus apud Gregorium Turonensem *in vitis Patrum c.* 6. de Patruo suo S. Gallo Episcopo Arvernensi narrantem, quòd hunc Abbas Monasterii Cremonensis adhuc Puerum Clericum fecerit.

129. Quâ facultate non contenti Abbates obtinuerunt in Synodo VII. ut, si charactere sacerdotali insignes, & juxta consuetum Ecclesiæ ritum ab Episcopo benedicti essent, Filios cœnobiorum suorum etiam ad minores ordines possent evehere: quo privilegio hodiedum utuntur complures Abbates. Imò Abbas Cistercii, aliique primi quatuor Coabbates videl. Clarevallensis, Pontiniacensis, Morimundi, ac Firmitatis, ab Innocentio VIII. facultatem Religiosis Monasteriorum suorum con-

conferendi Subdiaconatum sibi concessam esse prætendunt privilegio speciali, quod Victoria *in relectionibus suis* à se visum esse testatur: quanquam illius veritatem solidè complures impugnent; dudumque saltem ab usu recessisse compertum sit.

130. Hodie plerique Abbates Germani duplici illâ conditione à septimo Concilio generali requisitâ conspicui Religiosis suorum conventuum, non contradicente S. C. Trid. *sess. 22. ref. c.* 10. primam Tonsuram, & quatuor minores ordines conferunt: neque de *Tonsura* cuiquam est dubium, ex quo Innocentius III. c. *cùm contingat*, 1t. *de æt. & qual.* universaliter declaravit, juxta Synodum VII. abunoquoque Abbate suis Religiosis in proprio Monasterio, dummodo illi ab Episcopo, secundùm morem præficiendorum Abbatum, manûs impositio facta noscatur, & constet eum esse Sacerdotem, per primam Tonsuram, juxta formam Ecclesiæ

cleſiæ datam, conferri ordinem Clericalem. Pro *quatuor minoribus* Gloſſa pluribus in locis privilegium ſpeciale requirit.

131. DIXI: *manûs impoſitio*: in qua nulla actio conſecrat va cum interventu S. Chryſmatis; ſed tantùm forma quædam precationis adhibetur c. *manus.* 74. I. q. 1. adhoc, ut Abbati conferatur exercitium eorum, quæ ſunt veluti actus ordinis, nec non inſignium Pontificalium. Unde, ſi quis Abbas renuntiaret ſuo gradui & dignitati, non ampliùs validè conferret quicquam eorum, cùm deſtitutus eſſet charactere, & Abbas eſſe deſiiſſet.

Caput X.

An Abbates habentes facultatem conferendi Tonſuram, vel minores ordines ſubditis ſibi Regularibus, ſtante Decreto *S. C. Trid.* ſeſ. 23. c. 10. conferre poſſint Tonſuram ac minores ordines

dines perſonis ſæcularibus habentibus litteras Dimiſſorias à ſuis Ordinariis?

132. *Sententia Rotæ negativa.*

133. *Quamvis S Congregationi Concilii quandoq; aliud viſum fuerit, hodie tamen eadem ſtat pro negativa.*

134. *Ratio à priori: cum dubia quadam conciliatione diverſarum declarationum annexa.*

132. VErba Concilii Tridentini ſic habent: *Abbatibus, ac aliis quibuscunq;, quantumvis exemptis, non liceat in poſterum intra fines alicujus Diœceſis conſiſtentibus, etiamſi nullius Diœceſis, vel exempti eſſe dicantur, cuiquam, qui Regularis ſubditus ſibi non ſit, Tonſuram vel minores ordines conferre.* Super quibus cùm de juſſu Clementis VIII. Cardinalis Seraphinus *die Lunæ 27. Aprilis* 1592. propoſuiſſet in Rotâ dubium initio hujus capitis relatum, re maturè diſcuſſâ, Domini iverunt in ſententiam negativam, hac potiſſimùm ratione

Digitized by Google

tione permoti, quòd, ſicut ex Regula: *Nemo dat, quod non habet*: Papa non-ordinato dare non poteſt licentiam conferendi ordines ſacros c. *Quando 4. X. de conſuetud.* ita nec Epiſcopus per dimiſſorias ſuas dare poſſit facultatem ei, qui caret illâ facultate ex diſpoſitione S. Conc. Tridentini, nisi abſurditate carere dicatur, quòd licentia inferioris tollat inhabilitatem provenientem ex Lege ſuperioris c. *Inferior. 4. diſt. 21. c. cùm inferior 16. X. de major. & obed.*

133. Quamvis autem S. Congregationi Concilii ſuper *c. 5. ſeſ. 6.* vilum fuerit contrarium in Caſu Bononienſi, eidemque Declarationi etiam poſteà in cauſa Abbatis S. Mariæ de ſuccurſu Ordinis montis oliveti inhæſerit: noviſſimè tamen emanavit ab eadem S. Congregatione Concilii infraſcripta Declaratio, quæ originaliter extat in libro Memorialium *pag.* 407. videlicet:

In cauſa Cathanienſi Juris conferendi ordines minores inter Epiſcopum Ca-

thanien ſem ex una, & Monachos ordinis S. Benedicti Congregationis Caſſinenſis, ac alios, ex altera, die 23. Novembris 1641. S. Congregatio, &c: utrâque parte informante ore, & ſcriptis, ac rationibus hinc indè deductis maturè examinatis, inhærendo deciſioni Rotæ Romanæ ſub die 27. Aprilis 1592. coram bon. mem. Cardinali Seraphino de ordine fel. record. Clementis VIII. factæ, nec non declarationibus ejusdem S. Congregationis dictæ deciſioni conformibus ſubſecutis, cenſuit, improbatâ opinione contrariâ, Abbates Regulares benedictos ejusdem Congregationis Caſſinenſis, ſeu alterius Congregationis vel ordinis, aut inſtituti habentes etiam jura Epiſcopalia, ſeu quaſi Epiſcopalia, Uſumq; Mitræ, baculi, & benedicendi, ac facultatem primam tonſuram, & minores ordines conferendi, non poſſe dictam primam tonſuram, nec alios ordines minores, niſi ſuis ſubditis Regularibus conferre; non autem Regularibus alterius Congregationis, Ordinis, vel inſtituti.

stituti, etiamsi habeant litteras dimissorias suorum Superiorum, & consensum Ordinariorum, intra quorum diœcesum fines ipsi Regulares ordinandi existant: & multò minùs personis sæcularibus etiam habentibus litteras dimissorias à suis ordinariis. Ac propterea inhibuit Archiepiscopis, Episcopis, & aliis prælatis inferioribus, ut in futurum concedere non audeant supradictas litteras dimissorias hujusmodi Abbatibus directas, nec ab istis recipi. Quod si secus fiat, tam concedentes, quam ordinantes à collatione Ordinum suspensi remaneant, præter alias pœnas arbitrio ejusdem Congregationis reservatas.

Et iterum propositis dubiis, an Abbates Regulares benedicti habentes jura quasi Episcopalia primam tonsuram, aut minores Ordines possint conferre sæcularibus Clericis, Episcopi jurisdictioni subjectis, si modò ipsius Episcopi consensus accedat: itidem an prædicti Abbates possint Regularibus alterius ordinis, qui

literas dimissoriales suorum superiorum Regularium, & consensum Episcopi loci habuerint, possint prædictam tonsuram, & minores Ordines conferre.

Die decimâ Maji 1658. S. Congregatio Concilii ad utrumque dubium respondit, non posse.

134. Ratio à priori est, quòd Abbatibus dicta potestas completa nón nisì ex privilegio competat, personasque tantùm in privilegio expressas respiciat, ac dempto privilegio non sit major, quàm cæterorum simplicium Prælatorum, quos certum est, accedente licèt consensu Episcopi, validè ordinare non posse. Secùs est de Episcopis, qui facultatem ordinandi habent ab inauferibili charactere suo, & potestate ordinis Episcopalis. Cùm igitur privilegium Abbatum, quo solo potestas eorundem perficitur, ultra Religiosos suorum Conventuum haud protendatur: non est recedendum à sententia negativa: nisì cum Passerino ad c. *Abbates. 3. de privil.*

vil. in 6. n. 7. dicatur, ùt Is quidem in Codicibus ſuis manuſcriptis continentibus deciſiones præfatæ S. Congregationis annotatum aſſerit, quòd S. Congatio diſtinguat inter *Dimiſſoria generales, & ſpeciales* per quas in ſpecie datur licentia ab Epiſcopo, ut ſuus ſubditus ordinari poſſit ab aliquo Abbate, & decernat, non ſufficere quidem Dimiſſorias generales; ſed requiri ſpeciales, prout deciſum in hoc ſenſu fuiſſe videtur ab eadem S. Congregatione in cit. *Bononien. ſi.* Circa quod tamen præſtaret conſuli S. Congregationem; ſicut & ſuper eo, quod apud Nicolium in *lucubr. ut. jur.* ad Tit. *de ætat. & qual. n. 2.* quantum ad nullitatem ordinationis factæ in caſibus prohibitis, à S. Congregatione 26. *Junii* 1655. legitur declaratum fuiſſe: *Sic ordinatos ab hujusmodi Abbatibus, non eſſe iterum ordinandos; ſed tantùm à Sanctiſſimo rehabilitationem obtinendam*: fortè, ratione ſcandali, cùm ſubordinatio & connexio

xio Ecclesiasticorum ordinũ non sit necessaria, seu essentialis, sed ab Ecclesiastico Jure tantùm descendat. Quanquam Barbosa, Novarinus, & alii è diverso allegent declarationem S. Congregationis Concilii 8. *Maji* 1627. editam, quâ dicitur, *si Abbas cessante privilegio, aliquem tonsuraverit, talem de novo tonsurandum venire.* Adeò ut P. Donatus post S. C. Tridentinum Abbatibus suadeat, ut nova & valida privilegia sibi procurent à S sede Apostolica, pro Regularibus & aliis sibi non-subditis, cùm præterita maneant omnino extincta.

Ubi vides quàm intricata sit hæc materia *capite præsente* discussa.

DECAS

DECAS IV.

De ſubjectione Regularium ob curam animarum & adminiſtrationem Sacramentorum.

CAPUT I.

Unde oriatur hæc ſubjectio.

135. *Apoſtolorum ampliſſima poteſtas fusè deducta.*

136. *Epiſcopi non ſucceſſerunt Apoſtolis in extraordinaria poteſtate.*

137. *De quaſi contractu Regularium & Epiſcoporum.*

135 QUanquam SS. Apoſtolis à CHRISTO in orbem univerſum dimiſſis, ſpecialiſque Divinæ gratiæ præſidio in ſanctitate vitæ ac dogmatibus fidei confirmatis auctoritas ubique prædicandi, ſcribendi libros canonicos, fundandi & regendi in qualibet mundi parte Eccleſias &c: conceſſa fuerit, ſic exigente primo ac breviſſimo re-

rerum illius temporis ſtatu, ut, qui totum orbem, in errorum tenebris jacentem, ad veritatis lucem perducendum ſuſceperant; nec inter gentes indomitas ac Chriſtianismi prorſus expertes ullam penè habebant occaſionem cum S. Petro, tanquam ſupremo in terris Præſide, ac Generali CHRISTI Vicario conferendi, obtinerent facultatem indiſcriminatim fungendi Apoſtolico munere, ac omnia & ſingula ubilibet faciendi, citra erroris aut confuſionis dogmatum ſacrorum, in quibus fuerant corroborati periculũ, quæ introductioni ac propagationi Orthodoxæ fidei judicarent opportuna.

136. Aliud tamen ordinatum fuit à CHRISTO de ſubſecutis Epiſcopis à Spiritu S, poſitis regere Eccleſiam DEI, aucto fidelium numero, inter quos, ob ſchismata ac divulſiones ſubortas, ipſimet Apoſtoli tum adhuc viventes ſub uno ſummo Capite, diviſionem Diœceſum à CHRISTO conſtitutam pro

ejus-

ejusmodi casibus, in praxin ac usum redegerunt, quin Episcopi, singulis districtibus deputati, in generalissima illa & extraordinaria potestate successerint Apostolis per specialissimam DEI gratiam de perpetua in rebus fidei unitate securis.

137. Sed quoniam Regulares vel ob excrescentem fidelium cœtum, vel ob intepescentem Ecclesiasticorum fervorem, vel per importunam fimbriarum suarum dilatationem, in partem administrandæ salutis animarum admitti contigit, hoc non ita cœcè nec indifferenter omnino factum fuit, quin Episcopo loci, tanquam supremo Vineæ sibi commissæ Præfecto, per quendam implicitum quasi contractum, suscipiendo in Ejusdem vinea munus operariorum, se obligaverint ad parendum eidem in omnibus functiones ejusmodi respicientibus, adeò quidem ut à culturæ Domino eatenus dirigi debeant, ad confusiones quaslibet evitandas.

Caput II.

De Regularium exemptorum approbatione activa.

138. *Potestas ordinis, & Potestas jurisdictionis.*

139 *Decretum Concilii Tridentini de approbatione Episcopali; & aliud Vrbani* VIII.

140. *In quo consistat approbatio.*

141. *Ius speciale Parochorum: & quinam horum nomine comprehendantur.*

138 QUamvis potestas remittendi retinendique peccata, Sacerdotibus per ordinationem tribui soleat, quæ idcircò *potestas ordinis* dicitur, & in quibuslibet Sacerdotibus rite ordinatis æqualiter se, ex institutione Christi *Ioan. 20. v. 23.* ad remittenda quæque fidelium peccata extendit: perfectione tamen ac determinatione ejus, per *approbationem* ac collationem *potestatis jurisdictionis*, insuper opus est, ut in actum exeat. Quòd Christus etiam observavit in SS. Apostolis, quibus, ultra

pote-

potestatem ordinis in cœnaculo datam per insufflationem S. C. *Trid. sess.* 14. c. 1. jurisdictionem insuper contulit, inquiens: *sicut misit me Pater, & ego mitto vos. Ioan.* 20. *v.* 21. cum prænotato tamen discrimine, quòd allegatis de causis missio & jurisdictio SS. Apostolorum generalissima fuerit; in reliquis verò Sacerdotibus ac Episcopis, ad conservandam ordinis Ecclesiastici Symmetriam, certis districtuum limitibus coarctetur, præterquàm in mortis articulo, ubi, favore salutis animarum, nec locus, nec tempus, nec censura, nec reservatio impedit, quò minùs decedentibus aliàs bene dispositis à quolibet Sacerdote Sacramentalis absolutionis beneficium impendatur. *S. C. Trid. sess.* 24. *Refor c.* 7.

139. De approbatione sic statuit S. C. Tridentinum *sess.* 23. *refor. c.* 15. *nullum etiam Regularem posse confessiones sæcularium, etiam Sacerdotum, audire; nec ad id idoneum reputari, nisi aut paro-*

chia-

chiale beneficium habeat, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus judicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: privilegiis, & consuetudine quâcunque, etiam immemorabili, non obstantibus. Adeò ut ab illo tempore nullatenus potuerint, extra mortis periculum, confessiones Sacramentales prædictorum excipere, nisi approbatione Episcopi Localis obtentâ: præter societatem JESU, cujus Confessariis itinerantibus, semel ab Episcopo quodam admissis, & à Prælato suo ad id deputatis, ex concessione Gregorii XIII. licuisse aliquamdiu dicitur, curatis non repugnantibus, administrare Sacramentum Pœnitentiæ iis etiam in locis, ad quos Episcopi approbantis jurisdictio se non extenderat; & hoc usque ad tempora Urbani VIII. qui Constitutione suâ *Cùm sicut accepimus.* exorbitantibus ejusmodi privilegiis hinc indè jactatis imposuit fibulam, expressè de-

cer-

cernens, omnia & singula hujus naturæ indulta, quibusvis, quandocũq;, & qualitercunque concessa, viribus ac effectu vacua esse & fore, nec quenquam in posterum uti posse tam amplis indultis.

140. Arbitrantur nonnulli, Approbationem esse judicium, quo Episcopus externè declarat, sacerdotem esse idoneum hujus Sacramenti ministrum: at S. C. Tridentinum *l. cit.* actum judicii, per verba; *idoneus judicetur, & approbationem* &c. ab approbatione luculèter distinguit: ut hæc proinde referenda sit potiùs ad actum voluntatis regulatæ à judicio rectæ rationis, quo actu Episcopus Regularibus per examen vel aliàs repertis idoneis Pœnitentes suæ jurisdictioni commissos vel per electionem voluntariam subditos subjicit atque licentiam eosdem sacramentaliter absolvendi concedit.

141. Quod autem de parochiali beneficio dicitur, sic intelligendum est, quòd, cùm Parochi per severius examen

ad

ad regimen animarum admissi sint, quamdiu Parochiale beneficium actu obtinent, titulo curæ pastoralis idonei reputentur, qui in quacunque alia Parochia, etiam extra Diœcesin (nisi particularia statuta Diœcesana alicubi secùs disponant) annuente Parocho loci, excipere confessiones & sacramentaliter absolvere possint. Ubi tamen adverte, sub nomine Parochorum hìc minimè comprehendi superiores Regularium, qui non minùs ac reliqui Regulares obnoxii sunt examini & approbatio ni Episcopali.

Caput III.

Unde proveniat jurisdictio Regularium, ad finem ministrandi Pœnitentiæ Sacramentum?

142. *Iurisdictio ordinaria & delegata.*
143. *Iurisdictio distinguitur ab approbatione.*
144. *Regulares exempti habent jurisdictionem quoad sæculares & Ecclesiasticos ab Episcopis.*

145.

145. *Quâ authoritate hodie forenſes abſolvantur?*

146. *De peccatorum venialium remiſſione. Vbi ſub finem datur aliquid Theologis Regularibus exemptis.*

142. AD valorem abſolutionis, præter approbationem Epiſcopalem, requiritur etiam in Confeſſario tanquam Judice jurisdictio S. C. Trid. *Seſ. 14. ref. c. 7.* ſeu ordinaria, ſeu delegata: Ordinaria competit Paſtoribus Ordinariis titulo beneficii, vel Prælaturæ Religioſæ, cujusmodi Paſtores ſunt S. Pontifex reſpectu omnium fidelium; Epiſcopi reſpectu ſuorum Diœceſanorum; curati & ſuperiores Regulares reſpectu ſuorum ſubditorum. Delegata obtinetur ex commiſſione illius, qui ordinariam habet jurisdictionem.

143. Tametſi verò poteſtas jurisdictionis ſinè approbatione ſubſiſtere nequeat: diſtinguitur tamen ab hac, tanquam à prævia diſpoſitione, juxta cujus modum mox ipſa conſequitur. Dubitari

tari tantùm hìc ſolet, à quo Regulares exempti Jurisdictionem reſpectu Eccleſiaſticorum & ſæcularium in Diœceſi commorantium obtineant: putantque nonnulli, eam non dari ab Epiſcopo approbante; ſed poſitâ approbatione Epiſcopi Localis, ſtatim intelligi conceſſam à S. Pontifice *Clem. dudum. de ſepultur.* Maximè cùm Regulares ſemel approbati ſacramentaliter abſolvere poſſint non tantùm Epiſcopi ſubditos, ſed etiam forenſes ad ſe accedentes, quod infallibile ſignum eſſe exiſtimant jurisdictionis à poteſtate ſublimiore conceſſæ.

144. Sed quàm graviter hi Doctores hallucinentur, patet I. ex eo, quòd Clementina *Dudum* quoad hanc partem abrogata fuerit, ad plurimas fraudes, ac diſſenſiones Epiſcoporum & Regularium evitandas. Deinde, licet Epiſcopis per Epichejam, majorem facultatem tribuere uni Confeſſario, etiam Regulari, quàm alteri. Tertiò ipſa reſerva-

tio

tio casuum ab Episcopis fieri solita, quæ est subtractio seu negatio jurisdictionis in ordine ad certa quædam peccata, ùt infrà videbitur, satis ostendit, jurisdictionem etiam Regularibus exemptis ab eo concedi, qui eandem revocat, limitat, subtrahit, restringit.

145. Nec obstat, quod de licita & valida absolutione forensium dicitur: cùm etiam à Sacerdote Ecclesiastico audiantur hodie Advenæ valideque absolvantur, ex electione peregrinantium, qui de licentia saltem interpretativa suorum Episcoporum habent electionem Confessarii aliàs approbati, in quem, licèt Episcopo confitentis non subjectum, positâ peregrinantis electione, Sacramentalis jurisdictio prorogatur, DIXI: *aliàs approbati*: cùm ne quidem S. Pontifex electionem Confessarii concedere soleat sinè Clausula: *ex approbatis ab Ordinariis locorum*; & simplex electio non tribuat approbationem prærequirentem

ex

ex S.C. Trid. judicium Episcopi de capacitate Sacerdotis pro excipiendis Confessionibus exponendi.

146. Et hoc adeò verum est, ut etiam pro remissione sacramentali venialium, quæ est actus judicialis, approbatio Episcopalis & jurisdictio requiratur. Quanquam enim venialia pluribus modis etiam extra Sacramentum tolli possint, ita ut S. Augustinus *in Enchirid. c. 71. & Ser. 41. de* SS. orationi Dominicæ, frequentibus jejuniis, largioribus eleemosynis, & remissioni injuriarum redemptionem seu liberationem ab iisdem adscribat: si tamen subjiciantur Tribunali Pœnitentiæ, natura Judicii minimè patitur, ut homo jurisdictione seu potestate judicandi destitutus Pœnitentem in forma judiciali absolvat. Si quis tamen, ut Religiosi plerumque solent, & ego nuper in Sabbatho sancto expertus fui, acriter contendat, jurisdictionem Regularibus exemptis conferri à S. sede Apostolica juxta mensuram approbationis, quam Episcopi Diœcesani Sacerdotibus Secularibus impertiuntur, ita ut Regulares non possint absolvere à casibus Episcopalibus, nisi ab Episcopo approbati, & ad hoc specialiter deputati, ut Sacerdotes Secularibus, ita ut Regulares non possint absolvere à casibus Episcopalibus, nisi ab Episcopo approbati, & ad hoc specialiter deputati, ut Sacerdotes Secularibus, pro-

probationis Episcopalis, sentiat, per me licet, ùt lubet: dummodo probè consideret, nihil in effectu per jurisdictionē eo modo collatam decedere Episcopis; nihil accedere Religiosis exemptis cùm in omnibus hìc pro regula sit voluntas Episcopi approbantis.

Caput IV.

An sufficiat sola præsentatio Confessariorum.

147. *Historia variationis privilegiorum usq; ad statum præsentem, in quo non sufficit sola præsentatio.*

148. *Quod requiritur per modum formæ, non potest per æquipollens adimpleri.*

147. VAria Religiosis olim concessa fuerē privilegia in ordine ad audiendas sæcularium confessiones: quorum primum circa A.C. 1260. videtur indultum fuisse ab Alexandro IV. Confirmatumque ab Urbano IV. & Clemente itidem IV. Alterum obtinuē-

re

re Mendicantes à Bonifacio VIII. *Extrav. super Cathedram. 2. de sepul.* ut, post interpositam à Prælatis humilem Religiosorum habilium præsentationem, Episcopis renuentibus, ipsimet Regulares ex tunc, obtentâ jurisdictione à S. sede Apostolica, sibi confitentibus impendere possint beneficium absolutionis. Verùm quia hoc indultum plurium querelarum occasio fuit: ampliavit illud ipsum Benedictus XI. *Extrav. Inter cunctas 1. De privil.* sublatâ necessitate se præsentandi Episcopis: quam tamen reduxit celebris *Clementina Dudum. 2. de sepul.* in Viennensi Concilio edita, sed non sinè crebris Episcoporum, ac Regularium ad omnimodam libertatem inhiantium, imò & Parisiensis scholæ cum Carmelitarum cœtu dissidiis, non antè sopitis, quàm dum Carmelitarum quidem privilegium ab Urbano Papa ad assensum formalem Præsulis Diœcesani, teste Oldrado *Consil. 230.* restrictum: universim autem in

qui-

Digitized by Google

quibuslibet Regularibus Episcoporum authoritas & licentia per S. Concilium Trid. advalidam sæcularium & Ecclesiasticorum absolutionem sacramentalem, desiderata fuit.

148. Nihil faciente in contrarium Regulâ: *licentiam debito modo petitam haberi pro impetrata, si ex pravo fine denegata fuerit. c. Licèt. 18. ✠. de Regul.* & Constit. *Inscrutabili*: utpote quæ solùm procedit, quando conditio pendet à voluntate implere volentis c. *cùm non stat. 66.* de R. I. *in 6.* neque requiritur de substantia actûs: ùt tamen fit in casu nostro, dum conditio approbationis unicè pendet à voluntate Episcopi, ejusque adimpletio tam necessaria est, ut per modum formæ prærequiratur *cit. sess.* 23. c. 15. quæ per æquipollens suppleri non potest arg. L. *Qui per salutem* 33. ff. *de jurejur.* junctâ B. Pii V. Constitutione, quæ incipit: *Romani Pontificis.*

CAPUT

Caput V.

An sinè causa revocari possit approbatio vel licentia Regularis absque licentia admissi?

149. *Approbatio sinè examine concessa revocari pro libitu potest.*

150. *Pravio examine approbatus trahi non potest ab eodem Episcopo ad novum examen.*

149. Natura precarii seu beneplaciti est, ut concedenti relinquat libertatem ad oppositum, cujus usus cùm nec rectæ rationi, nec alterius juri adversus sit, meritò in una *Vercellensi 31. Julij* 1615. & in altera *Papiensi 12. Martij* 1619. resolutum fuit, approbationem sinè examine concessam, tanquam merè gratiosam, ab approbante revocari pro libitu posse, stante in hoc casu voluntate pro ratione: quod benè observa.

150. Secùs est de confessariis ab Epi-

piſcopo poſt examen approbatis, ùt conſtat ex duabus B. Pii V. Conſtitutionibus Annis 1567. & 1571. editis, ad quarum tenorem iùipſum S. Congregatio Concilii declaravit: adeò ut hodie Regularis prævio examine ab Epiſcopo ſimpliciter, id eſt, ſinè ulla temporis, loci, aut perſonarum limitatione ſemel admiſſus, ab eodem ad novum examen trahi prohibeatur.

Caput VI.

An novus Epiſcopus vocare poſſit omnes Regulares ad novum examen?

151. *Reſpondetur affirmativè.*

151. Affirmativam nobis perſuadet prælaudata Conſtitutio B. Pii V. 6. Aug. 1571. edita, in verbis: *Ab Epiſcopo autem ſucceſſore, pro majori conſcientiæ ſuæ quiete examinari denuo poterunt.* Quæ cave ad Confeſſarios nondum in ea Diœceſi examinatos reſtrinxeris,

xeris, cùm clara nimis sint, insuperque pro Generali motivo *conscientiæ* non sedis Episcopalis ùt sic, sed personæ noviter sessuræ tranquillitatem afferant, quæ indifferenter respectu omnium Confessariorum urgere potest novum Episcopum, ut per examen exploret, qualibus operariis vineam suam ex parte commirtat.

Caput VII.

An approbatio prævio examine semel concessa Regularibus, ab Episcopo sinè causa revocari licitè possit?

152. *Idem, quod n.* 150.

153. *Religiosi tamen se submittere debent.*

154. *Episcopus non tenetur Religiosis dicere causam revocationis vel suspensionis.*

155. *Regulares compelli possunt ab Episcopis ad functiones suæ vitæ mixtæ congruas obeundas.*

152. Approbatio seu licentia audiendi confessiones, prævio ex-

xamine ſemel conceſſa Regularibus, ab eodem Epiſcopo ſinè cauſa revocari non debet. Quamvis enim ex natura operariorum, in libero Epiſcopi arbitrio manere videatur, ut ſimplicibus confeſſariis ſeu Eccleſiaſticis, ſeu Religioſis, velut operariis non habentibus aliquem titulum, hanc facultatem neget, revocet, vel reſtringat: diſcretè tamen poteſtate ſuâ circa denegationem, ſuſpenſionem, revocationem &c. maximè erga totum aliquem conventum uti debet, ne animoſa videatur, nisi particulares facti circumſtantiæ aliud exigant E. G. ob violationem interdicti ab ordinario poſiti vel ob reniſum in iis, quæ Epiſcopo ſive ùt ordinario, ſive ùt Delegato circa hanc materiam competunt, vel ob aliam juſtam cauſam omnes tangentem.

153. Imò nec particularem confeſſarium Regularem ſemel à ſe approbatum ſinè cauſa confeſſiones concernente, aut nisi violaverit interdictum, de

quo suprà, suspendere debet, ùt meritò decrevit S. Congregatio 21. *Novembris* 1615. quod si tamen Episcopus faciat, Religiosi non poterunt, sub prætextu animositatis, ingerere se administrationi hujus Sacramenti, donec, recursu ad S. Sedem Apostolicam habito, indè provideatur: memores exempli S. Michëlis Archangeli, qui ne quidem Diabolo, suo quondam superiori, *Judæ epist. cath. v.* 9. secum altercanti de Moysi corpore ausus est judicium inferre blasphemiæ; sed dixit: *Imperet tibi Dominus.*

154. Neque refert, quòd Episcopis revocatione approbationis sinè causa interdictum sit: quamvis enim prohibeatur, nullibi tamen annullatur ejusmodi revocatio; & *sententia Pastoris, sive justa, sive injusta fuerit, est timenda.* c. *sententia.* 1. XI. *q.* 3. quam ob causam prudentissimè cautum fuit, ut Episcopus non nisi S. Sedi Apostolicæ causam suspensionis vel revocationis, si eam scire voluerit, aperire teneatur.

155

155. Quemadmodum autem Episcopus suspendere non potest omnes Confessarios Regulares unius, vel omnium monasteriorum, ubi personale & qualificatum demeritum non accedat; ita vicissim in arbitrio Regularium esse non debet, ut ob superbiam, quæ sub pallio privilegiorum foveri quandoque solet, hoc munus recusent; sed ab Episcopo loci compelli possunt ad functiones instituto suo vitæ mixtæ congruas obeundas.

Caput VIII.

Quibus de causis Episcopus suspendere possit Confessarios Regulares à se approbatos; vel revocare licentiam iis concessam?

156. *Revocatio licentiæ, & suspensio Confessariorum ob causas ad Confessionem attinentes.*

157. *Aliæ causæ revocandi, vel suspendendi.*

158. *Quæ causæ non sufficiant.*

159. *De conferentiis.*

156. Resp. I. ob causas ad confessionem attinentes sibi cognitas per informationes extrajudiciales, quin eas alteri, quàm sanctæ sedi Apostolicæ, si postulet, manifestare teneatur, ùt Urbanus VIII. & Clemens X. declarârunt. Inter ejusmodi verò causas referri possunt. 1. vita scandalosa, utpote Confessarium maximè dedecens. 2. intermissa frequentatio conferentiarum, si-cubi vigeant. 3. absolutio à reservatis sinè præhabita speciali facultate. 4. revelatio peccatorum sibi in confessione detectorum. 5. Sollicitatio in confessione. 6. culpabiliter neglecta monitio Parochi de audita confessione infirmi. 7. si detrectent, ad præceptum Episcopi, in Confessionalibus affigere Bullam cœnæ, & Tabellam casuum reservatorum. 8. si mulierum confessiones, extra sedem solitam in loco auscultationis crate vel laminâ modicè perforatâ munitam, excipere præsumant. 9. si contradicente Parocho audiant confessiones

nes in aliena Ecclesia : maximè si in licentia Episcopali expressa sit clausula *de consensu Parochi, vel Parocho non contradicente.*

157. II. Si non servent interdictum ab Episcopo positum, ut S. Congregatio rebus Episcoporum præposita 20. *Novembris* 1615. declaravit. III. Ob rebellionem, vel denegatam Episcopo reverentiam in universum.

158. Aliæ, præter causas hìc allatas, maximè si à Sacramento pœnitentiæ prorsus extraneæ sint, nec illud immediatè tangant, haud sufficiunt ad inducendum Episcopum, ut adversùs Religiosos E. G. prædicantes sinè licentia vel respectivè benedictione Episcopi aut comparere detrectantes in processionibus publicis &c: ad prædictam suspensionem, vel revocationem licentiæ audiendi confessiones non suorum procedatur. Qua in re, ne forsan Episcopi quæq; pro libitu adversùs Regulares etiam insontes susciperent, & facultate

sibi traditâ hac in parte abuterentur, S. Congregatio rebus Episcoporum ac Regularium præposita die 30. *August.* A. C. 1630. Episcoporum conscientiæ causam revocationis ac suspensionis reliquit.

159. Quod dixi de intermissa frequentatione Conferentiarum, sicubi vigent, opportunè me monet, ut de earum methodo ac fructu nonnihil hic differam: Solent autem Episcopi per Diœceses suas introducere Congregationes Conferentiarum, in quibus, coram Episcopo vel aliis ad id deputatis, convenientibus Parochis, Confessariis, illisque Clericis, qui instruendi sunt pro vacaturis Parochiis; vel pro excipiendis quandoque confessionibus, in subsidium aut defectum aliorum, destinandi, discurritur de materiis fidei, & casibus, ab eo, ad quem in ordine spectat, aliquot diebus antè propositis, ut singuli præparati accedant, etiam Regulares, aliique exempti curam animarum exercentes,

centes, aut cupientes administrare Sacramentum Pœnitentiæ Clero ac populo potestati Episcopali subjecto, licèt in propria Domo Regulari lectiones aut ejusmodi conferentias habeant: ut scil. meliùs instruantur, ipseque Episcopus, vel alter Ejus nomine præsidens, certificetur, quas opiniones teneant, & qualem praxin in directione spirituali ovium Episcopo commissarum observent.

Caput IX.

An Episcopus limitare possit licentiam audiendi Confessiones quoad loca, personas, ac tempus?

160. *Idonei generaliter & illimitatè sunt approbandi.*

161 *Post temporis lapsum, aut revocationem licentiæ, nec licitè, nec validè absolvunt.*

162 *Differentia inter limitationem ad locum, & restrictionem ad personas ac tempus.*

160. SI Regulares ab ordinariis locorum ad audiendas confessiones idonei reperti & probati fuerint, dubitandum non est, quin generaliter & indistinctè, absque ulla limitatione temporis, certorúmve locorum, aut generis personarum, in propria Diœcesi sint admittendi: De cæteris verò, qui non adeò idonei reperientur, ordinariorum arbitrio relictum est, tales cum limitata facultate probare & admittere, prout iisdem ordinariis magis expedire videbitur.

161. At quid *si Episcopi, ùt passim in Italia nunc fieri solet, omnes Regulares limitatè solùm quoad tempus admittant?* certè tunc lapso tempore revocari poterunt Regulares ab Episcopis ad novum examen; imò etiam licèt tempus præfixum nondum omnino finitum sit, ita ut post temporis lapsum, aut licentiæ revocationem, ejusmodi Regulares utpote approbatione ac jurisdictione destituti, nec licitè, nec validè munus hoc pro-

prosequantur: nisi facto recursu ad S. sedem (cui uni causam adhibitæ limitationis explanare tenentur) Episcopi Religiosos illimitatam approbationem merentes generaliter ac indistinctè admittere jubeantur.

162. Cæterùm notabilis est differentia limitationis ad locum, & restrictionis ad tempus ac personas: prima namque E. G. facta hoc modo: *Facultatem tibi facimus administrandi utriusq; sexûs fidelibus Sacramentum pœnitentiæ in Ecclesiis tui ordinis, atque etiam graviter ægrotantibus, vel insuper: & in aliis quoque Ecclesiis de ipsorum Rectorum consensu &c.* maximè cùm respiciat exercitium jurisdictionis voluntariæ, non est ablativa facultatis validè absolvendi, sed illicitam reddit administrationem, modumque solummodo præscribit ac ordinem absolvendi, ne parochorum & aliorum jurisdictio perturbetur: altera restringit approbationem ipsam, propter insufficientiam Confessarii ple-

rumque, ut se magis habilitet, & quæ alibi forsan crebrò accidere possint, hìc citra grave periculum animarum addiscat. Unde sicui solùm daretur approbatio pro Ecclesiis ruralibus, ea magis videretur limitatio personarum, quàm loci, non tam facta ad evitandas discordias, quàm ob defectum majoris scientiæ, quæ in confessario urbis requiratur.

Caput X.

De cura infirmorum tempore Pestis.

163. *Parochi cum periculo vitæ succurrere tenentur ovibus sibi commissis; & tempore Pestis saltem per idoneum substitutum.*

164. *Quid ordinatum à S. sede de Episcopis tempore Pestis?*

165. *Institutio Parochi pro pestiferis exponendi?*

166. *Quid de Regularibus exemptis dicendum sit?*

167. *Qua providentia nuper adhibita Bamberga & Herbipoli cum Religiosis exemptis?*

163. PArochus per se tenetur ex justitia, tempore pestis, etiam cum vitæ periculo, suorum parochianorum confessiones excipere; sicque jurant apud nos expressè tum Parochi, tum horum cooperatores, quoties iis administratio curæ animarum certi cujusdam loci committitur. Cùm autem plurimi cæterorum interfit, ne morte Parochi per unius infecti provisionem accelerată, tota deinde communitas, per notabile saltem tempus, spirituali medico destituatur: agitată Romæ graviter hâc quæstione coram S. Congregatione Concilii, Sanctitas sua, factâ sibi relatione in Consistorio, die 10. *Decembris* 1576. decrevit, Parochos omnino teneri tempore pestis residere in suis Parochiis, posse tamen per alium idoneum Parochianis suis contagiosâ lue infectis ministrare Baptismi & Pœnitentiæ Sacramenta, idque ad commodum Parochianorum bene valentium, ne cum propriæ salutis periculo, Parochi sui

ad infectos euntis consortium reformident.

164. Quod Decretum de Parochis factum idem S. Pontifex 18. Decembris 1576. affirmavit, procedere multò magis in Episcopis, utpote plùs obligatis, ut in tutioribus locis permanentes, indè toti Diœcesi opportunè prospiciant.

165. His ita præmissis: clarum est, si Parochus alium quendam idoneum sive justa, sive injusta de causa habere non possit, teneri eundem, retentâ statione suâ, non minùs ac militem, pro suæ communitatis ac singulorum salute subire vitæ discrimen, cum ea tamen discretione, ne, propter unum non graviter indigentem, se facilè in periculum immaturæ mortis conjiciat, reliquis spirituali subsidio destitutis: qua de re videndus est S. Augustinus pluribus in locis, quo nemo vel subtiliùs, vel copiosiùs, vel elegantius, teste Maldonato, hanc quæstionem resolvit. Unde non expedit, ut Parochus, vel ejus Vicarius,

in

in ejusmodi rerum ſtatu, ſacramenta ſecundùm ſe, vel reſpectu talium perſonarum non admodum neceſſaria miniſtret. At ſi ſpiritualis neceſſitas urgeat, tanquam bonus Paſtor *Ioan.* 10. *v.* 11, adhibitis pro ſe conſervando, quibus poteſt, remediis, minimo, quoad fieri valebit, periculo ovem hâc lue infectam accedet, declinato infirmi halitu; ore, naribus, præcordiis, auribus, ac totâ facie, forti aceto ſuccis foliorum rutæ atque baccarum juniperi, floribus ſambuci, nec non myrrhâ & croco &c. permixto ablutis; geſtato in manu globulo ita perforato, ut ex ſpongiola intùs recondita, atque eodem aceto imbuta, alexipharmaca in nares expirent; adhibitoque hebdomadatim, ſi poterit, ſemel medicamine ſudorifico anti-peſtilentiali; digitis etiam quandoque oleo ſcorpionum inunctis, & prædicto aceto abſterſis; maſticatisque frequenter corticibus citriorum, Angelicâ, baccis juniperi, foliis rutæ &c. & aſſumpto

manè

manè electuario prophilactico ; per-
fumatâ sæpiùs domo sulphure vivo, pi-
ce, Radice Angelicæ, Rasurâ succini,
granis & ligno juniperi. Herbâ milleto-
lii, Camphorâ &c. hominibusque, qui
per vires poterunt, extra reliquorum in-
fectorum consortium ad apertum aë-
rem evocatis. Ubi insuper nota, Con-
cionatoribus, & Politico Magistratui
tunc temporis incumbere, ut frequen-
ter ac seriò homines moneant, re hâc
lue afflati se publicis conventibus in-
gerant, aut malo reticito Parochum non
satìs providum in vitæ discrimen secum
adducant: qui verò nondum eo malo
correpti sunt, sibi tempestivè consulant
per confessionem sacramentalem in
templo faciendam. Quod si verò sube-
undum sit tectum, omni terrore (qui
plurimum in hac lue periculi creat) se-
posito, cum præcautionibus supradictis
audiendus est pœnitens, quoad ea sal-
tem, quæ conscientiam graviùs pre-
munt; aut si vel alii ita vicini sint, ut

subsi-

subsit publicationis periculum; vel æger præ imbecillitate aut doloris vehementia nequeat, habitâ qualiquali doloris notitiâ absolvendus est; cumque Confessarius domum redierit, aliâ veste assumptâ, priorem forti lixivio elui, & perfumari faciet, antequam eandem resumat.

166. Quæritur nunc, *ad rem nostram*, quid de Regularibus exemptis dicendum sit? Rx. Distinguendo inter Religiosos à publica animarum cura ex instituto suo prorsus abstractos, quales sunt Benedictini, Carthusiani, Camaldulenses, & quibusdam in locis Capuccini &c. ac inter eos, qui vitam activam ex prima vocatione sua contemplativæ adjungunt: *illi* non priùs tenentur, quàm si nullus alius vitam mixtam profitens suppetat, minimè tunc eos eximente solitario statu suo ab implemento Legis naturæ: quibus non sunt quoad hoc liberiores Canonici etiam Cathedralium Ecclesiarum: *hi* statim ab

initio

initio monita & jussus Episcoporum localium spontaneâ servitiorum exhibitione prævenire tenentur: cùm enim injuriam sibi fieri putent, si quando ab Episcopo universim administratione sacramenti Pœnitentiæ in Diœcesi aliqua interdicantur, ideoque ad S. Sedem recurrant: æquum & justum est, ut ab Episcopo vicissim singuli conventus adigi possint, ad personas aliquot spirituali huic obsequio deputandas.

167. In Diœcesibus Bambergensi & Herbipolensi hoc periculoso tempore, quo sæva contagio per ditiones Austriacas multa personarum millia jam ferè à sesquiennio consumpsit, Celsissimus ac Reverendissimus Princeps ac Dominus D. Petrus Philippus Episcopus Bambergensis & Herbipolensis S. R. Imperii Princeps, Orientalis Franciæ Dux, Clementissimus Dominus noster vocatis ad utrumque Consilium suum Ecclesiasticum localibus Religionum Superioribus imminentem, nisi DEUS speciali-

ter

ter avertat, neceſſitatem exponi, atque ab iisdem rogari fecit, an & quot perſonas cum in caſum publicæ animarum ſaluti conſecrare parati ſint: à quorum ſingulis cùm laudabiliter promiſſæ fuerint indeſituræ ſuppetiæ, Celſitudo ſua huic tam generoſæ oblationi clementiſſimè acquievit, injunctâ Paternè officio Sanitatis hâc cura, ut ſtrenuis hiſce Athletis in talem eventum (quem Divina Bonitas benigniſſimè arcere à nobis velit!) de neceſſariis vivendi mediis, atque ſalutis remediis abunde proſpiciatur.

DECAS V.

De caſibus reſervatis.

CAPUT I.

An Epiſcopus reſervare ſibi poſſit aliquos caſus?

168. *Epiſcopis competit poteſtas reſervandi.*
169. *Actus reſervationis primariò afficit confeſſarium in bonum Pœnitentis.*

170.

170. *Quid de forensi accedente tum casu reservato? Item de Regularibus non-exemptis; & de monialibus universim.*

168. QUi negaret in Episcopis Diœcesin ac populum habentibus potestatem reservandi suæ absolutioni certos quosdam casus, ad fideles in disciplina Christiana continendos, adeò quidem ut etiam coram DEO confessarius inferior talem à peccatis ejusmodi nequaquam absolvat: is hæretici notam nequaquam effugeret, ita definiente S. Conc. Tridentino *sess. 14. can.* 11. quâ potestate Episcopi jam olim etiam districtè usi fuerunt c. *fin.* XXVI. q. 6. ut sacer aliquis horror quoad graviora quædam crimina concitaretur in animis Christianorum metuentium subire examen Episcopi, vel ejus Commissariorum, à quibus sciunt rigidè discutienda ejusmodi peccata, & non nisi sublatis occasionibus, gravique pœnâ impositâ, beneficium Absolutionis impendendum.

169.

169. Difficultas versatur in eo, *num actus reservationis Confessarios, an verò Pœnitentes afficiat?* Certè, si S. C. Trid. & subsecutas SS. Pontificum Declarationes accuratè pervolvimus, in propatulo est, per actum reservationis principaliter ac directè tantùm affici personam Confessarii, arctatâ ejusdem jurisdictione: prout magìs perspicitur ex definitione *casûs reservati*, qui est *peccatum aliquod mortale externum, ad cujus absolutionem inferioribus sacerdotibus jurisdictio non est concessa.* Licèt etiam indirectè ad Pœnitentes, non invenientes in ea Diœcesi sacerdotem inferiorem à quo absolvantur, pertingat.

170. Hinc patet, per actum reservationis, utpote localem & restrictivum ad suam cujusque Episcopi Diœcesin, non affici Regulares extra Diœcesin Episcopi reservantis, cui tales Religiosi subjecti non sunt, quosque S. C. Tridentinum solummodo declarat absolvere non posse fideles ad se recurrētes à casi-

casibus reservatis Episcopo, in cujus Diœcesi morantur. Nec enim reservatio directè pœnitentes afficit; sed indirectè, suppositâ nimirum confessione sacramentali, quam emittendo extra Diœcesin proprii ordinarii, ubicunque tandem peccatum commiserint, subduntur ei, cujus confessario se submittunt, eique se subjiciendo per necessariam consecutionem intendunt obligare se ordinationibus factis in illo loco pro conferendo ac obtinendo Sacramentalis absolutionis effectu. Similiter, si Decreta reservatoria generaliter concepta sint, comprehendunt etiam Regulares utriusque sexûs Episcopo reservanti subjectos ob restrictam per reservationem immediatè potestatem Confessariorum, abstrahendo à quocunque Pœnitente. Imò potest etiam Episcopus Ordinarius loci, respectu monialium exemptarum, reservare sibi certos casus præcipuè quoad earum clausuram, & casus constit. Inscrutabili

ex-

expressos, à quibus eas absolvere nequeant Regulares, quantiscunque privilegiis pollentes, ùt Clemens VIII. 9. *Januarii* 1601. expressè declaravit apud Donatum.

Caput II.

An expediat reservatio casuum?

171. *Reservatio expedit, si tendat in ædificationem.*

172. *Boni effectus reservationis discreta.*

173 *Reservatio malè accusatur tyrannidis.*

174. *Necessitas reservationis*

175 *Inane quorundam exemptorum lamentum.*

171. S. C. Tridentinum *sess.* 14. *c.* 7. eam expedire omnino censuit, dummodo tendat in ædificationem pœnitentium; non in destructionem, quæ sequi potest ex nimia Episcoporum severitate, & peccatorum non gravium, reservatione aut si indiscreto zelo compellere velint subditos ad aperienda sibi imme-

immediatè peccata, unde periculum naſci poteſt, ne pœnitentes nimio terrore aut animi quâdam infirmitate perculſi caſuum reſervatorum detectionem intermittant, & ſacrilegia ſacrilegiis cumulent, quæ tanta profectò mala ſunt, ut majora ex non reſervatione oriri vix poſſint.

172. His verò ſecluſis, ſi debita cum diſcretione procedatur, ut & dilata ſeu negata ad breve tempus abſolutio, ob defectum jurisdictionis, pœnitentem ſalubriter terreat; & petita ſive per Pœnitentem ipſum, ſive per Confeſſarium, citra difficultatem ab Epiſcopo reſervante concedatur, deſcribi non poteſt, quantum indè ſperandum ſit boni, dummodo Confeſſarii hac in parte munus ſuum rectè adimpleant, nec diverſis evadendi modis, in reſervationis Epiſcopalis præjudicium, pro libitu confictis, Pœnitentes unà ſecum in perniciem æternam abducant.

173. Qui reſervationem modernam tyran-

tyrannidis accuſant, præterquàm quòd de ſancta Matre Eccleſia & Sacro Epiſcoporum cœtu peſſimè ſentiant, ignorare ſe oſtendunt, quantus olim rigor adhibitus fuerit in abſolutionis beneficio impertiendo. Quanquam enim alii inſuper modi ſuperſint evitandi graviora peccata, corpusque viſibile militantis Eccleſiæ modis ac mediis viſibilibus, extra forum Secretum & Divinum, conſervandum eſſe videatur; hæc tamen omnia à citerioribus Conciliis, & SS. Pontificibus, ac Epiſcopis conſiderata quis neget? quorum praxis cùm hoc etiam medium promovendæ Chriſtianorum Sanctitati adhibeat, ego cum obloquentibus ejusmodi graculis ſentire non velim.

174. Deinde quid, quòd multa peccata Deum, proximum, & bonum publicum graviter offendentia, ob facilitatem eadem obtegendi coram oculis hominum, fori externi punitionem excludant? quid, quòd aliqui in eo ſublimitatis

mitatis vel præpotentiæ gradu sint positi ut nec censorem externum, nec judicem metuant? Talibus certè multùm proderit facer ille horror in Sacramentali foro incussus, haud ingratus tamen, quòd profluat ab impotentia, non à voluntate vel indignatione Confessarii, suaviter remonstratâ criminis turpitudine vel enormitate, offerentis se ad petendam à Superiore licentiam, ut obtentâ absolutionis gratiâ ad viam salutis reducatur. Dum è contrà plurimùm nocet nimia Confessariorum mutorum velloqui non volentium indissimulanda scelerum gravitate facilitas, & Pœnitens sæpe non tanto cum fructu suscipit, quod Confessarium voluntariâ & affectatâ quâdam austeritate facere putat, quàm quod ex necessitate fieri videt ab eodem, tanquam medico compatiente ac pharmaci sibi destinati amaritudinem veluti prægustante, suscepto in se onere quærendi à superiore reservante remedium absolutionis,

175. Non ignoro vetus illud, sed vanum exemptorum quorundam non tam Pœnitentibus, quàm subjectioni suæ indolentium epodion: *difficillimum reddit antillis reservationibus Confessariorum munus.* At hujus farinæ homines ad Stephanum Gradium Bibliothecæ Vaticanæ Præfectum remitto, hoc unum subjungens, mirandum esse, quòd cùm vel nunquam, vel rarò Confessarii, anteriores exemptis, de reservatione tunc etiam usu recepta conquesti fuerint, novelli primùm futilibus lamentis aures Episcoporum fatigare præsumant.

Caput III.

Quomodo se gerere debeat Episcopus in absolvendo vel danda licentia absolvendi à reservatis?

176. *Pœnitentia forum est arcanissimum.*

177. *Superior debet esse facilis in danda Confessario ad se recurrenti licentia; nec curio-*

ſius in culpam inquirere cum periculo manifeſtationis Pœnitentis.

176. Cùm arcaniſſimum ſit de Jure Divino Pœnitentiæ forum, ut S. Bernardus meritò dixerit, nihil à ſe minùs ſciri, quàm quod ſciret per Confeſſionem, idque in favorem Sacramenti facilitandi Jure Divino à Chriſto ſic conſtitutum ſit, adeò ut Confeſſarii in omnibus ita ſe gerere debeant, ac ſi nihil illis in eo Tribunali detectum fuiſſet; nec habitâ exinde notitiâ ſive ad gubernationem exteriorem, ſive ad aliud quicquam uti poſſint: Hinc Epiſcopus, & quisque ſuperior authoritate reſervandi ſibi caſus aliquos præditus, cavere præ primis debet, ne odioſam reddat Pœnitenti confeſſionem, aut ſubdito vel remotam occaſionem præbeat malè ſuſpicandi de ſuperiore, quaſi delictum occultum in publicum forum protrahere cogitet, aut ejus notitiâ ſaltem ad regimen externum abuti: quod duobus potiſſimùm modis fieri poteſt; I. co-

gendo

gendo Pœnitentem, ut ipſimet Superiori confiteatur. II. nolendo dare facultatem abſolvendi à caſu reſervato, niſi declarato genere peccati, pro quo licentia abſolvendi deſideratur.

177. *Quoad primum*: Danda eſt ſinè difficultate confeſſario ad Superiorem recurrenti licentia, ut facilitetur Sacramentum Pœnitentiæ, & Sacrilegia vel perpetua in malis obſtinatio evitentur, niſi ſuperior moraliter certus ſit, ejusmodi licentiam fore potiùs anſam ad recidendum in malum: quâ tamen certitudine morali Epiſcopus rarò niti; semperque potiùs damnoſam Pœnitentium verecundiam minuere debet. Quò particulariter etiam reſpexiſſe videtur Clemens VIII. in conſtitutione edita pro caſuum reſervatione, & innovata à S. Congregatione Concilii de juſſu Urbani VIII. A. C. 1624. ubi prohibetur Superioribus Regularibus, ne Religioſos ſibi ſubditos adſtringant ad confitendum ſibi, etiam ſi habeant caſum re-

servatum: cujus rei causam affert S. Thomas, quia multi sunt adeò infirmi, ut vix ad hoc adigi possint. *Quoad secundum*: non licet Episcopo vel alii superiori licentiam daturo in culpam inquirere, nisi quando ei persona ignota est, neque periculum subest, ne ex relatione culpæ Superiori vel cuiquam alii detegatur.

Caput IV.

De usu Bullæ Cruciatæ & absolutione indirecta à casibus reservatis.

178 *Artes quorundam exemptorum circa usum* Bullæ Cruciatæ.

179. *Reprobatur sententia de absolutione indirecta à casibus reservatis.*

180. *Ecclesia hic non supplet jurisdictionem.*

181. *Quid agendum in casu necessitatis, vel irremovibilis impedimenti?*

182. *Quid Episcopus reservans intendat.*

183. *Conditio extra Sacramentum imposita ab Episcopis.*

184. *Differentia inter periculum mortis, & alias necessitates.*

178.

178. QUi diversas Religiosorũ artes considerat, facilè videt, non tam ab iis principaliter quæri Pœnitentium, quàm proprium illorum met favorem: sic enim I. usus Bullæ Cruciatæ ad subterfugiendam necessitatem petendi ab Episcopo absolvendi licentiam à Religiosis non sinè ingenti relaxatione adhibitus: factâ autem illius Privilegii abolitione:

179. II. Famosa illa sententia de absolutione indirecta à casibus reservatis in Scholas & confessionalia quorundam exemptorum invecta fuit, quæ tamen nec solida, nec tuta est, sed perturbativa disciplinæ Christianæ, & jurisdictionis Episcopalis, contra Regulam ac ordinem Juris, *quod unâ viâ negatum est, alterâ concessum videri non debere.* Nec enim I. quòd talis Confessarius ab aliquibus saltem possit absolvere, sufficit, ut per consequentiam ab aliis quoque reservatis indirectè saltem quoad culpam absolvere posse dicatur; imò potiùs

è contrario, cùm unum peccatum mortale ſinè altero non remittatur, & Confeſſarius à reſervatis abſolvere nequeat, nec ab aliis non reſervatis abſolutionem Sacramentalem impertiri poſſit: dicendus eſt obreſervatorũ caſuum cum non-reſervatis conjunctionem. Quemadmodum qui centum librarum onus, & non majus Herbipoli Bambergam portare in humeris poteſt, non eſt ferendo huic oneri, ſi eidem gravius quoddam addatur.

180. Neque II. bene recurritur ad Eccleſiam ſupplentem jurisdictionem, ſinè Canone id aſſerente, imò contradicentibus expreſsè ac nullitatem declarantibus Conſtitutionibus SS. Pontificum, Decretis S. Tridentinæ Synodi & reclamante ipſorummet Epiſcoporum caſus ejusmodi ſuæ tantùm jurisdictioni reſervantium intentione, ne ſub hoc prætextu quæque quibusvis in quoslibet liceant, cum aperta jurisdi

ctio

ctionis Episcopalis involatione, ac nullitate: quod quidem Justus peccatorum Vindex meritò quandoque permittit in criminum pœnam 2. *Thessal. 2. v. 10. Pro eo, quòd charitatem veritatis non receperant, ut salvi fierent, ideò mittet illis DEUS operationem erroris, ut credant mendacio.* Ubi non immorabor recensendis iræ Divinæ flagellis, quibus reprobos affligit *Ps. 31. v. 10.* Sinendo eos in plura continuò crimina labi, ac trahi in reprobum sensum, *Rom. 1, v. 28.* vel incidere in Magistros erroris, à quibus decipiuntur, dum nullo labore curari se putant, quod est flagellum acerbius omni flagello, & signum damnationis.

181. Aliud est, *dato casu necessitatis, vel irremovibilis impedimenti*: E. G. Sicubi moris est, ut Sponsus & Sponsa pridie solemnitatis nuptialis simul publicè ad Sacram Synaxin accedant; vel si Mater invitet filiam ad sumendam secum Eucharistiam &c. tunc enim in-

ſtante caſu S. Communionis indifferibilis, quo, citra manifeſtum diffamationis vel ſiniſtræ de ſe ſuſpicionis periculum, S. Communionem omittere aut priùs ad Confeſſarium authoritate à talibus abſolvendi pollentem accedere penitus nequeunt, Confeſſarius, cognitâ eâ neceſſitate, illos cæteroqui bene diſpoſitos abſolvere etiam à reſervatis Epiſcopo poteſt, non autem abobligatione accedendi per ſe vel per Confeſſarium ad Superiorem reſervantem, cui tunc ſufficiet à Pœnitente vel ejus Confeſſario ſola peccata reſervata exponi, eò quòd, cum jam remiſſa fuerint quoad culpam & reatum pœnæ æternæ, remaneat ſola obligatio reſervationis, quæ culpa non eſt, ſed aliquid ad piè terrendum ac in officio Chriſtianæ juſtitiæ continendum hominem introductum, à quo, ſi culpa ſublata ſit, liberari poteſt etiam extra Sacramentum.

182. Sive, ut clariùs dicam: cùm duo ſint, quæ Epiſcopus reſervans intendit,

pri-

primum, nec peccator tali culpâ gravatus absolvi possit ab alio, quàm ab ipsomet Episcopo, vel cui id expressè commiserit: *Secundum*, ut visâ hâc obtinendæ absolutionis difficultate, & pœnitentiæ majoris sibi de Episcopi jussu injunctæ apprehensione salutari perculsus ad cor redeat, culpasque ejusmodi, adjuvante Divinâ gratiâ, studiosiùs evitet: quamvis Episcopus pro tali casu, quo ob evidens periculum certæ diffamationis aut saltem deterioris suspicionis præceptum recurrendi ad se pro absolutione Sacramentali moraliter impossibile, seu quod idem est, habitâ ratione pudoris, ac famæ, difficillimum redditur, jurisdictionem Confessariorum suæ Diœcesis, ùt æquum est, proroget: limitatè tamen id facit, & sub modo, ac obligatione extra Sacramentum consequente ipsam absolutionem jam præmissam: ubi vides remanere saltem reservationis alterum finem, adeoque obligationem se præsentandi Episcopo

ſtatuenti, ut, ſi quis in tali neceſſitatis caſu ab inferiore Sacerdote velit abſolvi, contrahat obligationem præſentandi ſe deinde ſuperiori, ùt primùm commodè poterit, vel intra tempus in ſtatuto expreſſum.

183 Et ne quis hic fortè nodum in ſcirpo quærat: cùm abſolutionis Sacramentalis effectus ſuſpendi non poſſit ad tempus, adeoque nulli omnino conditioni ſubjaceat, ſed vel ad prolationem formæ illico conferatur, ſi cætera requiſita concurrant; vel aliquo eorum deficiente ſubitò nullus ſit: adverto conditionem præſentandi ſe deinde Superiori inſeri non poſſe abſolutioni Sacramentali, à cujus implemento Sacramenti Pœnitentiæ effectus dependeat: ſed in bonum Pœnitentium condi ſolummodo poſſe ſtatutum à ſuperiore approbante ac reſervante, ut, ſiqui in præfatis vel ſimilibus caſibus pro eorum remiſſione ad inferiorem recurrere velint, abſolutionem quidem à tali Confeſſa-

feſſario obtineant; Superiori tamen præſentare ſe proximè teneantur ex obligatione propriâ voluntate contracta, dum petendo abſolutionem reſervatorum ab inferiore, qui non poteſt abſolvere, nisi pœnitentes ipſi ex animo ſubeant Sæpedictam obligationem ſe præſentandi, conſequenter acceptant hoc ſtatutum & onus: quod nemini abſolutè, ſed conditionatè extra Sacramentum imponitur, ſi pœnitens ab inferiore Sacerdote velit abſolvi.

184. Unde ſi directè Superiorem accedat, nec abſolutionem ab inferiore petere velit, nullam ex vi talis ſtatuti contrahit obligationem: at ſi ab inferiore quidem abſolutionem petat, ſed abſque ſeria intentione ſe præſentandi juxta ſtatutum, irritam facit confeſſionem obſequendi propoſito deſtitutam. Quod ſi demum tempore confeſſionis firmum ac ſerium ſe præſentandi propoſitum habeat; illud verò non exequatur poſt abſolutionem obtentam, non

revocatur beneficium absolutionis validè semel impensum; sed incurritur novum lethale peccatum transgressionis statuti, quod illum obligat ad se præsentandum Superiori statim, vel intra tempus in Statuto præfixum, habetque tractum successivum obligationis, quousque se Superiori reservanti præsentet. Ut rem totam paucis absolvam, Confessarius inferior, exposito sibi per confessionem pœnitentis casu reservato locali Episcopo, cum proportione idem faciat, quod facturus esset, si ab eodem Pœnitente proponeretur casus Papalis: notatâ hâc differentiâ inter articulum vel probabile periculum mortis, & inter alias necessitates, quòd in priore sublata sit omnis reservatio, & recuperatâ licèt salute se præsentandi necessitas; in aliis verò ad consulendum famæ & verecundiæ Pœnitentis superior eâ conditione facultatem absolvendi à Reservatis Inferiori concedat, si Pœnitens sincerè

cerè paratus ſit ad ſe poſtmodum ſuperiori denuo præſentandum: ùt Celſitudo ſua fuſiùs declaravit, & in ſcholis ſuis publicè doceri præcepit.

Caput V.

An reſervatio caſuum extendatur ad peccata ante ejus promulgationem commiſſa?

185. *Reſpondetur diſtinguendo.*

185. Diſtinguendum eſt an reſervatio in rem aut ſinè adjectione temporis futuri præcisè concepta ſit: E. G. *Perjurium Judiciale*, &c. an verò cum adjectione temporis futuri E. G. *Qui perjurium judiciale commiſerit*, &c. in hoc ſecundo caſu perſpicuum eſt, reſervationem ad commiſſa ante promulgationem nequaquam extendi: aliàs verò, cùm reſervatio ſit limitatio jurisdictionis, principaliusque Confeſſarium, quàm Pœnitentem afficiat, non vides, quid ad rem faciat, quòd peccatum ante vel poſt reſervationem commiſ-

missum sit, si sacerdos potestate jurisdictionali quoad absolutionem ab illa sit destitutus.

Caput VI.

An Pœnitens obligari possit ad detegendum extra confessionem Episcopo peccatum reservatum?

186. *Hodie Peccator obligari non potest ad manifestanda occulta delicta sua extra Sacramentum.*

186. Olim quidem inter forum internum & externum Ecclesiasticum vel nullum, vel modicum planè fuit discrimen, ut inter alia patet ex Decreto Burchardi. Nunc verò, postquam Tribunal duplex erectum est, ut ad externum publica; ad internum tum publica, tum occulta delicta in ordine ad emendationem & reparationem salutis pertineant; nullus pœnitens quà talis obligari præcisè potest, secundùm præsentem Ecclesiæ disciplinam, ad manifestan-

feſtanda ſua peccata extra Sacramentum & Sacramenti foram internum: adeò ut Superior abſoluturus ſubditum, integram ejus confeſſionem audire, aut eum inauditum ad inferiorem cum facultate abſolvendi mittere teneatur. Quod intelligendum eſt, extra caſum *præced. c. 4.* poſitum, & de Abſolutione propriè dicta.

CAPUT VII.

An Superiori liceat audire ſolùm reſervata, & ab iis Sacramentaliter abſolvere?

187. *Non poteſt dari vexin dimidiata.*

187 SAcramentum Pœnitentiæ inſtitutum eſt à CHRISTO ad formam Judicii, quòd cùm expoſitionem ac cognitionem totius cauſæ prærequirat, neſcio quâ ratione nonnullis in mentem venire potuerit, ut dicerent licere Superiori ſubditum cum reſervatis ad ſe venientem audire, & ab iis tantum-

tummodo absolutum remittere ad inferiorem, ut à reliquis absolvat? quasi verò venia dimidiata sperari posset à Domino c. *Sunt plures. 42. de Pœnit.* dist. 3. nec integritas confessionis esset de Jure Divino.

Caput VIII.

Utrum Pœnitens, post publicatum Jubileum, sinè nova licentia absolvi possit à casibus reservatis?

188. *De Jubileo.*

189. *Inspicienda est formula facultatis tempore Jubilei concessa.*

188. AD imitationem veteris Testamenti *Levit.* 25. & 27. institutus est etiam Romæ Annus Jubileus, olim quidem centesimus quisque Extrav. *Antiquorum. 1. de pœnit. & remiss.* Deinde Quinquagesimus Extrav. *Unigenitus. 2. eod.* tandem vigesimus quintus Extrav. *Quemadmodum. 4. eod.* suspen-

ſpenſis extra Urbem, à tempore Sixti IV. per totum illum annũ quibuslibet indulgentiis plenariis quoad vivos, etiam in mortis articulo conſtitutos, ut fideles tantò avidiùs ad lucrandum plenariæ remiſſionis theſaurum ad Urbem recurrant. Quanquam poſt annum Jubileum Romæ peractum, ad inſtantiam Epiſcoporum, pleniſſimæ etiam indulgentiæ cum aliis gratiis & facultatibus, plerumque ad quindecim dies, ſingulis Diœceſibus à S. Sede Apoſtolica concedi ſoleant, ùt anno 1676. ad ſuæ Celſitudinis preces etiam factum fuit in Diœceſibus Bambergenſi & Herbipolenſi.

189. Jubileum cùm ſit privilegium univerſale conceſſum omnibus Chriſti fidelibus, ampliſſimeque interpretandum, & extendendum ad omnes caſus, qui ſpeciali notâ digni non ſunt, videtur quidem omne jurisdictionis limitatæ vinculum relaxare: quia tamen per Extravagantem *Etſi Dominici gregis.* 3. Pauli

Pauli II. *de Pœniten. & remiss.* res valde dubia redditur, ut omnis ambigendi occasio præscindatur, inspicere juvat formam facultatis Confessariis tempore Jubilei electis concessæ.

Caput IX.

Quid dicendum sit de Indulgentiis instar Jubilei concessis?

190. *Concessio amplissimarum quarumvis indulgentiarum non tribuit ex se licentiam absolvendi à casibus reservatis.*

190. Concedere indulgentiam per modum Jubilei denotat solùm excellentiam ipsius Indulgentiæ circa copiosam remissionem omnium peccatorum quoad pœnam: cui cùm facultas absolvendi etiam à reservatis non necessariò juncta sit, ejusdem concessio, utpote in facto consistens, præsumi non potest, sed ab ipsomet S. Pontifice est exprimenda: aliud est enim liberari à quibuslibet pœnis unà cum reatu cul-

pæ

pæ Confeſſarii jurisdictioni ſubjectæ; aliud illimitatam facultatem concedi Confeſſariis à culpis etiam reſervatis abſolvendi.

Caput X.

De caſibus Bambergæ & Herbipoli reſervatis.

191. *Caſus utrobiq; reſervati.*
192. *De injectione violenta manuum in Clericos vel parentes.*
193. *De neglectu ſatisfaciendi piis Legatis.*
194. *De tertio caſu reſervato.*
195. *De homicidio.*
196. *De procuratione abortûs.*
197. *De perjurio judiciali.*
198. *De falſificatione publicarum litterarum.*
199. *Qua intelligatur per filiam ſpiritualem.*
200. *De fornicatione ſacrilega.*
201. *De reliquis caſibus reſervatis.*
202. *De invalida abſolutione complicis in crimine carnali opere conſummato.*

191. CAſus utrobique ſuæ Celſ. reſervati ſunt: 1. *Injectio violenta MA-*

manuum in Parentes. 2. Neglectus satisfaciendi piis Legatis intra annum. 3. Iterata Baptismi, Confirmationis, aut sacri cujuspiam ordinis susceptio. 4. Homicidium voluntarium, & mandatum ad illud, nec non abortus animati fœtûs studiosè procuratus, effectu subsecuto. 5. Falsitas testimonij in judicio lati, publicarumq; litterarum falsificatio. 6. Copula carnalis, etiam tantùm attentata cum filia spirituali. 7. Fornicatio sacrilega cum persona Religiosa. 8. Notorius Concubinatus. Ultra quos Bambergæ jam ab antiquo reservationi Episcopali subjacent *enormis offensa Parentum, Percussio Clerici,* Herbipoli verò *Pereussio Clerici, stuprum violentum, crimen Incendiariorum.* Quamvis ex Decreto Clementis VIII. mandatum sit Ordinariis locorum, ne sibi superfluè reservẽt casus in Bulla die cœnæ Domini legi consueta contentos, neque alios sedi Apostolicæ specialiter reservatos.

192. *De injectione violenta manuum ſive in Clericos, ſive in Parentes* conſtat, eam vel eſſe levem, vel mediocrem vel enormem ſecundùm ſe: Facilè tamen ex levi gravem effici, ratione loci, ſi fiat in loco publico, coram judice, vel multis id advertentibus cum ſcandalo &c: vel ratione perſonæ, ſi percuſſus ſit Magiſtratus, Pater, Sacerdos &c: ùt optimè declarat Joannes XXII. in Extrav. *Perlectis*. & in dubio ſuadet Prælatis, ut potiùs inclinent, percuſſionem fuiſſe gravem, quàm levem, ne injuriantes de vicina abſolutione conſiſi, de facili in atroces percuſſiones prorumpant.

193. Quantum ad *neglectum ſatisfaciendi piis Legatis intra annum*, ex ipſismet terminis liquet, per illum intelligi quamlibet culpabilem omiſſionem ſive ex parte Heredum, ſive ex parte Executorum: niſi à teſtatore aliud tempus aſſignatum ſit, cujus voluntas in his pro norma habenda eſt c. *Nos quidem. 3.* ibi: *cuncta ſecundùm voluntatem defunctis*

functi sinè altercatione construere ✠. *de Testamen.*

194. Circa *tertium casum* res ex se itidem clara est ob spiritualē ac indelebilem characterem per hæc tria Sacramenta impressum.

195. *Homicidium voluntarium*, non casuale; vindicativum, non defensivum; injustum, non legitimum esse debet, ut casum reservatum constituat: quamvis ad incurrendam irregularitatem sufficiat homicidium quomodolibet factum, iis solis, quæ in necessariam sui defensionem cum moderamine inculpatæ tutelæ patrantur, c. *Quia te* 38. ✠. *de homicid.* aut quæ post debitam cautelam adhibitam, casualiter contigerunt c. *Dilectus* 13. *eod.* exceptis.

196. *Procuratio abortûs* consistit in applicatione studiosa cujusdam medii, E.G. datione veneni aut potûs; verberatione; injunctione certi laboris ad eum finem scienter destinata &c. ad ejiciendum mortiferè fœtum animatum

tum, maſculum poſt 40. dies, fœmellam poſt 80. à tempore conceptionis. Quòd ſi verò aut fœtus vitâ caruerit, aut de ejus animatione rationabile dubium fuerit, graviſſimè quidem peccatur per ſtudioſam ejusdem ejectionem; non tamen caſus reſervatus incurritur, cùm ad incurrendam reſervationem attendatur res prout eſt à parte rei; caſusque verè dubii non ſubjaceant reſervationi.

197. Ut *Perjurium* ſit caſus reſervatus, requiritur falſitas realis vel putativa, quarum utraque ad mendacium ſufficit; & quòd committatur in legitimo judicio.

198. Quamvis autem *falſificatio*, ſeu crimen falſi, per ea, quæ paſſim tradunt DD. ad c. *Licèt ad regimen.* 5. ✠. *de crim. falſi* pluribus modis fieri poſſit ac ſoleat: hìc tamen fraus circa publicas litteras, ſeu fingendo tales, ſeu aliquid in iis malitiosè immutando commiſſa requiritur.

199. Per *Filiam ſpiritualem* hìc intelli-

telligitur Pœnitens, vel Filia ab attentante, fonte Baptiſmatis tincta, aut ejus curæ Paſtorali commiſſa: ita quidem, ut Mas, non itidem fœmina caſum reſervatum incurrat. Ubi tamen obſervandum eſt, ex c. *Quamvis. 3. de cognat. ſpirit in 6.* tametſi Parochiana vel pœnitens vocetur Parochi aut Confeſſarii filia ſpiritualis: non aliunde tamen, quàm ex collatione ſacramenti Baptiſmi, & Confirmationis, oriri cognationem ſpiritualem, ita ut tunc, ſecluſâ licèt reſervatione, detegenda ſit ſpeciatim in Confeſſione hæc circumſtantia, tanquam mutans ſpeciem peccati, quod videl. ex ſpecie fornicationis ſacrilegæ tranſit inſuper in ſpeciem inceſtûs.

200. *Fornicatio ſacrilega* non accipitur hìc pro ea, quæ certam luxuriæ ſpeciem ab aliis diſtinctam conſtituit, ſed generaliter pro lapſu carnis voluntario cum Religioſo vel Religioſa conſummato.

201.

201. De *notorio concubinatu, stupro violento, crimine incendiariorum, enormi offensa Parentum &c. per se clarum est, quid per singula intelligatur.*

202. Cæterum laudabiliter id quoque à Celsitudine sua 23. *Novembris* 1679. pro utraque Diœcesi statutum fuit, *complicem criminis carnalis opere consummati, extra mortis periculum à Confessario complice sacramentaliter absolvi non posse, jurisdictione cuilibet tali quoad hoc per Celsitudinem suam prorsus ademptâ.* ad evitanda scil. pericula majoris incitationis, & ne tollatur erubescentia, ùt bene notat S. Thomas in *4. sent. dist. 19. q. 1.*

DECAS VI.

De subjectione Regularium in celebratione Missarum, processionibus, verbi DEI prædicatione.

CAPUT I.

*S. C. Tridentini Decretum de observandis in celebratione missæ.

*DEcernit sancta Synodus, ut Ordinarii locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque è medio tollere sedulò curent, ac teneantur; quæ vel avaritia, idolorum Servitus; vel irreverentia quæ ab impietate vix sejuncta esse potest; vel superstitio, veræ pietatis falsa imitatrix, induxit. Atque ut multa paucis comprehendantur, in primis, quod ad avaritiam pertinet, cujusvis generis mercedum conditiones, pacta, & quidquid pro Missis novis celebrandis datur; nec non im-

importunas, atque illiberales eleemosynarum exactiones potiùs, quàm postulationes, aliaq; huiusmodi, quæ à simoniaca labe, vel certè à turpi quæstu non longè absunt, omnino prohibeant. Deinde, ut irreverentia vitetur, singulis in suis diœcesibus interdicant, ne cui vago & ignoto Sacerdoti Missas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publicè, & notoriè criminosus sit, aut sancto altari ministrare, aut Sacris interesse permittant; néve patiantur privatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam & ad divinum tantùm cultum dedicata oratoria, abeisdem Ordinariis designanda, & visitanda, sanctum hoc sacrificium à sæcularibus, aut regularibus quibuscunque peragi: ac nisi priùs, qui intersint, decenter composito corporis habitu, declaraverint se mente etiam, ac devoto cordis affectu, non solùm corpore, adesse. Ab Ecclesiis verò musicas eas, ubi sive organo, sive cantu lascivum, aut impurum aliquid miscetur, item sæculares omnes actiones, vana,

atque adeo profana colloquia, deambulationes, ſtrepitus, clamores arceant; ut domus Dei verè domus orationis eſſe videatur, ac dici poſſit. Poſtremò, ne ſuperſtitioni locus aliquis detur, edicto, & pœnis propoſitis caveant, ne Sacerdotes aliis, quam debitis horis celebrent; néve ritus alios, aut alias cæremonias, & preces in Miſſarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Eccleſia probatæ, ac frequenti, & laudabili uſu receptæ fuerint. Quarundam verò Miſſarum, & candelarum certum numerum, qui magis à ſuperſtitioſo cultu, quàm à vera religione, inventus eſt, omnino ab Eccleſia removeant: doceantq; populum, quis ſit, & â quo potiſſimùm proveniat ſanctiſſimi hujus ſacrificii tam pretioſus ac cœleſtis fructus. Moneant etiam eundem populum, ut frequenter ad ſuas parochias, ſaltem diebus Dominicis, & majoribus feſtis, accedant. Hæc igitur omnia, quæ ſummatim enumerata ſunt, omnibus locorum Ordinariis ita proponuntur, ut

non

non solùm ea ipsa, sed quæcunque alia huc pertinere visa fuerint; ipsi pro data sibi à sacrosancta Synodo potestate, ac etiam velut delegati sedis Apostolicæ prohibeant, mandent, corrigant, statuant; atque ad ea inviolatè servanda censuris Ecclesiasticis, aliisque pœnis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem populum compellant; non obstantibus privilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscunque.

Caput II.

De Capellis Monachorum.

203. *Origo Capellarum Monachorum.*

204. *Monachi Clericum in Capellis Episcopo præsentare debuerunt.*

205. *Vbi cura animarum incumbit ipsimet Monasterio, hodiedum Ecclesiasticus est præsentandus, ac præficiendus.*

206. *Religiosi non facilè, nec nisi cum certis conditionibus admittendi sunt ad regimen Parochiarum.*

207. *Regulares, quibus ubicunque cura animarum de populo incumbit, subjacent eatenus authoritati Episcopali.*

203. Cùm olim Monachi ob incapacitatem administrandi Sacramenta fidelibus, vel eos in propriis Ecclesiis ad sepulturam admittendi, decimas ac alios Ecclesiarum fructus non possent percipere: non solùm Episcopi sæpiùs, in eversionem Ecclesiæ propriæ, construxerunt atque dotârunt complures Monachorum Conventus, adeò ut illis c. *Bonæret.* 75. XII. q. 2. quandoque prohibitum fuerit, ex rebus Ecclesiarum, quibus præsidebant, non amplius, quàm quinquagesimam partem in ejusmodi fundationes impendere; verùm etiam Parochi, non desiderato Episcoporum consensu, ex nimia devotione, decimas unà cum cæteris emolumentis ad dies vitæ cessêre conventibus, obligatione altaribus serviendi retentâ: Post quorum mortem deficiente in Monachis jure retinendi easdem Ecclesias cum obventionibus supradictis, pravitas redemptionis Altarium introducta nonnullibi fuit, ut nimirum Monachi dein-

deinceps easdem Ecclesias, à nobiliori parte *Altaria* dictas, ab Episcopo tanquam supremo omnium suæ Diœcesis Ecclesiarum Antistite, redimerent, constituto ipsi annuo pecuniæ censu, pro institutione Vicarii seu Capellani quem & Personam vocabant, utpote sustinentem personam Ecclesiæ: in quem morem perversum multis invehuntur Gregorius VII. Ivo Carnotensis, Joannes Saresbariensis &c.

204. Quamvis autem redemptio Ecclesiarum sanctionibus Pontificiis, & Conciliaribus Decretis omnino sublata fuerit: tenebantur tamē Monachi in talibus Ecclesiis præsentare Episcopo Clericos celebraturos ibidem pro Populo Divina officia, c. *congregato.* 1. ✠. *de capell. Monach* donec lapsu temporis ipsimet Monachi ad publicè celebrandas in suis monasteriis missas à summis Pontificibus & Episcopis admissi fuerunt, in iis solummodo locis relicto iisdem onere præsentandi Episcopo Clericum,

in quibus extra monaſterium jus patronatûs obtinebant c. *ſicut nobis. 2.* ⁂. *de ſupple. negl. Prælat.*

205. De cura animarum ipſimet Monaſterio incumbente quæſtio eſſe poteſt, *an ea committi poſſit hodie Monacho Clauſtrali?* quæ negativè reſolvitur c. *un. de Capell. Monach.* in 6. ubi gl. & DD. ne ſcil. inter illos de Congregatione notetur diverſitas, & regulariter viventes habeant occaſionem vagandi circumeundo Parochiam: putatque Fagnanus magis indecens eſſe, ut per ſingulos dies exeat è monaſterio; ut circumeat Parochiam Monachus, quàm ut ſemel tantùm eximatur à Clauſtro, parochiæque ſæculari præficiatur arg. c. *cùm ad Monaſterium*, 6. ubi ult. gl. ⁂. *de ſtatu Monachor.* atque tantò magis, cùm Monachus ad curam exercendam nunquam debeat exire ſinè ſocio ſui ordinis c. *Monachi 2.* c. *Quod DEI timorem. 5.* ⁂. *de ſtatu Monach.* ac proinde mutatis pro varietate temporum ſociis,

uni

uni post alterum occasionem facere possit vagandi extra clausuram, & domos mulierum visitandi, non absque gravi periculo relaxandi rigorem monasticæ disciplinæ.

206. Nec favor curæ, ut optimè monet idem Fagnanus, hìc debet attendi, cùm æquè bene, imò congruentiùs illi per Ecclesiasticum Presbyterum satisfieri possit, quàm per Regularem etiam vitæ mixtæ addictum: quò respicicns Congregatio Lateranensis Canonicorum Regularium sub instaurationis suæ principium, Parochiis regendis censuit esse renuntiandum: hodieque non nisi urgente necessitate Ecclesiæ Parochialis ob Ecclesiasticorum penuriam, vel summâ ejusdem utilitate, dispensatur cum Regularibus etiam vitam mixtam professis, ut animarum curæ præficiantur, adjuncto singulis ejusmodi Parochis individuo ejusdem ordinis socio, & eâ solùm conditione, ut deducto victu, quod reliquum fuerit redditum,

in pauperum & Ecclesiæ parochialis utilitatem impendant: ùt in libris publicis S. Congregationis ad *sess. 24 c. 18.* adnotatum reperitur.

207. Sicubi verò vel in Ecclesiis sæcularibus, vel in ipsismet Conventibus, quibus cura animarum incumbit, cum Regulari dispensatum fuerit, ut eam exerceat, talis quantumvis exemptus in omnibus ad dictam curam pertinentibus subjacet jurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi Diœcesani.

Caput III

De expositione publica SS. Eucharistiæ.

208. *Simplex sacerdos, seclusâ necessitate, non habet facultatem ministrandi fidelibus Eucharistiam.*

209. *Religiosis non licet exponere solemniter SS Eucharistiam, nisi de consensu vel permissu Episcopi.*

208. Simplex sacerdos ex vi potestatis ordinis, seclusâ necessitate, non habet

habet facultatem miniſtrandi fidelibus, ſed conſecrandi tantùm verum Chriſti Corpus, nisì accedente tacitâ vel interpretativâ ſaltem licentiâ eorum, quibus ex officio, ùt Paſtoribus; vel ex privilegio, ùt Religioſis in propriis Eccleſiis, incumbit hoc munus.

209 Major difficultas eſt *an Regulares in ſuis Eccleſiis ſinè ſpeciali Epiſcopi localis licentia, exponere poſſint SS. Euchariſtiæ Sacramentum à fidelibus adorandum?* quæ per diſtinctionem in publicis Decretis fundatam ita diſpeſcitur, ut juxta Decretum S. Congregationis die 7. *Septembris* 1598. id liceat quandoque aperto ſolùm oſtiolo Tabernaculi, vel in pixide velata; non autem in ſolemnitate ſinè ordinarii licentia, prout eadem declaravit apud Gavantum 26. *Februarii* 1628. Quod poſterius multò magis obtinet in expoſitione facienda à Confratribus in ſuis Oratoriis, aut Eccleſiis pro 40. horis, juxta reſolutionem S. Congregationis

Epiſcoporum & Regularium 20 *Aug.* 1601. apud eundem.

Caput IV.

De Oratoriis privatis.

210. *Origo, improbatio, ac modificatio ſacellorum domeſticorum.*

211. *Quid excipi ſoleat in conceſſione Oratorii privati.*

212. *Epiſcopi procul ab Vrbe remoti ea hodiedum ex cauſa concedunt.*

213. *Soli Epiſcopi hodie ubique uti poſſunt altari portatili.*

214. *Quæ dicantur oratoria publica?*

215. *Speciale privilegium Ieſuitarum.*

210 SAcellorum Domeſticorum vix alia videtur origo fuiſſe, quàm vanitas, indevotio, negligentia, & libertinitas cultum Divinum inſtituendi pro commoditate ſua proprioque arbitrio: quod enim de infirmis aut decrepitis obtenditur, laudabiliùs omittendum eſt, quàm cum tanto honoris Divini præjudicio concedendum, tum ob in-

indignitatem loci ſubinde, tum ob irreverentias, tum ob ſcandala, tum ob indecentem ſubjectionem miniſtrorum Eccleſiæ, tum denique ob detentionem perſonarum complurium ab inſtructionibus ad ſalutem neceſſariis &c. ob quas & ſimiles cauſas non tantùm jam olim à SS. Pontificibus, & Conciliis Agathenſi, Turonenſi, Aquisgranenſi &c. talium oratoriorũ erectio vel graviter improbata, vel cum certis duntaxat conditionibus atque cautelis conceſſa; ſed etiam noviſſimè à S. C. Trid *l. ſupra cit.* Decretum fuit, *ne Ordinarii locorum patiantur in privatis domibus, atque omnino extra Eccleſiam & ad Divinum tantùm cultum dedicata oratoria ab iisdem Ordinariis deſignanda & viſitanda, ſanctum hoc ſacrificium à ſæcularibus, aut Regularibus quibuscunque peragi.*

211. Circa quæ verba inprimis notandum eſt, talem in oratorio privato celebrandi facultatem, urgentiſſima de cauſa, concedi, *ſalvo interim jure Parochia*

chialis Eccleſiæ non modò quoad decimas, primitias, & alias oblationes, ſed etiam quoad miniſtrationem ſacramentorum Baptiſmi, Euchariſtiæ pro præcepto Paſchatis, & per modum Viatici, ſolemnizationem matrimonii, jus ſepeliendi, portionem Canonicam &c. tum extra dies Paſchatis, Natalis Domini, Epiphaniæ, Aſcenſionis, Pentecoſtes, Corporis Chriſti, omnium SS. Annuntiationis & Aſſumptionis B. M. V. Natalis S. Joannis Baptiſtæ, Patroni Eccleſiæ, Dedicationis, & ſiqui maximi dies in feſtivitatibus habentur; excluſisque perſonis in diebus obligationis ſub privilegio non comprehenſis; nec nisì in loco decente ac remoto ab omni uſu profano; ita ut nec Superior pars ejusdem Domûs Oratorio correſpondens à quoquam occupetur, diurnævé aut nocturnæ hominum converſationi deſerviat: ac proinde locus à Commiſſariis Epiſcopalibus accuratè luſtrabitur ante actualem ejusdem pro Ora-

Oratorio designatione & approbatione: item an Altare & paramenta facta sint juxta formam & normam præscriptam.

212. Deinde, licèt Episcoporum potestas hoc Decreto restricta, & à c. *Missarum*. 12 *de consecr. dist.* 1. nonnihil recessum fuerit, quò minùs alicui nunc ordinariè, sinè gravi causa necessitatis, facultatem hujusmodi, imò in locis Romæ vicinis ne quidem ob infirmitatem pro viatico, concedere possint: occurrente tamen casu necessitatis in regionibus ab Urbe remotis hodiedum dispensant, observatis præcautionibus supradictis n. 211. ita tamen, ut una tantùm missa singulis diebus, exceptis solemnioribus suprà expressis, quibus neunam quidem dicere licet, celebrari possit, nec altera superaddi, quamvis etiam principalis Dominus primæ missæ non interfuerit: & quin benedicantur, aut immunitatis privilegio gaudeant, vel subjaceant violationi.

213. Quod autem Religiosis quibusdam, ex indulto Sixti IV. Alexandri VI.

Digitized by Google

aliorumque SS. Pontificum, licere asseritur, ut non solùm in oratoriis, sed in quocunque alio loco congruente, & honesto, super altari portatili Missas celebrare possint: locum non habet post tempora S. Concilii Tridentini, nisi posteà de novo tale privilegium à S. Apostolica Sede iisdem concessum, & ab ordinariis locorum recognitum fuerit: adeò quidem ut soli Episcopi hodie in quocunque loco tuto ac honesto habere possint altare viaticum, & in eo celebrare, ac facere celebrari c. *fin. de privil. in 6.* privilegio eorum, juxta decisionem in causa *Lombardiæ* 17. *Aug.* 1630. factam, per cit. S.C. Trid. decretum nullatenus imminuto: *cùm finè missa non deceat Episcopos transire absque rationabili causa ullam diem cit. c. fin.*

214. Et quoniam S.C. Trid. *l. cit.* solùm Episcopis prohibet ne permittant, ut celebretur in locis extra Ecclesiam, & extra Oratoria ad Divinum cultum tantùm dicata: patet, ab iisdem con-

concedi posse licentiam, etiam in locis Romæ propinquis, ut celebretur in oratoriis publicis, seu ad Divinum tantùm cultum dedicatis, dummodo non sint in privatis domibus, quia tunc juxta complures declarationes S. Congregationis Concilii, censentur privata tantùm, nisi habeant ostium immediatè respondens viæ publicæ, & in ea nullus aditus, aut prospectus ex privatis ædibus pateat.

215. At si Oratoria Divino cultui tantùm dedicata extiterint in Monasteriis Ordinariâ vel Apostolicâ authoritate fundatis, certum est fratribus Prædicatoribus & Minoribus permitti posse ab Ordinario loci, ubi tamen ea priùs visitaverit, cultuique Divino apta repererit, ut in iisdem super Altari fixo, minimè verò in Altari portatili, celebrent. Secùs est de Jesuitis, quibus à Gregorio XIII. indultum fuisse dicitur, ut sinè alia Episcopi approbatione, in illorum domibus in oratoriis à Provinciali approbatis

batis celebrare liceat tum aliis ſacerdotibus, tum ipſismet Jeſuitis.

Caput V.

De celebratione miſſæ coram Epiſcopo.

216. *Facienda à Sacerdote celebraturo coram Epiſcopo usque ad Evangelium.*

217. *Epiſcopus ejus Diœceſis, in qua miſſa legitur, à quolibet expreſsè nominandus in Canone; minimè verò Generalis.*

218. *Quomodo danda ſit Pax poſt* Agnus DEI.

219. *De benedictione, & receſſu ab Altari.*

216 SI Epiſcopus loci adſtiterit ſacrificio Miſſæ, celebrantis etiam Regularis erit, diſpoſito calice in Altari, libroque aperto, ad infimum gradum à cornu Evangelii expectare ſignum inchoandi, quo dato, factâ primò inclinatione profundâ Epiſcopo, quaſi rogandæ licentiæ causâ, debitam Altari reverentiam exhibet, & aliquantulùm converſus ad illud faciendo confeſſionem; ad verba *Tibi Pater*, & *Te Pater*, coram

Digitized by Google

coram Episcopo Caput humiliter, ùt ante missam, demittit; ac dicto *Oremus*, profundâ reverentiâ Episcopo rursum delatâ, ante infimum Altaris gradum accedens, inter consendendum recitat *Aufer à nobis &c.* & solito ritu missam prosequitur usque ad Evangelium: quo finito, immediatè pòst, si legendum sit Symbolum; vel si dicendum non sit, lecto offertorio, Missale defertur ad Episcopum à ministro non se inclinante, nisi postquàm Episcopus illud osculatus, & ipsum clausum fuerit. Ipse verò celebrans nec librum deosculatur nec dicit *Per Evangelia &c.*

217. In Canone, non solùm præsente Episcopo, sed ubilibet per totam Diœcesin à quibusque Sacerdotibus, etiam prorsus extraneis, celebrantibus specificè exprimendum est nomen Episcopi Diœcesani, quod absque læsione charitatis & temeritatis nota neutiquam omitti; sed nec in Ejus locum nomen Generalis ordinis citra mortale peccatum sub-

ſubſtitui poeeſt, ùt multoties declaratum, & à S. Congregatione Rituum 12. *Novembris* 1615. apud Gavantum & alios reconfirmatum fuit, neque mirandum, cùm Sacerdos nomine totius Populi offerat, ac proinde adſtantium Epiſcopus nominandus ſit: eo ſolùm caſu, ùt Hippolytus Tonellius putat, excepto, quo ſacerdos in aliena Diœceſi coram proprio Epiſcopo in Ejusdem oratorio privato, præſente ſolâ familiâ, celebrat, quo vult nominandum eſſe proprium Epiſcopum, cùm tunc idem ſit, ac ſi foret in ſua Diœceſi. *Sacr. Enchirid.* l. 2. *Tit.* 14. *n.* 9.

218. Cæteris deinde juxta rubricas Miſſalis ex ordine peractis, datur poſt *Agnus DEI*, Pax cum inſtrumento velum coloris paramentorum in manubrio appenſum habente, quod miniſter ad dexteram Celebrantis genuflectens dexterâ elevatum tenet ſupra Altare, donec ſecretò dicatur oratio *Domine JESU Chriſte*: quâ completâ, & de-

deoſculatione altaris per celebrantem factâ, miniſter flexis adhuc genibus, Inſtrumentum ei porrigit oſculandum, Presbyteroque dicenti *Pax tecum* Reſpondens *Et cum ſpiritu tuo*: factâ Sacramento genuflexione deſcendit ad Epiſcopum, ante quem nullâ inclinatione præmiſsâ conſiſtens, Inſtrumentum in loco deoſculando, manu ſiniſtrâ leviter priùs abſtergit velo pendente è manubrio, illudque oſculandum porrigens, ait: *Pax tecum.* factâque tunc primùm Epiſcopo reverentiâ, ſi plures ſint, eodem ordine aliis etiam offert; ac tandem in cornu Epiſtolæ ſuper Altare repon't.

219. Benedictionem in fine miſſæ daturus, Capite priùs pro obtinenda benedicendi licentia erga Epiſcopum profundè inclinato, adſtantes ex ea parte, in qua non eſt Epiſcopus, benedicit; finitoque Evangelio cum reverentia ſe ultimò ad Epiſcopum adſtantem demiſsè convertens, modeſtè recedit.

CAPUT

Caput VI.

De prohibitione Episcopali, ne Regulares in Ecclesiis suis, absq; licentia Episcopali, Sacerdotes extraneos, aliósve celebrare prohibitos, ad celebrandum admittant.

220. *Ad celebrandas missas admitti non debent ignoti.*

220. Episcopus Ordinarius loci Regularibus non tantùm id prohibere potest; sed debet, ad evitandas sacrilegas fraudes sæpiùs committendas, si quique passim, non visis priùs ab Episcopo vel Ejusdem Vicario commendatitiis, admissi fuerint ad Divina officia celebranda. Quapropter vigilantiores Episcopi ordinare solent, ut singulis etiam Regularium exemptorum Sacristiis Episcopale mandatum prohibitorium cum insertione pœnarum tum adversùs celebrantem, tum contra sacristas aut præfectos Ecclesiarum

rum quantumlibet exemptarum aliquem absque licentia admittentes publicè affigatur. Quem morem Barbosa in collectaneis ad S. C. Trid. *sess. 23. Refor. c. 16. n. 10.* laudatum refert in *Neapolitana, 17. Aug. 1630.* & Celsitudo sua in utraque diœcesi introduxit.

CAPUT VII.

De Processionibus & precibus publicis.

221. *Quæ sint litaniæ majores.*
222. *Quæ dicantur processiones publicæ.*
223. *Exempti ad processiones accedere tenentur, certis quibusdam exceptis.* (rum.
224. *Non valet hic communicatio privilegio-*
225. *Episcopus adversùs Regulares inobedientes procedere potest ad censuras.*
226. *De precibus 40. horarum.*
227. *De processionibus ipsorummet Religiosorum.*

221. PRocessiones publicæ sunt, quæ vel fiunt in litaniis majoribus, quarum tres sunt in Jure (1.) *S. Marci* à S. Gregorio I. *lib. 2. Regist.* primùm

ad

ad S. Petrum indictæ (2.) *Rogationum*, quæ jàm tempore S. Mamerti Episcopi Viennensis circa A. C. 452. imò ante S. Augustinum, ùt non obscurè colligitur ex Ejusdem *serm. 173. de temp. in vigilia Ascen.* in usu fuerunt (3.) *Corporis Christi* ab Urbano IV. ad instantiam S. Thomæ Aquinatis, loco Archiepiscopatûs Neapolitani sibi ab hoc Papa delati, institutionẽ solemnem hujus festi unicè desiderantis introductæ. c. *un.* Clemen. *de Reliq & vener. Sanctor.*

222. Vel secundùm consuetudinem antiquam locorum pro bono pacis Ecclesiæ, aut pro victoria contra infideles reportata; sive in adventu novi Episcopi; seu aliàs ob bonum publicum E. G. imminente peste alióve flagello, pro impetrando bono Pastore à DEO; item in Jubilæo &c. qua in restatur arbitrio Episcopi, quæ sint istæ processiones ex magna causa, vel pro bono publico indicendæ, requisito ad id solùm Capituli sui consilio, minimè verò consẽsu, ùt à S.

Congr.

Congr. Rituum *in Elborenſi* 28. *Martii* 1628. reſolutum fuiſſe teſtatur Aldanus.

223. Ad publicas ejusmodi proceſſiones exempti omnes tam Clerici, quàm Regulares, etiam Monachi, per edictum ſaltem ad extraordinarias vocati, interpellante quoad ordinarias die pro homine, tenentur accedere: iis tantùm exceptis, qui ſubſtrictiore clauſura perpetuò vivunt S. C. *Trid. ſeſſ.* 25. *Regular.* c. 13. aut ultra dimidium milliare diſtant à civitate *conſtit.* 41. *B. Pii* V. aut ſtudiis tantùm & lectionibus vacant, ùt idem B. Pius V. loquitur conſtit. *Etſi Mendicantium*. quale privilegium etiam PP. Theatinis à Pio IV. conceſſum, & à B. Pio V. Conſtit. *Immarceſcibilem*. Idib. *Febr.* 1567. confirmatum fuit.

224. Qua in re ſpeciatim notandum eſt, ne ſolemnes ejusmodi proceſſiones reducerentur ad ſolos Clericos & confraternitates, ſingulariter cautum eſſe, quò minùs in hac materia lo-

eus ſit communicationi privilegiorum, utpote nimium quantum hìc odioſæ, maximè ſi proceſſiones ob neceſſitatem publicam fiant, cùm rogare Deum pro ſalute Populi tàm exemptis, quàm non exemptis incumbat: quo argumento ſereniſſima Reſpublica Veneta hodiedum utitur, mutato nonnihil privilegiorum à S. Sede uni vel alteri Religioni conceſſorum tenore.

225. At ſi Regulares vocati, nullo ſpecialis privilegii munimine fulti, nollent ad publicas proceſſiones ab Epiſcopo indictas accedere: S. C. *Trid. l. cit.* cenſuit, illos ab eodem compelli poſſe, etiam per cenſuras, ùt agnovit S. Congregatio Rituum *in Ferrarienſi* 27. *Julii* 1609. & *in Toletana* 4. *Junii* 1615. magisque declaravit Gregorius XV. Conſtit. *Inſcrutabili* in qua, utì & in S. Conc. Tridentino, licèt exprimantur certi caſus, ſuperiùs tamen *n.* 73. oſtenſum eſt, per expreſſionem illam non excludi eundem procedendi modum in

aliis

aliis casibus, ubi subticentur censuræ: maximè cùm alias pœnas diversimodè eludere possint; non autem censuras & propè, & procul æqualiter ferientes ac eundem effectum habentes.

226. Quæstio superest, de precibus 40. horarum: circa quas declaravit S. Congregatio, Regulares compelli non posse ab ordinario loci, ut extra propria monasteria pro earum celebratione ad Ecclesias alienas accedant; atque sufficere, si toti Populo indicantur, quòd in suismet Ecclesiis earundem precum persolutione fungantur.

227. Quoad processiones à Regularibus ipsismet instituendas extra Claustra, constat ex declaratione S. Congregationis Concilii 2. *Julii.* 1620. apud Peyrinum, illos eatenus subesse Episcopis; ac regulariter extra monasterii & Ecclesiæ ambitum, citra Episcopi vel Parochi talis districtus consensum, educere non posse processiones.

Caput VIII.

De Controverſiis Præcedentiæ Regularium.

228. *Occaſio & Iudex ejusmodi controverſiarum.*

229. *Norma facilis earundem terminationis.*

228. Occaſione interventûs in proceſſionibus, exequiis, vel aliis actibus publicis, ſuboriri nonnunquam ſolebant inter Religioſos (nam Eccleſiaſtici propter Hierarchicum ordinem Religioſos ſemper & ubiq; præcedunt) controverſiæ de præcedentiis, eò ſcandaloſiores, quò minùs homines mundi vanitatibus mortuos ſectari decet ejusmodi fumum: qui ne facilè plebē vel puſillos offendere poſſet, à S. C. Trid. *ſeſſ. 25. Reg.* c. 12. prùdenter ordinatum eſt, ut deinceps Epiſcopus periculoſas ſimul & ridiculas ejusmodi lites, omni appellatione quoad effectum ſuſpenſivum ſemotâ, & non obſtantibus quibuscun-

cunque, ſummariè, ac ſinè Judicii figura componat.

229. Ubi quamvis ante Conſtitutionem Gregorianam Epiſcopis difficile fuerit, ſtantibus Religionum quarundam privilegiis, & ob controverſam earum antiquitatem, ex qua ſupponebatur deſumendam eſſe pro determinando hoc præcedentiæ ordine Regulam, differentias ex abrupto enatas confeſtim decidere: hodie tamen conſtitutio *Expoſcit*. Gregorii XIII. 15. *Julii*. 1583. definitionem facillimam reddidit, jubendo, ut attendatur vetus obſervantiæ loci, quæ optima regulatrix in hac materia dicitur: at ſi de conſuetudine, ſeu quaſi poſſeſſione juris præcedendi non conſtet, attendatur antiquitas receptionis ſive fundationis in ſingulis locis: ita tamen ut Fratres mendicantes ſemper & ubique monachis cedant, ac firma remaneat quoad alios actus ſingulares, non collegialiter, peragendos antiquitas vel prærogativa cujusque Religionis, juxta

illum ordinem, quem Prælati vel Generales in Pontificia Capella obſervant.

CAPUT IX.

Quatenus ſubjiciantur Epiſcopis Regulares publicè concionaturi?

230. *Epiſcopi vel per ſe, vel per idoneos ſubſtitutos prædicare debent.*

231. *Prædicante Epiſcopo, aliis concionibus ſuperſedetur.*

232. *Quid requiratur in Regularibus concionaturis in Eccleſiatum propria, tum aliena.*

233 *Concionatores Regulares ab Epiſcopo obligari poſſunt ad profeſſionem fidei, & ex cauſis puniri.*

234. *Subterfugium quorundam Religioſorum.*

230. QUanta ſit Epiſcoporum obligatio ad prædicandum, tum S. Scriptura, tum SS. Canones & Conciliorum Decreta commonſtrant: impleri tamen ea poteſt per ſubſtitutum S. C. Trid. *ſeſ. 5. refor.* c. 2. exiſtente legitimo

timo impedimento: quale eſt ſi propter multiplices bonum Eccleſiæ ſuæ concernentes occupationes, aut defectum virium, vel hoſtiles incurſus &c. per ſeipſos miniſtrare non poſſint verbum DEI c. *Inter cætera.* 15. ✠. *de offi: ordi.* quo caſu aſſumendi ſunt ab ipſis viri idonei ad ſanctæ prædicationis officium ſalubriter exequendum, qui vitâ & converſatione ſuâ præ ſe ferant illud, quod gregi annuntiant; nec tam inventiones ſuas ad aucupandum popularem applauſum, quàm Verbum Divinum in oſtenſione ſpiritûs ac veritatis ſincerè & ex DEO proponant, ut non evacuetur crux Chriſti 1. *Corin.* 1. *v.* 17.

231. Prædicante Epiſcopo, id eſt, eo tempore, quo ſive ab ipſomet Epiſcopo, ſive ab alio per Eum deputato habetur concio in Eccleſia Cathedrali, cæteri omnes, etiam Regulares in ſuis Eccleſiis, exceptis duntaxat Parochis, ſilere debent Extrav. *Inter cunctas. 1. §. Caveant de privil.* quorum videlicet eſt, lo-

quente Magiſtro, diſcere; non docere: nisi forſan aliud circa hoc Diœceſanus permitteret, vel in ſtudiis generalibus prædicarent illis diebus duntaxat, quibus ſermo ad Clerum fieri ſolet, & ſolemniter prædicari ſeu in funeribus mortuorum, ſeu in ſpecialibus Regularium feſtis, quibus caſibus concurrere poterunt cum Diœceſanis in prædicatione.

232. Olim poterat iis etiam Parochus impertiri licentiam concionandi in propria Parochia: modò autem Rota apud Merlinum id ad Epiſcopum duntaxat ſpectare reſolvit: ſi Jeſuitas exceperimus quibus à Gregorio XIII. conceſſum aſſeritur, ut conſentiente Parocho concionari poſſint in quolibet loco, ubi non adſit Ordinarius, dummodò à ſuperioribus ſuis ad id muneris deputati ſint, & ab aliquo ordinario ſemel approbati. Quod etiam ex præſumpta voluntate Epiſcoporũ de aliis doctis & ab ordinario quodam

ſemel

semel approbatis, atque à superioribus suis licentiam prædicandi habentibus Religiosis Parocho aliàs notis, bis vel ter per annum similiter fieri posse videtur. Extra quos casus, Regulares in alienis Ecclesiis concionaturi, ultra superiorum suorum facultatem, Episcopi quoque licentiam seu scriptam, seu Verbalem habere tenentur S. C. Trid. l. *cit.* quam hic idoneo sibi præsentato denegare non potest, nec approbatum sinè rationabili causa à prædicatione suspendere. In propriis autem Ecclesiis concionaturos, satìs est præsentare se personaliter coram Episcopo, & ab eodem petere benedictionem, antequam prædicare incipiant, dummodò Episcopus expressè non contradicat *sess. 24. refor. c. 4.* constit. *Inscrutabili.* quod temperamentum, post varias difficultates, à Card. Montano in Synodo Tridentina suggestum, tantò faciliùs ab Episcopis & Religiosis unanimi consensu laudatum fuit, quòd & foveret authoritatem Epi-

piſcoporum ; & grave non eſſet Regularibus domi concionaturis, quibus haud diſplicet tantilla ſubmiſſio.

233. Licet inſuper Epiſcopis à Regularibus inſtantibus pro licentia concionandi exigere profeſſionem fidei , uti non pridem deciſum fuiſſe teſtantur DD. in *Nullius. Provinciæ Ravennaten. 15. Septembris* 1629. & ſiqua in re ſeu circa petitionem licentiæ aut benedictionis defecerint, eosdem punire , ac pœnis etiam Eccleſiaſticis coërcere. Conc. Lateran. *ſeſ. 11.* S C. Trid. *ſeſ: 5. de ref. c.* 2. conſtit. *Inſcrutabili* & per litteras Urbani VIII. in forma brevis ad Cardinalem Sandoval Epiſcopum Giennenſem 30. *Januarii* 1629. directas &c. maximè ſi defectus ab ipſomet delinquentis Regulari Superiore originem trahat , ad quem certè tunc fruſtra recurritur , pro inobedientis , vel alia de cauſa prædicationem tangente punibilis Religioſi coërcitione.

234. Graviſſima controverſia eſt, *an*

Popu-

Populus ab ordinario compelli poſſit ad audiendam ſacram Concionem in Eccleſia Parochiali : quamvis etiam iisdem diebus in Monaſteriis conciones haberi ſoleant? Dum S. Conc. Trid. cit. *ſeſ. 24. c. 4.* decernit: *moneat Epiſcopus Populum diligenter, teneri unumquemque parochiæ ſuæ intereſſe, ubi commodè id poteſt, ad audiendum verbum DEI.* Qua in re ſatis deſcribi vix poteſt, quantùm ſe Regulares, & alii torqueant, ad ſenſum intentionibus ſuis congruum eliciendum. Nec mirum tantum atramenti paſſim in hac cauſa à partibus ſparſum fuiſſe, ſi ex anteriore hiſtoria recolimus, A. C. 1334. adeò ſævas inter Clerum, & Religioſos Ordines SSS. Auguſtini, Dominici, & Franciſci exarſiſſe hanc ob rem lites in Bohemia, ut ad pugnas, verbera, & ſanguinis profuſionem quandoque hinc indè proceſſerint.

235. Ego, ut ſenſus meos ſincerè depromam, aſſero ex vetere uſu Eccleſiæ

Parochianis incumbere, ut diebus Dominicis & festivis in Parochialibus Ecclesiis suis conveniant: Quam ob causam inter antiqua SS. Pontificum Decreta S. Burckardus Wormaciensis Episcopus ex formula Visitationis Parochiarũ à S. Eutychiano Papa & Martyre circa A. C. 260. condita hanc Interrogationem 66. refert: *Est aliquis, qui contempto suo Presbytero, in aliam Parochiam iret ad Ecclesiam, & ibi communicaret?* Quod in Concilio Carthaginensi I. sub Marco P. circa A. C. 336. & continuò deinceps ab aliis probatum, ac observari præceptum fuit: adeò ut c. *Sacerdote* 63. *de consecr.* dist. 1. fideles Sacerdote (id est, *Parocho* arg. c. *placuit* 3. *de Pœniten. dist.* 6. & c. *omnis.* 12. *de pœniten. & remission.*) verbum in Ecclesia faciente, de auditorio egredientes incurrerint gravissimam Excommunicationis pœnam, quæ semper intrinsecè culpam supponit. Quò dubio procul respexit S. Tridentina Synodus,

dus, adhibitâ voce *Teneri*, quæ Synonyma eſt cum voce *obligari*, & præceptum importat *Clem. Exivi. 1. de* V. S. L. *Illud quæſitum*. 32. §. *Si idem*. 1. ff. *ad* L. A. ſuppoſito tamen, quòd id commodè fieri poſſit, ſive, quòd Parochianus à quolibet impedimento rationabili liber ſit, quale quidem foret, morbus, peregrinatio, infeſtatio latronum aut militum, vel qualecunque negotium tunc rationabiliter ſuſcipiendum.

236. Nec obſtat, quòd ſæpedictum S. Concilium *monendi*, non verò *compellendi* aut *Præcipiendi* voce utatur: Cùm etiam S. Paulus in materiis de præcepto non ſemel eandem *monendi* vocem uſurpaverit *Act*. 20. *v*. 31. 1. Theſſal. 5. v. 12. & ſubjecta illico vox *Teneri* ſatis obligationem Parochianorum declaret, expreſſo inſuper cit. *ſeſſ*. 5. *c*. 2. tempore, *diebus ſaltem Dominicis, & feſtis ſolemnibus, ſibi commiſſas plebes, pro ſua & earum capacitate paſcant ſalutaribus verbis &c.* ut nihil ſit, quod Autho-

res

res genuinum & evidentem S. Trid. Concilii ſenſum propriâ authoritate, contra claram Pii IV. prohibitionem, ad aliud, quàm ipſa littera ſonat, diſtorquentes excuſet. Nam quod non nemo de indulgentiis conceſſis à S. Sede iis, qui conciones Regularium in eorundem Eccleſiis audiunt, ſuggerit, de auditione per modum ſupererogationis, impletâ videl. obligatione audiendi concionem parochialem; vel de ea, quæ fit, ſi rationabili de cauſa Parochialis audiri non potuit, intelligendum eſt, ne privilegiorum uſus diſciplinam & ſanctiſſimas univerſalis Eccleſiæ ſanctiones enervet; ac, quæ graviſſima P. Caniſii ad illud Evangelii *Ego ſum Paſtor bonus*: animadverſio fuit, ex communi Paſtorum neglectu, omnium malorum, hæreſum, atque ſchiſmatum fons & fomes procedat.

237. Quia verò ex Confraternitatibus res hæc potiſſimùm oritur, ab Epiſcopis & Parochis monendus eſt Populus

lus, minimè ipſum propterea ab univerſali Eccleſiæ præcepto de audienda concione Parochiali, cui æquiparatur ea, quæ in Cathedrali haberi ſolet, exolvi. Et quoniam Regulares nonnunquam, ad ſubterfugiendam petitionem benedictionis aut licentiæ Epiſcopalis, ſub prætextu ſimplicis cujusdam Devotionis, E.G. recitationis Roſarii, aſſumptâ occaſione inſinuandi Confratribus modum ſatisfaciendi muneri ſibi per ingreſſum ejusmodi pii Cœtûs ſuſcepto, veras conciones efformant: meritò id illis per ordinarios prohiberi debet ac ſolet, nisi conditiones à S. C. Tridentino prærequiſitas, n. 232. adductas obſervent.

Caput X.

Hiſtoria Conſtitutionis: *Inſcrutabili.* cum adjectis Ejusdem Declarationibus, & aliis Apoſtolicis Conſtitutionibus ſubſecutis.

238. *Origo Conſtitutionis*: Inſcrutabili.

239.

239. *Hæc constitutio de jussu & nomine Papæ concepta.*

240. *Ejus tenor.*

241. *Irritus contra eandem Religiosorum conatus.*

242. *Dubia adversus eam mota.*

243. *Resolutio dubiorum.*

244. *Vrbani VIII. Constitutio:* cùm, sicut accepimus.

245. *Innocentii X. Constitutio;* cùm, sicut accepimus: *in causa Episcopi Angelopolitani, & Religiosorum Soc. IESV.*

238. DElatâ ad S. Congregationem Concilii à Cardinali Episcopo Gyennensi querelâ adversûs quosdam Exemptos ordinum militarium delinquentium in iis, quæ functiones Parochiales concernunt, deliberatum fuit, an non expediret ultra Decreta S. C. Tridentini, per generalẽ constitutionem declarari, Episcopis competere facultatem coërcendi exemptos tam Ecclesiasticos, quàm Regulares in prædictis casibus quomodolibet delinquentes. Qui cùm accessisset in S. Con-

Congregatione Regularium alia deliberatio de remediis abusuum circa Monasteria monialium Regularibus subjectarum, Cardinalis Ubaldinus utriusque Congregationis tunc insigne membrum, ad evitandam Legum multiplicitatem, proposuit ère sibi videri, ut in præfata Congregatione Concilii simul ageretur de necessaria provisione quoad monasteria monialium, & hoc caput etiam insereretur Constitutioni prædictæ quod reliqui omnes approbârunt.

239. Quare post habitam sessionem in S. Congregatione Concilii die 17. *Decembris* 1622. cùm Patres de punctis evulgandæ Constitutionis convenissent; sedensque tunc Pontifex Gregorius XV. omnibus annuisset, minuta Bullæ sequentis confecta, & à sanctitate sua approbata fuit.

GRE-

GREGORIUS Episcopus Servus Servorum DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

240 *INscrutabili DEI Providentiâ universalis Ecclesiæ regimini, me-*
"ritis licèt imparibus, præsidentes, pa-
"storalis nostræ sollicitudinis partes esse
"dignoscimus, in eam curam præcipuè
"incumbere, ut à dignis, & probatis tan-
"tùm Sacerdotibus sanctè admini-
"strentur Ecclesiastica Sacramenta, at-
"que ut virginum DEO sacrarum Mo-
"nasteria diligentissimè custodiantur;
"& Viri assumantur idonei ad prædica-
"tionis officium salubriter exequen-
"dum.

§. 1. *Sanè Tridentinæ Synodi decre-*
"tis providè cautum est, nullum Pres-
"byterum etiam Regularem, posse
"Confessiones sæcularium, etiam Sa-
"cerdotum, audire, nec ad id idoneum
"reputari, nisi aut parochiale benefici-

um

"um habeat, aut ab Episcopis, per exa-
"men, si illis videbitur esse necessarium,
"aut aliàs idoneus judicetur, & appro-
"bationem, quæ gratis detur, obtineat.

§. 2. *Nec non ut in monasteriis, seu*
"domibus virorum, seu mulierum, qui-
"bus imminet animarum cura perso-
"narum sæcularium, præter eas, quæ
"sunt de illorum monasteriorũ, seu lo-
"corum familia personæ; tam regula-
"res, quàm sæculares ejusmodi curam
"exercentes, subsint immediatè in iis,
"quæ ad dictam curam, & Sacramen-
"torum administrationem pertinent,
"jurisdictioni, visitationi, & correctio-
"ni Episcopi, in cujus diœcesi sunt sita.
"Itemque ut Episcopi universi, sub ob-
"testatione Divini judicii, & intermi-
"natione maledictionis æternæ, in o-
"mnibus Monasteriis sibi subjectis or-
"dinariâ; in aliis vero Sedis Apostoli-
"cæ authoritate clausuram Sanctimo-
"nialium, ubi violata fuerit, diligenter
"restitui, & ubi inviolata est, conservari

maxi-

"maximè procurent; inobedientes,
"atque contradictores per censuras Ec-
"clesiasticas, aliasque pœnas, quâcun-
"que appellatione postpositâ, compes-
"centes.

§. 3. *Atq; ut Regulares in Ecclesiis*
"suorum ordinum prædicare volentes,
"se coram Episcopis præsentare, & ab
"eis benedictionem petere teneantur;
"in Ecclesiis verò, quæ suorum ordi-
"num non sunt, nullo modo prædicare
"possint sinè Episcopi Licentia: con-
"tradicente autem Episcopo, nulli,
"etiam in suorum ordinum Ecclesiis,
"prædicare præsumant.

§. 4. *Verùm quia experientiâ com-*
"pertum est, Ecclesiastici Regiminis
"rationes postulare, ut decretis ejus-
"modi aliquid adjungatur: maturâ de-
"liberatione nostrâ, & ex certa scientia,
"ac de Apostolicæ potestatis plenitu-
"dine, hâc generali, ac perpetuò valitu-
"râ Constitutione decernimus, statui-
"mus, & declaramus, ut deinceps tam
regu-

Digitized by Google

"regulares, quàm sæculares quomodo-
"libet exempti, sive animarum curam
"personarum sæcularium monasteriis,
"seu domibus regularibus, aut quibus-
"vis aliis Ecclesiis, vel beneficiis sive
"Regularibus sive sæcularibus incum-
"bentem exerceant; sive aliàs Eccleſi-
"astica Sacramenta, aut unum ex illis
"ministrent prævia Episcopi licentia &
"approbatione, sive quoquomodo in
"dictæ curæ exercitio, aut in eorundem
"Sacramentorum vel alicujus ex illis
"administratione de facto absque ulla
"auctoritate se ingerant: in his, quæ
"ejusmodi curam, seu administratio-
"nem concernunt, omnimodæ jurisdi-
"ctioni, visitationi, & correctioni dioe-
"cesani Episcopi, tanquam Sedis Apo-
"stolicæ delegati, plenè in omnibus
"subjiciantur. Adhæc tam Regula-
"res, quàm sæculares hujusmodi
"nullis privilegiis, aut exemptionibus
"tueri se possint, quò minùs, si deliqué-
"rint circa personas intra septa degen-
tes,

Digitized by Google

"tes, aut circa clauſuram, vel circa bo-
"norum adminiſtrationem Monaſteri-
"orum Monialium, etiam regularibus
"ſubjectarum, ab Epiſcopo loci ſimili-
"ter tanquam ad hoc Sedis Apoſtolicæ
"delegato, quoties, & quando opus fue-
"rit, puniri, & corrigi valeant.

§. 5. *Confeſſores verò ſive Regulares,*
"ſive ſæculares quomodocunque e-
"xempti, tam Ordinarii, quàm extra-
"ordinarii, ad Confeſſiones Moniali-
"um, etiam Regularibus ſubjectarum,
"audiendas nullatenus deputari valeant,
"nisi priùs ab Epiſcopo Diœceſano i-
"donei judicentur, & approbationem,
"quæ gratis concedatur, obtineant. Sed
"& adminiſtrantes bona ad ejusmodi
"Monaſteria Sanctimonialium, ùt præ-
"fertur, etiam Regularibus ſubjecta-
"rum, pertinentia, ſive Regulares exti-
"terint, ſive ſæculares, quomodolibet
"exempti, Epiſcopo loci, adhibitis et-
"iam Superioribus regularibus, ſingulis
"annis rationes adminiſtrationis, gratis

tamen

"tamen exigendas, reddere teneantur,
"ad idque juris remediis cogi, & com-
"pelli queant. Liceatque Episcopo,
"ex rationabili causa Superiores regu-
"lares admonere, ut ejusmodi Confes-
"sores, atque Administratores amove-
"ant; iisque superioribus id facere de-
"trectantibus, aut negligentibus, habe-
"at Episcopus facultatem prædictos
"confessores, & Administratores amo-
"vendi quoties, & quando opus esse ju-
"dicaverit. Ac similiter possit Episco-
"pus, una cum Superioribus regularibus
"quarumcunque Abbatissarum, Prio-
"rissarum, Præfectarum, vel Præposita-
"rum eorundem monasteriorum quo-
"cunque nomine appellentur, electio-
"nibus per se, vel per alium interesse, ac
"præsidere; absque ulla tamen ipsorum
"monasteriorum impensa.

§. 6. Ac demum habeat Episcopus,
"tanquam dictæ Sedis delegatus aucto-
"ritatem coërcendi, ac puniendi quos-
"cunque exemptos tam sæculares,

quàm

"quàm regulares, qui in alienis Eccle-
"ſiis aut quæ ſuorum ordinum non ſunt
"absque Epiſcopi licentia; & in Eccle-
"ſiis ſuis, aut ſuorum ordinum, non pe-
"titâ illius benedictione, aut Ipſo con-
"tradicente, prædicare præſumpſerint.
"Ita ut Epiſcopi in ſupraſcriptis caſibus,
"in prænominatas perſonas, in præmiſ-
"ſis omnibus & ſingulis, aut circa ea
"quoquo modo delinquentes, quoties,
"& quando opus fuerit, etiam extra viſi-
"tationem, per cenſuras Eccleſiaſticas,
"aliquasque pœnas, uti ejusdem Sedis
"delegati, procedere, omnemque ju-
"risdictionem exercere liberè, & licitè
"valeant.

§. 7. *Decernentes, ſic per quoscunque*
"Judices quâvis auctoritate fungentes,
"etiam Sacri Palatii Auditores, nec non
"Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales,
"ſublatâ eis, & eorum cuilibet, quâvis
"aliter judicandi & interpretandi facul-
"tate, & auctoritate, judicari, & diffiniri
"debere; Irritum quoque & inane, ſi

ſecùs

"secùs super his à quoquam quâvis au-
"ctoritate scienter, vel ignoranter con-
"tigerit attentari.

§. 8. *Non obstantibus Constitutioni-*
"bus, & Ordinationibus Apostolicis
"in favorem quarumcunque persona-
"rum, atque ordinum tam Mendicanti-
"um, quàm non Mendicantium, Mili-
"tiarum, etiam S. Joannis Hierosoly-
"mitani, Congregationum, Societa-
"tum, ac cujusvis alterius instituti, etiã
"necessariò, & in individuo exprimen-
"di, Monasteriorum, Conventuum,
"Capitulorum, Ecclesiarum, & aliorum
"quorumcunq; tam sæcularium, quàm
"regularium, locorum, nec non illo-
"rum, etiam juramento, confirmatione
"Apostolicâ; vel quâvis firmitate aliâ
"roboratis Statutis, vel Consuetudini-
"bus, etiam immemorabilibus; exem-
"ptionibus quoque indultis, & privile-
"giis, etiam in corpore juris clausis, aut
"ex causa, & titulo oneroso, vel in limi-
"ne fundationis concessis, etiam mari

"magno, seu Bulla aurea, aut aliàs nu
"cupatis; Conservatorum deputation
"bus, eorumque, atque aliis inhibition
"bus, quibus Episcopi deferre minin
"teneantur; & quibusvis aliis, sub qu
"buscunque tenoribus, & formis,
"cum quibusvis etiam derogatoriaru
"derogatoriis, aliisque efficacioribu
"& insolitis clausulis, nec non irrita
"tibus decretis, etiam Motu proprio,
"ex certa scientia, ac de Apostolicæ p
"testatis plenitudine, aut aliàs qu
"modolibet, etiam per viam commun
"cationis, seu extensionis concessis,
"iteratis vicibus approbatis, & innov
"tis; etiam si pro illorum sufficienti d
"rogatione de illis, eorumque totis t
"noribus & formis specialis & indiv
"dua, ac de verbo ad verbum, non a
"tem per clausulas generales idem in
"portantes, mentio, seu quævis alia e
"pressio habenda, aut aliqua alia exqu
"sita forma servanda esset; tenores hu
"jusmodi, ac si de verbo ad verbum n

"hil penitus omisso, & formâ in illis tra-
"ditâ obſervatâ, inſerti forent, præſen-
"tibus pro expreſſis habentes, quibus
"quoad ea, quæ eisdem præſentibus ad-
"verſantur, illis aliàs in ſuo robore
"permanſuris, ſpecialiter, & expreſsè
"derogamus; cæterisq; contrariis qui-
"buscunque.

§. 9. *Cæterùm quia difficile foret, præ-*
"ſentes litteras ad ſingula quæque loca
"deferri, ut eæ tamen omnibus inno-
"teſcant, mandamus illas ad valvas La-
"teranenſis, & Principis Apoſtolorum
"de Urbe Baſilicarum, atque Cancella-
"riæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Flo-
"ræ publicari; & inibi affigi, & per ali-
"quod temporis ſpatium dimitti, eisq;
"detractis, earum exempla eo in loco re-
"linqui, &c. Datum Romæ apud San-
"ctum Petrum, Anno Incarnationis
"Dominicæ M DC XXII. Nonis Fe-
"bruarii, Pontificatûs Noſtri Anno II.

241. Super hujus Bullæ revocatione narrat candidiſſimus P. Hyacinthus Do-

natus Laynensis celeberrimi ordinis Prædicatorum (qui tunc temporis Romæ præsens fuit plurimis sessionibus in Conventu S. Mariæ super Minervam factis) ab omnibus ferè Generalibus & Procuratoribus ordinum, ac aliis insignibus Religiosis, coram dicti ordinis Prædicatorum Generali F. Seraphino Sicco Papiensi, diu consultum, ac tandem, post discursus prolixos, concluſum fuisse, in voce & scriptis à se informandum esse S. Pontificem super honore & fama, aliisque prætensis gravaminibus, quæ ex dicta Bulla sibi emanarent: prout de facto per Eminentissimos Religionum Protectores eidem Papæ supplicârunt, ut dignaretur legere, & considerare dicta prætensa gravamina, quæ erant ferè quadraginta in uno folio typis dato congesta: quod tamen pro expeditione, juxta praxim, NIHIL reportâsse testatur.

242. Cumque aliàs, ad augendam, ùt plerumque fieri solet, difficultatem, super

ſuper eadem Conſtitutione tredecim dubia poſt Gregorii XV. mortem, propoſita fuiſſent hoc ordine:

1. *Poſitâ ejusmodi Conſtitutione, dubi-*
"tatur, An liceat Epiſcopis viſitare alta-
"ria regularium Eccleſiarum, quibus
"cura animarum perſonarum ſæculariũ
"non incumbit, aut loca, ubi in iisdem
"Eccleſiis aſſervatur Sanctiſſimum Eu-
"chariſtiæ Sacramentum, vel ubi audi-
"untur confeſſiones perſonarum ſæcu-
"larium?

2. *An Epiſcopi poſſint regularibus præ-*
"ſcribere, ut certis tantùm in locis, ac
"temporibus, aut certarum perſona-
"rum confeſſiones audiant, vel aliàs il-
"lorum privilegia reſtringere, ac mode-
"rari in ſacramentis adminiſtrandis.

3. *An facultas Epiſcopis per Conſti-*
"tutionem attributa in exemptos tam
"ſæculares, quàm regulares, intelliga-
"tur etiam tributa in perſonas nullius
"diœceſis.

4. *An eadem facultas competat infe-*

"rioribus Prælatis proprium territori-
"um, ac jurisdictionem quasi Epis. o-
"palem habentibus.

5. *An per eandem Constitutionem in*
"illis verbis possit Episcopus unà cum
"superioribus regularibus quarumque
"Abbatissarum, &c: electionibus per se
"vel per alium interesse, ac præsidere:
"jus Abbatissas confirmandi Episcopis
"attributum censeatur.

6. *An Confessores Monialium ante e-*
"ditam Constitutionem deputati, de-
"beant ab Episcopo examinari, & ap-
"probari.

7. *An superiores regulares similiter*
"ante ipsius Constitutionis publicatio-
"nem electi, seu deputati aliâ indigeant
"Episcopi approbatione pro confessi-
"onibus Sanctimonialium sibi subje-
"ctarum audiendis.

8. *An Confessiones, quas audiunt su-*
"periores regulares electi, seu deputati,
"vel confirmati post publicationem &
"scientiam tenoris dictæ Bullæ, non

ob-

"obtentâ Episcopi approbatione, sint
"nullæ, atque irritæ, nec ne.

9. *An regulares generaliter ab Epi-*
"scopo approbati ad confessiones per-
"sonarum sæcularium audiendas, cen-
"seantur etiam approbati ad confessio-
"nes Monialium sibi subjectarum.

10. *An regularis ad audiendas confes-*
"siones Monialium unius Monasterii
"ab Episcopo approbatus confessiones
"Monialium alterius Monasterii audi-
"re possit.

11. *An confessores regulares extraor-*
"dinarii semel ab Episcopo deputati, &
"approbati ad audiendas Monialium
"confessiones pro una vice infra annum
"ad præscriptum S. Concilii Triden-
"ni, possint, virtute dictæ approbatio-
"nis, pluries tanquam confessores ex-
"ordinarii earundem confessiones au-
"dire absque nova Episcopi licentia.

12. *Cùm in eadem Constitutione sta-*
"tutum sit, ut liceat Episcopo ex ratio-
"nabili causa superiores regulares ad-

"monere, ut amoveant confessores M
"nialium atque administratores bo
"rum ad eadem Monialium minist
"pertinentium, iisque superioribus
"facere detrectantibus, habeat Epis
"pus facultatem prædictos confessor
"& administratores amovendi quoti
"& quando opus esse judicaverit: A
"ejusmodi causam Episcopus superi
"ribus regularibus significare tene
"tur.

13. *An eadem Constitutio, quâpa*
supponit Episcopi jurisdictioni reg
"lares delinquentes circa personas d
"gentes intra septa monasteriorum, h
"beat locum in omnibus delictis, an v
"rò solùm in notoriis, & cum scanda
"lo populi.

243. S. Congregatio Concili Urba
no VIII. Ejusdem declarationem ad f
relatam approbante, ita respondit.

Ad primum dubium respondit, Epi
"scopis non licere in vim ejusdem con
"stitutionis visitare altaria Ecclesiarum

Regu

"Regularium, quibus non incumbit a-
"nimarum cura personarum sæculari-
"um, nec loca, ubi in iisdem Ecclesiis
"asservatur Sanctissimum Eucharistiæ
"Sacramentum, vel ubi confessiones
"personarum sæcularium audiuntur.

Ad secundum. Hac in parte Constitu-
"tionem nihil novi juris induxisse, nec
"ullam novam authoritatem Episcopis
"in Regulares attribuisse: ideoque in
"vim ipsius Constitutionis non posse E-
"piscopos Regularibus præscribere, ut
"certis tantùm in locis, ac temporibus,
"aut certarum personarum Confessio-
"nes audiant, vel aliàs illorum privile-
"gia in Sacramentis administrandis re-
"stringere, aut moderari. Quòd si a-
"liunde Episcopis hujusmodi facultas
"competat, illam non fuisse ab eadem
"constitutione sublatam.

Ad 3. Censuit ejusmodi facultatem
"non intelligi tributam Episcopis in
"personas nullius diœcesis.

Ad 4 Non competere.

Ad 5. Jus confirmandi Abbatissas mi-
"nimè fuisse Episcopis per Constitutio-
"nem attributum.

Ad 6. Confessores quidem extraordi-
"narios Monalium nullatenus posse
"post Constitutionem illarum Confes-
"siones audire, nisi priùs ab Episcopo
"diœcesano idonei judicentur, & ap-
"probentur. Ordinarios verò Con-
"fessores ante Constitutionis publica-
"tionem deputatos posse, durante tri-
"ennio ab eorum deputatione incho-
"ando, pergere in Confessionibus San-
"ctimonialium audiendis absque alio
"examine, & approbatione Episcopi.
"Quòd si contingat, ut illorum facultas
"à Sede Apostolica ultra triennium pro-
"rogetur, tunc debere eos ab Episcopo
"examinari, & approbari.

Ad 7. Superiores Regulares electos,
"seu deputatos ante ipsius constitutio-
"nis publicationem, quibus alioquin
"facultas competat audiendi Confes-
"siones Monialium sibi subjectarum,
posse,

"posse, durante eorum officio, pergere
"sinè alia Episcopi approbatione in
"Confessionibus audiendis illarum tan-
"tùm, quæ sponte ac proprio motu id
"ab eis petierint. At verò eos, qui post
"Constitutionem eligentur, aut quo-
"quo modo deputabuntur, vel qui in
"eorum officiis, seu dignitatibus, ex-
"pleto jam tempore à Constitutioni-
"bus cujusque ordinis vel aliàs legiti-
"mè præfinito, ad aliud tempus confir-
"mabuntur, nequaquam posse Sancti-
"monialium Confessiones audire, nisi
"priùs à Diœcesano Episcopo idonei
"judicati, atque approbati fuerint.

Ad 8. Confessiones hujusmodi nullas, atque irritas esse.

Ad 9. Regulares generaliter ab Epi-
"scopo approbatos ad Confessiones
"personarum sæcularium audiendas, ne-
"quaquam censeri approbatos ad audi-
"endas Confessiones Monialium sibi
"subjectarum; sed egere quoad hoc spe-
"ciali Episcopi approbatione.

Ad 10. Regularem ad audiendas Con-
"fessiones Monialium unius Monaste-
"rii ab Episcopo approbatum, minimè
"posse audire Confessiones Monialium
"alterius Monasterii.

Ad 11. Confessores extraordinarios se-
"mel deputatos, atque approbatos ab
"Episcopo ad Monialium confessiones
"pro una vice audiendas, haud posse
"pluries in vim approbationis ejusmo-
"di illarum Confessiones audire: sed ab
"Episcopo toties esse approbandos,
"quoties casus deputationis contige-
"rit.

Ad 12. Non teneri ejusmodi causam
"significare Superioribus Regularibus;
"sed hoc relinqui arbitrio, & pruden-
"tiæ Episcoporum quorum conscien-
"tiam sacra Congregatio seriò onera-
"vit, ne facultate sibi hac in parte attri-
"butâ quoquo modo abutantur, ejus
"rei in districto Dei judicio rationem
"reddituri.

Ad 13. Constitutionem habere locum

in

"in omnibus delictis, non autem in no-
"toriis tantùm, & cum populi scan-
"dalo.

244. Nec obstant hodie qualiacunq; privilegia, utpote penitus abrogata post Urbani VIII. Constit. *cùm sicut accepimus 12. Septembris* 1628. quæ sic habet:

Cùm sicut accepimus, aliquibus Reli-
"giosis quorundam ordinum, seu Con-
"gregationum à Sede Apostolica indul-
"tum fuerit, ut sacramentales personā-
"rum sæcularium confessiones audire
"valeant, etiam si ab Episcopis Dicœce-
"sanis ad id examinati, & approbati non
"fuerint; nec desint, qui temerè asseve-
"rent, hoc ipsum privilegium cæteris
"quoque aliorum ordinum Regulari-
"bus competere, ex amplissimis privile-
"giorum communicationibus, quas ab
"eadem Sede Apostolica obtinuerunt,
"& hinc saluberrimum Sacri Concilii
"Tridentini decretum desuper sancitum
"penitus evertatur.

§. 1.

§. 1. *Nos huic malo opportunè pro-*
"videre volentes, de Ven. Fratrum no-
"ſtrorum S.R.E. Cardinalium negotiis
"Regularium præpoſitorum conſilio,
"omnia, & ſingula indulta hujusmodi,
"audiendi ſæcularium confeſſiones abs-
"que ordinarii examine & approbatio-
"ne, quibusvis Collegiis, Capitulis,
"Religionibus, Societatibus, & etiam
"Societati JESU, Congregationibus &
"ordinibus, tam Mendicantium, quàm
"non mendicantium, necnon Mona-
"chorum quorumcunque etiam Sancti
"Benedicti, Ciſtercienſiũ, & Carthuſi-
"enſiũ, ac etiam quibusvis Militiis, eti-
"am Hoſpitalibus Sancti Joannis Hie-
"roſolymitani ac quibuscunque Eccle-
"ſiis etiam Patriarchalibus, & Metro-
"politanis, Monaſteriis, cæterisque lo-
"cis piis, ſive eorum, & earum reſpe-
"ctivè Abbatibus, Præpoſitis, Decanis,
"Magiſtris, Miniſtris, Prælatis, Priori-
"bus, Rectoribus, etiam Generalibus,
"vel Provincialibus, Capellanis, Con-

"feſſariis, aut aliis quocunque nomine
"nuncupatis Superioribus, & perſonis
"quibuscunque, etiam quomodolibet
"exemptis, ac Sedi Apoſtolicæ imme-
"diatè ſubjectis, cujuscunque dignita-
"tis, præeminentiæ, & conditionis ex-
"iſtentibus, & quovis privilegio muni-
"tis, & tam ad ſupplicationem partium,
"quàm motu proprio, & ex certa ſcien-
"tia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis pleni-
"tudine hactenus quandocunque, &
"qualitercunque ex quavis, etiam de
"neceſſitate exprimenda cauſa, & aliàs
"quomodolibet conceſſa, Apoſtolicâ
"auctoritate, tenore præſentium revo-
"camus, caſſamus, tollimus, abroga-
"mus, & annullamus, viribusque & ef-
"fectu evacuamus, ac revocata, caſſa,
"ſublata, abrogata & annullata, viri-
"busque & effectu vacua eſſe, & fore,
"nec Religionibus, Societatibus, etiam
"Societati JESU, Congregationibus,
"Ordinibus ac Militiis & Eccleſiis, Mo-
"naſteriisque prædictis, eorumque Su-

perio-

"perioribus, & personis quibuscunque
"impositerum ullo modo suffragari, mi-
"nusque illos, & illas, etiamsi de iis spe-
"cialis, specifica, & expressa, ac de ver-
"bo ad verbum mentio habenda foret,
"indultis hujusmodi uti posse.

§. 2. *Præsentes verò litteras, & in eis*
"contenta quæcunq; etiam ex eo quòd
"quicunque in præmissis interesse ha-
"bentes, seu habere prætendentes, ad
"hoc vocati & auditi non fuerint, de
"subreptionis vel obreptionis vitio, aut
"intentionis nostræ, vel alio quocun-
"que defectu notari, impugnari, redar-
"gui, in jus vel controversiam revocari,
"ad terminos juris reduci, aut adversùs
"illas quodcunque juris, gratiæ, vel fa-
"cti remedium impetrari nullatenus
"posse, sed illas semper validas, & effica-
"ces existere, & fore, suosque plenarios
"& integros effectus sortiri & obtine-
"re.

§ 3. *Sicq; per quoscunque Judices or-*
"dinarios, & delegatos, etiam ca-
sarum

Palatii

"Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R.
"E. Cardinales etiam de Latere Legatos
"& Nuntios, ſublatâ eis, & eorum cui-
"libet quâvis aliter judicandi, & inter-
"pretandi facultate, & auctoritate, ju-
"dicari, & diffiniri debere, ac irritum &
"inane quicquid ſecùs ſuper his à quo-
"quam quâvis auctoritate, ſcienter vel
"ignoranter contigerit attentari, decer-
"nimus, & declaramus.

§ 4. *Non obſtantibus præmiſſis, ac qui-*
"busvis conſtitutionibus & ordinatio-
"nibus Apoſtolicis, privilegiis quoque
"indultis, & litteris Apoſtolicis, &c.

Datum Romæ apud S. Mariam ma-
"jorem ſub Annulo Piſcatoris, die XII.
"Septembris 1628. Pontificatûs Noſtri
"Anno ſexto.

245. Et poſt aliam Innocentii X. 16. *Aprilis* 1648 in cauſa Epiſcopi Angelopolitani ſeu *de la Puebla*, & Religioſorum Societatis JESU in Indiis occidentalibus commorantium editam, quæ

ſimi-

similiter incipit: *cùm, sicut accepimus,* & sic habet:

Càm sicut accepimus, aliquæ fuerint "ortæ differentiæ inter Vener. Frat. Jo- "annem Episcopum Angelopolitanum, "sive populi sanctorum Angelorum in "Indiis Occidentalibus ex una, & dile- "ctos filios Clericos Regulares Socie- "tatis JESU partibus ex altera, de, & su- "per munere prædicationis verbi DEI "in propriis eorundem Clericorum Re- "gularium, petitâ solùm Episcopi bene- "dictione; quàm in alienis Ecclesiis pe- "titâ & obtentâ ab eodem Episcopo Di- "œcesano licentiâ exercendi, nec non "super Confessionibus laicorum audi- "endis prævio examine, sive approbati- "one ejusdem Episcopi diœcesani, quæ "dicti Clerici Regulares in vim pri- "legiorum prædictæ Societatis Aposto- "lica auctoritate concessorum sibi pro- "prio jure licere prætendebant: & desu- "per in partibus fuerit deventum ad "plures actus judiciales, & pro parte

Cle-

"Clericorum Regularium hujusmodi
"ad electionem Conservatorum privi-
"legiorum hujusmodi: Nobisque tam
"dicti Joannis Episcopi, quàm eorun-
"dem Clericorum Regularium nomine
"pro sopiendis differentiis hujusmodi
"quædam dubia decisionem differenti-
"arum præfatarum, nec non jurisdictio-
"nem ordinariorũ in exemptos, & ipso-
"rum Clericorum Regularium exem-
"ptionem à Jurisdictione ordinarii con-
"cernentia fuerint proposita, ad quæ
"ambæ partes responderi, & quid de-
"super observandum sit auctoritate
"Nostrâ Apostolicâ statui, & stabiliri
"desiderabant. Nos qui omnium fi-
"delium, & præsertim Ecclesiasticorum
"quieti libenter incumbimus, differen-
"tias prædictas totumque negotium,
"peculiari Congregatione aliquorum
"Venerabilium Fratrum Nostrorum
"sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinali-
"um, & Dilectorum filiorum Romanæ
"Curiæ Prælatorum examinandam

com-

"commissimus, qui auditis sæpiùs
"curatoribus prædicti Joannis Ep
"pi, nec non Procuratore Generali
"cietatis prædictæ, negotio matur
"scusso, omnibus dubiis & petition
"hinc indè propositis respondeu
"prout sequitur, videlicet.

Sacra Congregatio à Sanctissimo

"Nostro deputata super controve
"vertentibus inter Episcopum Ang
"rum in Indiis Occidentalibus, & R
"giosos Societatis JESU, sæpiùs a
"tis Procuratoribus ab eodem Epi
"po ad Urbem ablegatis; nec non
"us Societatis Procuratore Gene
"negotioque accuratè discusso, cen
"prædictos Religiosos nequaquam
"se in Civitate, & Diœcesi Angelo
"litana personarum sæcularium con
"siones audire sinè approbatione E
"scopi Diœcesani, nec verbum D
"prædicare in Ecclesiis sui Ordinis
"petitâ ipsius benedictione; nec i
"liis Ecclesiis sinè ejus licentia, ne

Ecc

"Ecclesiis etiam sui ordinis ipso con-
"tradicente; & contravenientes ab
"Episcopo tanquam Sedis Apostolicæ
"Delegato coërceri, & puniri posse eti-
"am censuris Ecclesiasticis in vim Con-
"stitutionis sanct. mem. Gregorii XV.
"quæ incipit *Inscrutabili DEI provi-*
"*dentiâ*, ac proinde memoratis Religi-
"osis, qui hujusmodi approbationem, &
"licentiam se obtinuisse non docue-
"runt, potuisse Episcopum, seu ejus Ge-
"neralem Vicarium præcipere sub pœ-
"na excommunicationis latæ sententiæ,
"ut à Confessionibus audiendis, & Ver-
"bi DEI prædicatione abstinerent; nec
"ob eam causam licuisse dictis Religio-
"sis quasi à manifestis injuriis, & vio-
"lentiis eligere Conservatores, eosque,
"ut præfertur, electos, in Episcopum,
"ejusque Vicarium Generalem indebi-
"tè, ac nulliter excommunicationem
"fulminâsse. Cæterùm Congregatio
"seriò in Domino hortatur, ac monet
"Episcopum, ut Christianæ mansuetu-

dinis

"dinis memor, erga Societatem JESU,
"quæ laudabili suo Instituto in Eccle-
"sia DEI tam fructuosè laboravit, ac
"sinè intermissione laborat, paterno se
"gerat affectu, eamque in regimine Ec-
"clesiæ suæ perutilem adjutricem a-
"gnoscens, benignè foveat, ac pristinæ
"suæ benevolentiæ restituat, quemad-
"modum S. Congregatio ipsum factu-
"rum confidit, sibique certò pollicetur,
"cùm ejus Zelum, pietatem, ac pastora-
"lem sollicitudinem compertam habe-
"at. Datum Romæ die 16. Aprilis
"1648.

Et præmissorum occasione pro parte "prædicti Joannis Episcopi, nec non "Religiosorum Societatis JESU in ea- "dem congregatione proposita fue- "runt diversa dubia de mandato San- "ctissimi resolvenda, quæ quidem S. "Congregatio sæpiùs auditis, ut in præ- "missis, nec non Procuratore Genera- "li ipsius Societatis, negotioque matu- "rè perpenso ad singula dubia ab utra-

que

„que parte propoſita reſpondit ordine
„quo ſequitur.

Primò, An in caſu, quo Epiſcopus præ-
„cipiat decreta aliqua Concilii Triden-
„tini à Regularibus obſervari, & exe-
„cutioni demandari, Regulares qui-
„cunque etiam Societatis JESU ſub
„prætextu quòd hujusmodi præcepta
„infringant ſua privilegia, poſſint eligere
„Conſervatores: Congregatio *re-*
„*ſpondit*, ſi Epiſcopus præcipiat Regu-
„laribus etiam Societatis JESU, ut de-
„creta aliqua Concilii Tridentini ob-
„ſervent, ac exequantur in illis caſibus,
„in quibus per ipſum Concilium, vel
„Conſtitutiones Apoſtolicas Regula-
„res exempti ſubjiciuntur jurisdictio-
„ni, & correctioni Epiſcopi, minimè
„licere ipſis Regularibus ob eam cau-
„ſam Conſervatores eligere.

Secundò, An quando ordinarius pro-
„cedit, juris ordine ſervato adversùs
„Regulares exemptos in caſibus, in qui-
„bus per Concilium Tridentinum vel

con-

"constitutiones Apostolicas ipsi subji-
"ciuntur, possint Conservatores judi-
"ces assignare. *Resp.* ùt ad proximum,
"non posse.

Tertiò, An Regularibus etiam Socie-
"tatis JESU asserentibus se habere pri-
"vilegia, quó minùs obediant Episcopo
"in executione Decretorum juris com-
"munis, Concilii Tridentini, & Con-
"stitutionum Apostolicarum, ordina-
"rii debeant ipsi adhibere fidem absque
"exhibitione hujusmodi privilegio-
"rum: *Resp.* Ordinarios non teneri
"hujusmodi assertioni fidem adhibere
"absque integrali privilegiorum exhi-
"bitione.

Quartò, An in casu, quo Regulares
"quicunque etiam Societatis JESU ex-
"hibeant aliqua privilegia, & Ordinarii
"judicent ea non suffragari casui de quo
"agitur, & ad rem non facere, Regula-
"res præfati possint, & debeant provo-
"care ad summum Pontificem, vel in
"partibus Indiarum remotissimis ad

Mea

"Metropolitanum, sive Ordinarium vi-
"ciniorem, vel potiùs possint hoc casu
"eligere judices conservatores? *Re-*
"*spondit*, si verba privilegiorum sunt
"obscura, & ambigua, non licere recur-
"rere ad Metropolitanum, vel vicinio-
"rem Episcopum, nec Conservatores
"eligere, sed ad Summum Pontificem
"pro interpretatione esse abeundum.

Quintò, utrum Constitutio fel. re-
"cord. Gregor. XV. circa Conservato-
"res Regularium publicata Anno 1621.
"cum declarationibus Eminentissimo-
"rum S. Congregationis Concilii Inter-
"pretum desuper editis æquè afficiat, &
"comprehendat Religiosos Societatis
"JESU, ac reliquos Regulares, ita ut o-
"mnia alia præfatæ Societatis privilegia
"fuerint reducta ad terminos dictæ
"Constitutionis, & sic in posterum de-
"beant ab iis eligi Conservatores juxta
"formam, & tenorem præscriptæ Con-
"stitutionis? *Respondit* hujusmodi Con-
"stitutionem cum declarationibus, ùt

"præfertur, editis æquè afficere Religi-
"osos Societatis JESU, atque aliorum
"ordinum, & Conservatores ad illius
"præscriptum esse eligendos, non ob-
"stantibus quibusvis privilegiis; quippe
"quæ omnia sunt redacta ad terminos
"ipsius Constitutionis.

Sextò, An Regulares prædicti grava-
"ti ære alieno, vel ad ratiocinia, vel te-
"stamentorum executores possint con-
"veniri coram ordinario, si Conserva-
"tores non nominaverint intra tempus
"habile ab ordinario præscriptum? *Re-*
"*spond.* Regulares in causis præfatis co-
"ram Ordinario loci esse convenien-
"dos, si ad præscriptum Constitutionis
"san. nem. Gregorii XV. Conservato-
"res elegerint, ipsumque electionis do-
"cumentum intra præfinitum tempus
"in actis curiæ ipsius Ordinarii non ex-
"hibuerint, ac dimiserint.

Septimò, An dicti Regulares Conser-
"vatores sive ad jura, sive ad privilegia
"tuenda assumentes teneantur ante ex-

erci-

"ercitium commissionis præstare cau-
"tionem coram Ordinario, sive alio ju-
"dice competente de judicio sisti, &
"judicatum solvendo, casu quo in lite,
"seu causa succubuerint? *Resp.* Non
"teneri.

Octavò, An quando Episcopi jura,
"vel decimas Cathedralium adversùs
"Regulares prædictos dote suâ spolian-
"tes Ecclesias coram Judice competen-
"ti tuentur, librosque, memorialia, &
"allegationes producunt, jus Eccleśia-
"rum Cathedralium exprimentes, &
"acquisitiones Religiosorum, aliaque id
"genus adnumerantes, hujusmodi scri-
"ptorum occasione possunt Regulares
"nominare Conservatores prætenden-
"tes injuriam sibi inferri in referendo
"immoderatas acquisitiones? *Resp.* Si
"Episcopi pro tuendis juribus Cathe-
"dralium Ecclesiarum coram Judice
"competenti hujusmodi scripta produ-
"cant, & regularium immoderatas ac-
"quisitiones veraciter, & modestè re-

"ferant, non licere ob eam causam ad
"Conservatores recurrere.

Nonò, Utrum Regularis quicunque
"etiam Societatis JESU possit admini-
"strare Sacramentum pœnitentiæ sæ-
"cularibus absque licentia Episcopi di-
"œcesani, etiamsi in alia diœcesi ab E-
"piscopo approbatus sit: *Respondit* Re-
"gulares etiam Societatis JESU in una
"Diœcesi ab Episcopo approbatos ad
"confessiones personarum sæcularium
"audiendas nequaquam posse in alia
"Diœcesi hujusmodi confessiones au-
"dire sinè approbatione Episcopi Diœ-
"cesani.

Decimò, An Episcopus contradictos
"Regulares audientes in sua Diœcesi
"confessiones sæcularium absque ap-
"probatione, vel concionatores absque
"licentia Episcopi intra & extra proprias
"Ecclesias, possit procedere, eos à ta-
"libus ministeriis removendo sive præ-
"ceptis, & aliis juris remediis coercen-
"do: *Respondit* Eisdem Regularibus,

qui

Digitized by Google

"qui confessiones personarum sæcula-
"rium audiunt sinè approbatione Epi-
"scopi loci, vel prædicant in Ecclesiis
"sui ordinis, non petitâ illius benedi-
"ctione, aut in aliis Ecclesiis absque i-
"psius licentia, vel in Ecclesiis etiam sui
"ordinis ipso contradicente, posse E-
"piscopum in vim Constitutionis fel. re-
"cord. Gregor. XV. quæ incipit Inscru-
"tabili DEI providentia, tanquam Se-
"dis Apostolicæ Delegatum adminis-
"trationem Sacramenti Pœnitentiæ, ac
"munus prædicationis interdicere, eos-
"que juris remediis coërcere, & puni-
"re.

Undecimò, An quando Episcopo con-
"stat dictas licentias obtentas non fu-
"isse, ipse possit præcipere, ut donec li-
"centiam intra præscriptum tempus ex-
"hibeant, à tali ministerio abstineant; &
"an requirendus sit per Episcopum pro
"his exhibendis Provincialis in alia di-
"œcesi, vel longissimè existens, vel ipsi
"Regulares Confessarii, vel eorum su-

"periores ejusdem Diœcesis, in qua "prædicta exercentur: *Resp.* Posse Epi- "scopum sic præcipere, nec pro hujus- "modi licentiis requirendum esse Pro- "vincialem sed satìs esse ipsos Religiosos "requirere, aut eorum Superiores in "diœcesi Episcopi existentes.

Duodecimò, An si contingat, ut ali- "quis prædictorum Regularium insur- "gat contra Episcopum in propria diœ- "cesi maledictis, scripto, vel dicto, po- "pulum scandalizando, possit ab Epi- "scopo puniri, & quâ animadversione, "& quid, si hujusmodi delinquens tran- "siverit ad aliam diœcesim hoc casu ser- "vandum sit; & quâ pœnâ puniendus "sit Regularis qui commorans in una "diœcesi, spargat famosos libellos con- "tra ordinarium alterius diœcesis: *Re-* "*spondit.* Si Regularis intra claustra de- "gens extra ea in casibus in dubio ex- "pressis ita notoriè deliquerit, ut po- "pulo scandalo sit, Episcopo instante, "teneri Superiorem Regularem infra

tempus

Digitized by Google

"tempus ab eo præfigendum severè il-
"lum punire, ac de punitione Episco-
"pum certiorem facere; alioquin sic de-
"linquentem ab Episcopo puniri posse
"ad præscriptum Concilii Tridentini,
"*cap. 14. sess. 25. de Regularibus*; quod
"si delinquens ad aliam diœcesim mi-
"graverit, servandum esse quod præci-
"pitur in Constitut. san. mem. Clem.
"VIII. Incip. *Suscepti muneris ratio.*

Decimò tertiò, An Conservatores no-
"minati, & electi à Regularibus præscri-
"ptis ante exercitium suæ jurisdictionis
"authenticum documentum exhibere
"debeant coram ordinario sub pœna
"nullitatis actuum: *Respondit* utique te-
"neri.

Decimò quartò, An privilegia, quæ
"sunt contra jurisdictionem Ordinarii,
"& quibus gaudent, & gaudere præ-
"tendunt Regulares præfati, debeant
"Episcopis notificari, seu insinuari;
"*Respondit*, Regulares teneri hujusmo-

"di privilegia Episcopo exhibere, si eis
"uti voluerint.

Decimò quintò, An prædia rustica.
"metallorum fodinæ, Sacchari opifici-
"næ à Regularibus Societatis, vel aliis
"possessa, vel aliæ domus sæculares, in
"quibus videlicet unus, vel duo Regu-
"lares tantùm commorantur, gaudeant
"privilegiorum Collegiorum seu Con-
"ventuum: *Respondit* non gaudere.

Decimò sextò, utrùm Regulares præ-
"scripti apothecas quarumcunque mer-
"cium, macella, & similia, præsertim
"prope Collegia, seu Conventus exer-
"centes possint ab Ordinario sub cen-
"suris inhiberi ne hujusmodi exerceant:
"*Respondit* non posse Episcopum hæc
"prohibere Regularibus exemptis; sed
"si in præmissis ita notoriè delinquant
"extra claustra, ut populo scandalo sint,
"servandum esse quod dictum est suprà
"in responsione ad duodecimum.

Decimò septimò, Utrùm Regulares,
"etiam Jesuitæ, in suis prædiis, opifici-
nis,

"nis, aliisque suis domibus sæculàribus
"sitis intra limites Parochialium ad se
"spectantium possint administrare Sa-
"cramenta Baptismatis solemnis, Ma-
"trimonii, Extremæ unctionis, & Eu-
"charistiæ in festo Paschatis famulis,
"mercenariis, rusticis, sive aliis id ge-
"nus hominibus sæcularibus absque or-
"dinarii vel Parochi licentia: *Respondit*
"non posse.

Decimò octavò, Utrùm Patres Socie-
"tatis in civitate, & diœcesi Angelorum
"possint consecrare vasa sacra, altaria,
"& similia, in quibus unctio requiritur.
"*Respondit* itidem non posse. Pro parte
"verò Religiosorum Societatis JESU
"proposita fuerunt infrascripta dubia.

Primò, An Episcopi in partibus In-
"diarum possint ex integro totum u-
"num monasterium, vel Collegium ab
"audiendis confessionibus suspendere:
"*Respondit* Episcopos Indiarum posse
"quidem omnibus simul unius Mona-
"sterii, vel Collegii Confessariis adi-

"mere facultatem audiendi Confessio-
"nes personarum sæcularium etiam in-
"consultâ sacrâ Congregatione Episco-
"porum, & Regularium negotiis præ-
"positâ, cùm decretum ab ea editum sub
"die 20. Novembris 1615. ex intentio-
"nis defectu, & convenientia morali
"non extendatur ad regiones illas tam
"longè ab urbe dissitas. Verùm ab hac
"generali suspensione, quæ vix sinè
"scandalo & animarum pernicie con-
"tingere potest, abstinendum esse Epi-
"scopis, nisi gravissimâ subsistente cau-
"sâ, super quo S. Congregatio illorum
"conscientias graviter voluit esse one-
"ratas.

Secundò, An Episcopus Regularem "pro Confessionibus semel approbatum "sinè nova causa suspendere possit ab i-"psis Confessionibus audiendis: *Re-*"*spondit* Regulares aliàs liberè ab Epi-"scopo prævio examine approbatos ad "audiendas confessiones personarum "sæcularium ab eodem Episcopo su-

spendi

"ſpendi non poſſe ſinè nova cauſa, eâ-
"que ad confeſſiones ipſas pertinente.

Tertiò, An Bulla Pii V. 34. in ordine,
"tom. 2. Bullarii, conceſſa inſtante, &
"ſupplicante Sereniſſimo Rege Catho-
"lico, non ad petitionem Regularium,
"ſit revocata in Bullis ſummorum Pon-
"tificum, in quibus exemptiones Re-
"gularium mitigantur: *Reſpondit* agen-
"dum cum Sanctiſſimo, an velit decla-
"rare Bullam non eſſe revocatam, illam
"tamen non ſuffragari, niſi in locis ubi
"eſt defectus Parochorum.

Quartò, An Epiſcopus poſſit cum cen-
"ſuris procedere contra Regulares ex-
"emptos, ſi inobedientes fuerint in
"confeſſionibus audiendis, vel prædica-
"tione Verbi DEI, & hoc an vigore
"Concilii Tridentini, vel per quem Ca-
"nonem: *Reſpondit* poſſe procedere non
"quidem in vim Concilii Tridentini,
"ſed in vim Conſtitutionis Gregorii
"XV. quæ incipit, *Inſcrutabili DEI*
"*providentia.*

Quintò, An licentia audiendi confessiones, & prædicandi ab Episcopo "per litteras missivas, an solùm per litteras patentes Cancellariæ concedi "possit: *Respondit* posse concedi etiam "per litteras missivas si ita Episcopo videbitur.

Sextò, An talis licentia ore tenus sine "scripturi concedi possit: *Respondit* ut "ad proximum.

Septimò, An facultas eligendi conservatores concessa Societati à Greg. "XIII. suffragetur illis in locis, in quibus non adsunt judices Synodales: *Respondit* privilegium Gregorii XIII. "suffragari, ut Societas non teneatur ex "illis eligere Conservatores, dummodo tamen in reliquis servetur forma "Constitutionis Gregor. XV. hac de re "editæ.

Octavò, An Conservatores Societatis "Vicarios Generales Episcoporum auctoritate Apostolicâ per sententias, "censuras, & pœnas Ecclesiasticas compellere

"pellere poſſint virtute Bullæ Gregor.
"XIII. incipien. *Æquum reputamus*.
"Datum ultima Februarii 1573. *Reſpon-*
"*dit* poſſe à manifeſtis injuriis, & vio-
"lentiis eos compeſcere etiam cenſuris,
"& pœnis Eccleſiaſticis. Datum Romæ
"die 16. Aprilis 1648. Quapropter ut
"præmiſſa firmiùs ſubſiſtant, & inviola-
"biliter obſerventur, Nobis pro parte
"Joannis Epiſcopi hujusmodi fuit hu-
"militer ſupplicatum, ut illa auctoritate
"Apoſtolicâ confirmare de benignitate
"Apoſtolicâ dignaremur. Nos igitur
"dicti Joannis Epiſcopi votis hac in re
"annuere, illumque ſpecialibus favori-
"bus, & gratiis proſequi volentes, & e-
"undem Joannem Epiſcopum à quibus-
"vis excommunicationis, ſuſpenſionis,
"& interdicti, aliisque Eccleſiaſticis
"ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure,
"vel ab homine quâvis occaſione, vel
"cauſa latis, ſi quibus quomodolibet
"innodatus exiſtit, ad effectum præſen-
"tium duntaxat conſequen. harum ſerie

abſol-

Digitized by Google

"absolven. & absolutum fore censentes,
"hujusmodi supplicationibus inclinati,
"præinserta responsa, seu resolutiones
"auctoritate prædictâ tenore præsenti-
"um confirmamus, & approbamus, il-
"lisque Apostolicæ firmitatis vim, &
"robur adjicimus, & inviolabiliter ob-
"servari mandamus, salvâ tamen sem-
"per in præmissis auctoritate dictæ
"Congregationis, decernentes sic &
"non aliter in præmissis per quoscun-
"que Judices Ordinarios, & Delegatos
"etiam causarum Palatii Apostolici Au-
"ditores, ac S. R. E. Cardinales etiam
"de latere legatos judicari, & diffiniri
"debere, ac irritum, & inane si quid
"secùs à quoquam quâvis auctoritate
"scienter, vel ignoranter contigerit at-
"tentari. Non obstantibus Apostoli-
"cis, ac Universalibus, Provincialibus-
"que & Synodalibus Conciliis editis,
"generalibus, & specialibus constitu-
"tionibus, & ordinationibus, nec non
"Ecclesiæ Anglopolitanæ, ac societa-

"tis prædictæ etiam juramento confir-
"matione Apoſtolicâ, vel aliâ quâvis
"firmitate roboratis ſtatutis, & conſue-
"tudinibus, privilegiis quoque, indul-
"tis, & litteris Apoſtolicis eisdem Ec-
"cleſiæ, & Societati ſub quibuscunque
" verborum tenoribus, & formis, ac
"cum quibusvis etiam derogatoriarum
"derogatoriis, aliisque efficacioribus,
"& inſolitis clauſulis, ac decretis etiam
"irritantibus, etiam motu proprio, ac
"etiam conſiſtorialiter, & aliàs quo-
"modolibet in contrarium præmiſſo-
"rum quomodolibet confirmatis, &
"innovatis. Quibus omnibus, & ſin-
"gulis etiamſi pro ſufficienti illorum
"derogationē de illis, eorumque totis
"tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſ-
"ſa, & individua, ac de verbo ad verbum,
"non autem per clauſulas generales i-
"dem importantes mentio, ſeu quævis
"alia expreſſio habenda, aut aliqua alia
"exquiſita forma ad hoc ſervanda foret,
"illorum omnium, & ſingulorum te-

nores

"nores præsentibus pro plenè, & suffi-
"cienter expressis haben. illis aliàs in
"suo robore permansuris ad effectum
"præmissorum specialiter, & expresè
"derogamus, cæterisque contrariis qui-
"buscunque. Datum Romæ apud S.
"Mariam majorem sub annulo Pisca-
"toris, die 14. Maji 1648. Pontificatûs
"nostri anno 4.

DECAS VII.

De aliis subjectionibus Regularium exemptorum.

Caput I.

Quænam sint Episcoporum partes in erectionibus novorum Conventum?

246. *Nimia multitudo Religiosorum in eodem Conventu nociva*

247. *Numerus Monasteriis semel assignatus augeri nequit.*

248 *Ordinatio specialis Vrbani VIII. pro Theatinis.*

249. *Etiam pro erigendis monasteriis Religiosorum proprios redditus habentium, alii Religiosi sunt convocandi.*

250. *Erectionis concessio sit ab Episcopo loci cum causa cognitione.*

251. *Idem dicendum in amplificatione, vel mutatione monasterii de loco ad locum intra eandem Diœcesim.*

252. *Olim totum pendebat ab Episcopo loci.*

253. *Deinde pro receptione aut translatione Fratrum mendicantium requisita fuit S sedis Apostolica licentia specialis.*

254. *S.C Trid, restituit Episcopis hanc facultatem.*

255. *Qua hodiedum durat extra Italiam & Insulas adjacentes.*

256. *Quid amplius observandum in fundatione novorum Conventuum?*

246. Cùm difficulter fieri possit, ut camporum immensitas debitè excolatur: S.C. Tridentinum *sess. 25. Regul. c. 3.* diversíque SS. Pontifices, atque jam dudum Canones sacri providè sanxerunt, ut nova monasteria tantùm erigerentur de licentia Episcopi, præter sollicitam dispectionem, an talis erectio

rectio non præjudicet Ecclesiæ Parochiali, circumvicinisque per quatuor milliaria Romana (id est, quatuor millia passuum, attentâ qualitate locorum, per vias publicas à Viatoribus magis usitatas moraliter potiùs, quàm geometricè metienda) Religiosis conventibus, eum duntaxat numerum (hodie duodenario non minorem) in singulis admissuri, qui vel ex redditibus propriis monasteriorum, vel ex consuetis eleemosynis commodè valeat sustentari. Quod ut accuratiùs fiat, Gregorius XV. Constit. *Cùm aliàs* 17. *Augusti.* 1622. etiam Superiores Religionum nonmendicantium convocari jussit, ut informent Episcopum, an noviter introducendi sustentari congruè possint, quin Religionum splendor & Regularis observantia periclitetur.

247. Imò, ne multitudo gubernandorum Superiorem quodammodo obruat, & disciplinæ relaxatio subsequatur, Urbanus VIII. Decr. *de celebratio-*

ne miſſarum opportunè conſtituit, certum Religioſorum numerum ſingulis monaſteriis ſemel aſſignatum augeri non poſſe, etiam prætextu augmenti reddituum: nisi fortaſſis ob devaſtationes bellicas, incendium, aliumve ſimilem caſum Religioſi quidam ad breve tempus per Conventus aut Collegia ſint diſtribuendi. Amiſſis verò quibusdam proventibus, tenentur Superiores ea de cauſa numerum cum proportione minuere, quòd ſupponatur totus numerus competenter ſuſtentabilis fuiſſe præfixus.

248. Secùs eſt de Patribus Theatinis viventibus tantùm ex eleemoſynis ſponte oblatis, ideoque à Religioſiſſimo P. Carolo Thomaſio Ejusdem Inſtituti Presbytero comparatis cum fœtibus in utero materno, absque ullo alimentorum delectu, expectatâ ſolùm Providentis DEI miſericordiâ, enutritis: Quorum Generaiis tunc exiſtentis arbitrio reliquit Urbanus VIII. præfixionem numeri

meri Religiosorum, juxta quantitatem eleemosynarum eo tempore obvenientium: quæ dicti Pontificis ordinatio, teste Pasqualigio, asservatur Romæ in Archivo eorundem Patrum ad S. Sylvestrum Montis Quirinalis.

249. At quid è contrà dicendum de iis, qui de mediis propriæ fundationis continuò victitant? R. Convocandos esse nihilominùs aliarum Religionũ Superiores, indicat Decretorum Clementis VIII. & Gregorii XV. generalitas omnes casus comprehendens: quamvis enim talibus, utpote non viventibus ex eleemosynis dictim quæsitis, nihil accedat, decedit tamen indirectè plurimum mendicantibus in ordine ad congruam sustentationem, ex quo, auctis Ecclesiis, concursus ad Ecclesias illorum, adeoque & Benefactorum multitudo plerumque minuitur. Quod accuratè perpendit Kota in Januensi *Privilegiorum.* 24. *Januarii* 1647. coram Rojas. ibi: *nec obstat, quòd*

Patres

Patres oratorii habeant propriòs reddi-tus â Fundatore assignatos: quia non ab eorum; sed à Theatinorum egestate præjudicium desumitur; & sufficit omne præjudicium etiam aliunde, quàm ex mendicitate seu quæstuatione Ecclesiæ vicinæ resultans.

250. Erectionis itaque concessio fieri debet in scriptis ab Episcopo loci cum causæ cognitione, vocatis scil. Superioribus seu Procuratoribus Religionum in eodem loco præexistentium, & cognito, quòd noviter introducendi in debito numero commodè habitare aliqué possint sinè Disciplinæ Regularis periculo, & quoquo aliorum Conventuum detrimento. Si verò præfati superiores, vel eorum aliqui negent irrationabiliter consensum; & aliàs tamen constet Episcopo, sinè aliorum damno, duodecim saltem Religiosos inhabitare ac sustentari congruè posse, nihil vetat, quò minùs Episcopus ad concessionem supradictæ erectionis procedat, nisi Religio-

ſi vel reclament etiamnum, vel à conceſſione facta appellent: quo caſu ex eodem Decreto Gregorii XV. §. *fin.* res tota ſuſpenditur, ac devolvitur ad S. Congregationem rebus Regularium præpoſitam; nihilque interim innovandum, ſed irritum omne futurum eſt, quicquid attentatum fuerit etiam ignoranter.

251. Idem, quod ſuprà dicendum eſt in mutatione monaſterii de loco ad locum intra eandem urbem aut Diœceſim cùm ob majorem propinquitatem grave damnum inferri poſſit alteri Eccleſiæ: præterquam, quòd multi Regulares habeant privilegium, ne monaſteria, Eccleſiæ &c. prope ipſos nisi ultra certum ſpatium, erigi poſſint. Nec aliter diſcurrendum eſt de amplificatione, ſi rationabiliter præjudicium alterius Eccleſiæ metuatur. Imò, licèt noviter introducendi, mutandi, vel amplificandi idoneè caveant, ſe nec vexaturos eleemoſynam, nec ad quicquam proceſ-

ſuros,

Digitized by Google

ſuros, unde nocumentum aliis Religioſis provenire queat: convocari nihilominùs cæteri debent, ut certificentur de obligatione illorum, ac eandem recognoſcant.

252. Celebris quæſtio ſupereſt, *an hodie pro Monaſteriorum erectione, non tantùm Epiſcopi, ſed etiam S. Pontificis licentia requiratur?* pro cujus ſolutione diſtinguenda ſunt quatuor tempora: I. ab initio Monachiſmi, de quo conſtat, antiquiorum Regularum approbationem non minùs, quàm locorum Regularium erectionem pertinuiſſe ad ſolum Epiſcopum Diœceſanum, adeò quidem ut, ſi aliud ſimile monaſterium in alia Diœceſi erigendum fuerit, non ſolùm conceſſio facultatis erigendi, ſed & approbatio Regulæ ad alterius Diœceſis Epiſcopum ſpectaverit, qui non tenebatur ſequi judicium alterius Epiſcopi, cùm non eſſet in hoc ſuperior, nec ejus approbatio Canonica ſeu univerſalis. V. *cauſam* XVIII. q 2. *per tot* junctо c. *Nimis*

mis prava. 17. v. *Ad hoc.* ✠. *de Excef. Prel.* &c. *un.* ubi Gl. v. *deinceps.* eod. *in 6.*

253. II. tempus à Conſtitutione Bonifaciana modò relàta cit. c. *un. de excef. Prel. in 6.* trahit exordium, quâ prohibetur, ne deinceps Fratres mendicantes quocunque in loco recipiantur, mutentur, vel transferantur absque S. Sedis Apoſtolicæ licentia ſpeciali plenam & expreſſam faciente de prohibitione hujusmodi mentionem; iis tamen exceptis, qui vitam duxerint eremiticam, ſeu ſolitariam eligendam. Quæ prohibitio, adjectis pœnis, in Clem. *Cupientes.* 3. in *prin. de pœn.* innovata, ſicque facultas olim habita quoad monaſteria & loca ordinum mendicantium duntaxat (ſalvis habitationibus non-mendicantium, & Eremitarum) Epiſcopis fuit adempta.

254. III. Tempus eſt S. Concilii Tridentini, quod cit. *ſeſ. 25. de Regularib. c. 3.* in fine deçernit, ſimilia loça de cæ-

tero

tero erigenda non esse sinè Episcopi Diœcesani licentia priùs obtenta, adeò ut ex tunc facultas à Bonifacio P. adempta Episcopis per correctionem Juris favorabilem, utpote reducentem ad Jus commune antiquum restituta fuerit: quod magìs patet ex Clementis VIII. constitutione *Quoniam ad institutum.* 23. *Julii* 1603. de voto S. Congregationis Regularium publicata, si qui verò, Regulares, post hoc tempus obtinuerunt indulta de solius ordinarii licentia erigendi conventus, ea non fuêre exemptiva ab obtinenda licentia S. Pontificis, quâ non indigebant; sed à forma dictæ Bullæ Clementinæ, ut præter licentiam Episcopi nullo indigerent aliorum ordinum Regularium consensu: quale à Paulo V. per Bullam, quæ incipit. *Ad Ecclesiæ.* Carmelitæ Discalceati in hoc sæculo impetrârunt.

255. IV. Tempus originem sumit ab Innocentii X. Constitutione *Instaurandæ.* publicata *in Octobri* 1652. inno-

vante Conſtitutiones Bonifacii, Clementis, aliorumque SS. Pontificum ſuper erectione novorum conventuum editas: poſt quam certum eſt, ſaltem in Italia & Inſulis adjacentibus (quas teſte uſu præſente in hiſce partibus noſtris recepto, nondum egreſſa videtur) erigi non poſſe nova monaſteria virorum absque S. ſedis Apoſtolicæ licentia ſpeciali plenam & expreſſam faciente de prohibitionibus hujusmodi mentionem, in ſcriptis, & gratis concedenda.

256. Tandem Epiſcopi ſolertes, tempore ejusmodi conceſſionum, obliviſci non debent, in fundationibus novorum Conventuum adjici poſſe pacta Regularium privilegiis contraria, ratificanda & acceptanda in Capitulo generali, per Julii II. Conſtit. *Aliàs venerabilem* quorum Confirmationem nonnulli deinde, cum clauſula derogativa talium privilegiorum, à S. Sede procurant.

CAPUT

Caput II.

De jurisdictione localium Episcoporum in parvis Conventibus debito numero destitutis.

257. *Parvi Conventus debito numero destituti sunt prostibula Religionum.*

258. *Intentio Innocentii X. declaratur.*

259. *Ordinariorum potestas in monachos ab Instituto suo deflectentes.*

260. *Casus, in quo Episcopus Ecclesiam Regularem reducere potest ad statum merè Clericalem.*

261. *Cur aliqui Generales ordinum non utantur facultate sibi per litteras in forma Brevis à Papa concessâ?*

257 ULtra recensitos hucusque casus, Decretum Urbani VIII. *de celebr. missar.* & Constitutio *Instauranda* Innocentii X. monasteria, seu Regulares domos de novo fundandas cum minore numero quàm duodecim Religiosorum; ex antiquis verò eas, in quibus ad minimum sex non vivant, sub-

didit Visitationi, correctioni, ac omnimodæ ordinariorum jurisdictioni: Pontificibus hâc potissimùm ratione permotis, quòd Regulares in tam exiguo numero simul degentes nec Divinum officium in choro celebrare; nec orationi mentali, ac spiritualibus collationibus, & exercitiis, ac studiis in communi vacare; nec silentium, clausuram, vitam communem, cæterasque institutiones servare possint, quæ ad tria principalia vota ordinantur, & sinè quibus consistere vix possunt Regularis vitæ bases & fundamenta. Quamobrem Regulares ibidem commorantes, otio immersi, nullum Religiosæ vitæ specimen præseferunt; soli per urbes incedunt; cum sæcularibus vagantur; seque negotiis mundanis involvunt: unde sit ut ibi collocari renuant Religiosi probatæ vitæ ac disciplinæ, & superiores cogantur illic constituere familiam ex fratribus vitæ laxioris, qui loci licentiâ pejores fiunt; & si quando ad cœnobia,

seu

ſeu monaſteria regularis obſervantiæ revocantur, à claustro, quaſi à ſqualore carceris abhorrentes vix adduci queunt, ut communem ſervent in moribus diſciplinam atque aliorum conſtitutionibus ſe conformentt; quin potiùs ceteros avertunt, vel certè reddunt exemplo ſuo ſegniores: unde relaxationes derivantur in ordines, & ſenſim invaleſcunt, in ipſarum Religionum dedecus & ruinam.

258. Quamvis autem Innocentius X. in celeberrima Conſtitutione *Inſtauranda* edita *Idib. Octobris* 1652. *§. Intendimus*. declaraverit, intendere ſe in præmiſſis, etiam ultra Italiam & Inſulas adjacentes, prout expedire viderit, providere; ideoque totius rei geſtæ notitiam Nuntiis Apoſtolicis extra Italiam dari præceperit: ut hodie nondum Epiſcopis noſtris cis Alpes conſtitutis dicta jurisdictio in parvos ejusmodi Conventus competere videatur: maximè poſtquàm idem glorioſiſſimus Ponti-

fex, à variis licèt Episcopis interpellatus, supersedendum tamen duxit tantisper, donec negotium suppressionis in Italia omnino absolutum esset, & consummatum. Illud tamen non est intelligendum de hac subjectione, ùt Congregatio Concilii hac de re speciatim consulta declaravit; sed de minorum Conventuum, seu Religiosarum domuum debito numero destitutarum suppressione ac reddituum applicatione.

259. Quâ declaratione tamen non obstante, aliud ordinariis remedium supereſt de Jure communi, si Regulares, sive ob defectum numeri, sive alia quacunque de causa, non instituant vitam professioni suæ conformem, ab Alexandro III. his verbis præscriptum: *Relatum est, quod Monachi de N. saculariter vivunt, & alios exemplo suo corrumpunt: ideoq; mandamus quatenus eos ad observantiam regulæ, Appellatione remotâ, compellas: vel, si tibi restiterint ausu temerario, eis ejectis, Fratres alte-*

rius

rius ordinis (si non potest præscriptum Monasterium in suo ordine reformari) in illud inducas : ut labores impiorum fusti edant; & illi tandem rubore perfusi, ad sui ordinis observantiam revertantur. Ubi Glossatores notant, Monasterii nomen in compilatione Decretalium c. *Relatum. 7. ℣. ne Cler. vel Mona.* fuisse consultò omissum, adjectâ solùm litterâ N, eò quòd hoc Alexandri responsum esset observandum pro lege & Jure communi.

260. Quod si non reperiuntur Regulares etiam alterius ordinis, de quibus possit corruptum ejusmodi Monasterium reformari: Canonistæ conveniunt, posse tunc ab Episcopo institui Ecclesiasticos per c. *Inter quatuor 5. ℣. de Relig. domib.* qui est casus, in quo potest Episcopus Ecclesiam Regularem reducere ad statum merè Clericalem. Idemque dicendum est, si monasterium quoad disciplinam collapsum sit tale, ut ob tenuitatem reddituum aut eleemosy-

narum, vel ob aliam causam, E. G. perpetuam aëris intemperiem, in eo nequeant ali tot Regulares, quot sufficiunt ad observantiam Regularium institutionum; sed tantùm unus vel duo sacerdotes, & unus vel duo Conversi: quo casu servandi non sunt gradus prædicti; cùm ex vitio loci, qui Regulam vigere non finit, in subrogatis licèt melioribus eadem relaxationis causa remaneat; sed Ecclesia Regularis confestim ad Ecclesiasticos est transferenda c. *Ad audientiam.* 4. ✠. *de capell. Monachor.*

261. Quàm procul autem hoc sit ab omni Religionum per se sanctarum infamia, pulchrè demonstrat Fagnanus, cùm parvi Conventus tantùm notentur, tanquàm Zizania à Religionum tritico separanda: ut & nonnulli generales ordinum facultatem de talibus domunculis in manus Episcoporum dimittendis à Romanis Pontificibus per litteras in forma Brevis obtinuerint: quanquam eâ rari, vel nulli hactenus fuerint usi,

tum

tum quòd ejusmodi Conventus Generalibus & Provincialibus ordinum quotannis pro sumptibus ratione officii faciendis certam pecuniæ summam, inter alios conventus deinceps partiendam, contribuant; tum ne seipsos privarent jurisdictione & auctoritate, quam mediantibus hisce Conventibus saltem cumulativè habent in singulis ferè oppidis cujusque Diœcesis; tum quia iidem fratribus illac transeuntibus pro Hospitio serviunt. Quæ an relaxationi disciplinæ Regularis, ne dicam dissipationi Religionis, præponderent, illi viderint, quorum est, non expectare lapsus, sed præcavere.

Caput III.

De editione librorum, & impressionibus lucrativis.

262. *Decreta Conciliorum Lateran & Trid.*

263. *Hodie nullus liber imprimendus sinè licentia Episcopali.*

264. *Quid desideretur in Censore librorum.*

265. *Argumenta Partis affirmantis, permissas esse de jure sacro Religiosis & Ecclesiasticis librorum impressiones lucrativas: ubi de Testamentis quorundam Monachorum Orientis.*

266. *Stabilitur sententia negativa.*

267. *Quid hac in re videatur Auctori, licere?*

268. *Usus Urbis Romæ; & deplorandus in plurimis Germaniæ locis abusus.*

262. REsolutio hujus quæstionis principaliter est petenda è S. Concilio Lateranensi, quod sub Leone X. *sess.* 10. graviter prohibet impressionem librorum, vel cujuscunque scripturæ de rebus sacris absque nomine Authoris, & Episcopali approbatione, sub pœna amissionis & publicæ combustionis impressorum librorum, seu scripturarum, & excommunicationis latæ sententiæ contra imprimentes, aut imprimi facientes ejusmodi libros vel scripturas, eosve vendentes, vel apud se retinentes. Quas pœnas S. C. Tridentinum *sess. 4. Decr. de edit. & usu sacror. libror.* renovat contra easdem personas;

ſiqueRegulares fuerint Auctores, ultra examinationem & probationem ordinarii, eosdem obligat ad licentiam à ſuis quoque ſuperioribus impetrandam. Qui autem ſcripto eos communicant, vel evulgant, nisi antea examinati probatiſque fuerint, hos eisdem pœnis ſubjicit, quibus impreſſores: ac inſuper ordinat, ut qui eos habuerint vel legerint, nisi prodiderint Auctores, pro Auctoribus habeantur: ipſa verò librorum probatio in ſcriptis detur; atque ideò in fronte libri, vel ſcripti, vel impreſſi, authenticè appareat: idque totum, hoc eſt, & probatio, & examen gratis fiat: ut probanda probentur, & reprobentur improbanda.

263. Quanquam autem libri vel ſcripturæ tractantes de rebus profanis per ſe non ſubdantur diſpoſitioni Conciliorum Lateranenſis vel Tridentini: nihilominùs ex uſu probato Epiſcoporum hiſce temporibus nullus omnino liber imprimi poteſt ſinè licentia Epiſcopali,

scopali, & meritò, cùm facilè quisque liber continere possit unum vel alterum sensum bonis moribus aut orthodoxæ fidei repugnantem : quam ob causam hæc duo solùm in censuris librorum exprimi solent , quòd nec bonos mores, nec fidem offendant ; reliquis aliorum dispectioni & curæ relictis.

264. Quantum ad munus Censoris, præterquàm quòd accuratissimus , & discretissimus esse debeat, adeò ut Gerson testetur, Parisiis in unius dicti Theologici discussione, ante Censuram, integrum annum, ac plus temporis quandoque impensum fuisse : Justum insuper illum esse oportet, improbationis causam Auctori aperiendo, purgationisque tempus ac facultatem concedendo, prout ab Ecclesia cum ipsis etiam Hæreticis agi consuevit. Et hodie quidem in tanta opinionum varietate, postquam ab Alexandro VII, & Innocentio XI. complures earum proscriptæ fuerunt, diligenter attendere debet, ne

ne vel ad antiqua principia, vel ad pejora sensim transeatur. Quanquam enim hæc sententia: *licitum est sequi opinionem minùs probabilem, relictâ probabiliore ac tutiore*, non expressè damnata fuerit: ad eam tamen, ceu plurium malorum radicem, funditus exscindendam Alexander VII. fel. recor. omnino proclivis fuit, retardatus solùm consilio Cardinalis Pallavicini suadentis, ut dilatâ tantisper generali censurâ, particulares solùm assertiones nominatim configerentur; quod etiam tum ab Alexandro 24. *Septembris* 1665 & 18. *Martij* 1666. tum ab Innocentio XI. 2. *Martij* 1679 factum atque prohibitum fuit, ita ut de iis non nisi impugnando, ne quidem privatim tractari possit sub pœna Excommunicationis reservatæ S. Pontifici ipso facto incurrendæ.

265. Occasione approbationis Episcopalis, & impressionis librorum, dubium incidens nascitur, *an Ecclesiasticis*

ac Religiosis de jure sacro permissæ sint impressiones lucrativæ? ubi pro affirmativa militare videtur, tum *canon.* 51. Concilii Carthaginensis IV. relatus c. *Clericus quantumlibet.* 4. *dist.* 91. damnans Massilianos docentes, non licere Clericis victum quærere propriis manibus, aut aliquam litterarum facultatem docere: tum exemplum SS. Apostolorum, aliorumque Sanctorum, quos inter, testibus Rufino & Socrate, S. Spiridion ab interventu in magna Nicœna Synodo celeber simul & Tremithuntis in Cypro Episcopus, & gregis Capellarum pastor; imò plerique ex primis Monachis orientis sportularii, fiscellarii, sed & nonnunquam subulci fuerunt, salvâque Religiosâ paupertate, non caruerunt omni dominio vel usu rerũ ùt propriarũ, sed solùm, vi voti àse emissi, obstricti fuisse vidẽtur ad non habenda nec quærenda bona temporalia, ultra certam mensuram sufficientem ad vitæ sustentationem, juxta honestum,

ſtum, vel perfectum aliquem finem ſibi præfixum: ut non mirum, ſi SS. Paulus Eremita, Hilarion, Gregorius Nazianzenus, Januarius Monachus, & alii, de melotibus, palliis, ciliciis, cucullis, tunicis ſacceis &c. teſtamenta condidiſſe legantur publico jure firmata, usque ad Juſtinianum Imperatorem, cujus Legem ab Eccleſia canonizatam fuiſſe, monſtrat S. Gregorius relatus c. *Quia ingredientibus* 7. XIX. *q.* 3.

266. At, quicquid de his olim, hodie poſtquam ſinguli Religioſorum ordines, aut de fructibus fundationum, aut de fidelium eleemoſynis victitant, repugnat eorum puritati, habere hortos aliquos ut colantur, ac olera & alia hortalitia pretio diſtrahantur Clem. *Exivit de Paradiſo* 1. §. *licet verò. de* V. S. adeoque cùm iis ſive à charitate quotidiana fidelium, ſive ex piis fundationibus abunde proviſum ſit, non eſt, quòd aliis artibus, in præjudicium ſæcularium, & ſæpe non ſinè ſcandalo ob litigia

litigia cum impressoribus &c. sibi victum parent, vel monasteria sua sive amplificent, sive restaurent, nolente DEO sibi serviri per talia, quæ servientium professioni, nec non ipsi Justitiæ quandoque repugnant.

267. Conveniri tamen potest ab Auctore cum Bibliopola sub conditione, ut Conventui det vel libros quosdam eidem utiles, vel aliud quid, non tanquam pretium laboris, sed ad necessitates præsentes aut imminentes sublevandas: dummodo negotiatio, & lucrum, quod mercatores ex impressionibus quærunt, penitus evitetur. Quod si verò nullus Bibliopola sumptus impressionis facere velit, neque charitas proximi, neque Ecclesiasticorum vel Regularium status prohibere videtur, quò minùs Auctor librum, de consensu Superiorum, respectivè suis, aut sui ordinis sumptibus in Reip. litterariæ bonum imprimi faciat, & per fidos homines

mines fæculares deinde citra lucrum divendat.

268. Qui ſecùs faciunt, viderint olim, quid DEO reſpondeant? Certè ſub Urbano VIII. S. Congregatio Viſitationis Apoſtolicæ generali Decreto omnibus Regularibus utriusque ſexûs diſtrictè venditionem pharmacorum ac aliorum artefactorum prohibuit: quæ licèt viſitationem particularem nomine Urbani tanquam Epiſcopi particularis Urbis, non tanquam Papæ reſpiciat, Ejus Decretum tamen pro Norma cæterorum Ordinariorum ſervire deberet, ut ad imitationem Epiſcopi Romani idipſum introducerent, cum ſumma hominũ fæculariũ ex artibus vel negotiationibus iisdem viventium conſolatione. Sed Æthiopem lavare videor, dum pluribus in Germaniæ locis, loco Crucis, vel tabellæ cum inſcriptione nominis cujusdam Sancti, quæ olim pro locorum Eccleſiaſticorum & Regularium Titulo fuerat, protenſæ hederæ,

appenſæ

appensæ ad fores tabulæ vinariæ & cerevisiariæ, deterioresque notæ palàm conspiciuntur; ac si quid uspiã vini, frumentíve haberi potest, ultra amplos proventus vinarios ac frumentarios, scandalosâ quâdam aviditate congeritur, ut cariùs rursum vendatur. *caus.* XIV. quæst. 4. per tot.

Caput IV.

De renuntiationibus Novitiorum.

269. *Ius antiquum de renuntiationibus Novitiorum.*

270. *Novissima dispositio S. C. Trid.*

271. *Causa finalis hujus dispositionis.*

272. *De quibus renuntiationibus agat Conc. Tridentinum.*

273. *Quid si Novitius post renuntiationem moriatur ante professionem? ubi de ultimis dispositionibus Novitiorum.*

274. *Novitii & Scholastici S. I. non comprehenduntur hoc Decreto.*

275. *Quid S. Concilium permoverit ad hanc exceptionem Iesuitarum?*

276.

276. *Discursus de dimittendis è societate, post renuntiationem bonorum.*

277. *De renuntiatione beneficii Ecclesiastici ante professionem.*

278. *De adolescentibus in cellis Novitiorum viventibus sub Magistro, habitu sæculari tantùm pro cæremonia retento.*

279. *An Decretum Concilii feriat etiam renuntiationes factas ante ingressum in Monasterium?*

269. TAmetsi res semel Ecclesiæ vel monasterio donatæ sint sanctum sanctorum Domino in usus profanos non ampliùs transferendum c. *Nulli Episcoporum.* 27. XII. q. 1. c. *Quæ semel.* 4. XIX q. 3. c. *semel.* 51. *de* R. I. *in 6.* ita ut res simpliciter absque ulla causa donatæ Monasteriis vel Ecclesiis, nullâ conditione à Donante repeti possint L. *generaliter.* 10. C. *de revoc. donat.* secùs est tamen de iis, quæ à Religionis Candidato in ingressu, vel ex causa ingressûs oblatæ sunt L. *si pecuniam* 5. ff. *de condict. caus. dat.* adeò quidem ut, quamvis expressa non fuerit causa, subintel-

intelligatur tamen conditio ſubſecuturæ profeſſionis, ſi donatio facta fuerit in ipſo ingreſſu, vel eâdem die, ideoque revocari per Judicem poſſit.

270. Verùm quia res hæc multis anxietatibus, controverſiis & fraudibus locum fecit: S. C. Tridentinum *ſeſſ. 25. de Regular. c. 16.* ſaluberrimè decrevit, nullam renuntiationem, aut obligationem, poſt ingreſſum Religionis factam, etiam cum juramento, vel in favorem cujuscunque cauſæ piæ, valituram deinceps, nisi cum licentia Epiſcopi, ſive Ejus Vicarii, aut Capituli, tempore ſedis vacantis, intervenientе in ipſomet actu renuntiationis ſive oretenus ſive in ſcriptis, fiat intra duos ultimos menſes proximos ante profeſſionem mathematicè de puncto ad punctum, non moraliter, computandos; nec aliàs ſortiturам eſſe ſuum effectum, nisi profeſſione ſecutâ: quæ ſi per accidens quacunque de cauſa prorogata fuerit, non invalidatur idcirco renuntiatio, dummodo facta

facta sit ad præscriptum S. Con. Tridentini: resultante post tanti remporis lapsum argumento vocationis ac liberæ voluntatis, quæ cùm ad ultimum usque Novitiatûs momentum illæsa perseverare debeat, meritò Rotæ decidit apud Merlinum, dictam renuntiationem in quacunque residui bimestris parte licitè ac validè fieri, & quò seriùs, eò meliùs.

271. Causa finalis hujus dispositionis affertur ab ipsomet Concilio ibi: *ne hâc occasione discedere nequeat, quòd totum vel majorem partem substantiæ suæ monasterium possideat, nec facilè, si discesserit, id recuperare possit. Quin potiùs præcipit sancta Synodus sub anathematis pœna Dantibus & recipientibus, ne hoc ullo modo fiat; & ut abeuntibus ante professionem omnia restituantur, quæ sua erant; quod ut rectè fiat, Episcopus etiam per censuras Ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.* Ideoque hæc dispositio ad quemlibet alium donatarium, aut bonorum Novitii possessorem, ac arcendam

dam libertatis læsionem extendenda videtur. Imò nec Parentibus, aut Propinquis Novitii, quocunque prætextu conceditur, ut ex Ejusdem bonis aliquid monasterio tribuant, vel Parentes aliquid donent filio in portionem legitimam imputandum.

272. Hinc elicitur, non invalidari quoscunque contractus Novitiorum, sed eos duntaxat, in quibus aliquid amittunt de proprio, cujusmodi sunt donatio inter vivos, renuntiatio, alienatio, aliique contractus lucrativi, per quos eorum patrimonium læditur, vel eorum libertati præjudicatur, ne videl. egestate compulsis, ob dissipationem seu abdicationem bonorum suorum, necessitas profitendi Religionem incumbat. Unde emptio, venditio, permutatio, similesque contractus hui. Conciliari dispositioni non subjiciuntur, dummodo celebrentur secundùm Jus commune, & ante professionem: sicut nec donatio causâ mortis, testamentum, codicillus

&c.

&c. utpote ob revocabilitatem ſuam nec lædentes Novitii patrimonium, nec ejusdem libertatem, ſi tamen teſtamentum, vel aliam quamcunque ultimam diſpoſitionem ſuam, pro qualitate heredum, fecerit juxta ſolemnitates aut modos de Jure præſcriptos. V. *Barboſam ad h. l, n.* 14. ubi 33 Auctores pro hac ultima deciſione adducit. Quibus addo S. Congregationis Concilii declarationem in una *Burgi S. ſepulchri* apud Pirovanum *p. 4, Recen. deciſ.* 556. *n.* 11.

273. At ſi nudam renuntiationem infra ultimum Novitiatûs trimeſtre cum Epiſcopali licentia ſub conditione tacita vel expreſſa ſubſecuturæ profeſſionis, juxta Decretum S. Trid. Concilii, fecerit, nullâque aliâ diſpoſitione Teſtamentariâ relictâ, ante profeſſionem è vivis deceſſerit, declaravit S. Congregatio Concilii 22. *Octobris* 1573. apud Paſſarellum, donationem ita factam non ſortiri effectum; & conſequenter Ejus

bona

bona pertinere ad Heredes ab inteſtato, ob defectum profeſſionis non ſubſecutæ. Id quod ſimiliter de dote Monialis ante profeſſionem, absque alia diſpoſitione defunctæ reſtituenda Ejusdem heredibus ab inteſtato unà cum fructibus, ſiquos monaſterium percepiſſet, deducto tamen victu & veſtitu Novitiæ, Fagnanus reſolutum fuiſſe teſtatur.

274. Porrò, quamvis ſæpedicta diſpoſitio S. C. Trid. in verbis: *per hæc tamen S. Synodus non intendit aliquid innovare, aut prohibere quin Religio Clericorum ſocietatis JESU, juxta pium Eorum inſtitutum à S. ſede Apoſtolica approbatum, Domino & Ejus Eccleſiæ inſervire poſſit.* Aliquando S. Congregationi in particulari caſu conſultæ viſa fuerit exceptionem referre tantùm ad ſecundam Decreti ſui partem *quoad profeſſionem poſt annum emittendam*: re tamen accuratiùs perpensâ, factoq; ſæpiùs deſuper verbo cum B. Pio V. tandem reſpon-

respondit, Religiosos societatis JESU etiam quoad obligationes & renuntiationes esse ab hoc Decreto exceptos, ita ut quandocunque, & sinè cujusque licentia factæ, nequaquam subjaceant hujus Decreti Conciliaris annullationi.

275. *Si quæris, quid S. Concilium ad hanc exceptionem permoverit?* Respondeo, *Institutum societatis* à S. Sede Apostolica approbatum, quod in ipso Tyrocinii ingressu candidatos ordinis promittere jubet abdicationem bonorum, quandocunque Superior eam præceperit post primum probationis annum; & à societatis scholasticis exigit, ut non disponant, nisi in pias causas, maximè verò in subsidium societatis, exoptando majus & universalius Ejusdem bonum, juxta Christi consilium *Matt.* 19. *v.* 21. deposito inordinato erga Parentes affectu; aut si qui dubitent, num majoris foret perfectionis dare vel renuntiare Consanguineis hujusmodi bona, quàm aliis, propter parem vel etiam

majorem ipſorum penuriam, & ob juſtas alias cauſas, ad declinandum errandi periculum, negotium hoc arbitrio unius, duorum, aut trium, qui vitâ & doctrinâ commendentur, à ſe cum approbatione ſuperioris eligendorum, relinquant, & in eo conquieſcant, quod illi perfectius, & ad majorem Chriſti Domini noſtri gloriam eſſe cenſebunt: ita tamen, ut poſt primum Tyrocinii annum, ſi Superior arbitretur aliquem per bonorum retentionem à progreſſu in ſpiritu retrahi, Novitius cogi poſſit ad irrevocabiliter & abſolutè ſpoliandum ſe omnibus ſuis rebus ac juribus temporalibus, ſubmovendamque à ſe omnem fiduciam eadem ullo tempore recuperandi: ſecùs autem, diſpoſitio, poſt edita licèt vota ſimplicia, differri poſſit ad plures annos, retento bonorum dominio, compatibiliter cum voto paupertatis jam emiſſo, ob uſum & adminiſtrationem dependentem ab arbitrio ſuperioris, donec per ultima vota ſta-

bilem

bilem in ſocietate gradum obtineant: ne videl. ſi juſtas ob cauſas è ſocietate dimittendi ſint, neceſſariis vivendi mediis facilè deſtituantur aut ſocietati nimis grave ſit, cum talibus poſtea lites movere.

276. Sed *quid, ſi contingat, aliquem, poſt factam in ſocietate renuntiationem bonorum, ex ea dimitti?* Reſp. Cùm talis in donando ſe conformare cenſeatur conſtitutionibus ſocietatis JESU, à S. ſede Apoſtolica approbatis, exigentibus, donationem fieri ſinè ulla ſpe recuperandi, ut omnis tentatio revertendi ad ſæculum præcludatur, non habet, quod ſummo jure poſt reditum in ſæculum vindicet: Prudentiæ tamen, gratitudinis, charitatis, ædificationis, & æquitatis lex poſtulat, ipſiuſque ſocietatis declaratio *p. 2. Conſtit. c. 3. lit. B.* perhibet, tali dimittendo tantum reſtituendum eſſe, ne vel alimentorum defectu labatur in gravem miſeriam; vel in ſocietate remanere debeat, cum ſuo &

ſocietatis incommodo, diſpendioque propriæ valetudinis, & non rarò, ùt P. Carolus de Grobendoncq loquitur, ſalutis æternæ.

277. Reliquum eſt, ut videatur, an in Beneficii Eccleſiaſtici renuntiatione, Juri veteri, relato *c. Beneficium. 4. de Regular.* in 6. locus ſit? & *Reſpondetur* negativè per ſæpedictum Conc. Trid. cùm ea ſit amiſſio magni juris, ob quam Novitiorum libertas non parùm reſtringitur, ita ut iisdem ſolemnitatibus opus ſit, quibus in quacunq; alia renuntiatione, nec beneficium vacet intra probationis annum, aut, ſi interveniente conſenſu & authoritate Epiſcopi illico vacare dicatur, nulli interim conferendum ſit, donec profeſſio ſubſequatur, ob conditionem regreſsûs, quæ ineſt de Jure, nec niſi per profeſſionem Religioſam purificatur; Fructusque interim percepti ex beneficio, donec vel reſignatio admittatur, vel profeſſio fiat, deductâ congruâ portione dandâ Vicario,

rio, subsecutâ professione, ad universalem vel particularem Religiosi noviter professi successorem pertineant, etiamsi professio justam ob causam procrastinata fuerit: sicut è contrà, si ex Apostolica dispensatione aliquid de probationis anno remittatur, emisâ professione Beneficium subitò vacat, conferrique potest. Ex quo rectè colligunt Sanchez & Layman, in Societate JESU toto probationis biennio non vacare, nec conferri posse beneficia Novitiorum: addunt tamen in Congregatione V. generali societatis *can* 5. Decretum fuisse, ut ea finito probationis biennio, ante votorum simplicium emissionem, resignentur. Tandem, quia beneficiis quibusdam jus eligendi annexum est, dubitare non licet, quin Novitius tale beneficium possidens vocandus sit ad eligendum, constituturus tamen loco sui Procuratorem c. *siquis* 46. *de elect.* in 6.

278. Et hæc universim de Novitiis in

Novitiatu ſub Religioſo habitu conſtitutis: quibus Joannes Baptiſta de Luca æquiparandos meritò putat eos adoleſcentes ad Religionem admiſſos, qui ſub Magiſtro vivunt in cella Novitiorum, habitu ſæculari tantùm pro cæremonia retento, tùm ob fervorem, tum ob maximam obedientiam ac ſubordinationem cum omnimoda denegatione propriæ voluntatis, quin ob retentionem habitûs pudor egrediendi ad ſæculum diverſitatem inducat, cùm etiam talis reputetur pro egreſſo è Religione; & è contrà major plerumque ſit horum in deſiderio viventium fervor ex uſu communi.

279. Ultima difficultas eſt, *An Decretum Concilii feriat etiam renuntiationes factas ante ingreſſum in monaſterium?* ad quam reſpondetur negativè, eò quòd S. Con. Tridentinum non aliis perſonis dicere legem hac in parte voluerit, quàm pertinentibus ad tuitionem & forum Eccleſiæ, quales non ſunt perſonæ

ſonæ ſæculares ante actualem ingreſſum, ac proinde ſolemnitates Juris communis vel ſtatutarii adhibere in ejusmodi actibus, nec cuique paſſim fidere debent, ne ſub manibus conjunctorum vel aliorum bona ſua captantium conſtituti facilè in muſcipulam pelliciantur. Utcunque autem intuitu ingreſsûs Religionis tunc diſpoſuerint, omnia remanent ſub determinatione Juris communis; talique oblationi ineſt tacita conditio, ſi Religionem ingrediens in ea perſeveret. c. *Quodàte.* 3. §. *ſanè.* ibi: *ſi Eccleſiis, quibus intitulati fuerant, de poſſeſſionibus aut aliis bonis aliqua contuliſſe noſcuntur, cùm ab earundem Eccleſiarum miniſterio & beneficio ſequeſtrati fuerint, ad ipſos rectâ viâ debent abſque contradictione redire.* ✠.

de Cler. Conjuga.

CAPUT V.

De reclamationibus nulliter professorum.

280. *Quomodo instituendum judicium de nullitate professionis?*

281. *De Prescriptione per quinquennii lapsum inducta; & beneficio restitutionis adversùs eundem.*

282. *Causa reclamandi, & specialiter de metu.*

283. *Quid si agatur de defectu naturali priùs ignoto?*

284. *Quid agendum in reclamatione, & quid in cognitione causæ & sententiæ prolatione?*

285. *An & qua bona tali dimisso sint restituenda?*

280. SC. Tridentinum *sess. 25. de Regular.* c. 19. audiri prohibet quemcunq; Regularem prætendentem quacunque de causa dimittere habitum, nisi intra quinquennium tantùm à die professionis causas nullitatis deduxerit coram ordinario & suo superiore locali, ita quidem ut, si habitum antea sponte dimi-

dimiſerit, nullatenus ad allegandam quamcunque cauſam admittatur; ſed ad monaſterium redire compulſus tanquam Apoſtata puniatur. Ubi non immeritò ordinarius ſimul cum Regulari Superiore in judicio nullitatis profeſſionis adhiberi jubetur, quia cùm vertatur hìc cauſa Religionis, quatenus ſcil. commodum vel incommodum ex remanſione talis profeſſi principaliter in ipſum monaſterium redundat, æquum fuit ſuperiori ordinis adjungi Conjudicem, quod jam olim in ſimili caſu à Concilio Meldenſi quoque ſub Sergio P. II. ordinatum fuit. Nec aliud dicendum eſt, ex natura correlativorum, ſi reclamatio intendatur ex parte Monaſterii contra Religioſum nullo tempore profeſſum; quin potiùs major urget ſuſpicio diffidentiæ, ne ſuperiores Regulares ob peculiarem affectum erga Religionem, vel ſingularem averſionem à perſona ipſius profeſſi quandoque non dimittendos dimittant.

281. Idem Concilium post quinquennii lapsum præsumit tacitam professionem quandam, seu revalidationem cujuscunque defectûs, quo emissa professio laboraverat: & sunt, qui teneant, termino hoc quinquennali induci præscriptionem aliquam peremptivam actionis dicendi de nullitate; ut proinde nec Religiosus exire, nec Religio talem amplius dimittere valeat, nisi ex justa causa restitutio in integrum adversùs lapsum quinquennii à S. sede Apostolica, ad quam talis concessio privative pertinet, obtineatur.

282. Causa reclamandi potest esse id omne, quod professionis nullitatem producit, E. G. defectus ætatis legitimæ, vis aut metus gravis &c. qualem qui allegat, in se suscipit onus probandi L. *fin.* ff. *quod met. caus.* nec satis est, metum ab homine fuisse illatum, nisi inferatur in ordine ad extorquendam professionem c. *Perlatum.* 1. X. *de his quæ vi met.* Durante verò causâ metûs, suffi-

ſufficit proteſtatio aut querela de paterno imperio coram viris probis, ſi tutò fieri poſſit; aut ſi periculum ſit, ne cum pari diſcrimine reveletur etiam proteſtatio, timor, ùt à reclamatione, ſic & à proteſtatione excuſat, dummodo metum paſſus difficulter occurrere poſſit malo, quod timet. Imò Rota Rom. non ſemel aſſeruit, in matrimonio ſpirituali ſufficere metum reverentialem accedentibus minis, puta, ſi tantus ac talis extiterit timor, ſinè quo profeſſio nequaquam emiſſa fuiſſet: notatque Merlinus *deciſ.* 590. in hac materia, præſertim dum res intra domeſticos parietes acta fuit, probationes leviores admitti.

283. Ubi verò non agitur de aliquo defectu pendente à ſola voluntate profitentis, qualis eſt vis & metus; ſed de defectu naturali ignoto, cujusmodi apud aliquas Religiones Apoſtolicâ authoritate ſuffultas eſt impuritas ſanguinis derivati ab Hebræis ad certum usque gradum; tunc quinquennium, ad indu-

cendam professionem seu ratificationem præstitutum, computandum est à die notitiæ impedimenti (nisi constitutiones particulares à S. Sede approbatæ post S. C. T. aliud decernant) ex illa propositione generali, quòd animus ad incognita non sit trahendus.

284. Ordinarius & localis superior Religionis ad cognitionem causæ principalis, & prolationem sententiæ super nullitate, conjunctim procedere debent: reclamatio verò secundùm se, utpote solùm declarationem animi contrarii continens, in extra judiciali forma coram viris probis, ùt suprà dictum est, fieri potest. Quanquam expediat, & hanc fieri coram uno saltem ex Conjudicibus in Forma judiciali, ob majorem actûs certitudinem, & ad excludendas affectatas ac minùs veras probationes. Quam ob causam mihi quoque non placet quorundam in hoc luto hærentium ad Confessarium duntaxat recursus, ut aliquando in actuali reclamatione E-

jus-

jusdem testimonio fulti sint, nisi vel Confessarii qualitas singularis, vel aliæ circumstantiæ procul omni subornationis periculo, faciant ampliora præsumi.

285. Stante professionis annullatione, adeò ut, jure retrotractionis ad initium, reclamans post declarationem nunquam Religiosus fuisse censendus sit, quæritur, *an & quæ bona tali sint restituenda?* Et respondetur, facto inter bona discrimine, ea solùm obnoxia esse restitutioni, quæ à parentibus, conjunctis, vel amicis intuitu sanguinis aut personalis affectionis acceperat: quoad reliqua verò capiendum esse argumentum à materia peculii servorum super acquisitionibus factis per servum à Domino certæ cuidam administrationi præpositum, licèt posteà liber declaretur. Facitque huc insuper illud, quod de Episcopis & Clericis in quæstione de bonis intuitu Ecclesiæ acquisitis ad Tit. *de peculio Clericorum, & de succes-*

sione

Digitized by Google

sione ab inteſtato, differitur, quò lectorem plura deſiderantem remitto.

CAPUT VI.

De recognitione miraculorum, indulgentiarum, & SS. reliquiarum.

285. *Vaſtitas materiæ hoc titulo comprehenſæ.*

286. *Decretum S. C. Trid. de admiſſione miraculorum; & quot modis ea fieri poſſint: ubi de Extraordinaria Rituum Congregatione.*

287. *De probatione miraculorum*

288. *Quando admittatur probatio miraculi per unicum Teſtem.*

289. *Qualia miracula ſpectent ad Epiſcopalem recognitionem?*

290 *Quantum hodie liceat Epiſcopis in examinandis miraculis ſervorum DEI.*

291. *De novis miraculis ſanctorum vindicatorum.*

292. *De conſilio Theologorum & piorum virorum: ubi de natura Conſilii à Iure requiſiti.*

293. *Praxis examinandi miracula virtute SS. imaginum facta.*

294 *Discrimen inter* miracula & gratias.

295. *Definitio Indulgentiarum.*

296. *Decreta S. C. Trid. de earum usu & recognitione.*

297. *Praxis primi Decreti de recognitione.*

298. *Prosecutio materiæ, adjectâ explicatione Indulgentiæ Sabbathinæ*

299 *Praxis & sensus secundi Decreti de moderatione Indulgentiarum.*

300 *Discrimen legis veteris & novæ quoad ossa defunctorum.*

301. *Cautelæ antiquæ Ecclesiæ in veris reliquiis dignoscendis ab adulterinis.*

302. *Hodierna Constitutio Ecclesiæ, ut fraudibus obvietur.*

303. *In gravibus dubiis recurrendum ad S. sedem Apostolicam, quò etiam modernus Princeps Episcopus Augustanus laudabiliter recurrit.*

304 *Praxis recognitionis SS. reliquiarum.*

305. & 306. *Praxis translationis earundem.*

285. INtegrum omnino tractatum mereretur hoc Caput, obvastitatem materiæ, rerumque dicendarum amplitudinem. Sed quia multa paucis concludere satago, ita breviter agam de singulis, ut tamen nihil prætereatur aut ob-

obſcuretur eorum, quæ ad Epiſcopale munus pertinere dignoſcam. Sit ergo

§. 1. de recognitione miraculorum.

286. De Miraculis ita ſtatuit S. Concilium Noſtrum *ſeſ. 25. Refor. De invoc. Vener. &c. nulla admittenda eſſe nova miracula, nec novas reliquias recipiendas, niſi recognoſcente, & approbante Epiſcopo: qui ſimul atque de iis aliquid compertum habuerit, adhibitis in Conſilium Theologis, & aliis piis viris, ea faciat, quæ veritati & pietati conſentanea judicaverit.* Eſt autem miraculum juxta S. Auguſtinum *de utilit. creden. c.* 16. quid arduum & inſolitum, ultra ſpem & facultatem admirantis exiſtens; quod juxta S. Doctorem Angelicum 1. 2. q. 113. a. 10. ⊙. tribus modis fieri poteſt: 1. ſi ſecundùm ſubſtantium excedit facultatem naturæ ſolâque virtute Divinâ fieri poteſt, ùt in Corporum glorificatione contingit. 2. ſi ratione ſubjecti, in quo fit; non autem quantum ad id, quod fit, excedit facultatem naturæ, ùt reſti-

tutio

tutio visûs in cœco: quanquam enim natura visum præstare queat, minimè tamen id potest in cœco. 3. si naturæ facultatem excedit, quoadmodum & ordinem faciendi, ùt cùm quis infirmus in instanti perfectam sanitatem assequitur, prætet solitum cursum sanationis, quæ fit à natura vel arte: unde licèt etiam ab Angelis applicantibus activa passivis in momento sanitas ægroto restitui possit, non dicitur tamen miraculum, quòd per illam actionem regularis cursus universalis naturæ quodammodo inversus non sit: dum verum miraculum non debet habere causas præsentes intra ordinem totius naturæ; sed applicari solùm virtute Divinâ: ut proinde fixum ac firmum remaneat, vera miracula patrari posse principaliter tantùm à DEO *Joan. 3. v. 2.* quæ tamen ab aliis actionibus mirandis discerni non possunt, nisi ad finem, modum, tempus, locum, aliasque circumstantias extrinsecas facto recursu: quæ causa est, quòd in extraordinaria Con-

gre-

gregatione Rituum ſuper Canonizatione ſanctorum, vel beatificatione & cultu quorundam ſervorum DEI, ultra Cardinales, ſecretarios, aliosque Prælatos, & officiales vel Theologos S. Congregationis ordinariæ Rituum, inſuper Promotor fidei (qui plerumque ſolet etiam eſſe Advocatus Fiſcalis) Tres antiquiores Auditores Rotæ, unus ex Proto-notariis participantibus, plures Theologi, tanquam Conſultores, vel reſpectivè Qualificatores, & peritiſſimi Medici ac Philoſophi pro diſcuſſione miraculorum adhibeantur.

287. Miracula ſolùm à poſteriori per ratiocinationem & neceſſariam conſequentiam probari poſſunt, quatenus teſtes deponunt de re tali, quæ vel quoad ſubſtantiam, vel ratione ſubjecti, vel ſaltem cum talibus circumſtantiis ſuperat regularem curſum & facultatem totius naturæ, quæ vocatur à Baldo indirecta probatio, regulariterque duos ad minimum idoneos teſtes requirit c. *In omni*

omni. 4. &c. *Licet.* 23. X. *de teſtibus,* in quibus non refert, cæteris paribus, an domeſtici ſint, vel ejusdem Religionis, cujus ille, de cujus miraculis quæritur, ex Regula generali c. *Inſuper.* 6, & c. *cùm Nuntius.* 12. X. *de Teſtib.* non obſtãte ſuſpicione affectionis ad cauſã, quæ per juramentum purgatur. Neque neceſſe eſt, quòd teſtes deponant per verba Juris, ſed ſufficit quòd deponant per verba Facti, quid ſcil. ab ipſis viſum & cognitum fuerit, reddendo rationes ſuorum dictorum & cauſas ſcientiæ, ex quibus Judex intelligere poſſit, an tale factum ſit miraculum, quòd non eſt perceptibile ſenſu teſtium, ſed per rationem duntaxat utpote ſolùm dependens à judicio intellectûs.

288. Non deſunt tamen caſus, in quibus miracula quandoque per unicum teſtem fide dignum probantur, maximè ſi vel ex natura miraculi probatio non niſi per unum haberi queat; vel aliquis de facto proprio deponat, concurrenti-

bus

bus utrobique indiciis & adminiculis, ex quibus Judex prudenter informare poſſit animum ſuum, quòd tali teſti in hac cauſa credendum ſit: ùt videre licet apud Rotam *in relat: S. Hyacinthi in 8. mirac* referentem, quòd Leo III. in canonizatione *S.* Swicberti quoad certos eventus adhibuerit fidem unico teſti ſingulari. Quamvis ordinariè, quoties agitur de miraculis in ordine ad beatificationem vel canonizationem, quibus inniti debet judicium de aliquo beatificando vel canonizando (ob magnum Eccleſiæ præjudicium, ſi probationibus falſum ineſſet) plures conteſtes idonei requirantur.

289. Quæritur, *an S. C. Trid. loquatur* de novis miraculis ſanctorum approbatorum tantùm; an generaliter de quibuslibet etiam hominum ab Eccleſia non approbatorum? Reſp. veroſimiliùs dare tantùm Epiſcopis facultatem recognoſcendi & approbandi ſeu auctorizandi & pro veris deçlarandi nova mira-

miracula eorum, qui Canonizati, beatificati, vel expresè tacitéve approbati sunt; nec derogare S. Concilio Lateranensi relato c. *cùm ex eo.* 2. ✠. *de Relig. & vener. san.* ùt ad h. l. Doctores passim observant: ne, si Episcopi approbare possint miracula noviter à defuncto post mortem patrata, necessariò simul Ejusdem sanctitatem, quæ ex miraculis post obitum factis concludenter infertur, declarent. Et hodie quidem, post Urbani VIII. constit. *Cœlestis Hierusalem. 5 Julii.* 1634. nullum omnino dubium supersest, quâ præcipitur Episcopis, ut quoad defunctos cum fama sanctitatis nondum Canonizatos, vel Beatificatos, informationes solùm recipiant, transmissoque negotio instructo ad S. sedem Apostolicam, indè Responsum expectent.

290 Imò, postquàm ordinariis prohibitum fuit, examinare miracula servorum DEI, nisi ex speciali commissione S. Pontificis, post annos quadraginta

ab

ab obitu eorundem elapsos, examinatáque priùs vitæ sanctitate (quod ultimum cum Gregorii IX. Constit. *Cùm dicat Dominus. 1. Iunii* 1232 edita convenit) hodie nihil aliud iisdem conceditur, quàm instructio processuum in genere ad effectum examinandi, an concedenda sit instructio processûs in specie, ne probationes interim pereant: & concessis processibus in specie, hi transmittendi sunt ad S. sedem Apostolicam ut quoad validitatem à S. Congregatione Rituum extraordinaria examinentur; ac deinde absque ullo ad ulteriora progressu, sub modò dictæ Congregationis sigillo ad præfinitum usque tempus asserventur.

291. Secùs dicendum est de novis miraculis eorum, quibus ex communi consensu tantùm, vel ab immemorabili tempore cultus publicus competit, ùt liquet ex Decretis Inquisitionis Generalis & Urbani VIII. 13. *Martii* 1625. ibi: *Declarans, quòd per suprædicta præjudicare*

care in aliquo non vult; neque innitendit iis, qui aut per communem Ecclesiæ consensum, aut per Patrum, Virorumq; Sanctorum scripta, vel longissimi temporis scientiâ, ac tolerantiâ Sedis Apostolicæ, vel Ordinarii, coluntur. Qui cùm relinquantur in possessione proprii cultûs, ùt pulchrè ait Pasquiligius, relinquuntur etiam in possessione, quòd per approbationem miraculorum possit idem cultus manuteneri: prout etiam, quantum ad possessionem cultûs, Celsitudo sua nuperrimè S. Machario Abb. in Monasterio Scotorum Ord. S. Benedicti Herbipoli, ab immemorabili tempore, publicè culto, à quibusdam indecentem quæstionem statûs movendam non esse resolvit.

292. Quod porrò de adhibendis in consilium ab Episcopo Theologis, aliisque piis viris, decernitur, Episcopi facultatem ita restringit, ut hâc formâ non adhibitâ nulliter procedat: quanquam non teneatur illorum consilium

sequi

ſequi, ſi graviore motivo quodam in contrarium innitatur, juxta naturam *Conſilii*, quod ſi de Jure requiritur ad faciendum aliquem actum, petendum, debitoque termino reſponſum exſpectandum eſt, licèt non ſit ſequendum, niſi in caſibus à Jure expreſſis, ùt S. Congregatio Concilii 5. *Junii* 1627. & 27. *Martii* 1632. declaravit.

293. Quando miracula fieri dicuntur in qualicunque Eccleſia, virtute ſacrarum imaginum, ſtatim de juſſu Epiſcopi operiendæ ſunt tales imagines, claudendæ Templi januæ, & concurſus hominum impediendus, ne miracula publicentur, antequàm ab Epiſcopo diligenter examinata fuerint & approbata. Quod ſi effectus præ ſe ferens rationem miraculi fuerit tranſiens, E. G. quòd imago quædam locuta fuerit, advertit Pasqualigius, tale quid deponentes, qui præſentes fuerint, ſumma cum diligentia & cautela tunc examinandos eſſe, tum circa dicta ſua, tum circa pro-

prias

prias qualitates & vitam ſuam, ad videndum, quanta fides iisdem ſit tutò præſtanda. Similiter ſi quis in vivis adhuc exiſtens, ad invocationem Nominis Divini, ùt hiſce diebus Venerabilis P. Marcus ab Aviano Capuccinus Monachii, ex Italia eò accitus ad requiſitionem Sereniſſimæ Catholicæ Domûs Electoralis Bavaricæ, feciſſe dicitur, prodigioſa patraret, Ordinariorum munus eſt in omnia diligenter inquirere, ne quid temerè credatur, vel aſſeratur: quam ob cauſam Celſitudo ſua 17. *Junii* 1680. ſedulam ac fidelem rerum à illo celebri Patre cum Bambergenſibus Diœceſanis geſtarum indagationem duobus Theologis ordinariâ authoritate commiſit, facturâ deinde, relationibus Commiſſariorum obtentis, quod Decreta Conciliaria, Conſtitutiones Apoſtolicæ, & tantæ rei gravitas exigunt.

294. Quia tandem perſæpe fieri ſolet, ut homines etiam beneficia non ex-

cedentia facultatem totius naturæ, à DEO ſimpliciter vel ad interceſſionem alicujus Sancti, obtineant: prout Tabulæ votivæ DEO, tanquam Beneficii Authori, & Sanctis tanquam ejusdem apud DEUM Impetratoribus paſſim appenſæ teſtantur. Ea, cùm non ſuperent totius naturæ vires ac ordinem, ſed tantùm conſiſtant in effectu ſingulari benevolentiæ DEI Nobis ejusmodi beneficium per cauſas naturales ex ſpeciali applicatione Divina, non ex regulari earundem curſu, conferentis, vocari ſolent *gratiæ*; non verò miracula: unde ortum traxiſſe videtur illud Italorum Tabulis votivis plerumque adſcriptum: *Per grazia ricevuta.* Hæ gratiæ, cùm à miraculis propriè differant, nec deceptioni circa interpoſitionem authoritatis Divinæ ſubjaceant, eò quod omne beneficium ſit à DEO, ſemper ab eo recognoſci poſſunt, quin Epiſcopali approbatione opus ſit, dummodo à viris doctis & piis pro ſpecialibus

bus ejusmodi divinis favoribus sive simpliciter, sive ex intercessione Sanctorum, collatis habeantur.

§. II. De recognitione Indulgentiarum.

295. Indulgentia est jurisdictionalis remissio pœnæ temporalis pro peccatis actualibus DEO debitæ facta à Prælato Ecclesiæ de communi Ecclesiæ thesauro, per applicationem satisfactionis Christi & Sanctorum extra Sacramentum. Dicitur I. *Remissio jurisdictionalis*, quia tanquam beneficium est actus jurisdictionis voluntariæ supponens in Prælato subditis suis indulgentiam concedente potestatem spiritualem ad ligandum & solvendum. Dicitur II. *Pœnæ temporalis*, id est, pœnitentiarum in hoc sæculo injunctarum vel injungendarum secundùm formam antiquorum Canonum, & pœnarum purgatorii illis respondentium. Dicitur III. *pro peccatis actualibus*: cùm originale unà cum cæteris ante Bapti-

ſmum omnimodè tum quoad culpam, tum quoad pœnam auferatur. Dicitur IV. DEO *debita*, utpote per peccata noſtra à nobis offenſo. Dicitur V. *facta à Prælato Eccleſiæ*, qui eſt ex jure Divino S. Pontifex, viſibile caput Eccleſiæ, ſi de plenariis loquimur: reſpectu non plenariarum verò, etiam Archiepiſcopi & Epiſcopi jure ordinario illis ratione muneris ſui Epiſcopalis competente, adeoque aliis delegabili, ſubditis ſuis concedere poſſunt, dummodo non excedant ſtatutum generalis Concilii Lateranenſis ſub Innocentio III. relatum c. *Cùm ex eo.* 14. ✠. *de pœnit. & remiſ.* ne claves Eccleſiæ per indiſcretas Prælatorum indulgentias contemnantur, & ſatisfactio pœnitentialis enervetur. Quod autem de Prælatis Religioſorum Ordinum circumfertur, vel de commiſſione ſpeciali *S.* Pontificis intelligendum eſt, vel de admonitione fidelium ſuper indulgentiis immediatè à Papa conceſſis. Dicitur VI.

de

de communi Ecclesiæ thesauro: qui est infinitus thesaurus meritorum & satisfactionis Christi per modum causæ universalis & primariæ remissionis ejusmodi pœnarum, cum qua nonnunquam, ad fovendam fidelium charitatem & communionem Sanctorum, jungitur superabundans satisfactio Justorum per se & intrinsecè pendens ab illa Christi satisfactione, ac indè vim omnem accipiens, citra ullam ejusdem injuriam aut deminutionem. Quod ut firmiùs intelligatur, sciendum est, in laboriosis Sanctorum operibus, ex virtute & dignitate in eadem derivata à Christo, duplex ineſſe jus, unum, prout solum meritum respicit, cui pro mercede gloria cœlestis juxta mensuram charitatis respondet; alterum, prout est actio laboriosa compensanda per remissionem pœnæ aliunde debitæ, quæ cùm sæpe major sit ipso debito, sequitur, tales Sanctos cum ejusmodi satisfactionum non compensatarum pecu-

Digitized by Google

lio defunctos, adhuc eo nomine, summâ DEI Remuneratoris bonitate, creditores existere: quorum prætensio ne fructu sibi promisso ac debito evacuetur, prudenti dispensatricis Ecclesiæ arbitrio à Christo gloriam & communionem Sanctorum quærente relictum fuit, quâ ratione & quibusnam fidelibus hic thesaurus sit dispensandus. Dicitur VII. *Per applicationem Christi & Sanctorum*: quamvis enim Christus universalis totius mundi Redemptor, DEO Patri pro peccatis omnium infinitè satisfecerit; aliisque vim instrumentalem ad hoc concurrendi in participata virtute meritorum Christi tribuerit; applicari tamen nobis illud pretiũ debet per usũ Sacramentorũ, vel per aliũ modum à Vicario suo, tanquam generali dispensatore, præscriptum. Dicitur VIII. *Extra sacramentum*: cùm concedi solcant non ex opere operato; sed sub conditione alicujus operis, ab Episcopo Confirmato, etiam nondum

Presb.

Presbytero, Abb. ad c. *Accedentibus.* 12. ✠. *de excess. Prælat.* Defunctis autem duntaxat per modum suffragii: qua de re vide Pacificas Cogitationes meas *q. 4. §. 41.*

296. De Indulgentiarum antiquitate qui dubitat, legat 2. *Cor. 2. v. 7.* & Patres longâ serie à plerisque Controversistis adductos. De hodierno earum usu duo decrevit S. Concilium Trid. I. *sess. 21. refor.* c. 9. ut Episcopi Indulgentiarum, quæ à S. sede Apostolica concessæ supponuntur, publicationi attendant. II. *sess. 25. Decr. de Indulgen.* in iis concedendis adhibendam esse moderationem, juxta veterem & probatam in Ecclesia consuetudinem, ne nimiâ facilitate disciplina Ecclesiastica enervetur.

297. I. Sic practicari solet, ut Episcopi Brevia Indulgentiarum à S. sede obtenta diligenter recognoscant, licentiamque eadem publicandi tum Ecclesiasticis, tum sæcularibus intra Diœceses suas habitantibus tribuant. Quod clarius

riùs patet ex declaratione S. Congregationis Concilii *ad c. 9. cit.* ibi: *Nullus ergo sinè ordinariorum licentia & auctoritate poterit eas publicare, non obstante quâcunque exceptione, aut exemptione, etiamsi Regularis sit aut in Ecclesiis ipsorum Regularium, etiam prætextu privilegiorum, E. G. Confraternitatis Rosarii &c.* Et si quid est, quod accuratâ ordinariorum attentione opus habet, putem invigilandum esse cum primis Brevibus concessivis Altarium Privilegiatorum, quorum usus, ad certas conditiones seu confraternitatum, seu determinati missarum numeri indies persolvendi restrictus, antè ab Episcopo permitti non debet, donec certò exploraverit, omnia continuò fieri posse, ac fideliter præstitum iri, quæ ad fruitionem tam insignis privilegii desiderantur. Cum primis autem fidelibus ad hæc remedia pronis bene inculcandum existimo, ad acquirendam per modum suffragii animabus ad alteram vitam in Charitate digressis

greſſis hanc Indulgentiam à S. Sede conceſſam, nequaquam ſufficere ſolam Miſſæ in Altari privilegiato celebrationem, ſed inſuper exigi ſpecialiorem dignitatem & idoneitatem in anima, ut tale ſuffragium indulgentiæ plenariæ ad eum effectum à DEO liberaliter acceptetur, quæ dignitas procedit ex devotione ſpeciali ad claves Eccleſiæ donativas indulgentiarum, pia ſollicitudine ad ſatisfaciendum pro peccatis propriis, ſtudio ad ſuffragandum defunctis &c.

298. Quam ſimplicis vulgi præmonitionem tantò magis neceſſariam autumo, quantò majus eſſe poteſt periculum, ne homines aliud ſibi perſuadentes aut in hac vita ſatisfactiones pro peccatis propriis negligant; aut celebratâ ſemel in Altari privilegiato miſsâ pro defuncto, eum certò liberatum putantes, nullis ampliùs deinceps ſuffragiis eundem adjuvare contendant. Quapropter cum grano ſalis etiam accipiendum eſt, quod de *Indulgentia Sabbatina* à SS.

Pontificibus Clemente VII. Gregorio XIII. Paulo V. & aliis dicitur, Populum Christianum piè credere posse de adjutorio animarum Fratrum & Confratrum Sodalitatis B. V. M. de Monte Carmelo, videl. *Beatissimam Virginem animas Fratrum & Confratrum in charitate decedentium, quæ in vita habitum gestaverint, & castitatem pro suo statu coluerint, officiumq; &c. suis intercessionibus continuis, piisq; suffragiis ac meritis, ac speciali protectione, post earum transitum, præcipuè in die Sabbathi, qui dies ab Ecclesia eidem B. M. V. dedicatus est, adjuturam.* Quæ sunt verba Pauli V. in Bulla data Romæ 11. *Febr.* 1613. Ex quibus infert Leo Rhedonensis in *Philocalius & Analectis, de Typo vestis monast.* non vanâ securitate, aut temnendâ fiduciâ gratulari sibi posse Carmelitas bonâ spe gaudentes, *si modò vitam instituant tanto patrocinio Virginis tantisq; privilegiis non indignam.* Certè, juxta morem Ecclesiæ, pro certis animabus

mabus etiam dictæ confraternitati adscriptis, anniversarii, missæ, officia, non obstante Bullâ Sabbathinâ, per plures nihilominùs annos celebrantur.

299. Quoad II. cùm S. Synodus Tridentina moderationem adhiberi jussit, juxta veterem & probatam in Ecclesia consuetudinem, nimiam laxitatem ad eos fines reduci voluit, quos temporum & locorum conditio pateretur: quin tamen planè tolleretur illicium indulgentiarum ad subeundum, augendumque pietatis studium & ut officium Confessariorum redderetur facilius, liberando eos à metu per indulgentiarum discretè concessarum occasionem, si fortè Pœnitenti leviorem delictis pœnam injunxerint, quod spectatâ hominũ imbecillitate fieri plerumque solet, ne à saluberrimo ad Sacramenta accessu deterreantur: dummodo tamen peccatis non conniveant nimium, aliorumque peccatorum participes efficiantur. Quam ob causam Confessarii, si quem rationabi-

liter, consideratis Ejus corporis & animæ viribus, mitiùs tractandum duxerint, quàm criminum qualitas promereatur, eundem cohortantur sollicitè, ut per indulgentias, opera charitatis, Christianam patientiam &c. se à pœnis in purgatorio luendis liberare conetur.

§. *III. de recognitione Reliquiarum.*

300. In lege veteri tanta cadaverum & ossium humanorum abominatio fuit, ut Sacerdos solo eorum attactu contaminaretur *Baruch. 3. v.* 11. At in lege nova Reliquiæ Sanctorum non modò propter spiritus, quorum instrumenta fuerunt, piè coluntur ubique, sed in ipsis etiam Altaribus reponuntur, ut, quorum animæ beneficè DEO junguntur in cœlis, super eorundem cineribus aut sepulcris missæ celebrentur, forsan ex eo, quod in Apocalypsi *c. 6. v. 9.* legitur: *vidi subtus Altare animas interfectorum propter Verbum DEI, & propter testimonium, quod habebant.*

301.

301. In qua Reliquiarum veneratione ne facilè contingeret fraudem committi, Optatus Milevitanus adversùs Parmenionem ostendit, nefas fuisse jam olim, venerari reliquias Martyris non vindicati, hoc est, nondum approbati & recepti: quæ quidem approbatio, ùt ex S. Augustino discimus, cautissimè ab Episcopis facta fuit, adhibitis in consilium Collegis Episcopis, ne vel hominum perversorum malitiâ, vel defectu necessarii examinis, falsæ Reliquiæ pro veris obtruderentur: prout aliquando evenisse testantur Sulpitius, Gregorius Turonensis, Glaber, Manriquez, & alii, quos inter omni exceptione Majores S. Gregorius Magnus & S. Augustinus, Græcos quosdam Monachos vel potiùs Hypocritas sub habitu Monachorum asserunt, hujus perversitatis Reos, aliquando in ipsa cadaverum in campo jacentium effossione, vel circumgestatione deprehensos fuisse. Quapropter Concilium Cæsaraugustanum

guſtanum *can. 2.* ſtatuit, ut Reliquiæ in quibuscunque locis Arrianæ hæreſis lue infectis repertæ per ignem probarentur: qui tamen probationis vulgaris modus gravibus de cauſis ab uſu receſſit.

302. Quid hodie, ad obviandum tam periculoſis fraudibus, ab Eccleſia conſtitutum ſit, docet S. C. Trid. *cit. ſeſſ. 25. Refor. Decr. de invoc.* &c. prohibens, ne recipiantur novæ Reliquiæ, nisi Epiſcopo recognoſcente & approbante: ubi per *novas* non ſunt intelligendæ Reliquiæ Martyris non-vindicati; ſed Epiſcopis tantùm forma præſcribitur in probandis Reliquiis ſancti Canonizati noviter allatis aut inventis adhibenda, vocatis in conſilium Theologis & aliis viris piis: nisi fortè conſtet, illas jam per Apoſtolicum Reſcriptum, vel alicujus Epiſcopi Diploma canonicè approbatas fuiſſe, quo caſu tantùm Epiſcopi partes erunt, ut examinet, an non ſint aliæ, quàm quales in Approbatione continentur, antequam licentiam tribuat,

buat, eas à se recognitas publicæ venerationi fidelium in Diœcesi sua exponendi.

303. Siquis verò dubius aut difficilis abusus E. G. in cultu lipsanorum, de quibus nihil probabile nec è documentis legitimis, nec ex publicæ persuasionis continuata vetustate habeatur; vel circa quid aliud de superstitione suspectũ, extirpandus sit; aut aliqua de Reliquiis gravior quæstio incidat, Episcopus, inconsulcâ S. sede Apostolicâ, nihil novum, aut in Ecclesia hactenus inusitatum decernet; prohibebitque illico vulgi concursum, si quid pro novo sanctuario, non præhabitâ recognitione Canonicâ, circumferatur. Unde cùm Celsissimus ac Reverendissimus Princeps & Dominus D. Joannes Christophorus Episcopus Augustanus dubitasset, an sufficeret repositio SS. Reliquiarum in Altaribus, è quibus, postremis sueco-rum bellis, supra duodecim Reliquiarum millia, per universam Diœcesim Augu-

Augustanam detractæ fuerant, iis precibus cæremoniisque solummodo servatis, quæ in earum collocatione tantùm exiguntur, cæterisque dimissis, quæ in Romano Pontificali præscribuntur? laudabiliter apud S. Sedem pro declaratione institit, & pro resolutione, ad votum S. Congregationis Rituum, referente Eminentissimo Card. Francisco Mariâ Brancatio die 21. *Aprilis* 1668. obtinuit Dispensationem Apostolicam, ob excessivum numerum Altariumeversorum resultante morali impotentiâ eadem rursum sacris Reliquiis ad sacrificium concinnandi, si reponendæ forent cum cæremoniis in Pontificali Romano præscriptis.

304. Cæterùm in Sacrarum Reliquiarum cognitione, opus est, ut reipsâ cernantur, nisi Episcopus justa de causa in iis, quæ sub Altaribus vel alibi reconditæ latent, aliud faciendum arbitretur. Publicis insuper, privatisque comprecationibus obsecrandus, ac diversis charita-

tis

tis& devotionis operibus exorandus eſt Pater luminum, ne quid contra Pietatem aut veritatem committatur. Tum verò conſiderari diligentiſſimè debent ſtatura ſeu dimenſio partium, color, odor, figura &c, quem in finem à ſolertibus Epiſcopis viri Anatomices bene periti regulariter advocantur. Memoratu quoque digna ſunt S. Caroli Borromæi præcepta, ut ſcripta, tabulæ, litteræ, codices Annalium, aliaque cujusvis generis monumenta, quæ in iis ipſis Eccleſiis, earumvé atriis, atque ædibus, aut aliis locis extant, ſchedulæque vaſculis aut arcis ſacrarum Reliquiarum affixæ, vel incluſæ, accuratè recognoſcantur, unde illarum, vel collocatio ibi facta cognoſci, aut alia ejusmodi notitia earundem haberi queat. Teſtes præterea conquirantur, ſi qui ſunt, qui teſtimonium dent antiquæ conſtantisque traditionis, ex qua certa earum cognitio conſtet. Quamvis etiam meritò Regum ac Principum ſæcularium Diplomata

mata magno loco haberi debeant: plus tamen authoritatis ineſt commentariis viſitationum Epiſcopalium, aut teſtimoniis Epiſcoporum, ad quos videlicet recognitio & approbatio Reliquiarum ex officio pertinet; & multò magis Diplomatibus SS. Pontificum. Quantum ad veteres picturas & imagines templorum parietibus appictas vel appenſas probandi vis ex iis deſumpta prudenti Epiſcoporum diſcretioni relinquitur. Antiquus etiam fidelium ad Reliquias vel ſepulchrum, devotionis cauſâ, recurſus, peregrinationes, proceſſiones, tabellæ votivæ, jusjurandum ad ea lipſana communiter præſtitum &c. non parùm conferunt ad veras Sanctorum Reliquias dignoſcendas. Ut ſileam de miraculis, gratiis, aliiſque miris à DEO alicubi, ad flagitatam interceſſionem cujuspiam Sancti, patratis. Cujusmodi recognitione per Ordinarium nondum ſuſceptâ, in una *Viterbienſi* 26. *Junii* 1627. deciſum fuit, etiam in

Eccle-

Ecclesiis Regularium exemptorum Episcopo competere facultatem mandandi, ut Reliquiæ in loco sibi bene viso, retentis interim penès se clavibus, tamdiu custodiantur.

305. Idem, mutatis mutandis, observandum est in translatione Reliquiarum, quas Ordinarius ante omnia (etiam in Ecclesiis exemptis) ad instantiam Rectoris illius Ecclesiæ, adductis secum aliquot Canonicis Ecclesiæ Cathedralis pro libitu assumendis, aliisque insignibus Viris, & Medicis Anatomices peritis, coram Notario Apostolico & Testibus, publicè recognoscet hoc ordine, quē paucis abhinc annis etiam à Reverendissimo Suffraganeo Herbipolensi, de clementissimo suæ Celsitudinis jussu atque præscripto, in recognitione insignium planè Reliquiarum in Ecclesia Herbipolensi repertarum, observatum meminimus: præmissâ humili oratione ad DEUM & brevi ad circumstantes peroratione;

loco-

locóque, & arcâ, in qua reconditæ ſunt, & inſcriptione exteriore, ſi quæ forſan ibidem extiterit, accenſis facibus, accuratè inſpectis atque luſtratis, examinatisque, ſi opus fuerit, teſtibus, an & unde ſciant tali loco SS. Reliquias aſſervari? &c. amovebit operculum, & omnibus ſive ſcripturis, ſive aliis intra arcam exiſtentibus diligenter exploratis ac perſpectis, quæ Notarius in Protocollum illico referet, deſcendet ad ſingularum Reliquiarum ſuper mundiſſima Tabula enumerandarum recognitionem; explicatisque per Anatomicos ſingulis partibus & proprio nomine ſuo compellatis, eas vel in priore theca, vel in alia, præmiſſâ ab Epiſcopo illâ novæ thecæ benedictione, quam Pontificale Romanum *De benedictione capſarum pro Reliquiis* exhibet, reverenter occludet, omnia rurſum, ùt ſuprà, annotante Notario coram teſtibus rogato à Rectore Eccleſiæ, publicumque de iisdem Inſtrumentum conficiente, interpoſito

Epi-

Episcopi Decreto: ita ut, juxta antiquam SS. Patrum traditionem, peractâ licèt accuratâ Reliquiarum recognitione, eæ bis, tèrve recognosci; & in secunda quidem cum Theologis & Canonistis agi de translatione futurâ, quodque nuper observatum, coram iisdem repeti: in Tertia verò, quod sequitur, fieri debeat.

306. Præmissis ab aliquo tempore, post determinatum diem translationis, tum invitationibus vicinorum, si libuerit, Episcoporum, Prælatorum, Ecclesiasticorum, & Regularium; tum litteris Pastoralibus in idiomate vulgari ad universum gregem, quibus ad celebrandam cum devotione debita hanc solemnitatem magis inflammetur; nec non obtentis à S. sede Apostolica pro majore fidelium solatio indulgentiis plenariis, pridie diei pro translatione solemni præfixæ, Episcopus cum Canonicis Ecclesiæ Cathedralis, & Clero illius Ecclesiæ, in qua SS. Reliquiæ asservantur,

tur, horis diurnis, reſeratâ publicè capsâ vel arcâ, Reliquias cum catalogo nuper confecto collatas, & accuratè recognitas, in Altari reponet: relictisque interim ibidem certis Clericis tanquam fidis SS. Reliquiarum Cuſtodibus, pomeridiano tempore, celebratis juxta Rubricas Romani Breviarii primis veſperis ſub ritu duplicis officii de feſto Translationis, Epiſcopus vel alius ſacras veſtes indutus, comitantibus miniſtris & cœtu Clericorum, accenſis cereis, poſt preces ſubmiſsâ voce effuſas, adoletumque SS. Reliquiis thus, eas cum Hymno & Pſalmis ad Altare majus, vel alium locum decentiſſimè paratum, pro veneratione publica totius Populi deferet; cantatisque Antiphonis, verſibus, & orationibus ſanctorum, de quorum reliquiis celebritas geritur, indè recedens, Clerum Eccleſiæ, vel alias Perſonas devotas, Clericali gradu inſignes, mutatis vicibus diu noctuque usque ad Proceſſionem ſolemnem & SS. Reliquia-

quiarum occlusionem ibidem excubituras post se relinquet. Altero die manè horâ maximè congruâ missa solemnis ab Episcopo Pontificali ritu celebrabitur, inserto post Evangelium brevi sermone festivo; siquè Processio manè instituenda sit, eâ peractâ SS. Reliquiæ rursum Altari impositæ, ad secundas usque Vesperas, pro publico fidelium cultu relinquentur expositæ; quibus post prandium pari cum solemnitate finitis, si Processio manè non fuerit habita, mox instituetur, & post reditum ad Ecclesiam Episcopus, adstantibus Canonicis & aliis, celebritati, post Hymnum Ambrosianum & solemnem Populi benedictionem, per SS. Reliquiarum reverentem occlusionem in sanctuariis, Capsulis, seu thecis ad id dispositis ac benedictis, adscripto exteriùs singulis nomine sancti vel sanctorum, quorum Reliquiæ ibidem servantur reconditæ, & tempore depositionis, finem imponet: totâ hâc functione relatâ ab Episcopi

ſcopi Notario inter acta in Epiſcopali Archivo, ad perpetuam Poſterorum memoriam, aſſervanda: quorum recordatio ne apud plebem intereat, index Reliquiarum in Tabella conſcriptus prope easdem publicè affigetur, cum Antiphonis, verſibus, ac precibus in lingua vulgari dicendis in honorem illorum Cœlitum, quorum Reliquiæ ibi aſſervantur: ſique inſignes Reliquiæ fuerint, annuatim eodem die, vel certâ Dominicâ determinandâ ab Epiſcopo loci, anniverſaria translationis feſtivitas ritu duplici celebrabitur, & in oratione, ubi habetur *Natalitia*, dicetur *Translatio*, prout noviſſimè Celſitudo ſua in gratiam meritiſſimorum Patrum Societatis Collegii Herbipolenſis, ad eorundem inſtantiam, pro anniverſaria feſtivitate translationis S. Bonifacii Martyris aſſignavit Dominicam ſequentem feſtum S. Bonifacii Epiſcopi & Martyris, ut, quorum ſunt eadem nomina, etiam feſta non procul ſejungantur.

CAPUT

Caput VII.

De obligatione Regularium accedendi ad Synodos Diœcesanas.

307. *Dies annua celebrationis synodorum Diœcesanarum notandus in directoriis, vel publicandus in festo Epiphaniæ, aut per edictum.*

308. *Quinam eò teneantur accedere.*

309. *De apparatu Ecclesiæ & Altaris.*

310. *Habitus Episcopi & reliquorum, qui Synodo intersunt.*

311. *Ordo sedendi.*

312. *De processione.*

313. *Constitutio synodalium Examinatorum.*

314. *Iudices synodales: ubi de prohibita convocatione synodi Provinçialis.*

315. *De Cathedratico remissivè*

316. *De voto decisivo eorum, qui intersunt synodo Diœcesanæ.*

317. *Statuta Synodalia.*

318. *Cautela, si quid his statutis inserendum, quod Regulares in materiis exemptis concernit.*

307. SC. Tridentinum *sess. 24. Refor. c. 2.* renovatâ SS. Canonum &

veterum Conciliorum diſpoſitione, præcipit Epiſcopis Diœceſanarum Synodorum annuam celebrationem, ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs, ceſſante exemptione, intereſſe deberent, nec Capitulis generalibus ſubduntur; aut qui parochialium, vel aliarum ſæcularium Eccleſiarum, etiam annexarum, curam gerunt, quicunque illi ſint, intervenire tenentur. Tempus Synodi celebrandæ arbitrarium eſt Epiſcopo; tale tamen plerumque eligitur, quo minùs impediti ſunt Parochi, & ob dierum longitudinem plus in una die, quàm aliàs fieri poteſt: utque Parochi ac alii ad eam acceſſuri tantò paratiores veniant, & omnia cum debita maturitate gerantur, Directoriis aut Calendariis ſub cujuslibet anni primordium Epiſcopali authoritate imprimi ſolitis dies pro quoque anno huic Conventui tam utili ac neceſſario præfixus inſeri; aut in die Epiphaniæ juxta Cæremonialis Romani præſcriptum inter miſſarum ſolemnia

mnia post Evangelium, dum festivitates anni solemniores populo denuntiantur; vel saltem per Edictum publicè affixum uno ad minimum mense antè indici solet: quo in publicam omnium notitiam ita tempestivè deducto, Parochi, & alii, quibus spiritualis fidelium Diœcesanorum necessitas nota est, ea, quæ ad amplificandum DEI cultum, promovendamque totius gregis salutem idoneavel necessaria duxerint, ad Episcopum, aut Ejus Consilium Ecclesiasticum, tum abusibus, tum remediis eorum expressis, ante termini lapsum transmittunt.

308. Ad Synodum I. tenentur accedere Canonici Ecclesiæ Cathedralis, & Collegiatarum. II. Abbates habentes capellas, vel Populum Episcopali jurisdictioni subjectum, sive illi exempti sint, sive subjecti, citra speciale privilegium post tempora S. Concilii Tridentini à S. sede obtentum & in usum deductum. III. Regulares assumpti ad Ecclesias Parochiales. IV. etiam Capel-

lani S. Joannis Hieroſolymitani, vel ordinis Teutonici, curam animarum exercentes. V. Item Rectores *nullius diœceſis*, ùt S. Congregatio cenſuit apud Fagnanum. VI. Superiores parvorum Conventuum, qui ad præſcriptum Conſtitutionis Innocentii X. penitus exæquati ſunt Clericis non-exemptis, tametſi capellas, populumvé non habeant, & à lege Diœceſana ſaltem (quò Synodorum celebratio referri quibusdam videtur) exempti ſint, cùm fundamentũ neceſſitatis accedendi ad ſynodũ c. *Exore*. 17. ✠. *de privil.* ſubjectione reſpectu jurisdictionis Epiſcopalis nitatur; & ſynodus Diœceſana mixturam jurisdictionis habeat ob ſtatuta & alia reſpicientia utramque legem tum jurisdictionis, tum Diœceſanam. Id quod Alexander VII. conſtit, *Cùm ſicut accepimus* 30. *Martii* 1661. in terminis declaravit. VII. Prælati ſæculares, cùm non ſubjiciantur Capitulis Generalibus & nomine Presbyterorum comprehen-

dan-

dantur. VIII. Parochi, & alii ſacerdotes curam animarum exercentes, licèt præſentati ſint per exemptos. IX. Beneficiati ſimplices. X Etiam Prælati Regulares exempti, ſi adſit conſuetudo, ut vocentur ad ſynodum *c. fin* XVIII. q. 2. quæ conſuetudo cùm non exorbitet à diſpoſitione Juris communis, ſtante antiquâ nativâ jurisdictione generali Ordinarii loci in Regulares, tantò magis foveri debet, ut Superiores Religioſos ſuos, Eccleſiaſticorum ad inſtar, aliis Sacramenta & Divina miniſtrantes inſtruere valeant, quomodo ſe gerere debeant in habendis concionibus, confeſſionibus audiendis, aliisque Divinis Populo miniſtrandis. XI. Multò magis Prælati Regulares ſubjecti: Circa quos, & Canonicos, Beneficiatosque ſimplices, ac alios non habentes curam animarum, aliqui dubitant, ſeclusâ conſuetudine, an de Jure aliquo ſcripto intervenire teneantur? conveniunt tamen in eo, hos omnes indiſcriminatim te-

neri, si Episcopus in Synodo non tantùm de cura animarum necessaria & statu Parochiarum; sed etiam de reformatione morum ac rebus disciplinam concernentibus, publicandísve Decretis ultimi Concilii Provincialis &c. tractare intendat: juxta declarationem Abbatis Panormitani ad c. *Quod super his. 9. notabili.* 1. ☞. *de major*: & *obed.* XII. arbitrarium est Prælatis, ut personaliter, vel per idoneos Procuratores compareant, si eodem tempore celebretur Regulare Capitulum; vel Ecclesiæ, cui imminet cura animarum, deserviant per Vicarios Ecclesiasticos, quos saltem mittere tenentur.

309. Quia porrò, ultra Catalogum vocandorum, plura necessaria sunt ad actionem synodalem, ùt Apparatus Ecclesiæ in qua congregandi sunt; Habitus vocatorum, & ordo sedendi; Processiones; Delectus Examinatorum aliorumque in Synodo approbandorum: sciendum est *Primò* Ecclesiam ordinandam esse

esse ritu festivo, sicque paranda sedilia in media navi Ecclesiæ, ut Sedes Episcopi cæteris altior sit, & tres ad minimum gradus habeat violaceo tapete contectos; nec procul absit mensa ejusdem coloris panno obducta, pro Reliquiis, scrutinio &c. aliis verò sedilibus schedulæ cujuslibet locum majoribus litteris exprimentes affigantur, ordine servato secundùm gradus singulorum. Quantum ad Altare majus & paramenta, omnia erunt coloris rubri, nisi missa solemnis aliud exigat, quo casu color celebrantis & ministrorum missæ duntaxat talis erit, qualem missa requiret.

310. *Secundò* Habitus Episcopi in missa synodali Pontificalis & rubei coloris erit, qui si solemniter celebraverit, omnia paramenta Pontificalia, pallio solùm excepto, si ejusdem usus illi aliàs, prout Episcopo Bambergensi, ex privilegio competat, assumet: at si tantùm adstiterit, tum in missa, tum in synodalibus actionibus, utetur amictu, albâ,

albâ, Cingulo, ſtolâ, pluviali, mitrâ pretiosâ, & Baculo, quem vel geſtabit, vel geſtari faciet: ſiqueusum Crucis, Archiepiſcoporum inſtar, ùt itidem Bambergenſis, habeat, Clericus, qui Crucem geſtabit in Synodo, ſemper Crucifixi imaginem ad Epiſcopum præſentem convertet. Dignitates & Canonici Eccleſiæ Cathedralis parati ſimiliter aderunt, Dignitates cum pluvialibus; Presbyteri cum Planetis; Diaconi cum Dalmaticis &c. Abbatibus Regularibus exemptis c. *ut Apoſtolicæ. 6. De privil. in 6.* uſus mitrarum auriphrygiatarum, procul tamen aureis vel argenteis laminis, in hoc conſeſſu indultus eſt: nonexempti verò, ſimplicibus albis & planis utuntur neutri baculis. Collegiatæ non mutant habitũ in choro conſuetũ: ſicut nec Prælati Religionũ jure mitræ gerẽdæ deſtituti: nisi fortè Collegiatarum præfectis in Proceſſione concedatur uſus Pluvialis. Rectores parochiarum ſupra cottam, ſeu ſuperpelliceum, ſtolam deferre

ferre ſolent. Reliqui Clerici & Beneficiati ſuperpelliceo tantùm & togâ talari utuntur.

311. *Tertiò.* Ordo ſedendi eſt talis, ut Epiſcopus in eminentiore thronoſub Baldachino conſideat, ſtipatus à dextris à Capitulo Cathedrali: cujus Canonicis, tanquam Eccleſiam Cathedralem collegialiter repræſentantibus, ideoque meritò cuique alii Epiſcopis inferiori prælatis, Abbates à latere ſiniſtro, ante reliquos tamen omnes, collocantur. Collegiatarum verò Canonici ſedebunt hinc indè, totum Collegium primum à dextris Epiſcopi, totum ſecundum ab Ejusdem ſiniſtris; Parochi à tergo collegiatarum; reliqui à tergo Parochorum: Superioribus Regularibus jure mitræ non gaudentibus, in media navi ante faciem Epiſcopi conſtitutis: niſi locorum uſus aliud ferat, cui præſtat in hiſce deferri.

212. *Quartò* circa proceſſiones, decretis Eccleſiâ, ad quam, & viâ per

Digitized by Google

quam eundum eſt, præfertur una tantùm crux Cathedralis Eccleſiæ, quam ſequuntur Regulares, & Clerici eo ordine, ut præcellentiores ſint propiores Epiſcopo locum ultimum obtinenti: poſt quem deinde Confraternitates, aliíque laici fideles incedunt.

313. *Quintò* S. C. Tridentinum *ſeſ. 24. refor. c.* 18. ſaluberrimè ſtatuit, ſex ad minus Examinatores Clericorum ad regendas parochiales Eccleſias deputandorum, in Diœceſana ſynodo annuatim ab Epiſcopo, vel Ejus Vicario proponendos eſſe, qui ſynodo ſatisfaciant, & ab ea probentur, ſintque idonei ſeu Clerici, ſeu Regulares, etiam ex ordine mendicantium, ac jurent ad ſancta Dei Evangelia, ſe, quâcunque humanâ affectione poſtpoſitâ, fideliter munus executuros; caveantque ne quidquam prorſus, occaſione hujus examinis, nec antè, nec pòſt accipiant &c. & de his omnibus non ſolùm coram DEO; ſed etiam in ſynodo Provinciali, ſi opus erit, ratio-

rationem reddere teneantur, in qua, si quid contra officium eos feciſſe compertum fuerit, graviter illius arbitrio puniri poſſint. Quod tamen non extenditur ad alios examinatores ordinandorum, vel approbandorum ad audiendas confeſſiones, quos Epiſcopus etiam extra Synodum pro libitu eligere poteſt.

314. *Sextò*, quantum ad Judices ſynodales, de quibus in Provinciali aut Diœceſana Synodo deputandis pro commiſſionibus Apoſtolicis cauſarum in gradu appellationis agitur in S. C. Trid. *ſeſ.* 25. *Refor. c.* 10. Res hæc vix unquam Religioſos ab ejusmodi Commiſſionibus plerumque immunes concernit; & ob raram hodie convocationem Synodorum, non minùs quàm annua deputatio Examinatorum Synodalium, ab uſu receſſit. Imò, ſi de provincialibus ſynodis quæritur, earum convocatio, inconſultâ S. Congregatione Concilii, nuper prohibita, &

Cardinali cuidam anno 1676. ſpecialiter inſtanti pro ſuo Archiepiſcopatu in Gallia, abſolutè negata fuit.

315. De Cathedratico, ſeu, ùt alii vocant, ſynodatico infrà *n.* 343. videbitur: eo hìc ſolùm expreſſo, ſi forſan id univerſim in ſynodo quadam remittat Epiſcopus, gratuitam ejusmodi condonationem in Decreto memorandam eſſe, ne quando in præjudicium Cathedræ Epiſcopalis trahatur.

316. Præterea diſquirendum eſt hoc loco, *num ſaltem Eccleſiæ Cathedralis Canonici, & Abbates Regulares votum deciſivum in hiſce ſynodis habeant?* & reſpondetur negativè, prout 13. *Januarii* 1594. deciſum fuit apud Barboſam in collectaneis ad *h. l. n.* 29. Præmittendæ ſunt tamen ante Synodum variæ Congregationes coram Epiſcopo, in quibus cum Theologis & Canoniſtis, tum Eccleſiaſticis, tum Regularibus per aliquot dies agetur de materia Decretorum Synodi juxta totius diœceſis neceſſitatem,

quæ

quæ ſi debitè præparata, & ordine congruo diſpoſita fuerit, convocandum etiam erit coram Epiſcopo Capitulum Cathedralis Eccleſiæ, ut ſingula Decreta de Canonicorum Conſilio, non autem de conſenſu, ſtabiliantur.

317. Statuta Synodalia, cùm ab univerſa Diœceſi fieri dicantur, non deſinunt obligare poſt Epiſcopi ceſſum, vel deceſſum: nec ſolùm Diœceſanos omni jure ſubjectos; ſed etiam in iis, quæ adminiſtrationem Sacramentorum, vel aliud quid, in quo Regulares Epiſcopis ſubjiciuntur, reſpiciunt, ipſosmet Regulares, etiam exemptos obſtringunt: dummodo non obvient Juri communi, nec privilegiis, contra aut præter jus, à S. ſede rationabiliter conceſſis, atque in uſum deductis. Quapropter cùm in Diœceſana Synodo Cracovienſis Epiſcopus decreviſſet, ut quicunque Prælati Monachorum indiſtinctè coram Epiſcopo; Regulares verò mendicantium ordinum, ratione rei, contractûs,

aut

aut delicti, coram eodem convenirentur: Paulus V. die 9. *Julii* 1618. ad Nuntium Apostolicum tunc in Polonia commoratum, prætensionem Episcopi Cracovienſis nequaquam subsistere, rescribi mandavit.

318. Hoc denique monendum occurrit, si quid inferendum videatur hisce statutis, quod ipsas Regularium exemptiones & jura Episcopo non subjecta concernit, utendum non esse vocabulo *statuendi*; sed solummodo ponendum E. G. *Intelligant Regulares, se teneri ex sanctionibus Canonicis &c.* ne videatur ab Episcopo quoad talia, extra forum suum, pro Regularibus exemptis jus novum induci.

CAPUT

Caput VIII.

De Decimis, Primitiis, subsidio Charitativo, Evlogiis, cathedratico, & quota funerali.

319. *Quid sint Decimæ, & quo Iure introductæ?*

320. *Divisio Decimarum.*

321. *Decimæ reales & mixtæ solvendæ absque deductione.*

322. *Quibus Ecclesiis debeantur singulæ Decimæ?*

323. *Obligatio ad Decimas; & earum Iudex, maximè si sint Laicales.*

324. *Æqualis olim obligatio Monachorum ac cæterorum Laicorum.*

325. *Decreta Gregorii VII. & Paschalis II.*

326. *De statu Decimarum tempore Hadriani IV. ubi specialiter de ordine Cistercienſi.*

327. *De sexto & septimo tempore sub Alexandro III. & Innocentio III. celebrique Concilio Lateranensi.*

328. *De privilegiis post Concilium Lateranense.*

329 *In materia Decimarum contra Regulares adhibendus est rigor in favorem Parochiarum & Ecclesiasticorum.*

330.

330. *De Novalibus.*

331. *Tenor privilegiorum Regularibus conceſſorum probè inſpiciendus.*

332. *Pœna Canonica adversùs Religioſos defraudantes, impugnantes, aut concionantes contra Decimarum ſolutionem.*

333. *Quâ ratione hæc materia Decimalis concernat Epiſcopos?*

534. *Primitiæ & vetus earum uſus.*

335. *Primitiæ ter ſolutæ per annum apud Hebræos. Vbi de Primitiis Pentecoſtes Chriſtianæ.*

336. *Primitiarum uſus olim ab Eccleſia præceptus, hodie deſiiſſe videtur: ubi de obligatione Decimatorum tum ſæcularium, tum aliorum.*

337. *Obligatio ad ſolvendum Epiſcopo ſubſidium Charitativum.*

338. *De juſta cauſa, & tribus requiſitis ad exigendum ſubſidium Charitativum.*

339. *De Quantitate ſubſidii Charitativi.*

340. *Obligatio Regularium ad pendendum Epiſcopis ſubſidium Charitativum.*

341. *De Evlogiis.*

342. *Cathedraticum pro honore Cathedræ, & ob beneficium Conſecrationis, ſolvendum.*

343. *Synodaticum pendendum in Synodis Diœceſanis.*

344. *De inthroniſtico, inſinuativis, & epulis aditialibus ſublatis.*
345. *Definitio Quotæ funeralis.*
346. *Tres claſſes privilegiorum circa ſolutionem Quotæ funeralis.*

319. DEcimæ definiri poſſunt ex c. *Ex Transmiſſa. 23. X. de Decimis.* Decima pars bonorum mobilium licitè acquiſitorum, Eccleſiæ miniſtris eroganda: & quatenus hæ materialiter ac ſecundùm ſubſtantiam ſpectantur, videlicet ùt neceſſarium ſtipendium miniſtrorum Eccleſiæ, ſive ùt *Decimæ ſuſtentationis*, deſcendunt à Jure naturali ac Divino *Matt. 10. v 40. & 1. Cor. 9.* Formaliter autẽ & ſecundùm determinationẽ aliquotam in novo Teſtam. proveniunt ex Eccleſiaſtica lege tantùm, ad imitationem ac ſimilitudinem veteris Legis Divinæ: remanente ratione obligationis, ut inſervientes Altari de oblatis nutriantur. Ubi vides, Decimarum ſolutionem partim ad Juſtitiam pertinere, partim ad Religionem: ad hanc quidem, qua-

quatenus indè aluntur ministri, à quibus defertur cultus publicus DEO, quem exhibere non possent, si destituerentur necessariâ sustentatione; ad illam verò, quatenus directè pendunt ur ministris ob susceptam in se obligationem ministrandi populo Sacramenta, & supplendi pro eodem, quos justum est ali vicissim per Decimarum exhibitionem, vel alios modos de consuetudine aut Jure præscriptos 1. *Corin. 9. v. 7. & seqq.*

320. Decimæ dividuntur in personales, reales, & mixtas: sicut enim fructuum alii sunt personales sive industriales; alii naturales sive prædiales; alii mixti qui sinè prædiis & hominum industria percipi nequeunt per ea, quæ tradunt DD. ad *Librum* VII. *Pandectarum*: ita planè Decimarum aliæ sunt *personales*, quæ ex lucro, quod quis ex industria vel artificio facit E. G. ex militia, negotiatione, venatione, conductione justorum vectigalium &c. c. *Pastoralis.*

28.

28. ✠. *De Decim*, aliæ *prædiales*, quæ ex fructibus, oleribus, fœno &c. c. *Non eſt*. 22. ✠. *h. t.* aliæ denique *mixtæ*, quæ ex paſtu animalium E, G, fœtibus, lacte, Agnis, lana &c. c. *omnes*. 5. XVI. q. 7. ſolvuntur. Quæ tria Decimarum genera Jure exigi, & pendi debent: reales quidem & mixtæ ubique; perſonales in Gallia conſtitutione Philippi Pulchri ſublatæ ſunt, aliiſque in locis in deſuetudinem abierunt: quò reflexiſſe videtur Innocentius III. eos Mercatores ad Decimarum ſolutionem compellens, qui ex conſuetudine ſolviſſe tunc inveniebantur.

331. Circa Decimas c. *Tua nos*. 26. ✠. *h. t.* ponuntur tres Regulæ: I. eas ob favorem piæ cauſæ ſolvendas eſſe absque deductione ſeminis & expenſarum, quæ percipiendorum fructuum causâ fiunt, ne DEUS rerum Dominus, cui Decimæ penduntur, deterioris conditionis ſit, quàm Dominus temporalis, cui cenſus & collectæ ſinè hujusmodi dedu-

deductione aut ſeminis ſeparatione præſtantur: maximè cum Decimarum perſolutio nunquam ſinè magno ſolventium commodo facta fuerit, teſte S. Auguſtino relato c. *Decima.* 66. XVI. *q.* 1. & c. *Majores* 8. XVI. *q.* 7. atque in proverbium abierit, qui DEO decimam non dederit, eum ad decimam revocatum iri. Exceptis tantummodo Decimis perſonalibus E. G. de negotiatione c. *Paſtoralis.* 28. ✠. *h. t.* quæ cùm ex lucro præſtentur, quod dici non poteſt nisi deductis expenſis, Eccleſia meritò ad fructus civiliter acceptos reſpexit.

322. II. Decimæ *perſonales* debentur non Capellis, vel Oratoriis; ſed Eccleſiæ Parochiali pro onere adminiſtrandi Parochianis Eccleſiaſtica Sacramenta. c. *Queſti ſunt.* 46. XVI. *q.* 1. c. *Ad Apoſtolicæ.* 20. ✠. *h. t.* Quoad *prædiales*, contraria conſuetudine rationabili ſecluſâ, cui meritò deferendum eſſet, eæ debentur Parochiæ, ſub qua præ-

Digitized by Google

prædia ſita ſunt c. *fin* ⁂, *de Paroch.* ex inſtitutione Eccleſiæ, quæ cuique Parochiæ aſſignavit Decimas prædiorum ibi ſitorum, etiam à Judæis c. *de terris* 16. ⁂. *h. t.* ob inhærentem ipſismet prædiis Decimarum obligationem. *Mixtæ*, utpote partim reales, partim perſonales, inter Parochum Domicilii, & eum, in cujus diſtrictu ſunt paſcua, partiendæ videntur: gloſſa tamen in cit. c. *Ad Apoſtolicæ* 20. V. Perſonales. ⁂. *h. t.* eas prædialium jure cenſendas affirmat, ut, ſi paſcantur pluribus in locis, ſingulis pro rata temporis decimæ debeantur.

323. III. Laicos teneri præſtare Decimas tum reales, tum perſonales, appellatione remotâ: in quibus illico poſtperceptionem aut ſtati temporis lapſum pendendis ſi tardi vel obſtreperi fuerint, Decimatoribus actio in illorum perſonas, vel requiſitio officii Judicis Eccleſiaſtici competit, nisi agatur de quæſtionibus decimarum Laicalium, quæ titulo temporali, & non ſpirituali poſſi-

poſſidentur, quo caſu ſeu diſceptetur de petitorio, ſeu de poſſeſſorio, Adrianus & Laymannus de *Germanis*; Rebuffus de *Hiſpanis & Gallis*; Borellus de *Neapolitanis*; Menochius de *Venetis*; Theſaurus de *Sabaudis*; aliíque de aliis nationibus, & Covarruvias, Stephanus Gratianus, Navarrus, Cævallos &c. univerſim teſtantur, cognitionem pertinere communiter ad Judicem ſæcularem, etiam privativè ad Eccleſiaſticum, cùm tunc non agatur de ſpirituali Jure decimandi; ſed de facultate percipiendi fructus contentos ſub nomine *Decimarum*, ùt pulchrè S. Thomas advertit.

324. Quæritur: *Quid de Religioſis quoad activam Decimarum ſolutionem dicendum ſit?* R. eos teneri de Jure communi, & in hoc onere ferendo Laicis accenſeri: diverſis tamen temporibus diverſa his vel illis modò conceſſa, modò adempta fuiſſe. Nam *primo tempore*, cùm laicorum adinſtar à Sacerdotibus ſpirituali cibo ſalvifici Corporis &

Ver-

Verbi DEI pascerentur, non aliter ac cæteri laici ad Decimas & oblationes præstandas obstricti fuerunt, c. *Ecclesiæ* 43. *& seqq.* XVI. *q.* 1. tum ex iis quæ aliorum munificentiâ monasteriis donata fuerant; tum quæ opere manuum obtinuerant: cujusmodi oblationes etiam ab Anachoretis factas fuisse celeber Palladii locus ex vita Nathaëlis confirmat.

325. *Secundum* tempus fuit S. Gregorii VII. relati c. *Decimas.* 47. XVI. q. 1. quo Religiosi ab onere pendendi Decimas de suis prædiis generaliter liberati fuerunt circa Annum 1075. quod cùm damnosum esset Ecclesiis Parochialibus: *Tertiò* Paschalis II. cit. c. *Decimas.* 47. decrevit, de Religiosorum vel Clericorum communiter viventium laboribus seu nutrimentis propriis nihil esse extorquendum: quâ ratione consulebatur tum Religiosis Sacerdotibus, qui Divinis ac contemplationi vacabant; tum monachis laicis, qui, ne desidiæ ac tur-

pi

pi otio locum facerent, manibus ſuis prædia excolendo victum quærebant: & hoc quidem absque gravi Parochorum incommodo, cùm rara tunc eſſent monaſteria, Religioſiſque non poſſent multa prædia propriis manibus colere. Verùm cùm modicæ hæ immunitates, ſuccreſcente dietim Religionum & Conventuum numero, longas radices agerent:

326. *Quartò* Hadrianus IV. relatus c. *Ex parte.* 10. ✠. *h.t.* circa A. C. 1155. ſolis fratribus Ciſtercienſis ordinis, Templariis, & Hoſpitalariis Decimas laborum ſuorum, quos propriis manibus vel ſumptibus colunt, indulſit: cæteris verò tantùm, ut de novalibus ſuis, quæ propriis manibus vel ſumptibus excolunt; & de nutrimentis animalium ſuorum, & de hortis ſuis Decimas non perſolvant: Cumque Ciſtercienſes in immenſum excreſcerent, & pluribus latifundiis ditarentur à fidelibus, quorum Decimæ hoc pacto Eccleſiis ſubtrahebanu

bantur, paulò ante Generale Concilium Lateranense in Cistercienſis ordinis Capitulo generali prohibitum fuit, ne Religioſi hujus Ordinis, nisi fortaſſe pro Monaſteriis de novo fundandis, prædia deinceps coëmerent: imò ab Alexandro III. c. *Recolentes.* 3, ℣. *de ſtatu Mona.* graviter iisdem legimus exprobratum, quòd, etſi non omnibus, neque in omnibus; à plerisque tamen & in pluribus à Sancta ipſorum inſtitutione declinatum fuerit in tantum, ut aliqui ex iisdem contra ordinis ſui regulam, villas, Eccleſias, & Altaria poſſederint, fidelitates & hominia ſuſceperint, juſtitiarias & tributarias tenuerint &c. quibus proinde ſignificavit, juſtum eſſe, ſi conſtitutis in prima fundatione terminis contenti non ſint, ut, qui ſimilem cum aliis vitam ſuſcipiunt, ſimilem ſentiant in legibus diſciplinam &c. Quod univerſim Richardus Cantuarienſis Archiepiſcopus apud Petrum Bleſenſem paulò ſeverius exagi-

tat, inquiens: *Si Dominus Papa indultgentiâ ſpeciali privilegiavit vos, dum Ordo veſter in paupertate gaudebat, potuit tolerari ad tempus: licèt in communem redundaret injuriam, quod causâ neceſſitatis fuerat introductum. Nunc autem quando veſtra poſſeſſiones multiplicata ſunt, etiam in immenſum, privilegia hæc potiùs ambitionis, quàm Religionis inſtrumenta cenſentur.*

327. *Quintum* tempus eſt Alexandri III. qui quidem initiô irreligioſum duxerat, in epiſtola ad Archiepiſcopum Eboracenſem perſcripta: non augere, quoad immunitatem Religioſorum à Decimis, privilegia quondam conceſſa: ſed attentis quotidianis Conventuum atque proventuum incrementis, ſtatuit, ut Decimas ſolverent de agris conductis. *Sexto* tempore Innocentius III. in generali Concilio Lateranenſi c. 55. abſolutè decrevit, ob enorme diſpendium Eccleſiis Parochialibus ex multitudine poſſeſſionum obortum, de prædiis con-

conductis, & deinceps acquirendis, etsi ea propriis manibus ac sumptibus excoluerint, Decimas ab iis esse præstandas Ecclesiis, seu parochiales, seu aliæ fuerint, juxta expositionem Rotæ *decis.* 193. *p.* 7. *Recen.* quibus ratione prædiorum antè solvebantur: nisi cum ipsis Ecclesiis aliter duxerint componendum: quæ compositio non est personalis tantùm, cùm firmetur authoritate Juris; sed realis nomine Ecclesiæ facta, etiam afficiens Successores. V. DD ad c. *Nuper.* 34. ✠. *de decimis.* ubi, cùm Religiosi se fundantes in tempore probare debeant possessionem ante dictum Concilium habitam, facilè constabit de acquisitione ex Data Instrumenti acquisitionis collata cum tempore Concilii, quod in Basilica Lateranensi Romæ celebratum fuit A. C. 1215. His paulò fusiùs prænotatis.

328. *Dubium* oritur, de *ultimo* post memoratum Lateranense Concilium tempore, *an valeat privilegium exem-*

ptionis à ſolutione Decimarum prædialium noviter impetratum? ad quod &c. hæſitandum non eſſe ſuper validitate privilegii Apoſtolici, ſi de mente S. Pontificis conſtet, quæ ſemper abeſſe præſumitur, quoties privilegio non eſt inſerta clauſula expreſsè derogatoria dictæ Conſtitutionis Conciliaris, juxta Regulam generalem, Decreta Conciliorum generalium egere ſpeciali mentione explicitâ, vel tali implicitâ, quæ explicitæ æquipolleat c. *Ex parte.* 3. ℣. *de Capel. Monachor.* nec obſtat, quòd hæc conſtitutio non fuerit immediatè à Concilio, ſed ab Innocentio III. in eodem Concilio edita: quia nihilominùs quoad effectum neceſſariæ derogationis expreſsæ venit nomine Decreti Conciliaris, ùt optimè Rota non ſemel reſolvit. Quam ob rem etiam noviſſimè Gregorius XIII. privilegio exemptionis à ſolutione Decimarum prædialium Religioſis Societatis JESU conceſſo ſpecificam derogationem cit. c. *Nuper.*

c. *Nuper.* inſeruit: de quo vide plura apud Rotam *cit. decis. 193. n. 5. p. 7. Recen.*

329. Obſervanda eſt inſuper hoc loco Magiſtralis diſtinctio Abbatis ad ſæpecitatum c. *Nuper.* 34. ✠. *de Decim. n. 3. & 4.* inter laicos, & Eccleſiaſticos vel Eccleſias: ubi enim agitur de præſcriptione Laicorum quoad jus decimandi activum, tunc rigorosè procedi ſolet ob eorum incapacitatem obtinendi jura ſpiritualia, adeoque ob reſiſtentiam Juris poſitivam: at ubi de Clericis & perſonis Eccleſiaſticis non proprio ac privato, ſed Eccleſiæ nomine hanc præſcriptionem deducentibus ſermo eſt, favor omnino pro talibus militat, quia Decimæ, de Jure Divino, DEO & Eccleſiæ in univerſum debentur, ſicque jus non ita, ùt in primis, reſiſtit. Hinc cùm Monachi quondam eſſent Laici tantùm, & ſæcularium adinſtar Decimas ſolverent: ab aliquo tempore Rota & Curia Romana, teſte

Joanne Baptistâ de Lucâ, contra Regulares exemptos adhibere consuevit rigorem, in favorem Parochorum & Ecclesiasticorum: quia nimirum, cùm olim illi in statu paupertatis numeroque modico vixerint, facilè à Parochis & Ecclesiasticis per speciem eleemosynæ dissimulatâ fuit exactio Decimarum: quæ eadem ratio S. Sedem Apostolicam impulit ad privilegia quædam iisdem tantò liberiùs concedenda. Sed postquam tractu temporis prædicti Regulares ex piis dispositionibus, aut etiam contractibus correspectivis plurimùm ditati, & prædia à sæcularibus solutioni Decimarum obnoxiis nacti fuêre; memorata æquitas sive commiseratio resoluta fuit in gravem juris parochialis læsionem c. *suggestum* 9. X. *h. t.* quapropter concessio hæc exemptionis à Decimis, ex quo ob positivum & voluntarium factum eorum, qui eam obtinuerunt, E. G. ob novam acquisitionem bonorum aliàs decimabilium, nimium

mium nocere allis incipit, cassanda est illico; vel ad justitiam & æqualitatem reducenda.

330. Secùs est de Novalibus, quæ cùm non nisi magno labore ac sumptu ad cultum redigi soleant, & priùs bona planè sterilia adeoque Decimationi nequaquam obnoxia fuerint, non extante memoriâ, quòd talis ager aliquando cultus fuisset c. *Quidper novale. 21. X. de* V. S. æquitatis ratio postulat, ut de illis, quæ propriis manibus, vel sumptibus excolunt, si Paræcialis Ecclesia nullos indè priùs ab immemoriali tempore proventus perceperit, decimas non persolvant: manentibus quoad hoc, etiam post Concilium Lateranense, privilegiis Adriani IV, & Alexandri III. in suo vigore.

331. Quantum autem hodie Religiosis per Apostolica privilegia, post sæpe memoratum Lateranense Concilium, competat, ex inspectione tenoris eorundem videndum ac probè conside-

randum est, an privilegium directè ac per se concipiatur in res, quo casu etiam ad Colonos extenditur; an verò in personas, vel ipsam Religiosorum communitatem tantùm, adeò ut personale tantùm sit, nec ad colonos transeat juxta naturam privilegii personalis.

332. Religiosi quicunque, qui Novalium, aut alias Decimas Ecclesiis debitas ad eos ex aliqua causa legitima non spectantes appropriare sibi præsumpserint, aut exquisitis fraudibus sive coloribus usurpare: seu qui de animalibus familiarium, & pastorum suorum, vel aliorum etiam animalia ipsa eorum gregibus immiscentium: seu qui de animalibus, quæ in fraudem Ecclesiarum in pluribus locis emunt, emptaque tradunt venditoribus vel aliis ab ipsis tenenda: seu qui de terris, quas tradunt aliis excolendas, decimam solvi Ecclesiis non permiserint, aut prohibuerint: nisi, post requisitionem per eos, quorum intererit super hoc, eis factam, à præmissis desti-

te-

ſtiterint intra menſem; aut ſi de iis, quæ contra præmiſſa uſurpare vel retinere præſumpſerint, intra duos menſes damnificatis Eccleſiis emendam non fecerint competentem: ſint & tamdiu maneant ab officiis, adminiſtrationibus, & beneficiis ſuis ſuſpenſi, donec deſtiterint, & ſatisfecerint, ùt ſuperiùs eſt expreſſum. Quòd ſi Religioſi hujusmodi adminiſtrationes, vel beneficia non habeant, eo caſu, quo alii ſupradicti ſuſpenſiones, ipſi ſententiam excommunicationis incurrunt, ante ſatisfactionem condignam nullatenus abſolvendi: privilegiis non obſtantibus quibuscunque. Clem. *Religioſi.* 1. h. t. cui conſonat S. C. Tridentinum *ſeſ.* 25. *refor. c.* 12. ibi: *Qui verò eas aut ſubtrahunt, aut impediunt, excommunicentur; nec ab hoc crimine, niſi plenâ reſtitutione ſecutâ, abſolvantur.* Quod Clem. *Cupientes. de pœn.* maximè verum eſt de Religioſis, in ſermonibus ſuis ad populum, vel alibi, per verba retrahere co-

nantibus à ſuo debito homines ad ſolutionem decimarum obligatos.

333. *Quæres*: quâ ratione hæc materia Decimalis concernat Epiſcopos? Reſp. ob certam portionem decimarum, aliorumq; parochialium emolumentorum Epiſcopis à parochis debitam, quæ vocatur *portio Canonica*, ſeu *Epiſcopalis*, & vulgò dicitur *Quarta*, eò quòd plerumque ſoleat eſſe quarta pars, c. *conquerente*. 16. ✠. *de off. ordi.* c. *quoniam*. 13. ✠. *h. t.* quamvis non ex præciſa neceſſitate, cùm alicubi eam majorem, alibi verò quandoque minorem eſſe contingat. Hæc cùm, deficiente Decimarum Parochialium quanto, juxta proportionem ſimiliter diminuatur; & præterea à Epiſcopis quorumcunque jurium ad ſe vel ſuos quomodolibet pertinentium cuſtodia fidelis injuncta ſit: mirum non eſt, quòd accuratè in hac materia tot violationibus, coloribus, & controverſiis obnoxia invigilent: adeò ut Adamus Epiſcopus Scotus ob Decimas

mas à Cathanesiis exactas, & S. Bellinus Patavienſis Epiſcopus ob Thomam Capivaccium excommunicationi propter decimas pertinaciter Eccleſiæ ſubtractas ſuppoſitum, mortem oppetierint: dummodo nimia diligentia nec eos, nec Parochos Divinæ reprehenſionis Judaicorum ſacerdotum reddat participes, de quibus S. Cyrillus ad Populum Judaicum, DEI nomine, *Populemi, expilatores tui quaſi ratemant te*; dictum fuiſſe obſervat.

§. II. *De Primitiis.*

334. *Primitiæ*, ſive, ùt Verrius Flaccus à Præmetendo legit, *Præmetia* ſunt partes fructuum jam collectorum, quæ primùm tolluntur, & Deo offeruntur: de quibus *can. Apoſt.* 3. & 4. legimus, quòd ab ipſo Eccleſiæ exordio primitiæ novarum frugum atque recentium uvarum Epiſcopo & Presbyteris oblatæ fuerint; extatque ſolemnis oratio ab Epiſcopo fieri ſolita pro primitiis oblatis apud Clementem Romanum. Quem

Primitiarum usum ut vel Christianis ridiculum, vel in Paganis laudabilem faceret Julianus Apostata, Arsacio Galatiæ Pontifici præcepit apud Sozomenum, ut doceret pagos Gentilium, ex fructibus offerri Diis Primitias: quamvis negari non possit, jam priùs tum apud Romanos, tum apud Græcos, earundem usum extitisse; festumque de iis habitum, ab illis *Ambarvalia* nuncupatum fuisse.

335. Apud Hebræos, Primitiæ ter solvebantur in anno, nimirum in Paschate, de novis spicis; in Pentecoste, de novis panibus; in festo Tabernaculorum, mense Septembri, de novis fructibus, ùt ex *Deuter.* & *Levit.* Doctores observant: ex quibus etiam Demochares notat, oblationem Pentecostalem Panis è novo tritico confecti fuisse typum incruenti sacrificii ab Apostolis in Christiana Pentecoste primùm oblati, assentiente S. Irenæo, qui beatissimas Primitias nostras in Eucharistia offerri

DEO

DEO contendit. Quapropter S. Doctor Angelicus, qui juſſu Urbani IV. officium & Miſſam Sanctiſſimi Altaris Sacramenti mirabili pietate compoſuit, in *lectione quinta*, quæ feriâ ſextâ infra octavam Corporis Chriſti dicitur, egregiè memorat, hoc feſtũ primâ quintâ feriâ poſto octavam Pentecoſtes à cunctis Fidelibus celebrari. Sed ut ad Primitias Judæorum redeamus, Earum quantitas licèt in lege Moyſis definita non fuerit, Traditio tamen fuit arbitrio Magiſtrorum inolita, ut non eſſet minor ſexageſimâ fructuum, nec major Quadrageſimâ c. *Decimam. 1.* ✠. *de Decim. & primit.*

336. Primitiarum oblationem Eccleſia approbavit; imò præcepit c. *Revertimini.* 65. XVI. q. 1. dicente jam dudum Origene *hom.* 11. *in lib. Numer.* non videri hujusmodi hominem habere memoriam DEI, qui non offert primitias Sacerdotibus, adeò ut, ſicubi Primitiæ adhuc receptæ ſint, Religioſi non minùs,

nùs, quàm Laici, ad earum præſtationem obſtringantur, nisì privilegio ſpeciali ſe præmunitos oſtendant: plerisque tamen in locis illarum oblatio in deſuetudinem abiit; nec quicquam obſtitit, quò minùs, cùm principaliter conſtituta fuerit Eccleſiaſtico ſolùm Jure ob congruam ſuſtentationem miniſtrorum Eccleſiæ, ſi his aliunde proviſum ſit, prædicta oblatio ab uſu recederet. Quòd ſi verò Parochis & aliis Eccleſiæ miniſtris aliunde proviſum non ſit, reſurgit prima obligatio offerendi primitias, & ſolvendi decimas, quæ in alienis manibus, pro tali ſtatu, remanere non poſſunt, nisì cum miniſtris Eccleſiæ ſaltem ſuper eorum ſuſtentatione congrua conveniatur.

§. *III. De ſubſidio Charitativo.*

337. Subſidium charitativum litteraliter ſecum affert ſignificationem ſuam, quòd Epiſcopus illud, tanquam adjumentum ſubſidiarium, cum charitate à Clericis poſtulet ex neceſſaria cauſa: ſicut

Digitized by Google

ficut à principe ſæculari ob neceſſitatem publicam aliquid ſuperindicti nomine exigi ſolet L. *un.* C. *de ſuperindicto.* quod non dicitur novus cenſus, ſed ceſſante neceſſitate ad tempus intermiſſus L. *Et Attilicinus, 35.* ff. *de ſervit. præd. ruſtic.* Quo fit, notante Baldo, ut ſubſidium Charitativum, licèt cum charitate peti ſoleat, non ſit tamen liberalitas; ſed refragantes, ſtante neceſſitate, compelli poſſint Abb. in c, *cùm Apoſtolus. 6. n. 5.* ☞. *de cenſib.* quin ly *Charitativum* juſtam coactionem excludat; ſed potiùs ubi charitas non proficit, poteſtas ſit adhibenda. C. *licet, 6. c. & qui emendat.* 11. *diſt. 45.* adeò ut, exiſtente manifeſtâ & rationabili causâ, Edictum affigi poſſit, ut non ſolventes ſubſidium intra certum tempus excommunicentur Barbos. *de off. & poteſt. Ep. p. 3. alleg.* 87. *n.* 5.

338. **Dicetur autem juſta cauſa, ſi proprii redditus non ſufficiant Epiſcopo; ſi Eccleſia vel Epiſcopus ære alieno gra-**

gravetur; si eundum sit ad S. Pontificem, Concilium generale &c. si faciendi sint sumptus in rebus Ecclesiæ defendendis &c. suppositis tamen tribus requisitis, 1. quòd è singulorum Clericorum proventu tantum supersit, ut hæc & similia onera supportare possint. 2. quòd Episcopus sit pauper, aliunde non habens modum. 3. quòd adsit necessitas respiciens ipsammet Ecclesiam. Ut propessimis assentatoribus Episcoporum habendi sint, qui indiscriminatim, sublatâ licèt communi necessitate, certam speciem Corporis reddituum indè faciendam existimant, ignari, vel non cogitantes, quàm grave sit coram DEO, ad augendos qualescunque proventus solis artificiis, non rationibus uti. Quam ob causam S. Thomas Archiepiscopus Cantuariensis apud Joannem Saresbariensem, consuetudinem de secundis auxiliis, seu perpetuato citra necessitatem subsidio, ab Archidiacono suo Ecclesiis impositam, voto ad DEUM facto, destru-

deſtruxit. Quòd autem alicubi requiratur etiam præſcitus, vel conſenſus Principis territorialis, è particularibus pactis ortum trahit, cujusmodi præcedente ſæculo inter Sereniſſimam Domum Bavaricam, & Ordinarios Bavariæ initum fuit: quali ſecluſo, ſtandum eſt Juri Communi, ac uſui recepto, cui etiam Celſitudo ſua, quoad Clerum ſuum in Palatinatu degentem, hodiedum inſiſtit.

339. Circa quantitatem nequit conſtitui Regula generalis cuique caſui applicabilis: quia tamen uſus Eccleſiarum ac Regionum inter ſe differunt, inſiſtendum eſt Taxæ conſuetæ, niſi circumſtantiæ alterationem quampiam, ſive per augmentum, ſive per diminutionem, juſtè requirant: habito ſemper præ oculis eo, quod fieri debet.

340. Regulares ab hoc onere prorſus immunes ſe putant, eò quòd monaſteria ſint exempta à Lege Diœceſana c. *Ne pro cujuslibet*. 37. XVI. q. 1, c. *Quàm ſit.*

sit. §. XVIII. q. 2. ad quam subsidium Charitativum passim reducitur ab Authoribus ad c. *Conquerente.* 16. & c. *Dilectus.* 18. ℣. de *offi. ordi.* utpote consistens in passione dulci Episcopi, seu in recipiendo: dum è contrà ea, quæ in actione, scil. in dando, vel conferendo consistunt, ad Legem jurisdictionis pertinere dicuntur: cujus Regulæ veritatem aliorum disquisitioni relinquo; quantum verò ad rem nostram, affero, si monasteria quædam vel ex consuetudine, vel ex speciali privilegio Episcopi, subsidium Charitativum dependerint, idipsum porrò servandum esse Benedicti XII. Constit. *Vas electionis.* §. *Præmissis quoque.* v. *monasteriis.* ibi: *ex Apostolicæ indulgentia, vel consuetudine.* dummodo modus non excedatur Clem. *un.* §. *nonnulli*, junctâ gl. in v. *exigendo. De excessib. Prælat.* Abb. in cit. c. *Dilectus. num.* 4. Quibus accedit, cùm res non sinè onere transeant, plurima monasteria non planè de novo, sed ex antiquis Ecclesiis,

cleſiis, Capellis, aut aliis bonis huic oneri obnoxiis fundata; vel Religioſos non nisi cum hac obligatione ab Epiſcopis admiſſos fuiſſe.

§. IV. *De Evlogiis.*

341. Evlogiæ hic ſunt parva munuſcula, honoris & cultûs gratiâ, Epiſcopis vel aliis dignioribus viris offerri ſolita, nullo jure cogente, de quibus ita habet Meldenſe Concilium *can.* 45. *decet Presbyteros cum voluntariis Evlogiis tempore congruo viſitare, & venerari ſuos Epiſcopos.* Quarum uſus cùm in Germania ſaltem obſolverit, ex c. *Eleutherius.* 30. XVIII. q. 2 hoc ſolùm ſubjungo, Pelagium S. P. conſtituiſſe quondam, ut à Monaſteriis aliquid Epiſcopo nomine Evlogiæ offerretur: quod cùm à conſuetudine duntaxat, à qua etiam hujusmodi penſitationes c. *ſcientes.* 3. X. *de cenſib.* unico vocabulo, *conſuetudines*, dictæ ſunt, pendeat, ſingulorum locorum uſus eſt obſervandus.

§ V.

§. V. De Cathedratico & Synodatico.

342. Jure communi omnes Ecclesiæ in Diœcesi positæ, etiam eæ, quæ Monasteriis ab Episcopo de Capituli consensu concessæ sunt, ad Cathedraticum Episcopo solvendum tenentur c. *Pastoralis* 7. ibi; *omnes proventus, praeter Cathedraticum* ⁂. *de donationib.* idque pro honore Cathedræ Episcopalis, & ob beneficium Consecrationis c. *Placuit*. 1. X. *q.* 3. olim tertia vel quarta portio, aut quarta decimarum ac oblationum, de qua suprà *n.* 333. Episcopo dari solita, erat pro Cathedratico & pro visitatione c. *Decernimus*. 10. X. *q.* 1. cùm autem Episcopi, hoc tanquam ordinario proventu retento, non visitarent; vel intermissâ visitatione, mansiones, quibus in profectione uti debuerant, aliquo pretio à visitandis redimi paterent c. *Relata*. 9. X. *q.* 1. eorum desidia novis juribus, constituto duorum solidorum pretio, corrigenda fuit, qui hodie-

hodiedum pluribus in locis annuatim Episcopis persolvi consueverunt.

343. Sed & Cathedraticum pro synodat co, de quo c. *olim* 20. ✠. *de cens.* sumitur; & nisi condonetur ab Episcopo, in Synodis Diœcesanis solvi debet ab iis, qui ad illud ex consuetudine, aut publica conventione obstringuntur. Ubi Gavanto *in praxi Synodi Diœcesana* meritò displicet annua ejus exactio (nisi aliud consuetudo postulet) licèt Diœcesana Synodus non celebretur.

344. Cathedraticum etiam aliquando sumitur pro eo, quod Episcopus pro inthronizatione seu introitu Principi solvere debuit, respondens sportulis olim Romæ pro introitu datis à viris ad aliquem gradum vel ordinem assumptis; & Turcarum Pescesio, obdelatum alicui Patriarchatum Constantinopolitanum, initio suscepti muneris illi Imperatori præstando: quod & ad reliquos Clericos pro sua aditione, sub nomine

mine ἐμφανιστικῶν *Nov.* 123. protensum: sed ab Ecclesia, tanquam Simoniacâ pravitate infectum, continuò reprobatum fuit: Cujus farinæ sunt etiam insinuativa memorata in eadem Novella, quæ Conclericis, congratulationis, mutuæque Societatis ineundæ causâ, pro insinuatione seu admissione sua ad eandem Ecclesiam, præstari consueverant, idcircò, unà cum pastibus seu epulis aditialibus à Celsissimo ac Reverendissimo Principe Nostro in Collegiatis Bambergensibus meritò per Decretum prohibita. Sed hæc sunt alterius loci.

§. *VI. De quota funerali.*

345. Quod lepidè olim notavit Abbas antiquus in c. *Nos instituta*. 1. ibi: *sint consolationum socii, ut fuerant passionum* ✠. *de sepul*: vitam laicorum esse Clericis passionem; mortem verò consolationem: videri potest etiam hìc in Regularibus locum habere quoad Clericos privativè, quos, siquando pingue

gue funus aliquod nacti ſunt, ab omni participatione vellent excluſos, nisi tenerentur ad Quotam funeralem (quæ eſt *Canonica portio quædam debita Parocho de omnibus iis, quæ Regularibus obveniunt exinde, quòd aliquis in eorum Eccleſia ſepeliatur:*) de Jure, quod tamen etiam non unam variationem ſubiit, ùt Joannes Baptiſta de Luca *diſc. 25. de Paroch.* tribus privilegiorum, ſeu conſtitutionum Apoſtolicarum claſſibus diſtinctis, oſtendit. *Prima* claſſis eſt earum conſtitutionum, quæ prodierunt ante Concilium generale Viennenſe regiſtratum in Clem. *Dudum. 2. de ſepul. Altera* privilegia poſt dictum Concilium Viennenſe; ſed ante publicationem S. C. Tridentini conceſſa concernit. *Tertia* eſt eorum, quæ poſt S. C. Tridentini publicationem A. C. 1564. factam emanârunt.

346 De *prima* Claſſe nihil in ordine ad praxin dicendum ſupereſt, ob expreſſam revocationem in cit. Clem.

Dudum

Dudum contentam. Quoad *secundam*, in singulis quibusque casibus videndum est, an in locis, de quibus dubium oritur, jam ante annos quadraginta *quarta funeralis* Cathedrali, aut Parochiali Ec-Ecclesiæ solita fuerit persolvi, ac posteà persoluta fuerit ex quocunque privilegio: quo casu eadem deinceps integro jure, & eâdem portione, quâ antea, Cathedrali seu Parochiali Ecclesiæ persolvatur: non obstantibus gratiis, concessionibus, privilegiis, etiam Mari Magno, aut aliis quibuscunque S. C. Trid. *sess. 25. refor. c. 13.* Circa *Tertiam* speciem, quæstio facti est, an adsint nova privilegia, quantum concedant, & an contineant dicti Concilii generalis Viennensis revocationem expressam, ad quorum inspectionem proinde oportet recurri.

CAPUT

Caput IX.

De obligatione Religiosorum reddendi coram Episcopis annuas rationes suorum proventuum.

347. *Quæcunque res Ecclesiæ cum judicio Episcopi gubernanda sunt ac dispensanda.*

348. *Dispositio S. C. Tridentini: ubi de rationibus annuis fabricæ Ecclesiæ Cathedralis.*

349. *Quid de Religiosis in Diœcesi Herbipolensi?*

347. Quascunque res Ecclesiæ convenit cum omni diligentia & bona fide gubernari ac dispensari cum judicio & potestate Episcopi c. *Quæcunque 5 X. q. 1.* cùm enim de Jure communi Loca Religiosa, Monasteria scilicet & Hospitalia &c. sinè licentia Episcopi construi dedicari que non possent c. *Nemo 9. de consecr. dist. 1.* æquum fuit, ut post constructionem & consecrationem sub ejusdem jurisdictione ac cura

permanerent, nisi vel per concessionem Apostolicam; vel per renuntiationem Episcopi cum consensu Capituli de S. Sedis licentia factam; vel per legitimam præscriptionem eximerentur. Cujusmodi quidem exemptiones cùm odiosæ sint, & adversæ Juri communi, strictissimè accipi debent, nec ultra Exemptorum possessionem ac usum protendi.

348. Unde cùm S. C. Tridentinum *sess. 22. refor. c. 9.* Administratores tam Ecclesiasticos, quàm Laicos, fabricæ cujusvis Ecclesiæ, etiam Cathedralis, Hospitalis, Confraternitatis &c. & quorumcunque piorum locorum, singulis annis ad rationem administrationis ordinario reddendam obstringat, consuetudinibus & privilegiis quibuscunque in contrarium sublatis: nisi secùs fortè in institutione, & ordinatione talis Ecclèsiæ, seu fabricæ expressè cautum esset: certum est, Capitulum & Canonicos teneri reddere ordinario rationem administrationis fabricæ Ecclesiæ Cathe-

thedralis, ùt, præter expreſſam Concilii mentem, Armendarius inſuper refert deciſum.

349. Secùs eſt de Religioſis exemptis, apud quorum plerosque uſus obtinuit, ut de adminiſtratione monaſteriorum non reddant Epiſcopis rationes: in Diœceſi tamen Herbipolenſi contrarium viget, ubi tam exempti, quàm non exempti, Canonici Regulares, Benedictini, Ciſtercienſes, Præmonſtratenſes, Carthuſiani, quatuor ordines mendicantes, & alii (ſolis monaſteriis ſpecioſæ Vallis, & Ebracenſi, nec non Collegio PP. Societatis JESU exceptis) annuatim ſuæ Celſitudini, ſive Conſilio Ejusdem Eccleſiaſtico reddunt rationes adminiſtrationis ſuorum Conventuum.

Caput X.

An in manifesto gravamine & damno imminente recurri possit ad Episcopum à Regularibus exemptis?

350. *Resp. affirmativè.*

350. Districtè quidem & sub gravibus pœnis interdictum est Regularibus exemptis recursu ad Episcopos per viam appellationis in causis vertentibus inter ipsos & eorundē superiores: quod si tamen alicui Religioso, quantumvis exempto, in manifesto gravamine & imminente damno, probabiliter aliō modo provideri non posset, locus utique fieret Juri naturali pro legitimo Superiore tunc designanti Episcopum, tanquam originarium superiorem, à cujus jurisdictione per accidens tantùm exemptus est: nec timendum esset de pœnis, quæ de appellatione, non de recursu per modum querelæ, ple-

plerumque saltem, conceptæ sunt; & in casu necessitatis, quo verisimiliter nullum aliud defensionis remedium superest, suffocantur à superiore jure naturæ.

DECAS VIII.

De subjectione Regularium habitantium extra monasterium, studentium in Academiis, vagantium, delinquentium, ejectorum, fugitivorum & Apostatarum.

CAPUT I.

Discrimen inter Religiosos simul, & sigillatim habitantes.

351. *De Religionibus militaribus ordinum Teutonici ac Hierosolymitani.*

352. *Reductio privilegiorum his ordinibus concessorum ad terminos S. Con. Tridentini.*

351. QUæ de subjectione Regularium extra monasterium degentium infrà dicenda sunt, de iis solùm intelligi

telligi debent, qui ſecundùm Regulam ſimul habitare conſueverunt; non item de Religioſis militarium ordinum Teutonici ac Melitenſis, quorũ exemptio facillimè tota corrueret, cùm ferè omnes ſigillatim extra monaſterium commorentur: unico duntaxat caſu notorii delicti excepto, ſuper quo ſi à ſuperioribus per Epiſcopum monitis correcti non fuerint, illico ſubintrat diſpoſitio S. Tridentini Concilii, vi cujus puniri poſſunt ab Epiſcopo, ùt S. Congregatio rebus Regularium præpoſita ſæpiùs declaravit.

352. Ne verò diſpendioſa foret libertas nimis amplè ad pluresprotenſa, Gregorius XIII. Conſtit *Circumſpecta in omnibus. 25. Novembris* 1580. privilegia militiæ Hieroſolymitanæ quoad Capellanos, Vicarios, Procuratores, Colonos, Familiares ſervientes, cæteraſque perſonas militibus quomodocunque addictas, reduxit ad terminos S. C. Tridentini, iis duntaxat exceptis, *qui*

Eccle-

Ecclesiis, aliisq; locis dictorum militum actu serviunt, & intra eorum septa, & domos residunt, ac sub eorum obedientia vivunt: quæ omnia adèbere simul concurrere intelliganturr: & iis, qui legitimè ac secundum Regulam prædictæ Religionis professionem fecerint, de qua loci ordinario constare debeat. Quanquam & hi etiam tum quoad Ecclesias ipsorum, quibus cura animarum incumbit; tum quoad personas eam exercentes, in rebus ad dictam curam pertinentibus, ordinariorum potestati ac visitationi subjecti sint, ùt B. Pius V. Constit. *Exposcit, 22. Septembris. 1571,* resolvit. Qui plura de Illustrissimo ordine Teutonico scire cupit, consulat Eximium Doct. Venatorem in seinem historischen Bericht vom Marianisch-Teutschen Ritter-Orden.

Caput II.

De Regularibus ſtudentibus in Univerſitate.

353. *Conſtitutio* FRIDERICI *Imp. de foro ſcholarium.*

354. *Diſpoſitio S. C. Tridentini de Religioſis ſtudentibus in univerſitate.*

353. AUthen. *Habita. C. Ne fil. pro Patre*, laudatiſſimæ memoriæ FRIDERICUS Imp. in favorem ſtudentium clementiſſimè indulſit, ut tales, ob controverſias iis ab aliis motas coram Magiſtro ſuo, vel loci Epiſcopo tantùm conveniantur. Quod cùm hodie pro diverſitate privilegiorum & univerſitatum diverſimodè obtineat; de Regularibus extra conventum in univerſitate quadam publicè ſtudentibus videndum eſt, ſi quando deliquerint, cujusnam judicio ac diſtrictioni ſubjiciantur?

354. Solutio è *ſeſſ. 25. de Regular. c. 4.* ſumen-

sumenda est: *Probibet S. Synodus, ne quis Regularis, sinè sui Superioris licentia, prædicationis, vel lectionis, aut cujusvis pii operis prætextu, subjiciat se obsequio alicujus Prælati, Principis, vel universitatis, vel communitatis, aut alterius cujuscunque persona, seu loci, neque ei aliquod privilegium, aut facultas ab aliis super iis obtenta suffragetur. Quod si contrà fecerit, tanquam inobediens arbitrio Superioris puniatur. Nec liceat Regularibus à suis conventibus recedere, etiam prætextu ad superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. Qui verò sinè prædicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit, ab ordinariis locorum tanquam desertor sui Instituti puniatur. Illi autem, qui studiorum causâ ad universitates mittuntur, in Conventibus tantum habitent, alioquin ab ordinariis contra eos procedatur.*

Caput III.

De Religiosis vagantibus sub diverso prætextu.

355. *Vagantes dicti Sarabaitæ, Scoti &c ubi de proventibus Episcopatûs cujusdam Hibernici.*

356. *Regulares sinè scripto superiorum suorum mandato in viis comprehensi, puniendi ab ordinariis locorum, ùt desertores.*

357. *Discrimen inter forum internum & externum.*

355 Monachi vagantes ita jam olim toti mundo propudiosi fuerunt, ut peregrino nomine Sarabaitæ & Sarabatti dicti fuerint, ne vel in lingua haberent cum viris honoratioribus & incolis quicquam commune: quod etiam ad Episcopos vagantes in Concilio Cabillonensi *c.* 43. & aliàs, alia tamen forsan de causa, perductum fuit, ut passim *Scoti* appellarentur voce Latinis ignotâ, vel quòd, Scoticæ gentis adinstar, crebris itinerationibus essent assueti,

ſueti, de qua in Archiepiſcoporum Bremenſium Chronico legitur, *quòd in Concilio Lateraniconſecrati fuerint à Papa duo Epiſcopi Anglici, & duo Scoti: unus ſolo equo venerat; alter pedes. Erat ibi etiam Hibernicus, qui Henrico ſcholaſtico retulit ſe non habere alios redditus, praeter tres vaccas Lactantes, quas in defectu lactis parochiani ſui per alias innovabant* &c. vel à græco σκότι&, quod ſignificat *vagum, fugitivum, incertum.*

Nunc ad rem noſtram: ut periculoſa Religioſis evagandi materia ſub variis prætextibus ſubtrahatur, ſecuri ad plauſibiliorem, qui eſt *acceſſus ad Superiores*, poſitâ, S. C. Tridentinum ſaluberrimè ſtatuit cit. *ſeſſ. 25. de Regul.* c. 4. Regulares à ſuis Conventibus, ſinè mandato ſuperiorum in ſcriptis obtento, recedentes, *etiam prætextu ad ſuperiores ſuos accedendi*, puniendos eſſe ab ordinariis locorum tanquam inſtituti ſui deſertores.

357. Ubi adverto, cùm *Prætextus* ſecundùm DD. ad L. *Illicitas. 6. §. Illicita. 3. ff. de offic. Præſidis.* Sit color alicujus rei, quæ non eſt, Navarrum, Rodriquez, Coriolanum, Azor, Tamburinum, Dianam, Laurentium de Peirinis &c. aſſerere, Conciliare Decretum intelligi tantùm de illo, qui ſuperiorem ſub prætextu cauſæ falſæ, & absque gravi neceſſitate accederet: adeò ut Religioſus ob veritatem illati vel inferendi injuſti gravaminis, inconſulto Superiore ſuo, utpote vix præbituro licentiam ſeu arma adversùs ſeipſum, à Conventu ſuo, animo quærendi, apud altiorem, liberationem à ſuo gravamine, diſcedens non incurrat apoſtaſiam. Quod in foro interno extra dubietatem poſitum eſt, cùm habeat vim appellationis ipſo facto interpoſitæ. At in exteriore foro, quicunque Religioſus, invito vel inconſulto ſuperiore ſuo, à Conventu, ob gravamen non publicè notum, vel tale quod veroſimiliter non omnem con-

que-

quærendi viam adimeret, clàm vel palàm discedens, ùt deserror Instituti sui, puniri solet ac debet, cùm Ecclesia non judicet de occultis ; & præstet unum aliquem, licèt materialiter innocentem, duriùs haberi; quàm pluribus scandalis, divagationibus &c. viam laxari.

Caput IV.

De Regularibus delinquentibus extra claustra.

358. *Religiosus exemptus intra claustrum delinquens puniendus à suo superiore*

359 *Quomodo puniendus Religiosus in Claustro degens, qui notoriè extra claustrum deliquit.*

360. *Regularis extra claustrum in delicto comprehensus usque ad captam informationem in Episcopali carcere detineri potest ; câque captâ mox ad superiorem suum debet remitti*

361. *Regulares extra Monasterium & grangias habitantes subsunt Episcopi localis visitationi ac correctioni.*

358. CErtum est, punitionem Regulari-

larium exemptorum intra Conventuum ſuorum clauſtra delinquentium pertinere ad ſuperiorem Monaſterii privativè c. *volentes. 1. de privil.* in 6. quin Ordinarius regulariter ſe ingerere poſſit, qui ſi quod grave facinus intra clauſtra impunè commiſſum adverterit, optimè faciet, S. Congregationem rebus Regularium præpoſitam oppportunè commonendo.

359. At ſi Religioſus extra clauſtra deliquerit, quæſtio eſſe poteſt vel de eo qui degit in Clauſtro; vel qui extra clauſtrum moratur: quantum ad 1. S. C. Trid. *ſeſ. 25. de Regul. c.* 14. Regularem non ſubditum Epiſcopo, qui intra clauſtra Monaſterii degit, & extra ea (etiam in Eccleſia propria, reſeratis Eccleſiæ portis) ita notoriè deliquerit, ut populo ſcandalo ſit: Epiſcopo inſtante, à ſuo Superiore, intra tempus ab Epiſcopo præfigendum ſeverè puniendum, ac Epiſcopum de punitione certiorem faciendum: ſin minùs, à majore ſuperiore

hunc

hunc officio privandum : & delinquentem ab Episcopo puniendum esse decrevit.

360. Poterunt proinde Regulares in delicto deprehensi capi, ac tamdiu detineri in Episcopi Carcere, donec Episcopus ceperit informationes, in casum, quo punitio ob Superioris claustralis defectum ad Ipsum spectaverit, ne, si delinquens absque præhabitis necessariis informationibus ad Conventum remittatur, clandestinis machinationibus delinquentis vel aliorum, informationis possibilitas, destruatur. Duminodo informatio super delicto sinè morà sumatur: in quo sensu declaravit S. Congregatio Concilii in una *Panormitana* 7. *Januarii* 1578. remittendum esse *statim* delinquentem, etiam nemine instante, ad Superiorem suum Regularem: ubi ly *statim*, cùm referatur ad actum executivum, moraliter, non physicè accipi debet. Post habitam informationem si de casibus exceptis non agatur, in quibus

bus ipſemet Epiſcopus jurisdictionem habet, illico remittendus eſt ab Epiſcopo Regularis delinquens, cum copia proceſsûs, ad Superiorem ſuum per litteras, ùt vocant, monitorias ſeu requiſitorias coram duobus teſtibus præſentandas monendum, ut intra certum terminum ab Epiſcopo præfixum ad punitionem delinquentis procedat, & de qualitate ac executione ſententiæ Epiſcopum faciat certiorem. Quod ſi verò localis Superior ipſe modo præfato deliquerit, ſuadet Joannes Baptiſta Ciarlinus, ſtatim ſcribendum eſſe Provinciali, narrando ei factum, & eum requirendo, ut ſignificet, cui velit conſignationem fieri: Reo interim, nomine P. Provincialis, in Epiſcopali carcere detento: at ſi P. Praincialis ſit præſens, captis citra moram informationibus neceſſariis, remiſſionem illius ſtatim eſſe faciendam: cùm hæc enim facienda ſit ad Superiorem, qui reſpectu localis eſt Superior Provincialis, ad hunc utique

utique recurrendum est, ne Reus in incertum dimissus pœnam omnem declinet.

361. Quantùm ad II. cùm verba S.C. Tridentini *cit. sess. 25. de Regul.* c. 14 de Regularibus extra monasteria sine licentia superiorum suorum repertis concepta sint: bene notandum est, Regulares extra monasterium & grangias seu loca Monasteriis annexa de superiorum suorum licentia materialiter & quoad habitationē degentes, si deliquerint per S. C. Trid. *sess. 6. de refor. c. 3.* ab Ordinario loci secundùm Canonicas sanctiones visitari, puniri & corrigi posse, ita ut fictio Juris, per quam in monasterio remanere censentur, ad aliud non proficiat, quàm ad Jurium participationem &c. quamvis etiam locus, in quo Regularis degit, ad erectionem monasterii destinatus sit: nisi plures ibidem simul sub Superiore Conventualiter vivant juxta institutum Regulæ illius Religionis,

nis, ùt S. Congregatio apud Gallemartium ad *cit. ſeſ.* 6. reſolvit.

CAPUT V.

Novitius poſt delictum ingreſſus Religionem, an ab Epiſcopo ſit puniendus?

362. *Conſtitutiones Sixti V. de delictis Novitiorum ante Religionis ingreſſum commiſſis.*

363. *Novitius poſt accuſationem vel inquiſitionem contra ſe ſuſceptam ingreſſus Religionem manet ſub priore foro.*

362. NOvitii, ùt omnibus notum eſt, non tantùm Canonis ac fori; ſed Religioſorum quoque privilegiis gaudent, adeò ut, quod de Religioſis exemptis diſpoſitum eſt, ad ipſos etiam Novitios, quantum ad privilegia, protendatur. Dubium eſſe poteſt de delictis ante Religionis ingreſſum commiſſis, ſtante potiſſimùm Sixti V. conſtitutione *Cùm de omnibus*, irritante receptiones, & profeſſiones criminoſorum, debi-

debitorum, & publicis latrociniis obnoxiorum; & dante facultatem quibuscunque Judicibus, Curiis etiam ſæcularibus, ſi nimirum in ſæculo tantùm laici fuerint, contra eos tam criminaliter, quàm civiliter procedendi: quod tamen in ſubſecuta Conſtit. *Ad Romanam ſpectat.* tunc ſolùm obtinere declaravit, cùm actis publicis conſtiterit, ipſos Judices & Curiam ſæcularem, ante ſuſceptionem habitûs de ipſo crimine adverſùs eos acculationem ſuſcepiſſe, vel inquiſitionem inſtituiſſe.

363. Quæ conſtitutio cùm per Clementis VIII. Conſtit: *In ſuprema.* abrogata ſit tantùm, quatenus impediebat validam profeſſionem, adhuc dicendum eſt, Novitium poſt accuſationem vel inquiſitionem contra ſe ſuſceptam ingreſſum Religionem, manere ſub priore foro c. *pen.* ✠. *de foro competen.* L. *fin.* ff. *de re milit.* ita tamen ut puniri tantùm poſſit in pecunia & bonis ſecundùm ea, quæ tradunt Covarruvias & alii DD. de

cri-

criminoso in fraudem sui Judicis ad Clericatum evecto. At si ante ingressum nec accusatus, nec inquisitio adversùs illum suscepta fuerit, gaudet privilegio fori Regularis, nisi ante professionem & pœnam discedat.

Caput VI.

De Ejectis.

364. *Ejectiones particularium Religiosorum quandoque utiles ac necessaria bono communi.*

365. *Constitutio Gregorii IX. de requirendis annuatim fugitivis & ejectis.*

366. *Verè incorrigibiles tantùm post incarcerationem annuam ejici possunt; & post ejectionem subsunt Episcopo loci.*

367. *Memorabilia quædam circa Religiosorum ejectionem.*

368. *In quo consistat incorrigibilitas; & quid agendum Expulso post ejectionem.*

364 Ejectio Religiosi è Monasterio pœna tam gravis est, ut S. Isidorus ipsemet dubitet, an etiam contra hominem voragini vitiorum immersum,

sum, ad eam procedi conveniat, *ne fortè, qui per diuturnam pœnitudinem emendari poterat, dum projicitur, ore diaboli devoretur.* Quia tamen bonum commune Religionis præferendum est particulari, occurrente alterutrius amittendi periculo; morbidum membrum primi Cœnobitæ rescindendum existimârunt, ad evitandam totius Corporis infectionem, adeò ut ipsosmet professos, quoties illis videbatur expedire, olim non rarò dimiserint.

365. Cùm autem nonnulli Religiosorum Antistites curam talium ejectorum omnino deponerent, eosque ad Monasterium reducere negligerent: ne sanguis eorum de Prælatorum manibus aliquando requirendus esset, utque securiores essent, si fortè per injuriam aut indiscretionem aliquos ejecissent, Gregorius IX. c. *fin.* ✠. *de Regular.* statuit, ut Abbates, Priores, aliive Superiores, Religionis suæ fugitivos, & ejectos obedire paratos sollicitè requirerent, & monaste-

naſteriis in locis competentibus manciparent; aut ſi absque graviſcandalo fieri non poſſet, in aliis Religioſis domibus ejusdem ordinis, ad agendam ibi pœnitentiam talibus vitæ neceſſaria miniſtrarent. Cujus Conſtitutio cùm nonnihil obliterari cepiſſet; ac pleræque Religiones, ob nimiam expellendi facilitatem ferè ad modum agendi Jeſuitarum id ex peculiari ſtatuto usq; ad ultimam profeſſionem habentium redactæ fuiſſent: Urbanus VIII. 21. *Septembris* 1624. de Religioſis Apoſtatis & ejectis Decretum edidit, quo, innovatâ Gregorii IX. Conſtitutione, declaravit, eam in his quoque vindicare ſibi locum, qui juſtè, definitivè, ac ſervato Juris ordine expulſi fuerunt: dummodo tamen in expulſis hujusmodi ſubſit ſpes evidens emendationis, ex litteris ſaltem teſtimonialibus Ordinarii, cujus conſcientiam in his litteris concedendis S. Congregatio ſeriò oneravit.

366. Ad cujus rei ſeriem luculentiùs per-

perſpiciendam: notandum eſt, poſt auditos ſæpiùs à S. Congregatione Concilii Religioſorum Superiores, mediante perſonâ Procuratoris generalis Barnabitarum, cui munus tractandi hoc negotium ab aliarum Religionum Procuratoribus injunctum fuerat; communicatoque conſilio cum fel. record. Urbano VIII. de voluntate ejusdem Decreta *de Regularibus Apoſtatis & Ejectis*, edita, & inter cætera ſtatutum fuiſſe, ut in poſterum è Religionibus nullus legitimè profeſſus ejici poſſit, niſi ſit verè incorrigibilis; verè autem incorrigibilis minimè cenſeatur, niſi non ſolùm concurrant ea omnia, quæ ad hoc ex Juris communis diſpoſitione requiruntur, ſublatis hac in parte ſtatutis, & conſtitutionibus cujusque Religionis ac ordinis, etiam à ſede Apoſtolica approbatis & confirmatis: verùm etiam unius anni ſpatio in jejunio & pœnitentia probetur in carceribus. Elapſo autem anno ſi nihilominùs non reſipuerit, ſed ani-

animo indurato in pervicaciâ ſua perſeveraverit, ne contagione peſtiferâ plurimos perdat, tanquam pecus morbida, ac putre membrum ejici tandem poſſit, ſed ab ipſomet Generali tantùm de conſilio & aſſenſu ſex Patrum ex gravioribus Religionis eligendis in ſingulis Capitulis vel Congregationibus generalibus; tumque non nisi inſtructo ſecundùm eorum ſtylum & conſtitutiones Proceſſu, ac plenè probatis cauſis expulſionis ad SS. Canonum præſcriptum. Sic verò ejecti, quamdiu non redierint ad religionem, in habitu Clericali incedant, atque ordinarii loci jurisdictioni & obedientiæ ſubſint; proindeque Generalis illico ſententiam expulſionis eidem Ordinario notificare teneatur.

367. Cæterùm eadem S. Congregatio Superiores Religioſorum ſeriò monuit, ut memores Paternæ Charitatis & manſuetudinis, quam profitentur, nihil intentatum relinquant, ut lucrentur

ani-

animas fratrum ſuorum ferè in profundum malorum delapſas, antequam graviſſimum atque extremum expulſionis remedium experiantur. Prætereaque ſtatuit, ut iidem ſuperiores nemini ex Religioſis expulſis litteras teſtimoniales concedant, illos ad Sedem Apoſtolicam rejicientes, vel jubentes aliam ingredi Religionem. Item ut ejecti extra Religionem degentes ſint perpetuò ſuſpenſi ab exercitio Ordinum, ſublatâ Ordinariis locorum facultate dictam ſuſpenſionem relaxandi, aut moderandi. Ac poſtremò cenſuit, innovandam eſſe Gregorii IX. Conſtitutionem ſuprà n. 365 relatam.

368. Ad incorrigibilitatem, ob quam Regularis è Religione ejici valeat, plura requiruntur. 1. ut delictum ſit frequens & grave. 2. ut delinquens ſit convictus aut confeſſus. 3. quòd propter illud delictum ter ſaltem commiſſum ter pœnam ſubierit. 4. quòd poſt incarcerationem integri anni, eo finito in

contumacia perseverârit. His ita stantibus incorrigibilitas per sententiam declaranda, & processus compilandus est, ex quo constet de incorrigibilitate: tum verò postquàm ad Expulsionis actum processum fuerit, Regularis ejectus desinit esse membrum Religionis quoad modum vivendi claustralem; statimque præsentare se debet Episcopo loci, & ipsum in Superiorem recognoscere, adeò ut non modo sinè Ejusdem licentia è Diœcesi migrare non possit; sed sub Ejusdem potestate & directione, remanente votorum substantialium vinculo, se emendare, ac receptione ad Religionem dignum reddere debeat, ut acceptâ ab ordinario attestatione fundante spem evidentem sinceræ conversionis, admissionem suam ad monasterium, etiam à Prælatis non requisitus, procuret.

CAPUT

Caput VII.

Utrùm etiam Religiosæ ejici possint ob incorrigibilitatem?

369. *Resolutio Negativa.*

369. Quæ de incorrigibilibus è religione virorum ejectis fusiùs dicta sunt: ea cum proportione etiam in monialibus declaratis incorrigibilibus locũ habent de rigore Juris communis, ita tamen, ut ob fragilitatem sexûs, & formidandum in sæculo perversitatis augmentum, omnibus rite perpensis, requirenda sit expressa facultas S. Pontificis juxta declarationem S. Congregationis Regularium 27. *Maji* 1603. apud Gavantum in manuali relatam, vix unquam obtinenda, nec practicanda sinè scandalo populi, castitatis periculo, graviqúe Consanguineorũ offensa, præterquam quòdcum communibono monialium pugnare videatur. Ac proinde

mulieres ejusmodi incorrigibiles mancipabuntur potiùs monasterii carceribus; siqúe fugitivæ aut expulsæ revocentur, judicio Episcopi inter Conversitas, seu Religiosas pœnitentes, ubi talium habitatio est, collocentur.

Caput VIII.

De fugitivis.

370. *Definitio, & triplex causa fugitivorum.*

371. *In foro externo modicum est discrimen inter Apostatas & fugitivos: ubi de Religiosis quæstionibus.*

370. Fugitivi à Religione dicuntur, qui sinè licentia Superioris à loco sui Conventûs ad tempus, animo revertendi discedunt arg. L. *Quid sit fugitivus.* 17. ff. *de ædil. Edicto.* & hoc plerumque triplici de causa, ùt observat P. Donatus: nam aut à Prælato minore fugiunt ad majorem ob gravamen injustum; aut vano prætextu, id est, ob frivolas

volas causas ; aut ut omni superioritati Religiosæ se subducant: qua in re discretione Judicis opus est, ut ad remedia delicto proportionata descendat.

371. Cùm autem Fugitivi & Apostatæ differant solâ intentione, quæ sub Judicis sensum directè non cadit, ut in externo foro proinde modicum vel nullum utrorumque pœnæ discrimen sit : ideò, habitu licèt retento, excommunicationem, ob defectum licentiæ ; & alias pœnas à Regula vel Constitutionibus à S. Sede probatis sancitas incurrunt ; & ubicunque sinè scripta Superioris licentia reperti fuerint, ab ordinariis locorum in vincula detrudùntur: quod etiam in Religiosis sinè licentia ab ipsomet Ordinario, vel Ejusdem Vicario in spiritualibus generali subscripta quæstuantibus, graves ob causas, receptum esse, ita ut incarcerari ab Episcopis possint, testantur Genuensis *in praxi Archiepiscopali*, Cochier *de jurisd. ordin. in exemp.* Barbosa *de off. Epis.* &c.

CAPUT

Caput IX.
De Apostatis.

372. *Ratio formalis Apostasiæ à Religione.*
373. *Modus procedendi adversùs Apostatas.*

372. Ratio formalis Apostasiæ à Religione consistit in discessu ab illa, cum animo non amplius eò revertendi: parumque refert, an habitus, qui monachum non facit, & de accidentibus est, retentus, vel dimissus fuerit, nisi quòd abjectio habitûs præsumptionem animi non redeundi adaugeat, & inhabilitatem ad obtinenda quælibet beneficia inducat.

373. Pro Apostatis nullæ stabilitæ sunt certæ pœnæ in Jure communi: proinde standum est Constitutionibus cujuslibet Religionis. Episcopus autem loci statim, ac talem detexerit, eum in carcerem conjici faciet, & consignabit Superioribus Regularibus secundùm statuta ordinis puniendum; qui sicubi ta-

talem latere vel morari cognoverint, perquirere, & ad Religionem reducere tenentur, invocato ad eum capiendum ac deducendum (si opus fuerit) etiam brachio sæculari, quod omnino succurrere debet. *c. Administratores. 26.* XXIII q. 5. ita ut nemo talem fovere, vel abscondere valeat, nisi animo tantùm eum ad frugem meliorem reducendi. Sicque Celsitudo sua non dudum Romæ, detectâ Procuratori Generali Congregationis Cassinensis malitiâ cujusdam gyrovagi impostoris, eundem carceribus mancipari publicè fecit: qui cùm ex Urbe clàm dilapsus in Germania rursum morari dicatur, & à Cassinensi Congregatione, juxta dicti P. Procuratoris assertum, præcisus sit, Abbatibus disciplinæ & Regulæ S. Benedicti amantibus convenit, ut hac in parte munus suum observent.

Caput X.

De reductione & Castigatione Apostatarum.

374. *Apostatæ cum paterna sollicitudine sunt reducendi.*

375. *Differenter tractandi sunt, qui sponte redeunt, & qui reducuntur inviti.*

376. *Carceres non sint nimis squalidi.*

377. *à Religiosis non est adversùs suos exercendum indirectè judicium Sanguinis.*

374. PLena solatii sunt verba S. Basilii epist. 1. ad Monachum lapsum: *si qua tibi salutis spes superest; si qua brevis memoria erga DEUM; si quod desiderium futurorum bonorum, si quis timor pœnarum; respice, & ne cunctaris venire. Ego enim susceptum mortuum meum deplorabo, ego curabo, ego amarè flebo. Omnes te excipient, omnes tibi condolebunt: ne diffidas; sis memor dierum antiquorum, est salus; est correctio: confide, ne desperes; ne cunctaris; ac tui ipsius & omnium nostrûm miserere.* Ubi,

ne

ne quis miretur tantam S. Basilii sollicitudinem, sciendum est, Prælatos ex Jure Divino teneri diligenter invigilare suorum saluti, atque juxta Christi exemplum, oves perditas in propriis etiam humeris ad caulam referre.

375. Justinianus Imperator quidem *Nov.* 6. Religionis Apostatas Præsidis provinciæ Cohorti primùm addixerat: tum verò *Nov.* 123. eos in monasterium priùs revocari voluit, post alterum duntaxat lapsum, cohortalibus adscribendos. At Leo *Nov.* 8. expedire censuit, ut tales perquirerentur, & in cœnobia detruderentur: quod etiam de Jure Canonico obtinet, factâ tamen distinctione inter eos, qui sponte redeunt; & alios per vim ad vitam Regularem retractos arg. L. *Non omnes. 5. prin.* ff. *de re milit.* de primis gl. in c. *à nobis.* 5. V. *Resipiscant.* ✠. *de Apostatis.* legimus, Apostatas humiliter ad Religionem recipi petentes, leniter excipiendos esse, utpote quorum pravâ voluntate correctâ,

pœna tantùm ad exemplum aliorum proficiat; non ad emendationem peccantis: ubi finè laude prætermittenda non est Paterna Clementis X. lenitas, qui tempore Jubilei A. C. 1675 promissâ impunitate omnimodâ, tutum ac liberrimum ad desertas Religiones suas quibuslibet Apostatis aditum fecit. De secundis, Patronum denuo habemus eundem S. Basilium *epist.* 413 laudantem in S. Gregorio, quòd hic, cùm aliter non potuisset, per vim ceperit Glycerium Apostatam monachum unà cum adhærentibus ei monialibus malè consultis. Utriusq; punitionis exemplum sub Celsitudinis suæ regimine accidit in una & eadem persona, quæ sicut à primo & spontaneo ad Nos reditu lenitatem plusquàm Paternam experta fuerat; ita deinde iteratò retracta à fuga, pharmacum aliquantò amarius sumere debuit, tale tamen quod reparare vires animæ potuit, non ad desperationem adducere.

376.

Digitized by Google

376. Quamvis enim hi ob impœnitentiam, vel reluctationem, duriùs nonnihil juxta particulares singulorum ordinum constitutiones tractandi sint, maximè si etiam à fide recesserint: malè tamen faciunt Superiores Regulares, homicidiique reatum non evadunt, si illos compingant in tam squalidos carceres, ut verisimiliter diu protrahere vitam non possint. Certè si monasteria ipsa, testibus Capitularibus ac Pœnitentiali Romano, olim delinquentium & degradatorum carceres; aut saltem carceribus, publicarumque pœnitentiarum rigori æquata fuêre: adeò ut publicè pœnitentes non rarò sacco benedicto à sacerdote induti pœnitentiam in Claustris cum vita finiverint: qua de re videri potest antiqua Hispanorum forma A. C. 540. in Concilio Barcinonensi præscripta. At quis, obsecro, ultra tantos rigores, ac pœnas sigillatim præfixas, in carceribus lenitatem exulare, nisi ab o-

mni humanitate penitus exul, præcipiat? cùm minor sit pœna statim mori, quàm diu sinè spe salutis affligi.

377. Non nego, Apostatas, invitos ad monasterium reductos, segregandos esse ab aliorum commercio, quamdiu vel perversionis periculum, vel culpæ nondum expiatæ gravitas militat, ne cæteros pravâ societate, vel exemplo suæ perditionis inficiant: at non ita in tuto locandi sunt, ut viâ indirectâ adversùs illos exerceatur judicium sanguinis: sique secundùm illud *Isaiæ*. 30. *v*. 20. pane arcto, & aquâ brevi, sive pane doloris & aquâ angustiæ sustentandi putentur, pro enormi gravitate delicti, ùt Clemens III. c. *Novimus*. 27 *in fin*. X. *de V. S.* loquitur: sustentandi sunt tamen; non necandi, ut à præsumptionis suæ nequitia resipiscentes, *commissa deflent, & flenda ulteriùs non committant*.

DECAS IX.

De Regularibus non-exemptis, Eremitis, servis Regularium, Confraternitatibus, & Immunitate Locali.

CAPUT I.

De Religiosis Episcoporum jurisdictioni hodiedum plenè subjectis.

378. *Primævus Monachorum status.*

379. *Regula generalis, & varia argumenta, quòd olim Monachi fuerint Episcopis plenè subjecti.*

380. *Gradus mutationis Instituti Regularis: ubi de occasione coloris nigri in habitum Clericalem invecti; & de primis Canonicis Ecclesiæ Collegiatæ S. Iacobi Majoris Bambergæ.*

381. *Reductio Monasteriorum sub unum Caput Regulare periculosa juribus Episcoporum: ubi de Instituto Clericorum in commune viventium.*

382. *Religiosorum veteres Regulæ à singulorum*

rum locorum Episcopis sigillatim approbare.

383. *In Germania hodiedum plura Monasteria subduntur Episcopis. Cautela pro Episcopis in futurum; & de præteritorum temporum miseria.*

378. MOnachi olim medii erant inter Clerum & populum, dicebanturque *Pœnitentes Spontanei*, *Asceta*, *Spudæi*, *Evnuchi voluntarii*, *Conversi*, *Therapeutæ*, *Continentes*, *Laici sublimioris propositi* &c. unde & in Ecclesiis, dum Sacramentorum causâ conveniebant simul cum Populo, speciali statione ab hoc distincti fuêre. Imò, quod de Monachis olim publicè benedictis legitur, de benedictione laica, non de Clericali intelligendum esse, discimus ex ipsa praxi Ecclesiæ quæ monachos quantumcunque professos, aspirantes ad ordines sacros, primùm ad Clericalem statum per primæ tonsuræ collationem assumit, hodieque postquàm indiscriminatim ad Clerum admissi sunt, non patitur, ut in habitu Cle-

ricali

ricali officium Divinum in choro decantent.

379. Quòd insuper universim jurisdictioni ac potestati Episcoporum Diœcesanorum subjecti fuerint, præter Regulam generalem & plures expressos canones, alia multa demonstrant. Nam Episcopi præficiebant Abbates monasteriis, & illos ex causa deponebant c. *Si quis Abbas.* 15. XVIII. q. 2. recipiebant novitios, & eos admittebant ad professionem c. *Viduitatis.* 35. XXVII. q. 1. Monachorum providentiam gerebant, & si quid correctione dignum repererant, corrigere festinabant *Concil. Augustan.* sub S. Udalrico c. 6. approbabant Regulas, & visitabant monasteria *Conc. Nican.* c. 54. Iis adjudicabatur, quicquid Abbas sinè Episcopi facultate vendiderat. *Conc. Epaunen.* c. 8.

380. Paulatim tamen, sub prætextibus diversis, obtinuerunt (1) ut Clericus de parochia vel Ecclesia Cathedrali deputaretur, qui in Monachorum oratoriis

toriis sacrificium Divinum perageret, illisque Sacramenta ministraret dictus κληρικὸς μοναστηρίου in Concilio Chalcedonensi *can.* 8. (2.) ut ad promovendum Clericale obsequium, in ordinariorum ministrorum defectu, unus ex monachis eâ lege admitteretur ad statum Clericalem, ut, eo obtento, tanquam certæ cuidam Ecclesiæ, juxta veterem morem, adscriptus, monasterium extemplò relinqueret, c. *si quis Monachus.* 28. c. *In parochia.* 31. c. *Ne pro cujuslibet.* 37. XVI. q. 1. (3.) ut per unum ex suis, dictum *Missalem*, peragerentur Divina mysteria *Concil. Anglican.* sub Edgaro Rege *can.* 46. (4.) ut ab uno suæ Religioni obstricto sacramenta perciperent; pœnitentias imponerent, & campanas haberent: cùm priùs eæ tantùm in Ecclesiis Cathedralibus ac parochialibus fuerint, unde & Presbyteri per funem Campanæ investiebantur; nostroque etiamnum tempore Episcopi Herbipolenses, post sui Electionem ad

sonan-

sonandum æs campanum ducuntur. (5.) ut universim, Authoribus S Athanasio in Ecclesia Orientali, & in Occidentali S. Evsebio Vercellensi Episcopo, conjungerent Clericatum cum Monachatu, à quo etiam color pullus ad Clerum invectus fuit, teste Card. Baronio ad A. C. 393. dum multi Clerici Cathedrales susceperunt vitam monasticam; vel à monachis ad Episcopatus assumptis ad deferendas vestes nigras, vitamque Religiosam compulsi fuerunt. Quanquam illa vitæ præter aut contra canones mutatio non semper ad votum successerit, prout de Hermanno Bambergensi Episcopo legimus, qui cùm omnes clericos è Diœcesi sua exigere volens, à Clericis insignis Ecclesiæ S. Jacobi non dudum à se constructæ fecisset initium, collatis cum Egberto Præsule Regulari consiliis: Clerici hoc ægrè ferentes, maximè cùm scientiâ, moribus, conversationisque Canonicæ disciplinis præclarè instructi essent, ita rem suam ege-

egerunt, ut, retento ſtatu Eccleſiaſtico, hodiedum potiantur Eccleſiâ pro ſe fundatâ.

381. Verùm cum his omnibus ſubſtitit adhuc utcunque Regularis ſubjectio; nec quicquã ei exitialius fuit, quàm reductio totius ordini: per varia loca diffuſi ſub unum Regulare Caput cætera quæque membra in Religioſo Spiritu dirigens, quod inter cætera Celſiſſimum ac Reverendiſſimum Principem Epiſcopum Bambergenſem ac Herbipolenſem Clementiſſimum Dominum meum permovit die 30. Oct. Anno 679 ad inchoatam ab aliquo tempore inter complures Clericos Diœceſis Herbipolenſis cum aliis, ſub directione univerſalis cujusdam præſidis extra Diœceſim habitantis, nec ullo jurisjurandi vinculo Celſitudini ſuæ, aut Herbipolenſi Eccleſiæ obſtricti, in commune viventibus ſociis unionem ſupprimendam, alio generali vivendi modo pro Clericis priùs ſtabilito die 21. Oct. 1679

ne Clerus Celsitudini suæ commissus, impetratâ semel vitæ suæ communis Apostolicâ confirmatione, Episcopis Herbipolensibus à gubernatione sui (prout jam machinari ceperat) sub nomine privatæ directionis œconomicæ, prorsus exclusis, paulatim dependenter à Supremo Præside suo introduceret formam Regiminis generalis.

382. Certè, si primas Religiosorum veterum Regulas legimus, eæ, vel consistebant in Evangelio, actibus Apostolicis, & Conciliorum Decretis; vel in talibus, quæ uni duntaxat cœnobio normam vivendi præscripserant, ita tamen ut, si idem institutum propagandum esset, Regula quidem acciperetur plerumque ab altero, cum approbatione localis Episcopi, quin hic tamen sequi teneretur Episcopi alterius Diœcesis judicium, si quid immutandum, ac moribus suæ Diœcesis accommodandum putaret: quod cum prædictis Communistis, ubi adhuc degunt, ab Episcopis ob-

obſervari deberet, extra-Diœceſanâ dependentiâ ſeu Communitate ſublatâ: quo caſu non modicus ex ea vivendi ratione fructus eſſet in Clero ſperandus, ſi tamen etiam Epiſcopi continuò munus ſuum exequantur.

385. Tametſi verò pleræque Religioſorum, etiam antiquiſſimorum, Regulæ nunc à S. Sede probatæ; nec ampliùs arbitrariæ localium Epiſcoporum attemperationi ſubjectæ ſint, ex quo in Concilio Lateranenſi ſub Innocentio III. relato *c. fin.* ✠. *de Relig. domib.* & in Concilio Lugdunenſi ſub Gregorio X. relato *c. un. eod. t. in 6.* ſtatutum fuit, ne novus Ordo Religioſus introduci, vel habitus regularis in eo aſſumi poſſet, niſi obtentâ ejusdem Ordinis Apoſtolicâ approbatione: aliqui tamen ordines ex iis in Germania reguntur etiamnum ſingulariter ac independenter ab aliis ſub authoritate & jurisdictione ſuprema ſingulorum Epiſcoporum localium, ùt Rota *deciſ. 24. p. 9. Rec.* fatetur, & praxis

xis ad nos usque perducta, ſpecialiſſimeque Abbatis & Conventûs Montis S. Michaëlis Ord. S. Benedicti (ut de aliis ſileâ) conteſtatio Celſitudini ſuæ per Inſtrumentum publicum Anno 1675. facta, oſtendit: aut ſicubi, conſentientibus vel conniventibus Ordinariis, gubernari ceperunt ſociativo quodam jure univerſitatis, ſeu Corporis Politici, ſub Antiſtite ſupremo, & ſuperioribus per provincias ac ſingula loca diſtinctis, praxis ibidem commonſtrat, ejusmodi coadunationem (ſalvâ contrariâ præſcriptione) non plùs ultrà pertingere, quàm ad diſciplinam & obſervantiam Regularem. Qua in re tamen cautos eſſe velim deinceps Epiſcopos in novis ejusmodi coadunationibus ſeu aggregationibus indulgendis; & ſaltem Prædeceſſorum ſuorum periculis ſapere, quantorum motuum ac præjudiciorum cauſa quondam fuerit, quòd A. C. 659. Monaſterio S. Dionyſii à Landerico Epiſcopo Pariſienſi; Cœnobio

Cor-

Corbejæ circa A. C. 664. à Bertefrido Episcopo Ambionensi ; Floriacensi Conventui circa A. C. 859. à Rudolpho Bituricensi Archiepiscopo, & Coëpiscopis, plerumque ad instantiam Regum, certæ immunitates ab Episcopali Jure concessæ fuerint. Quæ quidem eo tempore contigisse non miror, quo per invasionem Caroli Martelli aliorumque profanorum Principum, Episcopatus pro arbitrio, subinde etiam laicis, distributi ; SS. Canonum inscitia passim inducta ; imò & circa Rheni limites infandæ superstitiones ac idololatria obortæ fuerunt, ad quas extirpandas S. Bonifacius à Gregorio II. circa A. C. 719. tanquam Sedis Romanæ Legatus in Germaniam missus fuit, ut patet ex ipsius S. Bonifacii verbis ad Wilibrordum Episcopum Trajectensem ebniscriptis: *à B. Gregorio Papa in Germaniam ob evangelizandi causam directus sum ; ipsiusq; legationis gratiâ in has barbaras nationes advenens &c.*

CAPUT

Caput II.

De partibus Episcoporum in talium, & Regularium etiam exemptorum, visitatione.

384. *Præmittenda visitationi.*

385. *Accessus Episcopi vel Ejus Commissariorum ad visitandum.*

386. *Actus Visitationis.*

387. *Ea, quæ à visitandis paranda sunt, ut visitatio utiliùs & maturiùs peragatur.*

388 *Suadetur Episcopis, ut quandoque personaliter visitent*

389. *Tempus Visitationis.*

390. *Duo genera Decretorum post visitationem.*

391. *Decreta quædam verbaliter; alia in scriptis facienda, semperq; consulendum authoritati superiorum, nisi delicti gravitas, aut notoreitas aliud requirat.*

392 *Regulares exempti Visitari possunt ab Episcopo circa curam & administrationem Sacramentalem actualem necessariam respectu Cleri & Populi sæcularis*

393. *Quid de voluntaria Sacramentorum administratione?*

394. *Specialiter observanda in Visitatione Conventum Religiosarum.*

395. *De libro Visitationis.*

396. *Discessus à Visitatione.*

384. EPiscopalis officii ratio, sacrorumque Canonum authoritas, jubet, ut annuatim, aut quoties spiritualis Monasteriorum Episcopis subjectorum necessitas exigit, debita cum diligentia salubérrimum visitationis canonicæ munus exerceatur, tum ut Regularis disciplinæ vigor permaneat, tum ut, sicubi renovatione indigeat, quantum in Domino fieri poterit, Episcopali authoritate ac sollicitudine reparetur: maximè verò si quod dissidiorum atque simultatum periculum præsto sit. Quibus casibus, aliquot ante visitationem diebus Regulares visitandos præmoneri convenit, ut fervidis ad Deum precibus, castigationibus voluntariis, & peccatorum expiationibus bonitatem Divinam implorent, quatenus visitationis in-

inſtituendæ progreſſum in viam ſalutis dirigere dignetur: tum verò, cùm plurima ſint, de quibus in eadem tractandum erit, omnes ac ſinguli accuratè conſiderent, quænam potiſſimùm ſive ad fovendum pietatis Religioſæ ſtudium, ſive ad conſervandam charitatem fraternam, ſive ad eradicandum quodcunque malum, ſive ad procurandum bonorum omnium incrementum, manu & curâ Epiſcopali egere putaverint, quò ab Epiſcopo vel Ejus Commiſſariis interrogandi, ſingula in promptu habeant, nec facilè quicquam omittant.

385. Indictâ die Viſitationis, Eccleſia in primis ornabitur, ſicut in ſolemnioribus feſtis, præmiſſo pridiè, poſt ſalutationem Angelicam, omnium Campanarum pulſu: ipsâ verò die, horâ congruâ, Conventus viſitandus, in atrio Eccleſiæ adventum Epiſcopi vel Ejus Commiſſariorum expectat cum cruce, ut eos proceſſionaliter ad Eccleſiam ipſam deducat; & ante ingreſſum, præcento

Hymno *Veni creator ſpiritus*, ſi Epiſcopus ipſemet venerit, incipit & proſequitur Antiphonam *ton: 2. Sacerdos & Pontifex* &c. vel Reſponſorium *ton. 8. Ecce Sacerdos Magnus* &c. ùt in Pontificali, Tit. *Ordo ad recipiendum proceſſionaliter Prælatum, vel Legatum.* Si verò Commiſſarii Epiſcopales excipiendi ſint, cantat Antiphonam *ton. 8. Vos eſtis cives ſanctorum* &c. & à Prælato Eccleſiæ, vel primo de Conventu porrigitur Epiſcopo, aut primo ex Commiſſariis aſperſorium cum aqua benedicta, quod Epiſcopus, aut Commiſſarius accipiens, primò ſeipſum, deinde alios aſpergit; cantatoque à Prælato Eccleſiæ, vel Majore de conventu verſu *Protector noſter aſpice* &c. cum ſequentibus; aut ſi ſint Commiſſarii tantùm, omiſſo verſu præcedente *ſalvos fac* &c. poſt *Dominus vobiſcum*, Epiſcopo, vel Commiſſariis ante Altare flectentibus, dicitur oratio: *Deus humilium Viſitator* &c. ùt in Pontificali.

386. Deinde ſedens Epiſcopus, vel primus Commiſſarius vultu ad viſitandos converſo, brevi ſermone proponit adventûs ſui cauſas, quia SS. Canones, & Eccleſiaſticus ordo hoc propter multa fieri præcipiunt. 1. ad abſolvendas animas defunctorum 2. deinde ut ſciat ac videat, qualiter Conventus ipſe ſpiritualiter & temporaliter gubernetur; quomodo ſe habeat Eccleſia in ornamentis; quanto cum nitore & cultu Divina officia peragantur; qualis ſit vita ſingulorum; quantum ſtudium Regularis diſciplinæ &c. ut ex officio inquiſitionis ſuæ per Epiſcopum, ſi quæ in præmiſſis corrigenda fuerint, corrigantur & emendentur. 3. ſi qua in re ſinguli ſe gravatos exiſtiment, ut cum fiducia filiali pro adjumento recurrant. Quibus expletis, fit generalis abſolutio mortuorum juxta ritum in Pontificali præſcriptum; ac tandem cum deſignatis officialibus inchoatur viſitatio à ſanctiſſima Euchariſtia; tum ad ſancta Olea, ſacras

Reliquias, Altaria, Capellas, & Sacras imagines; item ad ſacriſtiam, & cæmeterium proceditur: poſteà ad ipſummet Conventum, in quo locus Capituli, Dormitorium, cellæ, Infirmaria, Bibliotheca, & cætera perluſtrantur. Deinde audiuntur ſingulorum querelæ, ſi quæ ſunt, & de rebus ſcitu neceſſariis quoad converſationem, diſciplinam, temporis diſtributionem, Religioſas occupationes &c. diligenter de plano inquiritur: & quoniam ad priorum viſitationum Decreta ſemper reflectendum eſt, de illis ſpeciatim quæritur, an fuerint executioni mandata.

387. Ut autem omnia maturiùs atq; celeriùs peragantur, parari exponiq́ue in locis debitis poterunt ſacra ſupellex cum inventario; libri ad uſum Eccleſiæ deſtinati; Index SS. Reliquiarum cum ſuis teſtificationibus; documenta Indulgentiarum vel Altaris privilegiati; Inventarium Jurium, privilegiorum, ac onerum, bonorum ſtabilium, reddituum,

um, Decimarum, oblationum &c. Index oratoriorum, capellarum, beneficiorum conventui incorporatorum, vel obnoxiorum juri patronatûs Monasterii; designatio omnium personarum tam Regularium, quàm sæcularium Conventui servientium, specificatio missarum receptarum, Legatorum &c. & an & quomodo iisdem satisfieri soleat; Index bonorum fortassis à laicis usurpatorum &c.

388. Solers Episcopus optimè faciet, si propriis quandoque oculis Regularium sibi concreditorum Ecclesiam, Conventum, vitam, ac mores, exemplo S. OTTONIS Episcopi Bambergensis & Apostoli Pomeranorum, lustraverit; propriisque auribus singulorum lamenta & gravamina, vel pia consilia sincerè exceperit, ut ex visa Episcopi facie solatium hauriant; remotisque testibus, majore cum fiducia Episcopo ea proponant, quæ fortè non adeò candidè re-

ferrentur ab aliis, aut alterarentur ac palliarentur.

389. Quoad tempus Visitationis, suprà jam dictum est, eam annuatim, vel quoties necessarium visum fuerit, instituendam esse, ut conservetur recens memoria statûs rerum, deprehensi abusus maturè tollantur, & non sinantur renasci.

390. Si Visitationem Episcopus ipse peregerit, statim quædam decernet, & in actu Visitationis exequetur; alia verò, pro gravitate materiarum, altiori examini reservabit, adhibitis in disquisitionem viris prudentibus sacrorumque Canonum bene peritis. Prioris generis sunt, demolitio Altarium, ubi facienda est; Ararum confractio, veteris olei combustio; obstructio sepulcrorum in loco vetito; rerum aut imaginum profanarum amotio; Corporalium, purificatoriorũ, & indecentium rerum irreparabilium laceratio; inconvenientium portarum occlusio; Missalium & breviario-

rum

rum nimis attritorum destructio &c. quæ tamen omnia Actuarius fideliter annotabit. Secundi generis sunt, quæ vel executioni statim mandari non possunt, vel maturiorem discussionem desiderant: ita tamen, ne Decretorum ad defectuum emendationem conducentium compilatio & publicatio nimium protrahatur.

391. Decretorum aliqua fiunt verbaliter tantùm, maximè in iis, quæ singulorum defectus corrigendos respiciunt, quandoque etiam publicè coram aliis, pro arbitrio Episcopi, ut reliquis timor salutaris incutiatur. Ubi tamen cavendum est, ne diminuatur Superiorum authoritas, nisi delicti gravitas & notoreitas aliud exigat, Cæteta fiunt in scriptis, cum obligatione eadem vel affigendi publicè in loco accessibili atque conspicuo; vel in certos quosdam libros sincerè relata aliquoties per annum omnibus publicè prælegendi. Quod autem passim dicitur, appellari non posse à Decretis

cretis Episcopi visitantis, intelligi debet in materia concernente correctionem morum, & iis, quæ celerem ac summariam provisionem desiderant; non autem in aliis rebus currentibus & ordinariis tractandis cum solitis terminis modisque legalibus ac judicialibus, à quibus admittitur appellatio post definitivam quoad effectum devolutionis, quin tamen executio suspendatur.

392. Quanquam verò Regulares aliqui privilegio quodam speciali à visitatione exempti sint: visitari nihilominùs possunt in iis, in quibus subjiciuntur Episcopo, & speciatim quando curam animarum exercent, aut tanquam confessarii de licentia & authoritate Episcopi Clero & Populo sæculari pœnitentiæ Sacramentum administrant: quæ cura & administratio cùm vel sit jurisdictionalis, vel Sacramentalis; hæcque iterum in habitualem absque exercitio in Prælato vel communitate quapiam residentem, & in actualem residentem in potestate

teſtate eorum, qui habent prædictum exercitium, dividatur: de *ſacramentali actuali* potiſſimùm quæritur, præmiſſâque ejus in *neceſſariam*, & *voluntariam ac ſimplicem* ſubdiviſione, *reſpondetur*, priorem, hoc eſt, *neceſſariam* monaſterio incumbentem reſpectu Cleri vel Populi Epiſcopo ſubjecti cum neceſſitate reciproca inter adminiſtrantem & recipientem (cujusmodi ſunctiones ſunt Sacramentum Evchariſtiæ tempore Paſchatis, & ſumptum in infirmitate per modum viatici; Baptiſmus; extrema unctio; authentizatio Sacramenti Matrimonii &c.) ſubjacere viſitationi Epiſcopi tam locali, quàm perſonali, ita ut & in perſonarum habilitatem, mores, diligentiam &c. inquirere poſſit; & viſitare Altare in quo aſſervatur Evchariſtia, Baptiſterium, Armarium ſacrorum oleorum, confeſſionalia, cæmeteria, libros matrimoniorum, baptizatorum &c.

393. De altera ſpecie *voluntaria ſa-*

examentorum administrationis, cujusmodi sunt Eucharistia extra occasionem præcepti Paschalis & viatici, nec non administratio activa Sacramenti Pœnitentiæ, quicquid nonnulli putaverint olim de visitatione locali Altaris, in quo custoditur Sacramentum Eucharistiæ, hodie saltem post declarationes authoritate S. Sedis Apostolicæ editas, visitatio quoad illam restringitur solùm ad personas administraturas clero vel Populo sæculari Pœnitentiæ Sacramentum ut idoneitatis earum sufficientem notitiam habeat per examen ante approbationem fieri solitum; easdemque obligare possit ac debeat ad exercitia conferentiarum casuum & Lecturæ Theologiæ moralis, &c. quæ Jurisdictio & potestas Episcopi in personas & Ecclesias exemptas causativè & indirectè tantùm exercetur, ratione Populi scil. apud tales Sacramenta & alia Divina recipientis, ita ut Religiosus hujusmodi, quamvis aliàs minimè subditus, occasione adminis-

miniſtrationis prædictæ; non ſecùs ac alius ſalariatus ſervus, aut in res alterius adminiſtrandas ſe ingerens, cæteroquin liber, circa concernentia ipſam curam ſeu adminiſtrationem, Epiſcopo tanquam primo Paſtori ovilis, aut principali vineæ cuſtodi ſubjiciatur.

394. Circa *viſitationem Monaſteriorum monialium* duo ſpeciatim monenda occurrunt, I. Viſitatoribus non eſſe licitum eam intra clauſuram peragere; vel ſub alio quocunque prætextu ullatenus ingredi, nisi tantùm in ſuſpicione violatæ Clauſuræ; aut ſi oculari loci cujusdam intra clauſuram conſtituti inſpectione opus ſit; vel cum infirma ad crates deſcendere non valente agatur. II. ſi ſuperior ordinis jus habeat, easdem etiam ſpecialiter viſitandi, cum debita compatibilitate tum quoad tempus, tum quoad Decreta procedendum eſſe, ne vel obruantur tot examinibus, vel in confuſionem aliquam perducantur.

395. Liber Viſitationis compilandus

398. At in iis casibus, ubi nullum de suo jure dubium probabile vertitur, si quando Episcopo visitare volenti claudantur ostia, ejusque jurisdictio per renisum hujusmodi violetur, haud ambigendum est, quin per modum justæ defensionis ei liceat effringere portas, adhibito etiam, ubi Ipse non sufficiat, nec temporale imperium habeat, auxilio brachii sæcularis; aut per censuras contra rebelles procedere, propter scandalum, si spiritualium armorum usus profuturus putetur. Innocen. in c. *cùm venerabilis.* 21. ✠. *de censib.* Abbas in c. *ut in domibus.* 1. *n.* 5. *v.* ad secundum vetò. ✠. de *immunit.* Eccl.

399. Quando tamen non speratur optatus successus, ad reprimendam inobedientium contumaciam recluso sibi quomodolibet aditu, principiis statim obstandum est; institutoque diligenti examine, si malum ab uno processisse cognoverit, graviter in seditionis Authorem invehendum est per publicas pœni-

pœnitentias, carcerationem &c. ut acerbitas pœnæ ad paucos; terror & exemplum ad multos pertingat.

Caput IV.

De electione & confirmatione Abbatum ac Præpositorum.

400. *In electionibus Prælatorum Regularium S. Spiritûs ductus est sequendus.*

401. *Quid sit Electio, & quomodo differat à Postulatione: ubi de Brevibus Apostolicis Eligibilitatis.*

402. *Tria genera Electionum: & I. per inspirationem, vel quasi.*

403. *De electione per compromissum.*

404. *De electione per scrutinium.*

405. *Form. c. Quia propter. servanda in electionibus ad perpetuam Prælaturam in titulum: & quid S. C. Tridentinum adjecisse videatur.*

406. *Electioni non est locus, antequam vacet dignitas: Vbi de Coadjutoriis; differentiis electionis & postulationis; nec non de Concordatis Germaniæ.*

407. *Vocandi sunt omnes interesse habentes, saltem qui morantur intra provinciam.*

408.

Reliquias, Altaria, Capellas, & Sacras imagines; item ad ſacriſtiam, & cæmeterium proceditur: poſteà ad ipſummet Conventum, in quo locus Capituli, Dormitorium, cellæ, Infirmaria, Bibliotheca, & cætera perluſtrantur. Deinde audiuntur ſingulorum querelæ, ſi quæ ſunt, & de rebus ſcitu neceſſariis quoad converſationem, diſciplinam, temporis diſtributionem, Religioſas occupationes &c. diligenter de plano inquiritur: & quoniam ad priorum viſitationum Decreta ſemper reflectendum eſt, de illis ſpeciatim quæritur, an fuerint executioni mandata.

387. Ut autem omnia maturiùs atq; celeriùs peragantur, parari exponiq́ue in locis debitis poterunt ſacra ſupellex cum inventario; libri ad uſum Eccleſiæ deſtinati; Index SS. Reliquiarum cum ſuis teſtificationibus; documenta Indulgentiarum vel Altaris privilegiati; Inventarium Jurium, privilegiorum, ac onerum, bonorum ſtabilium, redditu-

um,

um, Decimarum, oblationum &c. Index oratoriorum, capellarum, beneficiorum conventui incorporatorum, vel obnoxiorum juri patronatûs Monasterii; designatio omnium personarum tam Regularium, quàm sæcularium Conventui servientium, specificatio missarum receptarum, Legatorum &c. & an & quomodo iisdem satisfieri soleat; Index bonorum fortassis à laicis usurpatorum &c.

388. Solers Episcopus optimè faciet, si propriis quandoque oculis Regularium sibi concreditorum Ecclesiam, Conventum, vitam, ac mores, exemplo S. OTTONIS Episcopi Bambergensis & Apostoli Pomeranorum, lustraverit; propriisque auribus singulorum lamenta & gravamina, vel pia consilia sincerè exceperit, ut ex visa Episcopi facie solatium hauriant; remotisque testibus, majore cum fiducia Episcopo ea proponant, quæ fortè non adeò candidè re-

ferrentur ab aliis, aut alterarentur ac palliarentur.

389. Quoad tempus Visitationis, suprà jam dictum est, eam annuatim, vel quoties necessarium visum fuerit, instituendam esse, ut conservetur recens memoria statûs rerum, deprehensi abusus maturè tollantur, & non sinantur renasci.

390. Si Visitationem Episcopus ipse peregerit, statim quædam decernet, & in actu Visitationis exequetur; alia verò, pro gravitate materiarum, altiori examini reservabit, adhibitis in disquisitionem viris prudentibus sacrorumque Canonum bene peritis. Prioris generis sunt, demolitio Altarium, ubi facienda est; Ararum confractio, veteris olei combustio; obstructio sepulcrorum in loco vetito; rerum aut imaginum profanarum amotio; Corporalium, purificatoriorũ, & indecentium rerum irreparabilium laceratio; inconvenientium porarum occlusio; Missalium & breviario-

rum

rum nimis attritorum deſtructio &c. quæ tamen omnia Actuarius fideliter annotabit. Secundi ſgeneris ſunt, quæ vel executioni ſtatim mandari non poſſunt, vel maturiorem diſcuſſionem deſiderant: ita tamen, ne Decretorum ad defectuum emendationem conducentium compilatio & publicatio nimium protrahatur.

391. Decretorum aliqua fiunt verbaliter tantùm, maximè in iis, quæ ſingulorum defectus corrigendos reſpiciunt, quandoque etiam publicè coram aliis, pro arbitrio Epiſcopi, ut reliquis timor ſalutaris incutiatur. Ubi tamen cavendum eſt, ne diminuatur Superiorum authoritas, nisi delicti gravitas & notorietas aliud exigat. Cætera fiunt in ſcriptis, cum obligatione eadem vel affigendi publicè in loco acceſſibili atque conſpicuo; vel in certos quosdam libros ſincerè relata aliquoties per annum omnibus publicè prælegendi. Quod autem paſſim dicitur, appellari non poſſe à Decretis

cretis Episcopi visitantis, intelligi debet in materia concernente correctionem morum, & iis, quæ celerem ac summariam provisionem desiderant; non autem in aliis rebus currentibus & ordinariis tractandis cum solitis terminis modisque legalibus ac judicialibus, à quibus admittitur appellatio post definitivam quoad effectum devolutionis, quin tamen executio suspendatur.

392. Quanquam verò Regulares aliqui privilegio quodam speciali à visitatione exempti sint: visitari nihilominùs possunt in iis, in quibus subjiciuntur Episcopo, & speciatim quando curam animarum exercent, aut tanquam confessarii de licentia & authoritate Episcopi Clero & Populo sæculari pœnitentiæ Sacramentum administrant: quæ cura & administratio cùm vel sit jurisdictionalis, vel Sacramentalis; hæcque iterum in habitualem absque exercitio in Prælato vel communitate quapiam residentem, & in actualem residentem in potestate

teſtate eorum, qui habent prædictum exercitium, dividatur: de *ſacramentali actuali* potiſſimùm quæritur, præmiſſâque ejus in *neceſſariam*, & *voluntariam ac ſimplicem* ſubdiviſione, *reſpondetur*, priorem, hoc eſt, *neceſſariam* monaſterio incumbentem reſpectu Cleri vel Populi Epiſcopo ſubjecti cum neceſſitate reciproca inter adminiſtrantem & recipientem (cujusmodi functiones ſunt Sacramentum Evchariſtiæ tempore Paſchatis, & ſumptum in infirmitate per modum viatici; Baptiſmus; extrema unctio; authentizatio Sacramenti Matrimonii &c.) ſubjacere viſitationi Epiſcopi tam locali, quàm perſonali, ita ut & in perſonarum habilitatem, mores, diligentiam &c. inquirere poſſit; & viſitare Altare in quo aſſervatur Evchariſtia, Baptiſterium, Armarium ſacrorum oleorum, confeſſionalia, cæmeteria, libros matrimoniorum, baptizatorum &c.

393. De altera ſpecie *voluntaria ſa-*

exercitiorum administrationis, cujusmodi sunt Eucharistia extra occasionem præcepti Paschalis & viatici, nec non administratio activa Sacramenti Pœnitentiæ, quicquid nonnulli putaverint olim de visitatione locali Altaris, in quo custoditur Sacramentum Eucharistiæ, hodie saltem post declarationes authoritate S. Sedis Apostolicæ editas, visitatio quoad illam restringitur solùm ad personas administraturas clero vel Populo sæculari Pœnitentiæ Sacramentum ut idoneitatis earum sufficientem notitiam habeat per examen ante approbationem fieri solitum; easdemque obligare possit ac debeat ad exercitia conferentiarum casuum & Lecturæ Theologiæ moralis, &c. quæ Jurisdictio & potestas Episcopi in personas & Ecclesias exemptas causativè & indirectè tantùm exercetur, ratione Populi scil. apud tales Sacramenta & alia Divina recipientis, ita ut Religiosus hujusmodi, quamvis aliàs minimè subditus, occasione administi-

miniſtrationis prædictæ; non ſecùs ac alius ſalariatus ſervus, aut in res alterius adminiſtrandas ſe ingerens, cæteroquin liber, circa concernentia ipſam curam ſeu adminiſtrationem, Epiſcopo tanquam primo Paſtori ovilis, aut principali vineæ cuſtodi ſubjiciatur.

394. Circa *viſitationem Monaſteriorum monialium* duo ſpeciatim monenda occurrunt, I. Viſitatoribus non eſſe licitum eam intra clauſuram peragere; vel ſub alio quocunque prætextu illatenus ingredi, nisi tantùm in ſuſpicione violatæ Clauſuræ; aut ſi oculari loci cujusdam intra clauſuram conſtituti inſpectione opus ſit; vel cum infirma ad crates deſcendere non valente agatur. II. ſi ſuperior ordinis jus habeat, easdem etiam ſpecialiter viſitandi, cum debita compatibilitate tum quoad tempus, tum quoad Decreta procedendum eſſe, ne vel obruantur tot examinibus, vel in confuſionem aliquam perducantur.

395. Liber Viſitationis compilandus

ex ejusdem actis, debita cum industria, pulchroque ordine conscribi, & in Archivo Episcopali custodiri debet, tum ut omnino in prioribus visitationibus ordinata recognosci à Visitatoribus possint; tum ad probandam faciliùs possessionem visitandi; tum ad alios plures insignes effectus: notatis in fine singularum Visitationum localium procurationibus, sive sumptibus in alimentationem Commissariorum, vel ipsiusmet Episcopi factis, ad posterorum informationem, & excitationem, ne in talibus requirendis excedant, aut totam visitationem, potissimùm ad emolumenta quædam corporalia dirigere videantur.

396. Peractâ demum visitatione illius loci, & omnibus expeditis, cùm Episcopus, aut Commissarii discedere voluerint, accedunt ad Ecclesiam, dictoque ante Altare Psalmo *de profundis* cum Antiphona, versibus, & oratione in Pontificali assignatis, discedunt.

CAPUT

Caput III.

An ostia monasteriorum Episcopo Visitanti clausa perfringi possint?

397. *Circumspectio adhibenda ab Episcopo in Visitatione.*

398. *In casu renisûs, perfringere potest portas visitandorum, & alia remedia adhibere, per modum justa defensionis.*

399. *Author seditionis illico graviter est puniendus.*

397. Cùm visitatio à malè conscijs evitari pro viribus soleat; aut sub privilegiorum prætextu variis sæpe modis eludi: maximâ circumspectione in Episcopo vel Ejus Commissarijs opus est, ne subeant periculum amittendi respectum. Unde si ubi foret grave dubium, consulendum esset Episcopo, ut per cuniculos ageret, nec antè visitationem susciperet, quàm de felici suæ intentionis exitu plenissimè esset securus.

398.

398. At in iis casibus, ubi nullum de suo jure dubium probabile vertitur, si quando Episcopo visitare volenti claudantur ostia, ejusque jurisdictio per renisum hujusmodi violetur, haud ambigendum est, quin per modum justæ defensionis ei liceat effringere portas, adhibito etiam, ubi Ipse non sufficiat, nec temporale imperium habeat, auxilio brachii sæcularis; aut per censuras contra rebelles procedere, propter scandalum, si spiritualium armorum usus profuturus putetur. Innocen. in c. *cùm venerabilis.* 21. ✠. *de censib.* Abbas in c. *ut in dombus.* 1. *n.* 5. *v.* ad secundum verò. ✠. de *immunit.* Eccl.

399. Quando tamen non speratur optatus successus, ad reprimendam inobedientium contumaciam recluso sibi quomodolibet aditu, principiis statim obstandum est; institutoque diligenti examine, si malum ab uno processisse cognoverit, graviter in seditionis Authorem invehendum est per publicas pœni-

pœnitentias, carcerationem &c. ut acerbitas pœnæ ad paucos; terror & exemplum ad multos pertingat.

Caput IV.

De electione & confirmatione Abbatum ac Præpositorum.

400. *In electionibus Prælatorum Regularium S. Spiritûs ductus est sequendus.*

401. *Quid sit Electio, & quomodo differat a Postulatione: ubi de Brevibus Apostolicis Eligibilitatis.*

402. *Tria genera Electionum: & 1. per inspirationem, vel quasi.*

403. *De electione per compromissum.*

404. *De electione per scrutinium.*

405. *Form. c. Quia propter. servanda in electionibus ad perpetuam Prælaturam in titulum: & quid S. C. Tridentinum adjecisse videatur.*

406. *Electioni non est locus, antequam vacet dignitas: Vbi de Coadjutoriis; differentia electionis & postulationis; nec non de Concordatis Germaniæ.*

407. *Vocandi sunt omnes interesse habentes, saltem qui morantur intra provinciam.*

408.

408. *De Capitulationibus seu compactatis ante Electionem.*
409. *De eligentibus per Procuratorem.*
410. *Præliminaria ipsiusmet actûs electionis.*
411. *Modus eligendi per scrutinium.*
412. *Acceptatio & publicatio electionis.*
413. *De admissione extraneorum ad Electionem: ubi de natura decreti irritantis.*
414. *De scrutatoribus extragremialibus.*
415. *De modo eligendi per compromissum.*
416. *De Confirmatione.*

400. RECTÈ monet S. Chrysostomus nihil ita curandum esse in Ecclesia DEI, quàm ut Superiorum ac Antistitum electiones viâ Spiritûs S. potiùs, quàm secundùm respectus privatos ac temerè fiant: non quasi, generaliter sublatis speciebus compromissi, & scrutinii, ea tantùm valere debeat, quæ per inspirationem S. Spiritûs fieri dicitur; sed quòd in omnibus quærenda sit ac habenda præ oculis Divina voluntas, eò inclinans, ut optimi & aptissimi quique præficiantur. Quod in Religionibus

bus cumprimis obtinet, ubi cùm vel minimus etiam impe fectionis pulvillus integritatis Religiosæ nitori labeculam aspergere valeat, talibus profectò monasteriorũ Rectoribus opus est, quorũ vita prorsus irreprehensibilis sit, & actiones tanta cum sinceritate simul ac discretione jungantur, ut pulcherrimus ille totius Corporis regimini illorum concreti splendor conservetur intactus.

401. Quare cùm hìc de Electione tractandum sit, ejus definitionem præmitto, ac dico, Electionem esse *solemnem evocationẽ personæ idoneæ ad vacantem Ecclesiæ dignitatem*, quæ Jure communi habet administrationem rei Ecclesiasticæ cum jurisdictione. Distinguitur autem *Electio* à *postulatione*, si presè sumatur, quòd illi tantùm eligi possint, quibus nullum obstat Canonicum impedimentum; postulatio verò dirigatur ad Superiorem, ut postulationem personæ canonicum impedimentum habentis gratiosè admittat ac proindè

indè regulam tam exactam non requirat de eo, quod pendet à solo arbitrio Superioris, dummodo sufficienter constet de postulantium voluntate, per duas saltem tertias exprimenda: quod facit ut quandoque à S. Pontifice, nonnullis Canonicè impeditis, ad removendum ejusmodi obicem *Breve eligibilitatis* concedatur: quale Celsissimus ac Reverendissimus Princeps, Clementissimus Dominus meus Episcopus Bambergensis & Herbipolensis 1675. nihil minùs expectans, DEO mirabiliter disponente obtinuit à Clemente X. cùm vacaret sedes Episcopalis Herbipolensis, ad quam etiam per majora die 27. *Maji* pervenit.

402. Tria sunt electionum genera, per *Inspirationem*, per *Scrutinium*, & per *Compromissum*. Electio per *inspirationem Spiritûs S.* nullam requirit solemnitatem, neque votorum numerationem; sed relinquitur arbitrio DEI, cujus spiritus *Gal. 5. v. 18.* non subest legibus

gibus hominum, fieriqúe censetur; quando nullo inter Eligentes habito tractatu, absque contradictione, in loco etiam insolito, unus eligentium dicit: *Ego eligo talem*, & cæteri dicunt similiter; vel omnes unanimiter clamant, *Nos talem elegimus*: quâ ratione S. Martinus, S. Nicolaus, & alii ad Episcopatus assumpti fuerunt; & de S. Ambrosio apud Paulinum *in Ejus vita* legitur, quòd voce infantis proclamatus, ab omnibus unanimiter receptus fuerit. Cui correspondet alter eligendi modus per *quasi inspirationem*, quando subitò ac repentè cum aliquo tamen ordine, scil. in loco Capituli, observatâ eligentium serie, absque intervallo, Electores omnes, nullo penitus discrepante, unum aliquem eligunt. Cujusmodi electiones quamvis hodie, peccatis nostris exigentibus, rarò occurrant, & columba Spiritûs S. à Corvo enecata dicatur: constat tamen de Celsissimo ac Reverendissimo Principe, Clementissimo

Do-

Domino meo, quòd die 21. *Martii* 1672. per quasi inspirationem fuerit ad Ecclesiam Bambergensem assumptus.

403. Electio fit *per Compromissum*, cùm uni vel pluribus idoneis electio committitur, quorum judicio standum est, nisi indignum elegerint: notantque Doctores, si plures compromissarii à Partibus assumendi sint, tutius esse, ut fiat impari numero, quò in casu discordiæ major illorum pars electionem concludere possit.

404. Electio *per scrutinium* fit secretò, votis singulorum diligenter conquisitis, cujus speciales ritus adhiberi quondam solebant in examine Catechumenorum apud S. Augustinum & alios: in electionibus verò secundùm dispositionem Concilii Lateranensis relati c. *Quia propter.* 42. ✠. *de elect.* pro forma requiritur, ut in Capitulo legitimè congregato eligantur tres Scrutatores de gremio ejusdem Capituli, qui vota singulorum secretè exquirant,

& in

& in ſcriptis annotent, publicatoque Scrutinio, & factâ collatione, illum ſtatim publicent electum, in quem major & ſanior pars Capituli conſenſerit, uno ex Scrutatoribus vel eo, qui Capitulo præeſt nomine totius Capituli, ſic alloquente Capitulum: *Placetne vobis electionem publicari?* & intellecto, quòd placeat, per verba ſingularis numeri dicente, *Ego N. meo omniumq; eligentium mihi in his conſentientium nomine, N. in quem, collatione factâ, major & ſanior pars Capituli conſenſit,* (vel, *omnes conſenſerunt*) *in noſtrum & hujus monaſterii Abbatem* (Præpoſitum &c.) *eligo ac nomine Capituli, ad laudem & gloriam* DEI *omnipotentis præfatum* N. *declaro atq; pronuntio verè & legitimè electum hujus Monaſterii Abbatem* (Præpoſitum &c.) *jubeoq; ut electio ſolemniter publicetur, in nomine Patris & Filii & Spiritus S.* cùm enim integra electio ſit actus moraliter unus totius Capituli, non cenſetur perfecta, donec

unus

nus nomine totius Capituli loquatur, & publicè communi nomine eligat futurum Prælatum, quem antè major pars, vel omnes ſigillatim elegerant ſecretò ac privatim c. *ſicut cum*. 21. *de elect. in 6.*

405. Hæc forma c. *Quia propter.* ſervanda eſt, quoties agitur de formali electione ad perpetuam prælaturam in titulum: cui, quoad Prælaturas Regulares, etiam perpetuas S. C. Tridentinum *ſeſ.* 25. *de Regular. c.* 6. adjeciſſe videtur, ut, cæteris eligendi formis abolitis, non nisi per Scrutinium ac vota ſecreta fieri poſſit; & ſiquis aliter electus fuerit, electio irrita ſit, ad inducendam majorem electionis libertatem, quæ in electionibus Prælatorum Regularium magis periclitari ſolet ob præſidium Epiſcopi, Cardinalis Protectoris, vel Superioris per Generalem deputati; quàm in Capitulis Cathedralium, in quibus omnes vocales coæquale jus habent, & regulariter per nullius Superi-

perioris actui electionis intervenientis personalem præsentiam conterrentur.

406. Quoniam verò ad actum electionis plura concurrere solent ac debent, de singulis aliquid ex ordine innuam, non quasi constituturus certam Juris Theoricam cuilibet casui applicabilem; sed ut aliquod saltem lumen indè mutuari possint ii, ad quos jus ejusmodi pertinet, retento nihilominùs usu singulorum conventuum atque locorum. Itaque

I. Sciendum est, jus eligendi ex natura rei habere hanc conditionem, ut exercerinon possit, nisi adveniente dignitatis vacatione, quæ vel per obitum, vel per renuntiationem, vel per translationem, vel per privationem, vel per statûs incompatibilis assumptionem contingit. Unde Superstiti Prælato Coadjutor cum spe successionis dari non potest, nisi à Superiore, cujus consensus semper accessisse intelligendus est, quoties perpetuus Coadjutor datus alicui legi-

legitur, ùt in S. Bonifacio Episcopo Moguntino de permissu Zachariæ Romani Pontificis cernitur c. *Petusti.* 17. VII. *q.* 1. & ex antiquis Episcopalium Coadjutorum dationibus, vel confirmationibus factis semper à Primatibus aut Metropolitanis evidenter apparet: adeò ut materia dandi Coadjutorem Episcopo vel Abbati, sede plenâ, totaliter diversa sit à materia eligendi Episcopum vel Abbatem, sede vacante: cùm coadjutoria directè ac immediatè pendeat ab arbitrio Superioris, qui tamen desiderare solet consensum tum ipsius Coadjuvandi, tum Capituli voluntatem suam explicantis in figura electionis; electio autem propriè dicta stet penès ipsum Capitulum; nec aliæ Superioris partes sint, quàm eam vel confirmandi, vel infirmandi: quapropter in posteriore casu circumspectior esse debet Superior circa ipsam electionis formam, ob jus tertii, scilicet Electi si valida fuerit; aut proprium Superioris ex devo-

voluti-

lutione ad se facta, si invalida extiterit, ita ut ex integro tunc providere possit Ecclesiæ vacanti in alia persona sibi benevisa; vel in eadem, quæ nulliter electa fuerat, per viam novæ deputationis, dummodo illi constet de voluntate majoris saltem partis eligentium. Ubi, quoad electiones Episcopales in Germania, ex Concordatis inter Eugenium IV. nomine S. Sedis Apostolicæ, & Fridericum III. Imperatorem diversosque S. R. I. Principes tum Ecclesiasticos, tum sæculares, repræsentantes Inclytam Nationem Germanicam, initis, & à Nicolao V., qui priùs Thomas Sarzanensis dictus unà cum Joanne Carvajales posteà Cardinale S. Angeli, & Nicolao Cusano deinde similiter ad Cardinalatum assumpto, Conventui Francofurtensi A. C. 1446 interfuerat, primùm simpliciter, tum verò per constitutionem specialem *certo modo* confirmatis, notandum est, Capitula Cathedralia in vim eorundem Concordato-

rum prætendere, casu quo nimius solemnitatum rigor in electione ad unguem servatus non fuerit, providendum esse tamen à S. Sede Apostolica Ecclesiæ vacanti de eadem persona capitulariter electa, modo electio facta sit ab omnibus vel à majore parte, cæteris licèt concernentibus formam Electionis omissis: quem sensum usus continuò hucusque receptus confirmat.

407. II. Requiritur, ut, Ecclesiâ canonicè vacante, citentur omnes sepulturam defuncti aut certam aliàs resignationem vel privationem &c. pro die & loco determinatis ab Episcopo (sicubi, ùt Bambergæ & Herbipoli quoad Conventus Benedictinorum, Canonicorum Regularium, Cistercienſium, & Præmonstratensium moris est) vel ab ipsomet Conventu, pro recepta consuetudine, omnes intuiresse habentes, saltem qui sunt in provincia c. *Coram dilecto.* 35. X. *de elect.* ita quidem, ut si vel unus vocalis prætereatur, agere possit de contem-

contemptu, si velit; universamque electionem subvertere.

408. III. Pro meliore eligentium informatione præcedere possunt electionem, intra 3. menses à die vacationis instituendam, certi tractatus consultorii de meritis, partibus, & qualitatibus eligendorum c *Inter Canonicos.* 21. & c. *cùm in Veteri* 52. ℣. *de elect.* sicut & de iis, quæ necessariò observanda vel præcavenda videntur deinceps pro bono regimine Ecclesiæ vel Monasterii, vocarique solent in electione Pontificis quidem *Capitula conclavis*, (de quibus fusè Lavorius *in suis lucubrationibus*, & Eminentissimus Cardinalis Brancatius *in dissert.* de pactionibus Cardinalium, quæ vocantur Capitula Conclavis) aliàs Capitulationes, seu *compactata* tempore sedis vacantis jurejurando firmata à singulis ob bonum regimen futuri successoris, quæ licita & servanda sunt, si nihil aliud quàm publicum vacantis Ecclesiæ bonum respiciunt; irrita verò &

perjuria potiùs dicenda c. *sicut.* 27. ℵ. *de jurejur.* si merè directa sint in qualecunque Eligentium commodum, aut contra authoritatem Superioris, vel publicam Ecclesiæ utilitatem c. *ubi periculum.* 3. §. *cæterum. De elect. in* 6. vel impeditiva majoris boni, aut Regularis disciplinæ relaxativa c. *quemadmodum.* 25. ℵ. *de jurejur.* Clemens III. in c. 4. *de elect.* in secunda collectione Decretalium apud Antonium Augustinum; vel in præjudicium tertii c. *cùm contingat.* 28. ℵ. *de jurejur.* maximè Superioris, cujus jus in quocunque inferioris juramento intelligitur semper exceptum c. *Venientes.* 19. ℵ. *eod.* imò & si sint præter dispositionem Sacrarum Canonum, ùt S. Sedes Apostolica declaravit per Eminentissimum D. Cardinalem Azzolinum his verbis ad Episcopum Brixinensem per litteras directis: *Havendo la Santità di N. signore fatto esaminare minutamente i capi delle convenzioni seguite trà V. S. Illustrissima &*

il,

il Capitolo di cotesta sua chiesa nell' esser lei eletta al Governo Pastorale di essa, mi commanda la Santità sua di scrivere in suo nome à V. S. Illustrissima, ch' ella potrà lasciare di osservare tutti quelli, che sono contro ò fuori della disposizione de' sagri Canoni, ò del Concilio di Trento, &c. cujus ultimi ratio est, quòd vel electioni, quæ absoluta esse debet c. *Actus.* 50. *de R. I. in 6.* alia conditio adjici nequeat, quàm expressiva eorum, ad quæ Electus tenetur tenetur de Jure L. *muto.* 6. §. *subconditione.* 1. ff. *de Tutorib.* vel, ùt Felinus in c. *si verò 8. X. de jure jur.* Romanus *singulari* 507. aliique loquuntur, consensus ejusmodi, quamvis juratus, meritò vocetur extortus gravi metu omnimodæ exclusionis à vacante dignitate: de quo tamen secundo, maximè in Regularibus, dubito; & insinuato hoc uno, Capitulationes ejusmodi in electionibus Superiorum Regularium adjici solitas, ab Episcopis, vel aliis illorum superioribus prohibendas, nec to-

lerandas esse, nisi horum authoritas & approbatio, prævia earundem revisione, accedat, nequi fortè respectibus privatis illecti tempus illud idoneum & acceptabile putent ad consulendum commodis suis cum qualicunque præjudicio Regulæ aut disciplinæ. Nunc ad alia transeo.

409. IV. Legitimè absēs, ac rationabiliter impeditus de Jure cōmuni committere potest electionem alicui de Capitulo, qui tamen, sic constitutus Procurator, eundem suo & procuratorio nomine eliget, nisi in mandatis determinata sit persona eligenda c. *si quis justo, 46. §. porrò de elect. in 6. Tunc enim in illam ejus, & in aliam suo nomine licitè poterit consentire.* Quod cùm olim etiam licuisset in electionibus Imperatorum, à Carolo IV in *Aurea* Bulla mutatum atque dispositum fuit, ut Legati Electorales cum plena potestate ad electionem accedant, nec ad certam Personam eligendam sint adstricti. De

Re-

Regularibus expreſsè decreviſſe videtur Tridentinum *ſeſ. 29. de Regul. c. 6.* abſentium vices non poſſe demandari. At Paſſarellus *in Privil. minimor.* aſſerit à S. Congregationè Concilii ſæpiùs declaratum fuiſſe, Procuratores legitimè conſtitutos cum generali mandato ad eligendum, ab iis, qui canonicè impediti ſunt, non excludi, dummodo non habeant ſpeciale mandatum de eligenda certa perſona, quia tunc votum non poſſet eſſe ſecretum; teſtaturque de viſu & auditu: ſi nimirum iis id aliàs liceat de conſuetudine, ſtatutis &c.

410. V. Vocales citati, die indictâ pro electione novi Præſulis, comparent horâ conſuetâ in loco deputato, & poſt miſſam ſolemnem de Spiritu S., ſacramque ſynaxim ab Eligentibus univerſis perceptam, coram Notario & teſtibus ingrediuntur locum Capitularem vel alium, in quo de Jure aut conſuetudine eſt facienda electio, ubi Secretarius Capituli omnium ac ſingulorum vocalium

nomina & cognomina clarâ voce recenſet è ſcheda; tumque Prior, vel Decanus aut ille, qui electioni præeſt, Notario præcipit, ut unà cum Teſtibus ad Eccleſiæ valvas accedens, in repetitæ peremptoriæ citationis ſignum refigat citationem edictalem, ac denuo reproducat, & publicè legat. Quibus ita completis, idem Decanus, vel Prior &c. contumaciam non comparentium accuſando, pronuntiat rectè factam eſſe indictionem electionis; omnesque præſentes graviter obteſtatur, ut ſi qui ex illis excommunicati, interdicti, vel quomodo ſibet privati, aut ab activa voce ſuſpenſi lint, confeſtim recedentes, cæteros eligendi jus habentes inturbatè procedere ad electionem permittant; dictoque Hymno *Veni Creator Spiritus*, tactis ſacris Evangeliis, ſinguli exordine juramentum ſolitum de eligendo meliore ac utiliore emittunt.

411. VI. Propoſito deinde per Electionis Præſidem ſtabilito per S. C. Tri-

Tridentinum canonico per ſcrutinium eligendi modo, ſi reliqui non ſint in uſu, vel tales etiam Prælaturæ ſub verbis Concilii comprehenſæ putentur, ſcrutatores, præſtito juramento de fideliter exercendo ſcrutinio, ad exedram conſident; ſique vota de conſuetudine ſint danda oretenus, eadem à ſingulis ſigillatim accerſitis ſecretò excepta in ſcriptis annotant, ſervato inter tres ſcrutatores vocem habentes hoc modo, ut duo ex ipſis tertium ſemper exquirant: ſi verò in ſchedis, inſpecto priùs calice, vacuoque reperto, poſtquàm omnium ſchedæ complicatæ in calicem injectæ fuerint, eas à calice extractas ſuper patena numerant; ſique ipſas numerum electorum coæquare invenerint, Primus ſcrutator cæteros conſcrutatores alloquitur: *Placetne, ut vota in communi publicentur*, unde appareat, quis majorem ſuffragiorum numerum tulerit: iisque annuentibus, altâ & intelligibili voce recenſet vota ſingulis data, dicen-

do N. tot retuliſſe vota; N. tot. N. tot. &c. quæ vota in ſimul & conjunctim numerum electorum adæquent: tum verò factâ collatione numeri votorum ad numerum, aſſerit, N. omnes alios præcellere, & habere majora Capituli; ſtatimque absque interruptione morali, ſive uno contextu, vocato & interrogato Capitulo, an placeat, ut publicetur electio? eoque reſpondente quòd placeat, unus, regulariter qui Capitulo præeſt, nomine Capituli, per verba ſingularis numeri eligit futurum Prælatum, ſic ajens: *Ego N. meo, omniumque eligentium mihi in his conſentientium nomine* &c. ùt ſuprà n. 404. quo dicto, ſi ſuffragia per ſchedas data fuerint, illæ omnes comburantur; Sicut & chartæ, in quibus oretenus ſuffragantium vota conſcripta fuerunt.

412. VII. His ita geſtis, unus à Capitulo, vel ſcrutatoribus ad id deputandus, noviter electo electionem de ſe factam inſinuat, ejusdemque conſenſum requi-

requirit: quo onus in se modestè & cum reniſu saltem tepido (qualem Gloſſa fingit in Fœmina) ſuſcipiente, Notarius cum Teſtibus electionem, de mandato Capituli, Populo, vel quibus per conſuetudinem opus eſt, publicat; Electusque in Eccleſiam deductus, atque in ſede ad id parata collocatus, gratulationem à ſingulis vocalibus & cæteris de conventu recipit, dum interim decantatur Hymnus Ambroſianus. &c.

413. Difficultas eſt in eo, quomodo alicubi ad eligendum & ſuffragandum admittantur à Regularibus quibusdam extranei, E. G. Epiſcopus; vel alii qui non ſint de Religione, aut gremio talis Conventûs? item quomodo ſuffragia ferantur oretenus contra Decretum Concilii præcipientis electionem per vota ſecreta, ita ut ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur? ad quarum utramque Reſp. 1. Idem poſſe conſuetudinem inveteratam ac immemorialem, quod poſſet privilegium S.

Pontificis *ex deductis per Rotam apud Merlinum*; aut Eligentium ipsorummet consensus c. *Scriptum. 40. h.t.* Quod similiter ad II. esset dicendum, si dispositio Concilii etiam de Superioribus perpetuis intitulatis intelligenda foret: de quo tamen aliqui solidè dubitant. Unde cùm talia ex privilegio saltem validè fieri possint, non obstante Decreto irritante, si consuetudo non producatur tanquam merum beneficium temporis, seu tanquam nuda præscriptio; sed allegetur concessio specialis Apostolica, ad cujus probationem adducitur observantia, velut probatio præsumptiva, certum est, nullitatem non committi, cùm non procedatur ibi directè contra Decretum irritans, sed de ejus non-comprehensione agatur, allegato quocunque titulo meliorede mundo, citra necessitatem illum justificandi, quoties non constet de principio infecto.

414. Idem dicendum est, de inverato

rato ulu assumendi tres Scrutatores, qui non sint de Collegio: quamvis enim ex c. *Quia propter.* hi de Collegio semper esse deberent, quòd electionem fideliùs tractaturi præsumantur, & non sit honestum, ut, qui sunt extra Collegium, sciant conscientiam illorum qui sunt de Collegio: hæc ratio tamen non militat in Episcopo habili de Jure communi ut etiam immediatè monachis præsit c. *causam quæ.* 9. X. *de Judic.* c. *Novit. ille.* 1. X. *ne sede vacan.* Ejusque Consiliariis unum cum eo Corpus constituentibus, respectu Monasterii suæ Jurisdictioni subjecti, maximè si etiam jus activum suffragii habeat, prout in Monasteriis Diœcesum Bambergensis ac Herbipolensis; & accedat consensus Apostolicus allegabilis ex observantia immemorabili sinè initio: ex quo capite procul dubio Abbas Tullensis electus cum sex scrutatoribus, tribus de Collegio, ac tribus extra Collegium, ab Apostolica sede confirmatus fuit, testi-

bus

bus Vincentio, Tancredo, Mandagoto, Boërio, & aliis: nisi dicatur illam confirmationem merè gratiosam, seu potiùs commissorum defectuum sanativam fuisse, quò Rota *in una Meten. Monasterii, decis.* 1326. coram Coccino *n.* 19. inclinat.

415. Quia verò, ùt aliquoties monui, forma à S. C. Tridentino præscripta non videtur observanda in Electione Superiorum Regularium Ecclesias in titulum habentium, cujusmodi sunt omnes, quòd sciam, Abbates Germaniæ, si Religiosi vocales, aliique jus suffragii habentes compromissi viam elegerint, dabunt plenam & liberam potestatem uni vel pluribus, ut ille, vel hi, vel major eorum pars, vice totius Capituli, sedi vacanti de idonea persona provideant, omni potestate & vice singulorum vocem activam habentium, ac totius Capituli, super hoc illi, vel iis commissâ, eligendi, & electionem solemniter coram toto Capitulo publicandi, quod qui-

quidem ultimum ille, vel unus ex Compromissariis, si fuerint plures, peragit, dicendo: *Ego* N. *Compromissarius concorditer electus, juxta facultatem in Compromisso traditam, meo atque omnium mihi consentientium ac totius Capituli nomine, eligo in Præpositum, vel Abbatem* &c. ùt suprà, *n.* 404.

416. Post electionem canonicè peractam ejusdemque acceptationem intra mensem faciendam, supereſt Confirmatio, quæ est *juris per electionem quæsiti corroborativa declaratio*, petenda intra tres iterum menses ab assensu electioni præstito (nisi ratione termini tum electionis, tum petendæ Confirmationis statuta ordinis aliud jubeant) Electi & Capituli nomine, regulariter ab immediato Superiore, vel eo, ad quem consecratio seu benedictio pertinet *dist.* 65. & 66. & hæc non est parvi momenti, cùm Electo, jus ad rem per electionem consecuto, jus in re, bonorumque administrationem, & ea, quæ jurisdictionis

nis sunt, tribuat. Unde c. *cùm nobis.* 19. ✠. *h. t.* priùs ab Episcopo confirmante de duobus copulativè videndum est, nempe de processu electionis, & habilitate personæ electæ. Quamvis enim nulla reperiatur in Jure forma confirmationis præscripta ; ideoque sufficiat quodcunque dictum aut factum declarativum voluntatis Superioris confirmantis, maximè si hic præsens fuerit electioni : aliàs tamen inquisitio super præmissis duobus requiritur, citatis saltem generaliter opponere se volentibus cum assignatione termini peremptorii ad comparendum.

Caput V.

De benedictione Abbatum ac Præpositorum.

417. *Discrimen inter Abbates qui benedicuntur authoritate Apostolica ; & qui authoritate ordinariâ à proprio Episcopo.*

418.

418. *De habitu Electi & Assistentium; pridieque jejunio Episcopi atque Electi.*

419. *De juramento Electi: ubi de quorundam simulata superstitione.*

420. *De examine Electi; & qualiter ante missam se induat.*

421. *De sandaliis, & compagis seu caligis.*

422. *De Encolpio, seu Cruce Pectorali: ubi de insigni privilegio Abbatis S. Michaelis Bambergæ.*

423. *De Dalmatica, & Tunicella.*

424. *De impositione non consecrativa manuum Episcopalium; traditione Regulæ, Baculi, & Annuli.*

425. *De usu Baculi Pastoralis; ubi nonnulla de obligatione servandi formam in Cæremoniali Episcoporum præscriptam.*

426. *De Annulo.*

427. *De oblatione, Pace, communione, & Infulatione.*

428. & 429. *De usu mitræ Abbatum, aliarumque Episcopis inferiorum: ubi de privilegio Canonicorum Ecclesiæ Bambergensis à Leone IX. eisdem concesso.*

430. *De Chirothecis adhibendis extra missas pro Defunctis.*

431. *De collocatione neo-Abbatis in sede aut Faldistorio; benedictione Populi; & acclamatione; Ad multos annos.*

432. *De benedictione Abbatis usum mitræ non habentis.*

417. Cùm Abbates plerumque benedicantur ab eodem Episcopo, à quo confirmati fuerunt, superflua est cæremonia prælegendi mandatum de Benedicendo, ne idem sibimetipsi præcipiat: sed præmissis Cæremoniis in Pontificali Romano præstitutis, Prior Assistentium demissè rogat Episcopum, ut hunc Electum ordinare dignetur: quo examinato, Electus coram Episcopo in genua dimissus præstat huic juramentum fidelitatis, & schedam pendente sigillo suo roboratam Eidem consignat: secùs autem, si quis Abbas benedicendus esset authoritate Apostolicâ, vel ab alio, quàm à proprio Episcopo, quo casu non antè proceditur Episcopus, quàm mandatum obtinuerit de tali benedicendo.

418. Ipsa benedictio fit ab Episcopo, assistentibus duobus Abbatibus cum superpellicio, & cappa nigra, mitra simplici, & baculo pastorali. Deinde Episcopus sedens, & mitra capiti impositâ, Electum genuflexum interrogat de fide, & obedientia Romanæ Ecclesiæ, & Sedis Apostolicæ, ac de observantia Regulæ, & Constitutionum suæ Congregationis, quibus ille respondet, ut in Pontificali. Tum Episcopus, mitra depositâ, dicit Orationem *Deus misericordiarum*, &c. Quâ finitâ, Electus ad gradum infimum Altaris genuflexus, Episcopo sedente, & mitra capiti impositâ, recipit benedictionem, & Regulam, ac Constitutiones, quas Episcopus tenet in manu, & Electus osculatur. Quibus traditis, Episcopus mitra depositâ, dicit Orationem *Omnipotens sempiterne Deus*, &c. Quâ finitâ, Electus ad Sedem Episcopi accedit, & ei ad aures dicit, quod Abbas Regularis non tenetur ad Professionem fidei, nec ad juramentum fidelitatis, sed tantùm ad promissionem obedientiæ, & observantiæ Regulæ, & Constitutionum suæ Congregationis, quam Episcopus recipit, & Electus osculatur. Deinde Episcopus mitra capiti impositâ, dicit Orationem *Deus qui per Moysen famulum tu

perpelliceis, ſtolis, pluvialibus, & mitris ſimplicibus albis, die Dominico, vel feſtivo, horâ congruâ: præmiſſo tamen pridiè jejunio tum ab ipſomet Epiſcopo, tum ab Abbate benedicendo. Electus in Capella ſua paratur amictu, albâ, cingulo, ſtolâ in modum Presbyteri, ac pluviali; dumque ab Aſſiſtentibus ad Epiſcopum in habitu Pontificali ſedentem ſupra faldiſtorium ante medium Altaris diſpoſitum adducitur, depoſito bireto, unà cum Aſſiſtentibus, quorum capita quoque detegantur, ſe reverenter inclinat.

419. Tum verò ſedentibus univerſis, ſenior Aſſiſtentium ſurgens detecto capite petit ab Epiſcopo, ut Electum Benedicere velit; productoque reverenter mandato, ſi tali fuerit opus, & per Notarium intelligibili voce, omnibus tecto capite ſedentibus, prælecto, Electus ſurgens, coram Epiſcopo genuflexus legit juramentum in Pontificali Romano præſcriptum: quod cùm olim, referente

Chro-

Chronico Cassinensi, quidam facere detrectâssent, eo simulatæ superstitionis prætextu, quòd nec per Evangelium, nec per Regulam S. Benedicti jurare liceret, Innocentius III. c. *Etsi.* 26. ✠. *de jurejur.* excusationem hanc frivolam repulit; & ne Cistercienses, auctâ Religione, ab hoc debito se forsan liberos crederent, Honorius III. c. *Ne DEI.* 43. ✠. *de Simon.* formam jurandi specialem pro illis præfixit.

420. Emisso juramento, Episcopus ad benedicendi examen procedit, cui Electus ad singulas interrogationes assurgens capite detecto Respondet juxta Pontificale; completoque examine genuflexus manum Episcopi deosculatur, & cum Assistentibus ad Capellam pro se destinatam recedens, Pluviali deposito, si non acceperit in principio, calceat se sandaliis; acceptâque Cruce pectorali, si specialissimo illam gerendi privilegio gaudeat, & aptatâ sibi stolâ, Tunicellam, Dalmaticam, Planetam, & manipulum

pulum accipit; ac medius inter Assistentes suos in Altari minori sibi parato Missam *de die*, cum collecta pro se dicenda sub uno *per Dominum* cum collecta dici, pariter cum Episcopo prosequitur usque ad *Alleluja*; vel ad *ultimum versum Tractûs*, aut *sequentiæ* exclusivè vultu per totam Missam ad Altare conversо.

421. Sandaliorum usus alicubi, teste Amalario Fortunato, Presbyteris, Diaconis, & Subdiaconis fuit communis; extatque S. Bonifacii Germaniæ Apostoli constitutio Synodica Capitularibus Caroli Magni inserta, *ut omnis Presbyter Missam ordine Romano cum sandaliis celebret*: ne videl. detritis ac sordidis calceis Sanctuarium defœderent: quapropter in Ecclesiastica supellectile quondam fuêre sandalia celebraturis concessa, peracto sacrificio relinquenda in sacristia cæterorum usui, ùt ex testamento Leodebadi apud Helgaldum Floriacensem discimus; quem morem

rem PP. Franciſcani ſtrictioris obſervantiæ, Capuccini, & alii nonnulli hodiedum obſervant; laudanturque à Bauldrio Tr. *de præpar. Sacerdot. pag.* 230. Eccleſiæ, in quibus aſſervantur honeſtæ crepidæ, ne Sacerdotes ad Altare cum calceis lutulentis accedant. Quam ob cauſam in Italia vidi ante plures Eccleſias ferrum quoddam immuratum, ad quod homines templum ingreſſuri calceorum Sordes abſtergere ſolent: id quod ab Hebræis etiam ante introitum in eorum Synagogas uſu receptum eſſe, authoritate Salomonis ajentis: *Cuſtodi pedem tuum, quando ibis ad Domum* DEI affirmant ii, qui de moribus eorundem diſcurrunt. Primario tamen Jure, Sandalia in forma ſplendidiore unà cum compagis ſeu Caligis, competêre ſolis Epiſcopis, donec Leo IX. Abbati Caſſinenſi ſandaliorum uſum, indè ad alios tractu temporis delatum, conceſſit.

422. De Encolpiorum ſeu *Crucium pectoralium* uſu non libet hìc multùm diſſe-

differere, labore hoc ad aliud opuſculum paulò pòſt in vindicatione *Pacificarum cogitationum mearum* adversùs D. Joannem Ludovicum Hartmann, & D. Hieronymum Brückner, luci publicæ dandum rejecto: maximè cùm Apoſtolica privilegia *Crucis pectoralis* communiter nequaquam meminerint, ùt videre eſt in iis, quæ ab Alexandro II. A. C. 1063. Egelſimo; ab Urbano II. S. Hugoni Cluniacenſi A. C. 1088. & A. C. 1095. ejusdem Hugonis Succeſſoribus Abbatibus, in ampliſſima licèt aliàs forma, conceſſa fuêre. Nec obſtat, quòd in Pontificali, authoritate Clementis VIII. recuſo, ejusdem mentio fiat, cùm intelligendum ſit tantùm de iis Abbatibus, quibus inſolitum hoc privilegium, ùt Abbati Monaſterii Montis S. Michaëlis Bambergæ, cui & crux in Eccleſia ſua præfertur, quoties ſolemniter celebrat, ſpecialiſſimè competit: Unde cæteri, qui encolpii geſtandi privilegio deſtituuntur, ſimplicium

Pres-

Presbyterorum more, orarium cum cancellatione, in forma crucis ante pectus demittent.

423. Tametsi porrò Episcoporum quoque speciale indumentum fuerit *Dalmatica & Tunicella*, peculiari formâ à Dalmatica Diaconi & à subdiaconi Tunicella, quâ subdiaconis diu in Ecclesia Romana uti non licuit olim, distincta; hodie tamen utraque passim etiam Abbatibus mitratis in eorum benedictione conceditur, non cum ea significatione Mystica, quâ Episcopis; sed ad insignius tantùm aliquod ornamentum c. *Abbates.* 3. de *privil.* in 6. ùtùt S. Bernardus *epist.* 42. *ad Henricum Senonensem Archiepiscopum*, usum Pontificalium in aliis, quàm Episcopis, fastûs ac indecentiæ; & Petrus Blesensis *epist.* 90. superbæ cujusdam elationis, seu præsumptuosæ ostentationis arguerit; & Congregatio Burschfeldensis Abbatibus quoquo privilegio suffultis eorundem usu interdixerit. Sed ut ad Cæremo-

remonias Benedictionis Abbatialis revertamur.

424. Recitatis deinde, juxta modum in Pontificali præscriptum, Psalmis Pœnitentialibus (qui in consecratione Episcopi, tanquam in ordine *Perfectorum* constituti, omittuntur) Litaniis, Versibus, ac orationibus, aliisque præmissis, & factâ supra Caput Electi ambarum manuum Episcopalium, digitis non disjunctis, extensarum impositione, absque interventu S. Chrysmatis cum formulâ tantùm precatoria, Episcopus sedens cum mitra tradit Electo Regulam ambâbus manibus eam excipienti; deinde Baculum; tertiò Annulum, quem digito annulari dexteræ manûs Neo-Abbatis immittit; dictâque sinè mitra versùs Abbatem coram se in genua provolutum oratione: *Te omnipotens* &c. eundem ad osculum Pacis admittit: quod pariter faciunt Assistentes.

425. Ante annum à Christo nato mil-

lesimum usus Baculi Pastoralis in solemnitatibus Ecclesiasticis vix alteri, quàm Episcopis solis, concessus fuit; omnisque cæremonia quondam adhibita in benedictione Abbatum, juxta Sacramentarium S. Gregorii, in hac oratione constitisse videtur: *Quæsumus, omnipotens DEUS, famulum tuum N. quem ad regimen animarum elegimus, gratiæ tuæ dono prosequere: ut Te largiente cum ipsa Tibi nostra electione placeamus, Per* &c. Postquàm tamen, vel ab Episcopis, ùt de Berengario Vesuntionensi Archiepiscopo legitur; vel à SS. Pontificibus ad hujus Insignis usũ Abbates admissi fuerunt, aliud monendum non occurrit, nisì quòd regulariter intra eorum Monasteria solùm; non autem extra eadem, quò Pastorale illorum officium neq uaquam protenditur, nisì pro certis solemnitatibus specialissimè à S. sede indultum sit; at coram Episcopo lo ali nunquam, ne quidem in p opriis Ecclesiis, extra actum Benedictionis

novi

novi Abbatis, uti liceat Baculi Pastoralis insigni. arg. lc. Denique. 6. *dist.* 21. & c. *volentes.* 8. ✠. *de off. Legati, Cæremon. Episc. l.* 1. *c.* 17. ubi non possum non indolere, cæremonias sacras ad Orthodoxæ Religionis nostræ splendorem, ædificationem Populi, Adversariorumque confusionem institutas, mutari à quibusdam pro libitu, substituris insolitis, per quas res Divina & Ecclesiasticus Ordo potiùs turbatur ac dehonestatur, dum aliqui privilegio Baculi & Mitræ gaudentes, baculo pastorali passim & ubique uti præsumunt; & coram Sanctissimo Altaris Sacramento solemniter exposito mitrâ (contra *Cæremon. Episc.* & *Missale feriâ VI. in Parasceve*) Caput irreverenter obtegi sinunt, nullâ quantilibet temporis vetustate excusabiles, tum ob deformitatem cum scandalo conjunctam; tum ob authoritatem S. Matris Ecclesiæ statuentis in S. Conc. Triden. *sess.* 7. *de sacramen. in gene. can.* 13. Anathema esse, siquis dixerit, re-

ceptos & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus contemni, aut sinè peccato omitti à ministris pro libito, aut in novos per quemcunque Prælatum mutari posse. Certè, si inter umbras Legis antiquæ *Levit.* 10. *v.* 2. Nadab & Abiu filii Aaron offerentes coram Domino ignem alienum à ritibus præscriptis, igne absumpti fuerunt: quis in plena Evangelii luce, non observatâ S. Matris Ecclesiæ normâ ab indignatione Dominica tutum se putet? contestante Innocentio X. Constit. *Et aliàs.* omnes ad observandam exactè Cæremonialis formam teneri, ita ut nemo ex iis, quibus Pontificalia exercendi munus concessum est, nisi formulis, quæ in eodem Cæremoniali continentur, servatis, satisfacere possit: cui accedit, quòd juxta generales Rubricas Missalis Romani *de Ritu celebrandi missam c. 2. n.* 6. Cæremoniali æquè adstringantur Præsules, ac Sacerdotes rubricis Missalis, nullumque lateat, quantâ animi contentione Vas

Ele-

Electionis *1. Cor. 14. v. 40.* præcipiat, ut *omnia honestè & secundùm ordinem fiant.*

426. De Annulo & ejusdem significatione fusè dixi Bambergæ in solemnitate Nuptiali Illustrissimorum Comitis & Comitissæ de Dernbach die 24. Januarii 1678. ac quoniam ejusdem usus apud quoslibet penè Clericos nullâ speciali prærogativâ gaudentes passim invalescit, annoto hìc tantùm ex Joanne Andrea in c. *ut Apostolica. 6. de priv. in 6.* Rhythmum vulgarem: *Clericus annulatus aut stultus, aut Prælatus*, potest tamen etiam Clericus Doctor, extra missæ celebrationem annulum deferre, ùt S. Congregatio Episcoporum in una *Salernitana 22. Maji.* 1612. resolvit, vanitate nimiâque affectatione remotâ. Quid autem Celsitudo sua de gestatione annulorum 25. Maji 1680. juxta Constitutionum Apostolicarum normã decreverit, indicabit copia Mandati sub hujus opusculi finem,

tinà cum aliis suæ Celsitudinis Edictis appressi.

427. Post offertorium, Abbas medius inter Assistentes ducitur ad Episcopum sedentem ante Altare in faldistorio cum mitra, cui flexis coram eo genibus offert duas faces accensas, duos panes, & duo vascula seu doliola, in Pontificali *barrilia* dicta, vino plena, recipientisque Episcopi manum obsequiosâ deosculatione veneratur; ac indè recedens ad locum sibi paratum, medius inter assistentes suos, inclinatis genibus legit totam Missam, verbis *consecrationis* exceptis; obtentâque, post orationem *Domine* JESU &c. ab Episcopo pace, ad scabellum suum rediens, assistentibus suis impertitur eandem; ac sumpto calice ab Episcopo, ante eundem genibus reverenter demissis communicat de specie panis tantùm; completâque Missâ usque ad ultimum Evangelium exclusivè, idem Neo-Abbas cum Bireto in Capite in genua se rursum demittit coram

ram Episcopo mitrato sedente in faldistorio ante medium Altaris, qui Mitrâ illum coronat; extractoque tantisper annulo de manu Abbatis, manibus Ejusdem Chirothecas, & Annulum eundem imponit.

428. De Mitra, quantum ad Abbates, aliosque inferiores Episcopis pertinet, constat ejus usum, post Annum CHRISTI Millesimum, paucis quibusdam Abbatibus à S. sede specialiter indultum fuisse: quorum privilegiis cùm tempore S. Bernardi plerique Religiosorum Præsules inhiarent, jam suprà n. 423. ex parte retuli, quàm acerbè vanitatem illorum corripuerit: *Apertè indicant quidam horum* (Abbates) *quid cogitent, dum privilegiis Apostolicis multo labore ac pretio obtentis, per ipsa vendicant insignia Pontificalia, utentes & Ipsi, more Pontificum, mitrâ, annulo, atque sandaliis. Sanè si attenditur rerum dignitas, hanc Monachi abhorret professio; si ministerium, solis liquet congruere*

Pontificibus: profectò esse desiderant, quod videri gestiunt; meritoq; non queunt iis esse subjecti, Quibus jam ipso se comparant desiderio Quid si & eis nomen conferre privilegiorum posset authoritas? quanto, putas, auro redimerent, ut Pontifices appellarentur? Quâ quidem mellei Doctoris amarâ correptione effectum fuit, ut Abbates ordinis Cisterciensis non nisi circa A. C. 1489. ab Innocentio VIII. usum Mitræ obtinuerint, privilegio tunc ad Cisterciensem duntaxat & primos quatuor ejusdem ordinis Abbates *n* 129. recensitos restricto.

429. Tametsi vero privilegium hoc tam amplum tum ante, tum circa, tum post tempora S. Bernardi tantopere beneficio S. sedis dilatatum fuerit, ut illud omnibus Canonicis Ecclesiarum Metropolitanarum Pragensis & Lugdunensis, Imperialis Bambergensis, & aliarum quarundam; Pluribus Præpositis; quatuor Metropolitanæ Sedis Moguntinæ Prælatis; Primicerio Ecclesiæ S. Marci Vene-

Venetiis ; Cuſtodi Hieroſolymitano Minoritarum ; Prioribus Conventûs Brunenſis F.F. Auguſtinianorũ in Moravia; plerisque Abbatibus ac aliis, imò & Laico Bohemiæ Duci aliquando competiiſſe legamus : ejus uſus tamen variè reſtrictus, ſpeciatimque c. *ut Apoſtolica. 6. de privil. in* 6. à Clemente IV. ſtatutum fuit, *ut Abbates & alii, quibus Mitræ uſus eſt à S. ſede conceſſus, exempti quidem in provincialibus Conciliis, & Epiſcopalibus Synodis (quibus nonnulli eorum intereſſe tenentur) mitris tantùm aurifriſiatis (non tamen aureas vel argenteas laminas, aut gemmas habentibus) uti poſſint : non exempti verò ſimplicibus, & albis ac planis utantur. In aliis verò locis exemptis & non exemptis, liceat illis uti mitris, prout conceſſa eis ab eadem ſede indulta permittunt.*

430. Quoad Chirothecas Pontificales, primum fortaſſis earum uſum Urbanus II. S. Hugoni Abbati Cluniacenſi

concessit, quæ colori paramentorum congruere debent, exceptis nigris in Missis pro Defunctis, ubi nullus est Chirothecarum usus, ut ùt aliqui prorsus ridiculè in similibus etiam missis nigras assumant. DIXI: *Pontificales*: nam & aliæ quondam alicubi in missa adhibitæ fuerunt à Presbyteris, ex corio, ad Episcopalium ex serico textarum discrimen, confectæ: sed hæc per transennam.

431) Si Abbas benedictus sit in proprio Monasterio, pulsatis Ecclesiæ campanis, Episcopus ei ad chorum deducto, & in Prædecessoris sui sede collocato porrigit Baculum Pastoralem tenendum in manu sinistra: si verò extra idipsum, Episcopus deducit Abbatem ad faldistorium, quo Ipsemet usus fuerat, inquiens: *Sta in Justitia* &c. quo sedente, Episcopus à dextris Ejus stans, & ad Altare conversus, depositâ mitrâ, intonat Hymnum: *Te DEUM laudamus*: sub cujus decantatione solemni Abbas

post

post primum versum surgens, & à mitratis Assistentibus associatus circumiens Ecclesiam, Populo benedicit: Episcopo interim sinè mitra apud sedem manente, donec Abbas (si is quidem in proprio Monasterio benedictus fuerit) ad sedem suam rediens ac sedens singulos Monachos ad osculum manûs admiserit, Hymnusque completus fuerit: quo finito, Episcopus stans sinè mitra à dextris Abbatis sedentis cum mitra, dicit *versum*, & orationem *Exaudi*, receptâque deinde Mitrâ Episcopali, ad cornu Evangelii Altaris, ad stantibus Assistentibus sinè mitris, procedit: at Neo-Abbas cum mitra ac baculo, ante medium Altaris, Populo solemniter benedicit; tumque ad cornu Epistolæ Altaris cum mitra & baculo in genua provolutus, semel tantùm Episcopo acclamat: *Ad multos annos!* à Quo, sicut & ab Assistentibus recipitur surgens ad osculum Pacis; ac deinde recedens cum Assistentibus ad locum sibi destinatum, dicit

Evan-

Evangelium S. Joannis: quod cùm etiam fecerit Episcopus in Altari, depositis sacris vestibus, omnes in Pace recedunt.

432. Si Electus Abbas non habeat usum mitræ, assistunt ei tantùm duo seniores sui, vel alterius Cœnobii, non mitrati, superpelliceum & Pluviale gerentes; peractoque examine, priusquam Missa inchoëtur, Electus loco Sandaliorum, Crucis, Tunicellæ, & Dalmaticæ, depositò Pluviali, & stolâ in modum crucis S. Andreæ, cæterorum simplicium Presbyterorum adinstar, retentâ, casulam tantùm induit; atque omissâ sub finem Missæ impositione Mitræ, chirothecarum & Annuli, cùm in Abbatiali Sede aut Faldistorio constituitur, stat cum bireto: non tamen circuit Ecclesiam benedicens Populum, sed dum à Cantoribus solemniter persolvitur Hymnus Ambrosianus, manet sedens in sede, aut Faldistorio, cooperto Capite usque ad finem; sique benedicatur in

Mo-

Monaſterio ſuo, monachos ad amplexum admittit, & intermiſsâ Populi benedictione ſolemni, cum apprecatione *Ad multos annos!* finè mitra actum concludit.

Caput VI.

De congregationibus ordinum non exemptorum.

433. *De Cœnobitis ſub Epiſcoporum poteſtate conſtitutis, diverſisq; Congregationibus, maximè verò Ciſtercienſi.*

434. *Status Ciſtercienſium in Franconia.*

435. *De celeberrimo & primævo ordine Patrum Benedictinorum: ubi de vigilantia Epiſcoporum in aggregationibus impediendis.*

433. NOtum eſt, plures etiamnum Cœnobitas, in Germania ſaltem, Hungaria, Polonia, & Bohemia, retentâ ſubjectione avitâ, conſtitutos eſſe ſub Epiſcoporum poteſtate, ac ſecundùm ſe regi plerumque ex vi Regulæ independenter ab alijs conventibus, ùt

ùt ſuprà n. 382. monſtratum eſt: eo ferè modo, quo reguntur monaſteria monialium, & Patres Oratorii S. Philippi Nerii; nisi accidentaliter de licentia Epiſcoporum introducta ſit apud illos aggregatio quædam plurium conventuum, ſervato ſubinde eodem habitu, ùt in Congregationibus Hirſchfeldenſi, Hirſaugienſi, Mellicenſi, Burſchfeldienſi &c. contigit; quandoque verò illo nonnihil mutato, ùt in Congregatione Ciſtercienſi ſic dicta à valle Ciſtercii in Diœceſi Cabilonenſi in Burgundia apud Gallos à S. Roberto introducta &c. quæ cùm tendere duntaxat videretur ad diſciplinæ conſervationem, non obſtiterunt Epiſcopi tam piis conatibus in nullum Eccleſiarum aut Jurium ſuorum damnum vergere viſis, prout tempore S. Bernardi Ciſtercienſes Epiſcoporum poteſtati ſubjecti, & ab hoc Sancto Doctore non ſemel ſtimulati fuerunt ad continuandum obſequium Epiſcopis localibus debitum, ùt n. 25. oſtendi.

Digitized by Google

434. At cùm pleno deinde impetu ad ſubtrahendos ſe jurisdictioni Epiſcoporum prorueren t: in Germania ſaltem Principes Eccleſiaſtici, utpote majore præ cæteris Epiſcopis authoritate pollentes, ſuis & Eccleſiarum ſuarum juribus fortiùs inſtiterunt; ac pro varietate locorum primam S. Benedicti Fundatoris, ac S. Bernardi eorundem Inſtauratoris intentionem conſervare pro viribus nisi ſunt; atque ut de Franconia noſtra loquar (cùm res hæc uniformiter à ſingulis Epiſcopis geſta non fuerit) nullam Monaſteriis Ciſtercienſibus indulſerunt dependentiam à Viſitatoribus & Generali, nisi tantùm in rebus concernentibus diſciplinam Clauſtralem: adeò quidem, ut Epiſcopi Bambergenſis ac Herbipolenſis, poſt ſingulorum Abbatum Ciſtercienſium obitum, captà per ſuos ſpecialiter poſſeſſione locali, ſingularem viduatorum Conventuum curam ſuſcipiant; electionis diem ad inſtantiam Patrum deter-

terminent; jus ſuffragii in eadem obtineant; Prælatum noviter electum inſtallent; eidem confirmationis ac benedictionis gratiam impertiantur; Regulares examinent, ordinent, approbent; ſubſidium charitativum ab illis exigant; ſacrum oleum iisdem ſubminiſtrent; ac quibusdam in locis eosdem etiam ad annuas proventuum ac adminiſtrationis ſuæ rationes reddendas compellant &c. in quibus omnibus, non obſtante Privilegiorum multitudine Congregationi Ciſtercienſi conceſsâ, at in partibus noſtris neutiquam ad uſum perductâ, voluntas, non poteſtas, S. Pontificis in negativam trahitur, illudque duntaxat expenditur, an publicus Antiſtitum Germaniæ, quorum intererat, conſenſus acceſſerit? ne ab eo Jure, quod diu æquum, & à Chriſto ipſo ſancitum fuit, absque magna & evidente neceſſitate vel utilitate publica, recedatur, contra voluntatem SS. Pontificum æquanimiter tolerantium,

um, si quis in iis, in quibus perturbaretur, vel saltem insigniter dedecoraretur status Ecclesiarum Germaniæ, mandatum Apostolicum non duxerit exequendum: qua de re plura 22. *Junij* 1679. agitata fuerunt coram Celsitudine sua ab Abbate Monasterii vallis speciosæ Congregationis Cistercienſis.

435. De celeberrimo & primævo Patrum Benedictinorum ordine constat, quàm sincerè ac feliciter in plerisque Germaniæ Diœcesibus is sub Ordinariorum suorum vite quieverit, Congregationibus, Burschfeldensi præcipuè, quæ sub finem Concilii Constantiensis in Cœnobio quodam Saxoniæ dicto Burschfeld Authore Joanne Abbate, permittentibus singulorum locorum Episcopis, erecta fuit; ne quicquam ordinariæ jurisdictioni nocentibus, nec ad aliud ex se tendentibus, quàm ad illibatum tam Nobilis & antiqui ordinis florem, per annua Capitula,

ſa, & frequentes viſitationes monaſticas, perpetuò conſervandum. Quia tamen aggregationes ejusmodi, uteunque limitatæ, favillas fovere ſub cinere poſſunt, ad ſuſcitandum quandoque contra Ordinariorum jura incendium: ſicut eæ, quæ jam extant, improbari non debent; ita providorum Epiſcoporum erit attendere, quamdiu per ſe vel per ſuos Monaſteriis ſibi ſubjectis ſufficienter conſulere in omnibus poſſunt, ne ad tales aggregationes in Cortice quidem non metuendas, ſed in medulla periculoſas deveniant: prout etiam nuper Ordinarii complures circa noſtras Germaniæ partes apud S. Sedem allaborârunt ſollicitè, ne per introductionem novæ cujusdam Congregationis optimis licèt clauſulis præmuniendæ authoritas eorum ordinaria ac Diœceſana ſubiret diſcrimen, inculcatâ diligenter omnibus memorabili Leonis I. *in epiſt. ad Synodum Chalcedonen.* ſententiâ: *nihil alienum concupiſcat ambitus:*

tus; nec per alterius imminutionem ſuum aliquis quærat augmentum.

CAPUT VII.

De Eremitis.

436. *Quatuor genera Monachorum.*
437. *Triplex Anachoretarum conditio; & quantùm ſinguli Epiſcopis ſubjiciantur.*

436. S. Occidentalium Religionum Patriarcha *Benedictus* in Regula ſua quatuor genera Monachorum diſtinguit 1. *Cœnobitas*, in communi viventes ſub Regula & Superiore. 2. *Anachoretas* ſeu *Eremitas*, qui Monaſterii probatione diuturnâ bene inſtructi, in eremo, ſinè conſolatione alterius, DEO auxiliante, pugnare ſufficiunt. 3. *Sarabaitas*, quaſi *Renuentes*, qui nullâ regulâ approbati, certam ſpiritualis Doctrinæ normam, & SS. Patrum exempla ſectari detrectant. 4. *Gyrovagos*, qui totâ vitâ ſuâ, in diverſis provinciis, ternis aut quaternis diebus, per cellas hoſpi-

ſpitantur, ſemper vagi, & nunquam ſtabiles ſunt, propriisque voluptatibus ac gulæ illecebris ſervientes: qui poſteà Romæ dicti ſunt circumcelliones, Caini adinſtar vagi & profugi ſuper terram: de quorum miſerrima conditione melius eſt (ùt S. Pater *Benedictus* ait) tacere, quàm loqui.

437. De Cœnobitarum exemptione, & ſubjectione, hactenus vidimus: de *Anachoretis* cum diſcrimine dicendum eſt, I. ſi in communi quodam ſpatio per cellas tantùm disjuncti ſub approbata Regula, & Superiore S. Sedi immediatè ſubjecto habitantes, tria ſubſtantialia vota emiſerint, ùt Carthuſiani, Camaldulenſes, & quibusdam in locis Carmelitæ &c. idem obtinere in his, quod de aliis Religioſis exemptis hucusque aſſertum fuit. II. ſi de aliis ſolitariis hominibus ſeorſim ab omni Regulari conſortio prope urbes aut vicos, in cellulis ad corrogandam ſtipem conſtructis, habitantibus ſermo ſit, quamvis tales communi-

muniter non tolerari, ſed ad approbatam Religionem remitti deberent: ſi tamen voto continentiæ ſaltem obſtricti, authoritate Epiſcopi ſervitio cujusdam Eccleſiæ, vel oratorii, deputati, habitu Eremitico de manibus Ejus ſuſcepto, in ſtatu Pœnitentium vivant, dubitandum non eſt, quin ſubjiciantur Epiſcopo & Parocho locali, ac privilegio fori Eccleſiaſtici gaudeant arg. c. *Duo ſunt.* 7. XII. q. 1. & gl. in c. *Qui verè.* 12. XVI. q. 1. Non fruuntur tamen, ùt veri Religioſi, privilegio Canonis *Si quis ſuadente*, cùm nihil de illis quoad hunc effectum in Jure expreſſum ſit: ut proinde eodem, quo 23. *Maji* 1623. Diaconi Selvatici in Regno Neapolitano, jure cenſendi videantur, de quibus S. Congregatio Cardinalium negotiis regni Neapolitani præpoſitorum, de Gregorii XV. mandato per vivæ vocis oraculum deſuper habito, ſtatuit, & declaravit eos privilegio Canonis non gaudere. III. ſi denique nullius Eccleſiæ vel oratorii ſervi-

ſervitio, authoritate Prælati cujusdam Eccleſiaſtici, deputati, habitum Eremiticum de propria voluntate ſuſceptum ad ſui libitum deferant, & locuſtarum inſtar ſinè Rege, pro arbitrio vivant, cùm ex utero matris educti ſint Laici; nec ad ullum Eccleſialticum vel pium uſum, authoritate Eccleſiæ, ſeu Prælati authoritatem habentis, canonicè deſtinati ſint, haud potiuntur privilegio fori, ùt paucis abhinc annis in Bambergenſi ac Herbipolenſi Principatibus vidimus, ubi duo, propter enormia delicta manibus Carnificum rogo conſecrati fuerunt. Quod ſimiliter tenendum eſſe de Tertiariis, nuncupatis Religioſis S. Franciſci, extra clauſtra, cæterorum ſæcularium inſtar, viventibus in propriis ædibus de ſuis artificiis, S. Congregatio Concilii, ad inſtantiam Baronis terræ Aprocinæ, Lecerniæ Diœceſis, reſolvit, citato Decreto Generalis Concilii Lateranenſis: niſi tales

ex

ex consuetudine aliquid Juris in hoc acquisiverint, quæ tunc sit observanda.

Caput VIII.

De exemptione clericorum vel sæcularium servientium Religiosis exemptis.

438. *Tria requiruntur, ut gaudeant exemptione.*

438. UT tales exemptione concessâ Regularibus, quibus inserviunt, gaudeant, haud sufficit, eos cohabitare quomodolibet cum Religiosis, quo sensu servi, & omnes alii, qui sive in eadem domo, sive alicujus sumptibus & expensis continuò aluntur, Familiarium nomine veniunt c. *In litteris.* 24. X. *de Testibus.* & gl. in L. *Præsenti.* 6. §. *Sanè.* 5. C. *de his, qui ad Eccl. confug.* Sed opus est concursu trium requisitorum in Constitutione Gregorii XIII. expressorum, videl. 1. ut monasterii vel domûs Regularis servitio continuo, pro majo-

majore vitæ parte, formiter addicti sint. 2. ut in ipsismet monasteriis, domibus Regularibus, aut prioratibus vivant. 3. ut constituti sint sub obedientia Superioris Regularis, more ipsorummet Regularium, ita ut vitam quasi Regularem ducant intra septa clausuræ; & non more Populi cum uxoribus ac familia, licèt in ambitu, vel recinctu monasterii, aut Domûs Regularis existant.

Caput IX.

De confraternitatibus Laicorum in Ecclesiis Regularium.

439. *Regula assistit Diœcesano quoad Congregationes spirituales.*

440. *Requisita pro Confraternitatibus erigendis*

441. *De authoritate Episcopi necessaria pro diversis.*

442. *De accessu Confraternitatum ad exequias mortuorum*

443 *Privilegia & consuetudines exactè perpendantur.*

439. Cùm ad Diœcesanum in spiritua-

tualibus, & ad Principem in politicis pertineat, inquirere de Societatibus, Congregationibus, tribubus &c. ne prohibita conventicula, cum præjudicio Catholicæ Religionis, bonorum morum, aut reſpectivè tranquillitatis Civilis periculo fiant, ſive abuſus & corruptelæ inducantur: Diœceſano, quoad congregationes ſpirituales, aſſiſtit Regula, nisi ſpeciale privilegium Apoſtolicum uſu receptum aliud diſponat.

440. Clemens VIII. Romæ 24. *Decembris* 1604. pro Confraternitatibus in orbe Chriſtiano ubilibet erigendis ſequentia conſtituit: I. unam tantùm in ſingulis locis ejusdem nominis vel inſtituti erigi poſſe: accedente ſemper Ordinarii conſenſu, qui Confraternitatis ſtatuta examinare & approbare debet, retentâ continuò facultate eadem moderandi, aut corrigendi. II. non poſſe promulgari privilegia, indulta, gratias, indulgentias &c. nisi priùs ab ordinariis recognoſcantur, & Decreta pro publi-

catione interponantur. III. Eleemosynas à Confraternitatibus juxta formam ab Ordinario præscriptam collectas expendendas esse in ornatum Ecclesiarum quocunque modo ad easdem Confraternitates spectantium, aut alios pios usus ordinario bene visos. IV. Confessarios Regulares à Confratribus eligendos indigere prævia approbatione tum Superiorum suorum, tum Episcopi localis. V. Confessariis eorum non competere facultatem absolvendi Confratres à reservatis, vel reservandis S. Sedi Apostolicæ, aut Ordinario loci. VI. Litteras institutionis, seu aggregationis esse gratis omnino ac nullâ prorsus mercède expediendas. VII. Imponit graves pœnas violantibus hanc suam Constitutionem.

441. Illud quoque prætereundum nõ est, quòd Confratres in Oratoriis aut Ecclesiis suis pro 40. horis absque licentia Episcopi Evchariſtiam exponere nequeant, ùt S. Congregatio Regulari-

um

um 10. *Augusti* 1601. apud Gavantum resolvit: imò nec eam ibidem conservare, juxta eandem 21. *Martii* 1594. multò minùs Congregationem in Ecclesiis monialium erigere, teste eodem Gavanto. Quoad processiones verò sicut ad publicas authoritate Episcopi instituendas invitari possunt, & accedere debent; ita prohibendi non sunt à faciendis propriis, in diebus festis earundem Confraternitatum, dummodo non extendantur per vias; sed circa muros Religiosorum ducantur, Apostolico privilegio & inveteratâ consuetudine seclusis: pro talibus enim aliàs expressâ Episcopi licentiâ opus est; quemadmodum etiam si Capellani Confraternitatum solemniter in earundem Ecclesiis celebrare, Confessiones audire, sepelire mortuos, & alia his similia peragere velint, de quibus videri potest Augustinus Barbosa in *Collect. Bullar.* qui Idem in *Collectaneis Doctorum ad S. C. Triden. sess. 22. Refor. c. 8. n. 24.* refert à

S. Congregatione Regularium aliquoties, præcipuè in *Ostiensi* 2. *Octobris* 1626 decisum fuisse, quòd Confraternitates Laicorum in Ecclesiis Regularium exemptorum institutæ subsint jurisdictioni ac visitationi Episcopi, etiam quoad Capellas, in iis, quæ respiciunt Confraternitatum administrationem: iis tantùm, quæ sunt sub immediata protectione Regum, exceptis.

442. De accessu Confraternitatum ad Mortuorum exequias duo à S. Congregatione Rituum esse decisa refert idem Barbosa *de off. & pot. Parochi p.* 3. *c.* 26. *n.* 61. I. in *Bononiensi* 9. *Decembris* 1617. illas eò accedere non posse, nisi specialiter & expressè vocentur; II. In *Andriensi* 22. Novembris 1631. ad 2. crucem ab iisdem erigi non posse, quando vocatæ Cadaver associant: nisi specialiter illis à S. Sede vel Episcopo loci indultum sit, prout B. Pius V. A. C. 1569. idipsum Confraternitati Rosarii, cùm

ad

ad processiones, aut associanda cadavera defunctorum accedit, concessit.

443. Cùm igitur in his & similibus privilegia & Consuetudines considerari potissimùm debeant, dummodo non sint abusus, aut corruptelæ particulares magis ex negligentia prædecessorum Episcoporum natæ, quàm quòd sint veræ aclegitimæ consuetudines generales hujus vel illius Diœcesis: incumbit Episcopo, ut, quoties casus tulerit, omnia diligenter examinet, nec nimis justus sive exactus sit in manutenendis etiam minutissimis; ac neutra pars factiosè totum sibi vendicare, & omnia alteri parti detrectare intendat.

Caput X.

De Immunitate locali.

444. *De Iure Asylorum veteris Testamenti.*

445. *In Lege nova major est immunitas Ecclesiarum.*

446. *Effectus immunitatis localis.*

447. *Constitutio Gregorii XIV. sustulit omnem materiam inutiliter disputandi.*

448. *Scelerati non ſunt per immunitatem localem fovendi; nec ad perpetranda crimina invitandi.*

449. *In ambiguis decernendum ab Epiſcopo contra facinoroſos.*

450. *Numerus ſeptenarius criminum exceptorum non gaudentium immunitate.*

451. *Canonica ſanctiones hac in parte non patiuntur reſtrictionem à Iure profano: & quidquid contra illas attentatur à quibuslibet, ſacrilegum ac nullum eſt.*

452. *An Epiſcopus ſtare debeat proceſſui per Laicos fabricato?*

453. *Qua loca tribuant immunitatem?*

444. Cùm immunitas localis, ad imitationem veterum Civitatum refugii, in Lege nova introducta ſit: præmittere juvat, hæc urbium aſyla quondam ad innocentium tutelam duntaxat conſtituta fuiſſe: unde recipiendus ante portam ejusmodi civitatis, *Joſue. 20. v. 4.* coram Senioribus probare ſe debuit priùs inſontem, quàm ei locus ad habitandum conceſſus fuerit, tamdiu ſolùm tuto futuro, donec cauſa capitalis

lis ad finem perducta fuisset. Quapropter si homicidii voluntarie, non ignoranter, nec casu, nec adsui tutelam, commissi, ab Interfecti cognatis eum convinci contigerat, extra Civitatem refugii, unde ad locum delicti procedere debuit, statim occisus fuit. Quod juris etiam competiisse Tabernaculo & Altari, non obscurè ex illo *Exodi 21. v. 14. ab Altari meo evelles eum* &c. & 3 *Reg. 2. v.* 28 colligitur: siqúe res ad amussim perpendatur, Jus Asyli Judæorum ultra homicidas involuntarios nequaquam protensum fuit, ne facilè quodquam delictum remaneret impune.

445. Quamvis autem Ecclesia post Christi adventum non minor, quàm Synagoga olim, Justitiæ cultrix sit: è materno tamen sinu suo alios etiam, quàm involuntarios homicidas, confugientes ad DEI domum evelli, Arcamque communis refugii expugnari non sinit, edocta à Christo, qui pro impiis mortuus, recurrentibus ad se aditum miseri-

cor-

cordiæ, ùt eleganter S. Auguſtinus *ſer. 5. de dedic. Eccl.* loquitur, claudi non permittit, quin arguenda ſit criminis, cùm non planè receptos ab omni ſatisfactione pro commiſſo facinore liberet, ſed à morte tantùm pœnisque Corporis afflictivis maternâ pietate præſervet c. *Reum* 9. c. *Id conſtituimus*. 36. XVII. q. 4. ita exigente inſuper Divini Numinis majeſtate, ut Ejus ædes ac templa ab omni violatione tuta exiſtant. Quod autem ex hac immunitate ſubinde naſcantur incommoda, non intenditur à S. Matre Eccleſia; ſed ab hominum malitia provenit, qui ſi quando pœnam delicto conformem evitant, pluribus tamen proſtant periculis, nec niſi re compoſitâ tutò inde unquam egredi; imò nonnunquam, pro qualitate criminis, etiam inviti è locis immunibus extrahi poſſunt.

446. Effectus immunitatis Reorum ad Eccleſias & cæmiteria confugientium ferè triplex eſt: 1. quòd indè, præter-

terquam in criminibus exceptis, per vim extrahi nequeant c. *Definivit*. 35. XVII. q. 4 L. *Præsenti*. 6. C. *de his, qui ad Eccl. confug.* & notanter c. *Inter alia*. 6. ✠. *de immun. Eccl.* ex cujus verbis: *Confugiens ad Ecclesiam*: Oldradus, Archidiaconus, Covarruvias, Ludovicus ab Exea, & alii DD. meritò colligunt, arreptis per Ecclesiam aut cæmiterium ductis, utpote non existentibus in libertate confugiendi, hanc immunitatem nequaquam proficere; sicut nec illis prodest, qui sponte vel lictorum aliorumvé blanditiis tantùm moti, securitate non promissâ, Ecclesiam deserunt. 2. quòd interim, dum Reus moratur in loco sacri Asyli, ferri nequeat adversùs eum sententia ad mortem vel aliam gravem pœnam Corporalem seu cum effusione sanguinis cit. c. *Inter alia*. ubi Innocentius Hostiensis Joannes Andreas &c. sed *super hoc, quod iniquè fecit, aliàs sit puniendus*, scil. per pœnam exilii, condemnationem ad opus publi-

cum, mulctam &c. & pro damno dato, offensa, vel injuria, legitimè componat: ac prius quidem non nisi de voluntate Diœcesani Episcopi, qui Reum sæculari Judici tradet, exacto juramento, similive cautione immunitatis à pœna mortis & omni Corporali sanguinis effusiva. 3. Quòd prohiberi non possit, ne victus ac vestitus necessarius ad Reum deferatur c. *sicut antiquitas*. 6. c. *Miror*. 8. c. *Frater*. 10. XVII. q. 4. & cit. L. *Præsides* quæ tales vocat crimine læsæ Majestatis irretitos: ita tamen, ut Prælati, vel Regulares, ad quos confugerit Reus, meminerint, se non extra gravem culpam esse, si talem in totum subducere nitantur, cum læsione justitiæ publicæ ac privatæ.

447. Quoniam verò res hæc olim pluribus controversiis patuit, Gregorius XIV. omnem inutiliter disputandi materiam constit. *Cùm aliàs nonnulli*. 9. *Calen. Junii*. 1591. conditâ: è medio sustulit, Episcopo locali constituto legitimo

timo defensore, ac Judice competente in hac materia privativè adversùs quemlibet alium Judicem & Prælatum quantumvis exemptum ac privilegiatum intra suam Diœcesin: ut proinde superior Regularis Reum, à Judice laico petitum, eidem consignare teneatur, exhibito Episcopi mandato de Reo extrahendo: quin se ullatenus ingerat in judicando, vel aliis actibus juridicis, nisi defendendo solùm, donec illi de Episcopi voluntate constiterit, immunitatem: testantibus id pluribus in utraque Diœcesi exemplis, & novissimè quodam Neostadii ad Salam 20. Aprilis 1680. Id quod etiam procedit in vicino territorio separato cum qualitate *nullius*, ita ut nullæ sint hac in re partes Prælati plenâ licèt jurisdictione pallentis; sed vicinioris Episcopi tantùm, qui ne Metropolitano quidem quoadhoc subjacet, sed immediatè S. Congregationi Immunitatis.

448. Quantum porrò ad rem ipsam,

consiederabit Episcopus, Ecclesiam non hìc iniquam criminum & criminosorum advocatam; sed piam matrem duntaxat agere, providendo inprimis, ne post patratas E. G. cædes, adversæ partis animi libidine vindictæ perculsi, impetu potiùs, quàm consilio, ad pernicioſos ausus descendant, subsessuri omnino, locumque daturi Justitiæ, ut res omnis per viam Juris authoritatepublicâ dispescatur. Alterum est deinde, quòd ita DEI domum ab omni injuria vindicet, ac vindicatam ab Episcopis velit, quin tamen cum expressa Juris naturalis ac Divini contumelia, aditum ad delicta securiùs patranda recludat, scelleratosque ipsos per speciale patrocinium in casibus dubiis, & extensionem ad casus etiam exceptos, cum gravi utriusque Reip. nocumento, ad nova ac plura delicta quasi invitet.

449. Ubi absit, ut Episcopis, vel Episcoporum Consiliariis author sim ad recedendum ab iis, quæ per SS. Cano-

nes

nes & Apoſtolicas conſtitutiones expreſsè ſancita; nec unquam ſinè cœleſti ſaltem ultione (quale quid Gregorius Turonenſis circa A. C. 588. accidiſſe frequentiùs memorat) violata fuerunt. De caſibus tantùm exceptis, & ambiguis ac interpretatione egentibus loquor, & in ſimilibus bono publico ipſíque Juſtitiæ potiùs, quàm facinoroſorum hominum impunitati favendum aſſevero, maximè ex quo numerus Eccleſiarum ac domuum Regularium talis ac tantus eſt, ut cogitare quisque facilè poſſit pleraque ſcelera tranſitura impunè. Unde ſi quando laicalis poteſtas, juxta Gregorianæ Conſtitutionis præſcriptum, licentiam extrahendi Reum criminis excepti petierit; vel ſuper ipſius delicti qualitate dubium aliquod natum fuerit; Epiſcopus contra facinoroſum decernet; aut, ſi diuturniore casûs examine opus ſit, Reum interim vel in ſuis, vel in laicæ poteſtatis carceribus nomine ſuo, vel in Eccleſia ipſamet, circumpoſitâ

militar

militari custodiâ, firmiter teneri jubebit, donec causâ cognitâ judicium de extractione feratur: quo secuto, dabitur potestas laicis, cum interventu personæ Ecclesiasticæ ab Episcopo authoritatem habentis, Reum capiendi, extrahendi, incarcerandi &c. qui sic extractus pœnâ correspondente delicto affici poterit, non obstante c. *si vobis*. 28. XXIII. q. 8. ubi tantùm de intercessione Episcoporum vel aliorum Ecclesiæ ministrorum, pro Reis damnatis, apud Principes aut Judices laicos agitur: cujus moris vestigia apud S. Augustinum *epist.* 54. imò & in Codice Theodosiano pluribus in locis supersunt.

450. Difficultas est circa numerum ac probationem criminum exceptorum, & numerus quidem ex Ecclesiastico Jure debet desumi, primò quidem ex c. *Inter alia* cit. ✠. *de Immunit. Eccl.* ubi *duo casus* excepti referuntur, videl. *si publicus latro fuerit, vel nocturnus populator agrorum.* Dicitur autem *publicus*

eus latro, qui palàm & publicè furatur, ùt piratæ, aut itinera frequentat, vel publicas vias obsidet, ac itinerantes ex insidiis aggreditur cit. Constit *cùm aliàs nonnulli*. §. 3. unde cæteri simplices fures gaudent hâc immunitate. Per *Nocturnum depopulatorem agrorum*, de quo etiam Gregorius XIV. in *const.* cit. intelligitur, qui de nocte segetes, aut fructus in agris pendentes devastat. *Tertius casus* refertur c. *Pro humani*. 1. *de homicid. in 6*. & in eadem Constit. Gregorii XIV. ibi: *Aut assassini* cujus criminis rei fiunt, qui ex alterius mandato, aut pretio conducti, homines incautos occidunt, quales fuêre quidam infideles ex Syria. *Quartum* memorat Gregorius XIV. sub nomine *hæresis*, & habetur etiam in Extravagantibus Martini IV. & Joannis XXII. quod multò magis in infidelibus, nisi Baptismum sincerè desiderent, obtinet. *Quintò* similiter ab Ecclesiis & cæmeteriis extrahi possunt *læsæ Majestatis in personam ipsi-*

ipſiusmet Principis rei. Conſtit. cit. Sextò Homicida per induſtriam & inſidias occidens, vel ſic occidi mandans proximum; cui ſimilis eſt, imò pejor L. *Plus eſt.* 1. C. *de Malef. & Mathem.* qui hominem veneno enecat: & talis *Proditorius homicida* vocatur à Gregorio XIV. *Septimò* Jure aſyli non fruitur, quisquis in Eccleſia, cæmeterio, ſcalis, ſacriſtia, Atrio, porticu, Campanili, aliisvé locis, quibus aliàs localis immunitas competit, ſub ſpe immunitatis, grave crimen committit c. *fin.* ☞. *de immunit. Eccl.* Cùm *in eo, in quo deliquit, puniri quis debeat; & fruſtra legis auxilium invocet, qui deliquit in Legem.* De quo, eo ipſo præſumptio eſt Juris & de Jure, quòd quis deliberatè & ex propoſito delictum ibi committat. Hoſtienſ. ad c. *Immunitatem.* 10. *n.* 2. *h. t.*

451. Scio plures inſuper perſonas Eccleſiaſticâ hâc immunitate privari de Jure Civili: at quia Canonicæ ſanctiones à Jure profano reſtringi vel immutari non

non possunt, Regula manet, cæteris omnibus jus Asyli concessum esse, qui non commiserunt delicta expressè per Jus sacrum excepta. Unde quod de Civili debitore, Raptoribus Virginum, Adulteris, simplici fure, Effractore Carceris, vel aliis, etiam graviorum Criminum reis, ad immunia loca confugientibus asseritur à nonnullis, quasi talibus jus Asyli negatum sit, attendi non debet: adeò quidem, ut, quicquid hac in parte contra SS. Canonum dispositionem à Judicibus Laicis attentatum fuerit, sacrilegum ac ipso facto irritum sit, nec tantùm resisti quomodolibet, armis tamen seclusis; verùm etiam ad censuras adversùs illos procedi possit: siquè Reus de facto violenter aut dolosè extractus fuerit, eũ protinus restituere, ac quævis damna Reo illata compensare teneantur: non obstante quàcunque consuetudine, qualis omnis ab Urbano VIII. 5. *Junii* 1641. sublata fuit, si sit præjudicialis libertati ac immunitati Eccle-

Ecclesiasticæ, quamvis sit immemorabilis, & fama privilegii cum ea concurrat.

452. Nunc de probatione videndum est, *an Episcopus stare debeat processui per laicos formato super crimine excepto?* Ad quod breviter respondetur, declarationē talis criminis judicio Episcopi localis à Gregorio XIV. esse commissam; quæ melius fieri non posse videtur, quàm informatione captâ ex processu facto à Judice laico, præsertim si fabricatus fuerit, antequam Reus se receperat ad locum immunem: quia non agitur ad condemnandum Reum, in quo casu non probant acta Judicis laici cit. c. *Inter alia* & c. *Etsi Clerici. 4.* ✠. *de Judic.* sed ad Judicem Ecclesiasticum de qualitate criminis informandum: ubi ad cavendam omnem æquivocationem, observo, in similibus, sicut etiam cùm Clericus à Curia sæculari remittitur simul cum actis ad Judicem Ecclesiasticum, acta ejusmodi deservire ad instruc-

tionem,

ctionem, siqué Reus testes pro repetitis habere, vel aliàs illis acquiescere velit, procedi posse ad ulteriora, & sic quoque ad sententiam inclusivè: secùs autem, repetenda esse Juris media, dandasque defensiones, ùt Juris.

453 Et ne quid ambiguitatis reliquum maneat: de ipsomet immunitatis Ecclesiasticæ loco, tandem subnecto, per illum intelligi, non tantùm Ecclesias consecratas c. *Ecclesia. 9. ✠. h.t.* Sed etiam benedictas, sinè superioris licentia dirutas, si subsit spes reparationis Innocen. in c. *Cùm ex injuncto. 2 notab. ultim. ✠. de novi oper. nunt.* interdictas vel pollutas, arg. c. *dictum. 8. dist. 81.* & Abb. in c. *fin. num. 6. ✠. de consecr. Eccl.* Hospitale, & Oratorium publicum Episcopi authoritate constructum Abb. in c. *fin. n. 4. ✠. de censib.* cæmeteria c. *cùm Ecclesia. 5.* ubi gl. V. *cæmeteriis ✠. h.t.* quapropter jam olim in cæmeteriis collocatæ erant cruces, quibus septa & ambitus designabantur; item Palatium

Epi-

Episcopale c. *Id constitimus.* 36. XVII. q. 4. Atrium, porticum, campanile, tectum, & quicquid ad totam externam fabricam pertinet; aut Ecclesiæ adhæret, ùt claustra, dormitoria &c. c. *Quisquis* 21. XVII. q. 4. & DD. ad c. *si quis contumax.* 20. ibi: *de atrio Ecclesiæ* &c. XVII. q. 4. Quod autem olim de extensione immunitatis ad quadraginta, & respectu Capellarum vel minorum Ecclesiarum, ad triginta passus obtinuerat, ob Ecclesiarum frequentiam meritò plerique in locis ab usu recessit.

DECAS X.

De Sanctimonialibus, Canonissis, Tertiariis, & oblatis.

CAPUT I.

De distinctione inter monasteria monialium exempta, & non-exempta.

454. *Sanctimoniales proprièdictæ.*

455.

455. *Qui regunt monaſteria non exempta, Epiſcopo quoad hoc regimen plenè ſubjiciuntur.*

456. *Quanam pertineant ad Epiſcopum in exemptis; & de modo diſcretè tractandi infirmas mulierculas.*

454. Sanctimoniales verè ac propriè illæ dicuntur, quæ cum ſolemni trium votorum ſubſtantialium emiſſione, prævio integro probationis anno, in ætate per SS. Canones requiſita, per ſpirituale Matrimonium CHRISTO ſpecialiter deſponſatæ ſunt: eæque non minùs, ac viri Regulares, vel ſub omnimoda jurisdictione Ordinarii conſtitutæ ſunt; vel ex Apoſtolicis privilegiis ab eadem exemptæ.

455. Monaſteria non-exempta, ſi eandem cum viris in eodem loco degentibus regulam habeant, plerumq; commiſſa ſunt regimini ſpirituali eorundem, vel aliorum Regularium, qui in rebus hanc adminiſtrationem concernentibus æquè, ac Regulares curam animarum ex-

exercentes, vel sacramenta Clero & Populo administrantes, ipsi Ordinario subjiciuntur.

456. In exemptis cura plerarumque rerum pertinet ad Prælatum Regularem, præter visitationem, custodiam clausuræ, approbationem Confessariorum, interventum & præsidium in electione Abbatissæ vel superioris, admissionem educandarum, explorationem voluntatis aspirantium ad habitum & professionem &c. quæ omnia à S C. Trid. & diversis Pontificibus specialiter Episcopali providentiæ tantò laudabiliùs ac utiliùs demandata sunt, quò prudentiùs atque discretiùs tractandæ sunt incarceratæ imbelles mulierculæ, quarum pudor ac congenitus timor nimio rigori ferendo non est; & mutabilitas è contrà speciali freno & vigilantiâ opus habet.

CAPUT

Caput II.

De iis, quæ concernunt Abbatissam.

457. *Sylloge considerandorum in Abbatissa, seu qualibet Præfecta Religiosa.*
458. *Electio ubi & coram quo facienda.*
459. *De concordia & discordia in votis.*
460. *Ætas & qualitates eligenda.*
461. *Confirmatio Electionis.*
462. *Abbatissa perpetua benedicipleruмque solent.*
463. *Egressus, & benedictio Electæ.*
464. *Multiplex velum Religiosarum.*
465. *Oblatio intortitiorum.*
466. *Refectio sacramentalis, & Ivthronizatio Abbatissæ.*
467. *Reditus Abbatissæ intra Clausuram.*
468. *Quid & quantum possit Abbatissa in spiritualibus?*
469. *De rerum spiritualium administratione.*
470. *Obligatio Abbatissæ ad Clausuram: ubi de egressu ad præstandum Principi sæculari homagium.*

457. Circa electionem & personam Abbatissæ, Priorissæ, vel alte-

alterius cujuscunque ſuperioris Religioſæ, plura ſunt conſideranda. 1. electio, confirmatio, ſique dignitate Abbatiali fulgeat, ejusdem benedictio. 2. ætas & ſtatus. 3. Regimen. 4. an ſi monaſterium feudum habeat à Domino temporali, exire poſſit è clauſura ad præſtandum homagium?

458. Electio fieri debet per vota ſecreta collecta ab ipſomet Epiſcopo, vel Ejus Commiſſario, cum interventu probatarum aliquot perſonarum ejusdem ordinis, vel aliarum, ante cancellorum feneſtrellam S. Communioni deſtinatam, nisi vel juſtus ſubornationis timor ſit, vel votum infirmæ eò deſcendere non valentis ſit exquirendum. Si cubi verò Superior Regularis eligentium exemptarum vota, vidente & audiente Epiſcopo, vel Ejusdem ſubſtituto, excipiat, S. Congregatio Concilii 10. *Septembris* 1639. huic uſui ſtandum eſſe declaravit, dummodo Regulares Epiſcopo vel Ejusdem Vicario, intereſſe

ac

ac præsidere volenti diem electionis Abbatissæ opportunè denuntient, eumque ad præfinitum usque tempus expectent: quod cùm hìc nuper à P. Alberto Spoenlein digniſſimo Priore Dominicanorum in electione novæ Prioriſſæ Conventûs S. Marci intermiſſum fuiſſet, per litteras Reverſales conteſtari is debuit obligationem ſuam, & ſpondere meliorem deinceps ſui muneris in monenda & expectanda Celſitudine ſua, vel Ejusdem Commiſſariis, obſervationem. 10. April. 1680. Cui Juri Celſitudo ſua Bambergæ ſimiliter juſſit inſiſti.

459. Quantum ad ipſa vota, per duas tertias partes ſuffragiorum, concludenda eſt electio, ita ut deficiente vel uno, toties juxta determinationem Epiſcopi, vel, hoc nullatenus comparente, alterius ſuperioris, iteranda ſint diverſis temporibus ſcrutinia, donec concordent. At ſi eō tempore lapſo non conveniant in eligenda, devolvitur ad Epiſcopum facultas magis idoneam

pro arbitrio ſuo deputandi S. Cong. in una *Cremonenſi 12. Octobris* 1592. apud Piaſecium.

460. Quoad eligendæ ætatem & alias qualitates, certum eſt primò, regulariter in eligenda Abbatiſſa vel Prioriſſa annos quadraginta ætatis, ac octo profeſſionis S. C. Trid. *ſeſ. 25. de Regular. c. 7.* qualis ſi non reperiatur, triginta ſaltem annos ætatis, & quinque profeſſionis completè requiri c. *Indemnitatibus, 43. de elect. in 6.* ità ut nulla minoris ætatis eligi poſſit; ſed poſtulanda ſit à S. ſede Apoſtolica: nisi monaſterium recenter erectum eſſet, nec aliqua ejusdem ordinis inveniretur in tota provincia pollens tantâ ætate & cæteris qualitatibus à S. C. Trid. requiſitis: inter quas eminet ea, quòd à pluribus annis poſt expreſſam profeſſionem laudabiliter vixerit. Tertiò deſideratur in eligenda judicii maturitas, prudentia, ac diſcretio, quanta haberi in fœminis poteſt. Quartò excluduntur ab Abbatis-

fatu

ſatu illegitimo thoro natæ, ſeclusâ diſpenſatione gl. in *cit. c. Indemnitatibus §. ſanè.* ver. *Canonica.* & plerique Canoniſtæ: nisi Religiones à S. ſede Apoſtolica ſingulare privilegium præ habeant diſpenſandi cum monialibus ſibi ſubjectis, ut etiam illegitimæ, non obſtante defectu natalium, eligi poſſint Abbatiſſæ, quale jactant Generales ac Provinciales omnium mendicantium apud Emmanuelem Rodriquez.

461. Electio Canonicè facta confirmari debet à ſuperiore immediato, videl. à S. Pontifice, ſi monaſterium ſanctæ Sedi immediatè ſubjectum ſit; ab Epiſcopo loci, ſi huic immediatè ſubſit, vel à ſuperiore Regulari, ſi monaſterium illud ſit ejusdem ordinis & exemptum, quin Epiſcopus, etiam poſt Conſtit. *Inſcrutabili.* ultra interventum & præſidium, jus aliquod confirmandi electionem Abbatiſſæ exemptæ ſibi arrogare ullatenus valeat, ùt S. Congregatio in Reſp. *ad dubium.* 5. in calce ejus-

dem conſtitutionis poſitum declaravit. Et hæc confirmatio non habet certam formam à Jure præſtitutam; ac quomodolibet fieri poteſt, ſive per vivam vocem, ſive per ſcripturam: dummodo declaretur animus Confirmantis, & debita cauſæ cognitio præmittatur.

462. Quæ perpetuæ ſunt in officio, poſt confirmationem obtentam, benedici plerumque ſolent ſub Miſſa ſolemni celebranda de die cum collecta pro Electa ſub uno *per Dominum* dicenda cum oratione diei: à quibus proinde inſtandum eſt intra annum apud Epiſcopum pro benedictione, nisi ſubſit cauſa rationabilis, ſub pœna amiſſionis muneris ac juris acquiſiti. Clemen. *Attendentes.* 2. §. *ſtatuimus.* *De ſtatu Monachor.*

463. Electâ exiſtente in choro in ſuo habitu, proceditur ad miſſam usque ad *Alleluja*, ſi dicitur; vel usque ad ultimum verſum *tractûs*, aut *ſequentiæ* excluſivè: tuncque Electa à Matronis aſ-

ſociata

ſociata è monaſterio egrediens præſentatur Pontifici, coram quo ante medium Altaris ſedente in faldiſtorio genuflexa præſtat juramentum fidelitatis, eique porrigit chartam pendente ſigillo ſuo munitam. Deinde procumbit à ſiniſtris Benedicentis ad litanias, in quibus ad verba: *ut hanc præſentem Electam* &c. bis à Pontifice ſurgente cum baculo benedicitur; completisque litaniis, ſuper Eadem manente proſtrata dicuntur *Pater noſter, verſus, & orationes* juxta Pontificale: quibus abſolutis, Electa ſurgens, ante Pontificem in genua ſe demittit, qui præfationem proſequendo, ad verba: *Propitius infunde* &c. manus imponit ſuper caput Electæ, donec eò perveniat: *ſeparetur indigna*: quibus tunc amotis, finitâque præfatione, cum 4. orationibus annexis, ſedet acceptâ mitrâ & Abbatiſſæ coram ſe genuflexæ Regulam tradens, ait: *Accipe Regulam* &c. aut ſicubi moris eſt, ut etiam tradatur baculus, ſicut Herbipoli

Digitized by Google

in Monaſterio S. Afræ ordinis S. Benedicti, ſuo loco, & juxta formam in benedictione Abbatum adhiberi ſolitam, eundem Abbatiſſæ conſignat: ſiquenon fuit antea velata, ei velum, prout in Pontificali, imponit.

464. Ubi notandum eſt multiplex eſſe velum Monialium, quorum primum *Probationis* ſeu *Receptionis* dicitur, quod novitiis à principio datur, & album eſſe ſolet: tametſi Virgines DEO dicandæ quondam, loco velaminis, pallio fuſci coloris caput obtexiſſe legantur. Secundum *Profeſſionis*, hodie paſſim nigrum, olim etiam purpureum, datur omnibus Religionem ſolemniter profitentibus, tum virginibus, tum viduis. Tertium *conſecrationis* ſpeciali cum benedictione ſolis Virginibus imponitur. Quartum *Prælationis* olim Abbatiſſis cum certa benedictione dabatur: quanquam hodie ab uſu receſſerit, nisi fortaſſis antea non fuiſſent velatæ, ùt monet Pontificale Romanum.

465.

465. His ex ordine peractis, Pontifex procedit ad missam, cui Abbatissa assistit in loco ad partem sibi parato: dictoque offertorio, præcedentibus duobus famulis cum intortitiis accensis, Ipsa associata à duabus Matronis, coram Pontifice sedente in faldistorio ante medium Altaris genuflexa, offert Ei duo intortitia, præbitoque Pontificis ea recipientis manui osculo, ad locum sibi assignatum regreditur: Pontifex verò, lotis ac tersis manibus, prosequitur missam, in qua sub uno *per Dominum* dicitur secreta pro Electa cum secreta de die.

466. Pontifex de propria manu sacramentaliter refectus, Abbatissæ porrigit Sacram Synaxin; dictisque Postcommunione diei cum alia pro Electa sub uno *per Dominum*; nec non *Ite missa est*, vel *Benedicamus Domino*, mitrâ receptâ inthronizat Abbatissam in sede; tum à dextris Ejus, mitrâ depositâ, con-

versus ad Altare, intonat Hymnum Ambrosianum à Choro prosequendum.

467. Interim Pontifice manente sinè mitra apud Sedem, Abbatissa à Matronis associata intra clausuram revertitur, & à Senioribus ante portam excepta perducitur ad Chorum, ubi omnes Religiosas ad amplexum admittit: Pontifice sub finem hymni, sinè mitra dicente versus & orationem; ac tandem resumptis mitrâ ac pedo, impertiente solemnem benedictionem.

468. Circa formam regiminis duo potissimùm occurrunt: 1. *Quid & quantum possit in spiritualibus?* 2. *qualem habeat rerum temporalium administrationem?* De potestate ordinis nulli unquam Catholico dubium fuit, quin mulieres illius planè sint incapaces. De jurisdictione verò spirituali, absonum & absurdum vocat Innocentius III. c. *Nova*. 10. ✠. *de pœn. & remiss.* quòd Abbatissæ Moniales proprias benedicere, & publicè prædicare præsumant. Esto

ſto, ex domeſtica, materna, mereque privata poteſtate quadam monialibus ſuis quandoque (non tamen cum interminatione cenſuræ) præcipiant, benedictiones elargiantur, aut propter periculum, quod ex cohabitatione virorum imminere poſſet, in eadem non ſervatis ordinariis Juris formulis inquirant, earumque inſtructioni privatæ, domeſticæ inſtitutioni, ac ſimilibus incumbant; imò & alicubi Presbyteros ad Eccleſias quasdam vacantes præſentent: cùm hæc vel non egrediantur imperii œconomici limites; vel ſi poteſtatem aliquam ſpiritualem involvere videantur, ea ſolùm *ratione finis & objecti* ſit talis, quatenus ſub Abbatiſſæ directione per actus prædictos intenditur Religioſa perfectio & beatitudo æterna; *non autem ratione modi* nec in res ſpirituales, aut ipſam Eccleſiam, cujus regimen illi concredi non poteſt, abſque Hierarchici Ordinis, in quo mulier, ad ſubjectionem nata *Gen. 3. v. 16*, ſilere jube-

tur 1. *Corin.* 14. *v.* 34.] inversione. Qua de re plura vide, si libet, in *Pacificis Cogitationibus meis super reducenda unitate Religionis in Germania. Quæst.* 12. *n.* 152. Sicubi verò specialibus prærogativis Abbatissæ cuipiam vis compulsiva in Clericos à S. Sede concessa videtur, illa tamen à domestica & máterna, qualem *Joan.* 19. v. 26. CHRISTUS B. M. Virgini in S. Joannem Evangelistam indulserat, minime differt; nec ad censuras aut publica judicia consurgere potest; sed in Materna & œconomica authoritate consistit, cui similem retinent etiam Matres in filios suos Clericali licèt vitæ adscriptos. Unde quod de Jure Abbatissarum, post confirmationem, conferendi beneficia, & instituendi Clericos in Capellis ex c. *Dilecta.* 12. X. *de major. & obed.* dicitur, intelligendum non est de institutione authorizante, per quam datur potestas exercendi curam animarum, quæ nec actu, nec habi-

tu

tu mulieribus ejusmodi poteſtatis prorſus incapacibus competit; ſed de ea, quæ dat titulum & poſſeſſionem, ùt Sylveſter *in ſumma* declarat.

469. Circa rerum temporalium adminiſtrationem, ſingulorum ordinum Regula, & conſuetudo, præcipuè debet attendi: quibus circumſcriptis, ſeu nihil ſpeciale diſponentibus, Authores & Gloſſa ad cit. c. *Dilecta.* conveniunt, Abbatiſſam habere liberam adminiſtrationem rerum ſui Monaſterii, adinſtar Abbatum, iniis, quæ ſexui & ſacris Canonibus nequaquam repugnant.

470. Undè cùm quoad remanſionem ſtrictam intra clauſuram non minùs Abbatiſſæ, quàm cæterarum monialium libertas arctetur, nullo ex capite, etiam ſub prætextu adminiſtrationis, egredi poterit, niſi concurrentibus juſtâ cauſâ, & legitimâ licentiâ; ac ſpeciatim, ſi perſonaliter ab Ipſa præſtandum eſſet homagium Principi ſæculari, quo caſu c. *Periculoſo* 1. *de ſtatu Regu-*

lar. in 6. ei permittitur, ùt, de præſcitu & licentia Epiſcopi loci, cum honeſta & decente ſocietate, duarum vel plurium ſcil. de antiquis monialibus, & Capellani, exire poſſit, homagio facto, quamprimùm commodè poterit, ad ipſum monaſterium è veſtigio reverſura: ne quid ullatenus committatur in fraudem moræ Clauſtralis. Quæ conſtitutio expreſsè innovata fuit à S. Con. Tridentino *ſeſ. 25. de Regularib. c. 5.* nec à B. Pio V. per Conſtit. *Decori.* ſublata fuiſſe videtur, ob commune bonum monialium, ne, ob dicti juramenti præteritionem, feudum amittant.

Caput III.

De educandis, ſeu Convictricibus Religioſarum: ubi de Urſulinarum Inſtituto.

471. *Fructus educationis puellarum apud Religioſas.*

472. *Conditiones pro educandis præſcriptæ ad inſtantiam Epiſcopi Hieracenſis.*

473.

473. *Constitutiones & Praxis Ursulinarum quoad educandas.*

474. *An cogi possint Puellæ ad ingressum monasteriorum pro sola educatione?*

475. *De iis, quæ educantur in Conventibus exemptarum, quoad censuras Episcopales.*

476. *Quid faciendum cum educanda, quæ in eodem Conventu ad habitum Religionis aspirat?*

471. DE fructu talis educationis puellarum nulli dubium esse potest, cùm extra seductionis imbelli huic sexui nimium quantum vicinæ periculum, solidâ pietate, bonis moribus, ac honestis exercitiis imbuantur. Quæritur hìc tantùm an & quâ ætate ad monasteria monialium, educationis gratiâ, recipi; & quamdiu retineri ibidem possint, stante decreto S. Concilii Trid. justam causam, & licentiam debitam requirentis?

472. Dubium hoc ad instantiam Episcopi Hieracensis resolutum fuisse à S. Congregatione 1. *Augusti* 1575. refert Peyrinus, non obstante motu pro-

prio

prio Sixti V. 5. *Januarij* 1589. edito, qui ſolùm intelligendus eſt contra præſumentes ingredi clauſuram ejusmodi conventuum, vel ibidem vivere, non obſervatis conditionibus à S. Congregatione in reſponſo ad interrogationem præfati Hieracenſis Epiſcopi expreſſis, quæ ſunt apud Barboſam, Donatum, & alios Compilatores:

I. Ut Monaſterium conſueverit recipere tales puellas. II. ut non ſint ſupra numerum præfixum. III. ut præcedat conſenſus Superioris & omnium Monialium ſingulariter præſtitus. IV. ut veſtitu honeſto & Virginibus conveniente utantur. V. ut ancillas ſecum non adducant. VI. ut exiſtant in loco ſeparato à dormitorio Monialium, & à loco, in quo Moniales operibus manuum vacare ſolent. VII. ut è Monaſterio non egrediantur, & ſemel egreſſæ nequeant iterum admitti, niſi vel Moniales fieri velint; vel obtentâ licentiâ utendi thermis pro recupe-

cuperanda valetudine, rectâ à balneis ad conventum ſe recipiant cum intentione obſervandi Conditiones à S. Congregatione præſcriptas. VIII. ut quolibet ſemeſtri ſolvatur conventui anticipata portio pro alimentis, conſtitutâ pro tali ſolutione idoneâ ſecuritate IX. ut puella recipienda non ſit minor ſeptennio, nec major annis viginti quinque: quibus expletis Epiſcopus loci præfigere debet puellæ terminum ad egrediendum de monaſterio, vel ad ſuſcipiendum habitum Regularem.

473. Urſulinæ tamen noſtræ Metis ſummo cum juventutis Virgineæ commodo in has partes advectæ, juxta præclariſſimum Inſtitutum ſuum Anno hujus ſæculi undecimo à Paulo V. in ſtatum Religioſum per Bullam expreſſam erectum, & approbatum, per viam nonnihil diverſam ad finem eundem contendunt I. Non habent conſtitutum certum numerum Convictricum; ſed is dependet ab anguſtia vel latitudine

loci, in quem ſuſcipiendæ; & à numero perſonarum capacium, quæ ſufficiant plurium vel pauciorum inſtructioni. II. Non admittuntur nisi parentibus legitimis natæ, quæ ſimul etiam ſint bonæ famæ: præſentandæ à perſonis notis, & fide dignis, quæ cautionem pro ipſis præſtent quoad ſubminiſtrationem quorumlibet neceſſariorum in omni eventu. III. Secundùm Conſtitutiones ſuſcipiuntur ab ætatis anno 6. usque ad 15, excluſivè. Quocumque autem ætatis anno in Conſtitutionibus conceſſo admiſſæ manere etiam poſſunt juxta easdem usque ad annum ætatis 18. incluſivè. IV. Veſtiuntur ex voluntate parentum, ſed modeſtè & ſuo quæque ſtatui convenienter, nullo adhibito vanitatis luxu; in quo genere pro Regula eſt modeſtiorum exemplum. V. Ancillæ nullæ admittuntur. VI. Separatæ vivunt à Religioſis, nec ingrediuntur earum Dormitorium, Capitulum, Refectorium, Communi-

munitatem. Novitiatum, aut alia loca Monaſterii ſinè expreſſa licentia Superioriſſæ. VII. Poſſunt exire ad Patrem vel Matrem, vel ad eos, quos parentum loco habent, viſitationis gratiâ, ſi de longè & rarò adveniant; item ſi parvulas ex baptiſmo ſuſcipere debeant; tum ſi ipſarum Conſanguineæ vel Religionis habitum ſuſcipiant, vel profeſſionem emittant alio in loco, aut caſus aliquis extraordinarius tam gravis detur, in quo exitus à Superioriſſa rationabiliter negari non poſſit. VIII. Pernoctare extra Monaſterium in eadem urbe non licet per Conſtitutiones, nisi in caſu vel mortis, vel graviſſimi morbi parentum, aut Curatorum ſuorum. IX. Quando Convictrix ſentit ſe vocari ad ſtatum religioſum (ad quem inducere religioſis ſeverè prohibitum) aperit mentem Magiſtræ, à qua examinatur circa difficultates in religioſo ſtatu ſubeundas; & remittitur ad Magiſtram Generalem, à qua accuratiùs rurſum exami-

xaminata, ſi prudenter reſpondet, remittitur ad Superioriſſam, cui ſi etiam ſatisfecerit, datur tempus deliberationis, & injunguntur ad perfectè cognoſcendam DEI voluntatem quædam opera pietatis; ſi denique adhibitis omnibus diligentiis cognoſcuntur veræ vocationis ſigna, datur licentia Convictrici poſtulanti, aperiendi mentem ſuam parentibus, quorum eſt eam examinare omnibus modis, quibus voluerint, etiam revocando domum, ſi viſum fuerit. Quod ſi & ipſi ſuæ filiæ electionem liberam relinquant, hæcque ſtatum Religioſum eligat, determinatur tempus ingrediendi Novitiatum in habitu ſæculari, idque de licentia Ordinarii (cui Religioſæ hujus Congregationis omnino ſubjectæ ſunt) ſtatuitur dos, examinatur per Ordinarium vel aliumà ſe deputatum poſtulans, habilis inventa judicatur admittenda, determinatur dies ſuſcipiendi habitum, quo facto Novitiatus durat per biennium, eoque elapſo,

pso , iterum rigidissimè examinatur à Superiore seu Ordinario, aut ejusdem Commissario, tandem professionem emittit, si reperta fuerit digna, constans, & omnibus scitu necessariis probè instructa. X. Convictrices ægrotæ eodem planè modo tractantur, quo Religiosæ in infirmaria particulari, nisi præstet eas remittere parentibus. XI. Docentur primò omnia christianæ pietatis exercitia pro cujusque capacitate aut indigentia: Deinde quidquid parentes præcipuè cupiunt ut discant, scilicet legere, scribere, filo, lanâ, serico varia opera conficere; item auro & argento. Communiora quoque urbanitatis principia traduntur; Modus etiam calculis vel numeris utendi, ordine jam dicto, vel alio, si videtur magis congruus: primo tamen loco semper Pietati tributo. XII. Solutio victûs tot modis fit, quot placet parentibus. Pretium convictûs non potest esse idem ubique, sed constituitur à superioribus. XIII. In

præ-

præcedentia ſervatur ordo nobilitatis, præcedunt Comitiſſæ, ſequuntur Baroniſſæ, poſteà nobiles, denique aliæ, inter plures ejusdem nobilitatis vel dignitatis, ita ut, quæ prima venerit, alias præcedat. XIV. Filiæ hereditariæ (utpote plerumque boni communis impeditivæ) vix ſuſcipiuntur, nisi ex juſſu expreſſo Ordinarii; & cum neceſſariis cautelis, ne quando aliis, quàm quibus oportet, reſtituantur; aut procorum inſidiis, aliísve ſiniſtris accidentibus exponantur. XV. In Monaſteriis regulariter ædificatis communiter non ſimul exiſtunt in una Claſſe ultra Viginti, in uno cubili non ultra decem: in aliis Monaſteriis pro commoditate loci. XVI. Diebus feſtis & Dominicis interſunt officiis Divinis ordinariis; deſtinatur etiam aliquod tempus commodum piæ lectioni vel colloquio ſpirituali, aut ſimili pietatis exercitio quando habetur concio, omnes interſunt, reliquo tempore vacatur à ſeriis. XVII. Septem ſeptima-

ptimanis ante primam communionem eliguntur ad eam faciendam deſtinandæ, ſex ſeptimanis continuis inſtruuntur ſingulis diebus per lectionem Catecheticam, quæ durat per horam, primis quatuor ſeptimanis traduntur quatuor partes doctrinæ Chriſtianæ ſcilicet de fide, ſpe, charitate, & ſacramentis, maximè verò de pœnitentia & Evchariſtia. His quatuor ſeptimanis elapſis, à Confeſſario vel Directore examinantur; ſufficienter inſtructæ & capaces admittuntur; aliæ differuntur. Duâbus ſeptimanis immediatis ante communionem exercentur in actibus pietatis ad proximam diſpoſitionem ſpectantibus: ſicque præparatæ ad Communionem admittuntur. Et talium præparatio ſolet fieri quinquies in anno, ſcilicet in feſto Nativitatis, Reſurrectionis, Pentecoſtes, aſſumptionis B. M. V. & omnium ſanctorum. XVIII. Conſtitutiones præſcribunt S. communionem ſemel vel intra quatuor ſeptimanas vel intra ſex

ſuſci-

ſuſcipiendam. Sæpiùs communio ex gratia ſpeciali permittitur ſingulariter indè proficientibus. XIX Dietim audiunt ſacrum. XX. Diebus recreationum Conſtitutionespermittunt omiſſionem lectionis, ſcriptionis. Catechiſmi, & aliorum operum ſcholarium, quæ tamen nunquam ex toto omittuntur, maximè à diligentioribus: & colloquium permittitur inter laborandum diebus recreationis tantùm. XXI. Convictrices nec pecuniam, nec quidquam aliud penès ſe habere, accipere, vel aliis dare, aut mittere poſſunt, absque præſcitu ac permiſſione Magiſtræ ſeu præfectæ generalis. Loculorum præfecta vel Burſaria, ùt vocant, aſſervat ejusmodi omnia, & de expenſis cum licentia factis rationem reddit.

474. Porrò circa has educandas plurimæ ſuperſunt diſpoſitiones, ad quarum ſingulas breviter reſpondebimus. I. *An, qui cogunt puellas ad ingreſſum monaſteriorum ſolius educationis gratiâ, incidant*

dant in excommunicationem latam à S. C. Trid. *ſeſ.* 25. *de Regul.* c. 15. Reſp. negativè: nisi compulſio fiat in ordine ad ſuſcipiendum poſteà Religionis habitum, ſive ad perſuaſionem Monialium, ſive aliâ quâcunque viâ; & Puella invita ingrediatur: quæ eſt ratio inductiva Concilii ad prohibendum illum ingreſſum, qui directè vel indirectè ad aſſumendum involuntariè Religionis habitum ordinatur.

475. II. *An educandæ commorantes in conventibus exemptarum, ligentur cenſuris à locali Epiſcopo latis?* Reſp. negativè: quia privilegium exemptionis ad hoc conceditur, ut, quamvis locus materialiter, ſive quoad ſitum, ſit in Diœceſi; formaliter tamen, quoad jurisdictionem, extra illam cenſeatur: deductis caſibus, in quibus exemptio non proficit, ne quidem ipſismet perſonis exemptis.

476. Quid agendum, ſi educanda ad habitum Religionis in Conventu educa-

ducationis aſpiret? Reſp. Priusquàm examinetur ab Epiſcopo, aliquamdiu extra Monaſterii ſepta in domo Parentum, ad finem plenius conſulendi libertati ad tale propoſitum neceſſariæ, conſtitui debet, quin reflectatur ad periculum perverſionis in reditu ad domum & licentiam ſæcularem, quod eſt merè per accidens, nec adeò propinquum, ut puellas nihil aliud in domo paterna vel amicorum quærentes, quàm honeſtum libertatis uſum, & ſeriam propoſiti ſui diſcuſſionem, in præſentem ruinam abducat: dum è contrà aliquantillum è Monaſterio eductionis receſſum urget libertas neceſſaria ad perpetui ſtatûs electionem,

CAPUT

Caput IV.

De Virginibus velandis.

477. Discrimen ab antiquo inter Velationem Virginum, & Viduarum: ubi curiosa, de velo.

478. Exploratio voluntatis Puellarum tum ante susceptionem habitûs; tum ante professionem.

477. Vestem professionis jam ab antiquo specialem fuisse, plura Conciliorum & PP. loca nos docent, etiam in viduis sexagenariis per professionem castitatis ad certum quendam gradum seu statum admissis cum eo tamen discrimine, quod velamen viduarum, consulto quidem Episcopo, at de altari conversationis sacræ, non de illius manu, ab illis plerumque acceptum fuerit; virgines è contrà, in signum castæ desponsationis cum CHRISTO, de manu Episcopi aut Presbyteri, tanquam Vicarii, & nomine CHRISTI,

Digitized by Google

illud recipiant, singularibusque cæremoniis consecrentur. Cujus veli duæ rationes afferuntur à Patribus, tum quòd non ampliùs liberæ, sed Christo devinctæ censeantur; tum ut tuta sit verecundia, Religiosæque vultus nec videri possit, nec videre: memorantibus Tertulliano & S. Athanasio, quòd nulla major olim Religiosæ Virgini contumelia inferri potuerit, quàm denudatio Capitis, velo abstracto, à quo etiam idcircò decor omnis abesse continuo debuit, ne ab aspectu pulchritudinis veli sensim procederetur ad pulchritudinem virginis velatæ rimandam.

4, 8. Hodie, post S. C. Tridentinum, speciali voluntatis puellarum DEO dicandarum exploratione faciendâ ab Episcopo aut Ejus Generali in spiritualibus Vicario, velatio sumptibus eorum deputando, opus est, qui tam ante susceptionem habitûs, quàm ante professionem, exploret virginis voluntatem S. C. Trident. *sess.* 25, *Regular.* c, 17, ante cra-

cratem ferream ; vel ex justa causa (si nimirum adesset suspicio subornationis) in Ecclesia exteriore: *an coacta, vel seducta sit? an sciat, quid agat? an modus vivendi claustraliter, illi sufficienter expositus fuerit? an substantialia sui ordinis noverit? maximè circa votum paupertatis* &c. aliis quæstionibus ad hoc examen non pertinentibus ita remotis, ut puellæ ne quidem ad eas respondere teneantur. Causam hujus Decreti Conciliaris refert Michaël Medina, qui Decreto huic interfuit, attentissimisque auribus suffragia omnium Episcoporum accepit, quòd puellæ sæpiùs habitum invitæ suscipiant: & ob pudorem, eo semel assumpto, regredi vereantur: aliæ verò tametsi Religionem liberè subeant, visis tamen austeritatibus ordinis, vel ob alia motiva desiderantes egredi, non ratò timore parentum vel cognatorum, profiteantur invitæ, nisi Episcopus, vel alius Ejus nomine libertatem ac desiderium talis puellæ exploret.

479 Episcopus censuris Ecclesiasticis, videl. suspensione ab officio, compellere potest Præfectam Monasterii, ut uno ante Professionem mense certiorem se faciat: cujus rei notitiâ habitâ, Episcopus, vel Ejus Commissarius, intra viginti quinque dies Professuræ voluntatem explorare tenetur: quibus elapsis non ampliùs est admittendus, juxta decisionem S. Congregationis apud Tamburinum *de Jure Abbatiss.* multò minùs anticipare potest hoc examen, ad instantiam illius, qui eam in uxorem deperit; sed expectabit tempus à S. C. Tridentino præfixum.

480. Si voluntatem explorans, Puellam non satis constantem reperiat, terminum viginti circiter dierum ei præfiget, intra quem Ipsa maturè deliberet, an votis substantialibus ad hunc ordinem se perpetuò obstringere velit? quæ si renuerit, ad domum Parentum, vel Consanguineorum, aut Affinium remittenda est, ùt Campanilis in *divers. Jur.*

lur. Canon. refert decisum. Cui tunc restituenda sunt omnia, quæ tempore ingressûs in monasterium secum detulerat, ne vel minimo à Religiosis retento.

Caput V.

De Confessariis Ordinariis, & Extraordinariis Religiosarum.

481. *Beneficium libertatis in electione Confessariorum.*

482. *De Confessariis Ordinariis & Extraordinariis.*

483. *Omnes confiteri tenentur ordinario Confessario; Extraordinario verò præsentare se saltem pro sacerdotali benedictione.*

484 *Quomodo puniendi sint tales Confessarii, si delinquant; quoties mutandi; & quid observandum in constitutione ac approbatione Confessariorum tempore Iubilei?*

485. *De Confessario infirmæ.*

481. PRæcipua Episcopalis sollicitudinis pars est, ut Episcopus de Confessariis undequaque bonis pro-

ſpiciat ovibus ſibi commiſſis. Quamvis autem officium hoc olim Parochis tantùm concreditum fuerit: ſucceſſu temporis tamen, auctâ fidelium multitudine, & ut pleniùs conſuleretur libertati atque pudori fidelium, laudabiliter introductus fuit uſus, ultra Parochos, deputandi plures Confeſſarios, adhibendiéque ſpeciatim, dependenter tamen ab approbatione & authoritate ordinarii, Regulares, quorum plerique extranei ſunt, ac ſæpe mutantur de loco in locum, unde majore cum fiducia acceduntur, præſertim à mulieribus ex naturali quadam imbecillitate timidis ac verecundis ſingulariéque directione egentibus, quæ cauſa fuit, quòd etiam in adminiſtratione hujus Sacramenti Pœnitentiæ faciendæ Sanctimonialibus quantumvis exemptis, S. Sedes Apoſtolica noluerit quenquam privilegiis quibuscunq; inſignem ingerere ſe absque approbatione & deputatione Epiſcopi Diœcesani exploraturi diligenter in examine ſpecia-

cialiter inſtituendo, an diſcretione, moribus, ætate, doctrinâ, charitate, ac prudentiâ verè talis ſit, cui opus tam arduum poſſit committi.

482. Tametſi verò in Religionibus tanta Confeſſariorum varietas vulgò nequaquam permiſſa ſit, quanta in ſæculo, ubi plebs minùs defœcata eſt ab humanis reſpectibus & metu ſuperfluo: quia tamen etiam in Religioſis ejusmodi cœtibus apud inconſtans ac volubile mulierum genus quandoque contingere poteſt, ut inſano pavori, infirmitat, aliisque inconſultis angoribus, ac inquietudinibus ſubjiciantur: ſaluberrimè proviſum fuit à S. C. Tridentino *ſeſ. 25. Regul. c. 10. ut, præter Ordinarium Confeſſarium, alius Extraordinarius ab Epiſcopo & aliis ſuperioribus bis aut ter* (in cõmuni, non autem in particulari, ùt declaravit S. Cõgr. 10. *Mart.* 1593.) *in anno offeratur, qui omnium confeſſiones audire debeat.* ita quidem, ut poſt Conſtit. *Inſcrutabili.* & declarationes, approbante

Urbano VIII. A. C. 1623. editas judicium & approbatio à ſolo Diœceſano Epiſcopo pendeat; offerrique poſſint extra ordinem Confeſſarii etiam alterius Ordinis, dummodo ſint aliàs idonei, cùm nullibi qualitas ejusdem profeſſionis reperiatur expreſſa.

483. Omnes moniales Ordinario Confeſſario deputato loco Parochi confiteri tenentur c. *omnis utriusque*. 12. ✠. *de Pœnit. & remiſ.* Extraordinarius audire quidem debet accedentes ad ſe Religioſas: his tamen arbitrarium eſt uti beneficio in ſui favorem conceſſo L. *Invito*. 69. ff. *de* R. I. hâc obligatione tandem, ad arcendum acceſſurarum pudorem, à S. Congregatione Regularium introductâ, ut omnes coram Extraordinario ſe præſentare teneantur, ne diſcerni poſſint, quænam ipſo indigeant, & quæ non? Superior autem ſeu localis, ſeu Provincialis nunquam ad hoc officium eſt deputandus, ut jam ſuprà *n.* 177. monui.

484.

484. Confeſſarii tum Ordinarii, tum Extraordinarii delinquentes circa perſonas aut res monialium, ordinarii loci punitioni ſubjecti ſunt; expeditque, ut, proutS. Congregatio aliquoties cenſuit, Confeſſarii Monialium ordinarii ſingulis trienniis mutentur; ipſisque Monialibus quandoque relinquatur facultas aliquem ſibi gratiorem communiter nominandi, qui ſinè rationabili cauſa reprobari non debet, maximè tempore Jubilei, quo Moniales convocatæ à Præfecta interrogari ſolent, quos Confeſſarios libentiùs acceptarent? quibus tres vel quatuor aut plures, imò ſingulis ſingulos nominantibus, exinde proponuntur Ordinario, ut eos in ſpecie approbet, dummodo ſint idonei, quò tantò liberiùs ulcera ſua detegant Confeſſariis eo tempore ex privilegio perſonali à ſe electis.

485. Et quoniam in extremo mortis articulo nullum ſalutis remedium periclitantibus eſt ſubtrahendum, ſpeciali-

cer incumbit Episcopo, ut Monialitunc certum aliquem Confessarium pro excipienda sacramentali confessione sua postulanti, de eo, si aliàs habilis existimetur, provideat, ingressumque intra clausuram, necessariis cautelis adhibitis, ei opportunè concedat; ita quidem, ut ingrediatur cum socio à latere individuo, cui semper janua cubiculi pateat, ubi confessio infirmæ excipitur; & uterque, tam Confessarius, quàm pœnitens ab illo conspici possit, omnisque periculi suspicio sublata remaneat.

Caput VI.

De Jurisdictione Ordinarii loci in quibuslibet Monasteriis monialium circa clausuram.

486. *Constitutio* : Inscrutabili : *ejusdemq; declaratio vivâ voce à Gregorio* XV. *facta.*

487. *De custodia clausuræ tam materialiter, quàm formaliter sumptæ Episcopis injunctæ.*

488.

488. *De Extraneorum personarum ingressu intra Clausuram.*
489. *Abusus in Germania.*
490. *Introductio clausuræ.*
491. *De licito Monialium professarum egressu.*
492. *De Transitu Religiosarum ad ordinem strictiorem.*

486. EXallegata celebri Constitutione *Inscrutabili. n.* 240. vidimus, Regulares delinquentes circa clausuram Monasteriorum monialium, vel circa personas in eis degentes, subjici jurisdictioni Episcopali, adeò ut etiam Regularis epistolam tantùm mittens ad monialem pœnas ab Episcopo adversùs talem decretas incurrat, quemadmodum Gregorius XV. constitutionis præfatæ conditor oretenus declaravit apud Fagnanum in c. *Quantò*, 26. ✠. *de privil. n.* 21. virum in materia Regularium sub pluribus SS. Pontificibus ultra quinquaginta annos Romæ versatum, qui *n.* 23. memorabiliter observat, Constitu-

tiones etiam pœnales in favorem Jurisdictionis Ordinariæ largiùs interpretandas esse, arg. c. *cùm dilectus* 8. §. *caterum*. ✠. *de consuetud.* quamvis per eas restringantur privilegia Religiosorum, cùm sic fiat reditus ad Jus commune antiquum, secundùm quod Monachi & eorum Abbates subserant Episcopo Diœcesano. c. *Abbates*. 16. & c. *Monasteria*. 17. XVIII. q. 2.

487. Scio Tamburinum *de Iure Abbatissarum*, alio Regulari pro sententia sua citato, putare, nullam Episcopis concedi facultatem indicendæ clausuræ monialibus exemptis, quæ Regularibus subjectæ sunt, c. *Periculoso* 1. §. *fin. de statu Reg. in 6.* cui S. C. Tridentinum non derogat: sub finem tamen dictus Abbas Tamburinus omnia subjicit hodiernæ praxi S. Congregationis: quæ cùm omnino contrarium teneat; & constitutio Gregorii XV. Regularium hujusmodi monasteria gubernantium expressè meminerit, cessat omne dubi-

um,

um, dum Pontifex, ſciens adeſſe Regulares viſitatores, Ordinariis nihilominùs hanc facultatem demandavit, probè gnarus, cùm clauſura formaliterſumpta, ùt comprehendens quemcunque modum cuſtodiendi Religioſarum integritatem, majus periculum ab accedentibus, quàm ab incluſis monialibus, ipſiſque muris materialibus habeat, inconvenientibus occurri non poſſe per inferiores Prælatos jurisdictione in Clerum ac ſæcularem Populum deſtitutos. Unde ut clauſura cuſtodiretur non tantùm ab intrà & materialiter, quatenus ſc. moniales non exeant, muriſque infracti ſerventur; ſed etiam formaliter & ab extrà, ne extranei paſſim ac pro libitu converſentur cum monialibus, vel alia gerant, quibus præparari, quamvis remotè, poſſint monialium animi ad pudicitiæ vel Religioſæ modeſtiæ damna ſubeunda, S. Sedes Apoſtolica merito Epiſcopis hanc ſpartam impoſuit, imò & S. Congregatio in declarationibus Conſtitu-

ſtitutionis Gregorii XV. cenſuit, Regularem quantumlibet exemptum accedentem ad monaſterium, & ſimpliciter Moniali colloquentem, absque legitima licentia, ab Epiſcopo coërceri ac puniri poſſe, etiam (juxta nuperrimum decretum ejusdem S. Congregationis 11. *Maji.* 1669 à Clemente IX. approbatum, teſte Joanne Baptiſta de Luca *in miſcellan. Eccleſ.*) per publicam incarcerationem. Ubi vides allocutionem monialium ſinè licentia reduci ad delictum circa perſonas intra ſepta degentes, licèt ea ſit de rebus indifferentibus aut bonis, cùm finis prohibitionis ſit tollere perſonale commercium, nec fundetur in præſumptione colloquii ad malum finem; ſed in periculis tali converſationi annexis.

488. Quamvis autem cit. c. *Periculoſo. de ſtatu Regular.* in 6. permittatur ſæcularibus, ut ingredi poſſint clauſuram Monaſteriorum Monialium, de illius, ad quem pertinuerit, ſpeciali facul-

cultate; idemque renovetur in S.C. Trident. *ſeſ. 25. Regul. c. 5.* neceſſitas tamen adeſſe debet, ex declaratione S. Congregationis Concilii monaſterium ipſum reſpiciens, non perſonam ingredientis: Qua de cauſa cùm in Diœceſi Salamantina, teſte Fagnano ad c. *Praterea. 1. n. 19. ☞. de convir. Conjug.* conſuevisſent Epiſcopi concedere mulieribus licentiam ingrediendi Monaſteria monialium, in eisque commorandi, tum commoditatis gratiâ, tum ob cauſas urgentes. E. G. litium matrimonialium, non extantibus aliis locis, in quibus majore cum ſecuritate vivere poſſent: S. Congregatio 19. *Februarii* 1604. reſolvit, non licere ullo modo Epiſcopis, vel permittere, vel licentiam concedere mulieribus, ut ex cauſis ſuprà narratis monaſteria monialium ingrediantur.

489. Quæ reſolutio licèt in plerisque Germaniæ locis non obtineat: parciſſimi tamen eſſe debent Epiſcopi in licentiis

tiis ejusmodi concedendis, ac quoad fieri poterit, tales usus è medio tollere: quemadmodum Celsitudo sua in Diœcesi Herbipolensi, ubi medelâ quâpiam ob laxatum nimis facilè ingressum opus fuit, facere cepit, nec desinit pristinam illam ingrediendi facilitatem quotidie coarctare eo laudabili animo, ut tractu temporis abusus ille potiùs, quàm usus radicitus extirpetur. Qui cùm facilè indulgendus non sit fœminis; multò minùs ad viros extendi potest, nisi gravis infirmitas, aut necessaria reparatio Monasterii, medici, Confessarii, operariorum, vel in casu obortæ suspicionis de insufficiente Clausuræ custodia, Episcopi vel Ejus Commissariorum præsentia desideretur: quibus casibus ea semper adhibendæ sunt cautelæ, ut nec periculum sit violandi pudoris, nec aliis malè loquendi occasio præbeatur.

49c. Non nego, SS. Ambrosii & Augustini temporibus, Virgines sacras adhuc habitâsse tam intra, quàm extra

cœno-

cœnobia ; aliquas item perenni continentiæ voto, alias temporario tantùm obſtrictas fuiſſe, ùt apud S. Cyprianum *epiſt.* 62. legimus: at quoniam perpetua illa cum ſæcularibus converſatio, diſcrimine amittendi pudoris non caruit, cujus intuitu Tertullianus *l. de velan. Virg.* domi habitantes appellavit *Virgines hominum*, & *proſtitutas*: mirum non fuit, poſtquam decretum circa A. C. 348. ſub Epiſcopo Grato à Concilio Carthaginenſi latum *de habitatione ſacrarum Virginum* ſeorſum *à laicis inſtituenda*, nihil aut parùm profecerat; à Concilio Pariſienſi deinde A. C. 756. ſtatutum fuiſſe, ut, ſi fœminæ tonſuratæ Cœnobia ſponte ſubire nollent, illuc compellerentur: ex quo tempore etiam vix ulla conſecrationem obtinuit, nisi quæ promiſerat, ſe in cœnobio conſtanter victuram.

491. Quemadmodum verò arceri ab ingreſſu Monaſteriorum hujusmodi, homines extranei debent: ita multò magis

gìs moniales ipſæmet ab egreſſu retrahendæ ſunt, nisì in caſu ſupervenientis fundationis novi conventûs, aut inevitabilis ac periculoſæ neceſſitatis, E. G. incendii, hoſtilis incurſûs, inundationis, Epidimiæ, Lepræ, ſimiliumvé morborum gravium, qui intra clauſuram curari non poſſunt, ùt latè probat Novarinus *in allegatione, ad inſtantiam Marchionis Fuscaldi pro egreſſu Germanæ Sororis Mariæ Catharinæ Spinellæ, porrectâ Urbano* VIII. ſicque paſſim in Germania ſervatur cum Monialibus ad Thermas cum honeſta ſocietate dimiſſis &c. dummodo neceſſitas ſit extrema, & talis ab Epiſcopo agnita, nec aliter ſuccurri poſſit. Unde graviſſimus eſt abuſus, quòd Religioſæ paſſim ob alias infirmitates, vel ad colligendam eleemoſynam pro fabrica, extra clauſuram ſoleant ad tempus dimitti.

492. *Quæres. An moniali profeſſa, Regularium virorum ad inſtar, liceat de uno monaſterio tranſire ad aliud ſtrictio-*

ris

ris obſervantiæ, petitâ, licèt non obtentâ veniâ Superioris ? Reſp. *affirmativè* ex Concilio Triburienſi relato c. *Virgines.* 1. XX. q. 4. dummodo non priùs egrediatur è primo monaſterio, quàm conſtet ſecundum capitulariter eſſe propenſum ad eam recipiendam; ipſaque translatio fiat comitantibus gravibus matronis, aliisvé piis ac honeſtis perſonis, absque diverticulo, in Rheda velata; aut ſi ubi pernoctandum ſit, accedente localium Ordinariorum licentiâ, ubi moniales habitant, in earu monaſteriis; aliàs verò apud perſonas honeſtas divertatur; ipſique Religioſæ tranſeunti ſpes omnis revertendi ad primum monaſterium præſcindatur; ac dos à cæteris monialibus præſtari ſolita afferatur. Et hoc Jure in Germania utimur: ut proinde B. Pii V. Extravagans *Decori. de clauſura monialium.* vel Jus antiquum non corrigat: vel non videatur recepta. Qua de re videri poſſunt Navarrus, Miranda, Sanchez, Rodriquez & alii ſe fun-

fundantes in c. *Licèt.* 8. ✠. *de Regularib.* ubi facultas transeundi fundatur in Spiritu DEI tales ad sanctiorem vitam agente, qui non est sub Lege, dummodo bene probetur ac discernatur, an ex DEO sit? Quod si verò pœnitentiæ causâ translata fuisset, alimenta per monasterium, è quo translata fuit, Moniali translatæ suppeditanda esse Rota Romana non pridem decidit.

Caput VII.

De dotibus, præstationibus vitalitiis; & peculio monialium.

493. *De dotibus Novitiarum.*

494. *De obligatione Monialium ad vitam communem in victu, vestitu, & aliis necessariis.*

495. *Declaratio Episcopi Bambergensis circa peculium Religiosorum; & decisio Rotæ coram b m. Bevilacqua.*

496. *Quid agendum, si continuetur in Monasteriis monialium abusus peculiorum?*

497. *Excusationes irreligiosarum explosæ.*

493. S. Conc. Tridentinum *ſeſ.* 25. *Regul.* c. 16. diſertiſſimè prohibet, *ne ante profeſſionem, excepto victu & veſtitu novitii vel novitiæ illius temporis, quo in probatione eſt, quocunque prætextu, à parentibus vel propinquis, aut Curatoribus, Monaſterio aliquid ex bonis ejuſdem tribuatur* &c. & ſub anathematis pœna præcipit, ut abeuntibus ante profeſſionem omnia reſtituantur, quæ ſua erant: quod ut rectè fiat, Epiſcopus, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas, ſi opus fuerit, compellat. Quò cùm etiam dotes puellarum referantur, indubium eſt, quin ante profeſſionem accipi nequeant, ne quidem ſub nomine depoſiti, ſeu præſtitâ cautione de illis in caſum non ſecutæ profeſſionis reſtituendis: adeò ut tamdiu, extra manus conſanguineorum aut affinium, actualiter deponendæ ſint in banco publico vel penès aliam perſonã idoneam judicio ordinarii approbatam, donec, emiſſâ profeſſione, mox in emptio-

ptionem bonorum ſtabilium, & annuorum reddituum, vel aliàs, pro caſibus neceſſitatis, in commune Monaſterii bonum applicentur: aut deficientibus prædictis deponendi modis, in arca depoſitorum monaſterii ſub pluribus clavibus, quarum una Ordinario, alia Monaſterio, alia propinquis vel Curatoribus novitiæ conſignetur: Suppoſito quòd agatur de Religionibus capacibus in communi. Similiter idem Concilium *cit. ſeſ.* c. 1. & 2. omnes Regulares ad exactam obſervationem paupertatis, communisque victûs ac veſtitûs ita obſtringit, ut Superioribus etiam tacentibus aut conniventibus, ipſæmet privatæ perſonæ Regulares teneantur ad vitam juxta præſcriptum Regulæ inſtituendam, exploſis reſervationibus diverſis factis etiam cum Abbatiſſæ vel Præfectæ Superioris licentia, utpote quæ talem facultatem concedere non poteſt, ſecundùm decreta Clementis VIII. edita ad Regularium reformationem, innovata.

Digitized by Google

novata à Paulo V. Gregorio XV. & Urbano VIII. nec Regularium quisquam, aut quæquam, nisi sit officialis monasterii, etiam Conventûs nomine habere penès se potest annuos redditus, seu provisiones annuas, vel bonorum stabilium administrationem, aut peculium non superfluum dependenter à nutu superioris quacunque de causa concessum.

495. Hinc Celsitudo sua, peractâ visitatione cujusdam Monasterii virorum, circa naturam peculii, declarationem hanc Decreto emendandorum inseri clementissimè jussit, ut singuli Regulares nihil omnino independenter à voluntate Superioris, nec nisi in manibus alienis Depositarii habeant, paratíque sint ad omnia Superioris nutui consignanda; síque de peculio accepturi sint aliquid, causam & usum conditioni suæ congruentem, Superiori, pro obtinenda facultate, exponant, qualis esse potest pietas, remuneratio, communis u-

tilitas

Sedis Apoſtolicæ delegato, receptione puellarum ad habitum ac profeſſionem, donec ſuſceperint vitam, victum, ac veſtitum verè communem: ſi tamen commodè fieri poteſt, E. G. numero ad pauciores, & non nisi tot Religioſas reſtricto, quæ ex allatis dotibus & ſolitis eleemoſynis vel proventibus ſuſtentari queunt. Quòd utinam & juxta piiſſimam intentionem Clementis VIII. in receptione Juvenum ad Monaſteria virorum, juxta Regis Galliæ votum, continuatum fuiſſet! Imò & ipſæmet Conventuum Præfectæ totis viribus anniti debent ſub gravi peccato ad pravas quas libet conſuetudines in hac materia eradicandas, maximè ſi vel Religioſæ talibus ita addictæ ſint, ut vix totaliter à nutu ſuæ Præpoſitæ pendeant; vel peculia ſua rebus vanis &c. impendant.

497. Nec refert, quòd ab immemoriali tempore vita communis, quoad victum, veſtitum, vel alia neceſſaria, in tali conventu deſerta fuerit, tolerantibus

bus Religioſarum Prælatis, Epiſcopis, ac ipſismet SS. Pontificibus: Cùm nemini liceat æmulari in malo *Pſ. 36. v. 1.* nec malum dicere bonum, aut bonum malum *Iſa. 5. v. 20.* & Regularis profeſſio corruptelas nequaquam reſpiciat, ſed ſtatuta ordinis, fidelemque cuſtodiam votorum ſolemnium: accedente potiſſimùm crebrâ innovatione Decretorum S. Sedis Apoſtolicæ, ùt in hac materia ſæpiſſimè factum eſt: noviſſimeque Innocentius XI. P. O. M. cum plerorumque Religioſorum Generalibus iterum contulit, de turpiſſimo hoc abuſu penitus abolendo.

Caput VIII.

De Monialibus quoad præfixionem numeri, ac bonorum adminiſtrationem.

498. *Moniales ultra numerum non recipiendæ.*

499. *Adminiſtrantes bona Monaſteriorum ſan-*

ſanctimonialium ad annuas rationes Epiſcopo loci reddendas obſtringuntur.

498. PRæcedentis Tituli praxis à præfixione numeri, ac debita bonorum adminiſtratione dependet. Quocircò non minima Epiſcoporum ſuperiorumque Regularium cura ſit, ut juxta c. *Non amplius* 1. ✠. *de inſtitution.* non plures ſuſcipiantur, quàm quot ſe de monaſterii proventibus alere ſinè penuria poſſunt; aut *ex conſuetis eleemoſynis*, ùt addit S. C. Trid. *ſeſ.* 25. *Reg. c.* 3. quod etiam à B. Pio V. & Gregorio XIII. ſtrictè præceptum fuit; vel ſi qua ultra numerum recipienda ſit, aliter ac Urbanus VIII. in Decreto *de celebratione miſſarum* cit. *n.* 247. conſtituit, ut majorem eleemoſynam ſeu dotem ſecum afferat, niſi periculum ſit, ne nimiâ multitudine Religioſarum diſciplina enervetur, aut lex fundationis ſecùs diſponat. Certè ſi univerſis ſufficienter de mediis vivendi proviſum ſit, non erit, cur aliquæ ſingulares peculiis inhient, ſic-

que paulatim tanto cum dispendio à Religiosa paupertate deflectant.

499. Quantum ad bonorum administrationem, similiter in Constitutione *Inscrutabili* expressè sancitum est, ut Administrantes bona ad monasteria Sanctimonialium, etiam Regularibus subjectarum, pertinentia, sive Regulares extiterint, sive sæculares, quomodolibet exempti, Episcopo loci, adhibitis etiam Superioribus Regularibus, singulis annis rationes administrationis gratis tamen exigendas, reddere teneantur, ad idque Juris remediis cogi & compelli queant.

Caput IX.

De Canonissis.

500. *Duplex Canonissarum genus, Regularium, & secularium.*

501. *Canonissæ Regulares in quo differant à monialibus strictè sumptis: Vbi de Diaconissis & earum officio in primitiva Ecclesia.*

502.

Digitized by Google

502. *Quid de reformatione Canonissarum secularium actum fuerit in Comitiis Augustanis?*

500. CAnonissæ vel sunt Regulares, & perpetuo continentiæ aliisque solemnibus votis obstrictæ; vel temporalem solùm continentiam, quamdiu videlicet ibidem habitant (Abbatisâ & Præfectis tantùm exceptis) profitentur, atque sub observantia vivunt, retentâ facultate testandi ac nubendi. Priores gerere solent habitum album, vivuntque sub certa Regula S. Augustini, ac verè sunt Religiosæ: Alteræ, quarum Author vel Amplificator fuisse putatur S. Meinulphus Diaconus, tolerantur in Germania, Belgio, Lotharingia &c. & à quibusdam semi-moniales vocantur, Divinisque officiis vacant, donec suscipiant statum matrimonialem; nec reprobantur quoad ipsummet ordinem à Bonifacio VIII. c. *Indemnitatibus. 43 de elect. in 6.* ùt Stephanus Weymesius, ac Ipsamet Rota

in *una Tullenſi* Jurisdictionis 29. *Julii* 1624. *coram Euratio* demonſtrat; & differunt à Beguinis, quòd in una quadam Eccleſiaſtica domo ſimul, non in propriis ædibus ſeorſim morentur.

501. *Primæ* ſeu *Regulares* in hoc tantùm à Monialibus ſtrictè ſumptis diſtinguũtur, quòd monachæ ſeu moniales, Monachorum adinſtar, de quibus ſuprà *n.* 7. ex vi inſtituti ſui, Religioſæ ſolitudini propriæque ſaluti procurandæ duntaxat incumbãt: Canoniſſæ verò, more Clericorum, quantum per ſexum atque conditionem muliebrem licet, DEI laudibus curam animarum (inſtituendo rudes puellas, pauperes fovendo &c. ùt in Herbipolenſi Diœceſi faciunt Canoniſſæ inferioris Cellæ candidi ordinis Præmonſtratenſis) conjungant: quales olim fuerunt Diaconiſſæ, teſte S. Epiphanio *in fine Panarii*, ad hunc etiam uſum adhibitæ, ut decoris & honeſtatis causâ eſſent mulierum adminiſtræ, quoties id neceſſe videbatur, ſive

dum

dum baptizabantur, ſive dum earum Corpora erant perſcrutanda; tum ut imperitas docerent, præeſſentque patentibus portis, per quas olim fœminæ ſeparatim à Viris Eccleſiam ingrediebantur, quapropter à S. Ignatio *epiſt. ad Antiochen.* cuſtodes ſacrorum veſtibulorum appellatæ fuerunt.

502. *Alteræ*, ſeu *ſæculares* eo tempore, quo Congregatæ permanent, videntur quodammodo *oblatæ*, de quibus extat formula Reformationis, curâ Caroli V. Auguſtæ Vindelicorum in Comitiis exhibita; à S. Sede tamen non approbata: *Quæ continentiæ ſtudium ſectantur abſque voti profeſſione, & vitam in Collegiis Religioſam ducunt, quales vocantur Canoniſſæ, etiamſi non habeant (quam tamen decentiſſimum eſſet habere) menſam communem, ſed ſuam quæque peculiarem; commune tamen debent habere dormitorium, ne pudicitiæ inſidiatori Sathanæ detur occaſio ad incontinentiam tentandam. Debent quoque à nimis*

exquisito & procaci habitu abstinere, nec sæculariter comptis incedere vestibus exculta; sed modesto, mundo, casto cultu, ut sint earum monasteria schola pudicitiæ & virtutum, in quibus filiæ nobilium discant non lascivire, nec superbire; sed DEUM timere, orare, & piis assueseant exercitiis ac moribus bonis, ubi voluerint nupturæ in Domino. Talia autem Collegia, sicubi in his Virgines ob liberiorem vitam, famam suam in periculum adducant, per superiores Episcopos reformentur. ubi notandum est obiter, Cæsaream hanc sanctionem 2. *Julii* 1548. in Comitiis Augustanis publicatam, non alia de causa robore approbationis Apostolicæ destitutam fuisse, quàm quòd à Principe laico ortum habuerit.

CAPUT

Caput X.

De Tertiariis, Oblatis, mulieribus simul cõmorantibus in conservatoriis, & Jesuitissis.

503. *Tertiariarum congregationes suaviter à B. Pio V. sublatæ.*
504. *Oblatarum conditio:*
505. *Mulieres in Conservatoriis simul degẽtes.*
506. *Iesuitissarum condunatio ab Vrbano VIII. reprobatæ.*

503. UT *Tertiariæ* sint verè Religiosæ, duo requiruntur copulativè, vita scilicet communis, & solemnis Religiosa professio sub perpetua clausura & Regula à S. Sede approbata: Quod si vota solemnia non emiserint, B. Pius V. in Constit. *circa Pastoralis*. Ordinariis, & superioribus Religiosis inculcat, ut eas hortentur ac inducere studeant ad solemnem professionem: quod si recusaverint, & earum aliquæ inventæ fuerint scandalosè vivere, illas severissimè

puniri vult, & cæteris omnibus, ſic abſque clauſura & profeſſione ſolemni vivere cupientibus, perpetuò prohibet, ne in futurum ullam aliam prorſus in ſuum ordinem, Religionem, Congregationemvé recipiant. Quâ conſtitutione Sinceriſſimus P. Hyacinthus Donatus (quo quidem ego candidiorem è Religioſis Scriptoribus neminem vidi) ejuſmodi Congregationes mirâ ſuavitate & indicibili providentiâ abolitas fuiſſe aſſeverat, & Synagogæ adinſtar cum honore ſepultas. Unde ſiquæ mantellatæ, ſeu Pizocchæ, etiam ordinum mendicantium Tertiariæ, ſimplici voto caſtitatis devinctæ, habitum Regularem indutæ, in ſæculo circumeunt, purè laicæ ſunt, & non magis de foro Eccleſiæ, quàm cæteri ſæculares, ùt obſervat Gloſſa ſingularis Clem. *Cùm de quibusdam* 1 *v. obedientia de Relig. domib.* & Vivius deciſum eſſe refert: quanquàm Portellus, Novarinus, Naldus, Diana, Pel-

Pellizzarius, & alii contrarium teneant.

504. *Oblatæ* dicuntur, quæ se & sua obtulerunt monasterio, quin emiserint professionem solemnem in Religione quapiam à S. Sede approbata. Hæ si in Monasterio existant, & sub obedientia Superioris Regularis perpetuò serviant, gaudent privilegiis suæ Religionis, non minùs quàm conversæ & Novitiæ: idque si in forma Juris valida irrevocabiliter, plenè, & cum effectu, seipsas & omnia bona sua, præsentia & futura, nullâ prorsus quâvis minimâ eorum portione, neque in proprietatem, neque in usumfructum sibi reservatâ, Religioni obtulerint, & habitum aliqualiter mutaverint. Quod si verò in propriis suis omnino duxerint remanendum, propter hoc ab Episcoporum suorum sententia & jurisdictione nullatenus eximuntur c. *Cùm & plantare. 3.* §. *Confratribus. X. de privil.* S. C. Trid. *sess. 24. Refor. c. 11.*

505.

505. Idem dicendum de mulieribus simul commorantibus in conservatoriis vulgò **Schweſter und Kinder-Häuſern** / quæ sunt merè sæculares, ùt optimè tradit sæpe laudatus Illustrissimus Jurisconsultus Joan. Baptista de Luca in discursibus suis de Jurisdictione, sub nullo Religionis instituto, in una Domo, pro majore honestatis conservatione collegialem vitam ducentes: adeò ut earum coadunatio non pertineat ad cit. Clemen. *cùm de quibusdam.* 1. *de Relig. domib.* aut Constitutionem Pianam *Circa Pastoralis* citatam: sed ad dispositionem S. C. Tridentini *sess.* 22. *Refor.* c. 8. quoad effectum visitationis, & superioritatis Episcopalis.

506. Præter has non pridem alia species sub nomine *Iesuitissarum* in lucem erupit, in unum aliquem cætum coadunata, citra S. Sedis approbationem, sub prætextu ducendæ vitæ Regularis, in diverso à cæteris habitu: sed ab Urbano VIII. Constit. *Pastoralis.* 13. *Ianuarii* 1630.

1630. in ipsis ferè cunis repressa & annullata; sive, ut phrasi Pallaviciniană utar, veluti partus emortuus, ita ut nunquam viveret nata fuit, utpote destituta animâ id est, Authoritate S. Sedis Apostolicæ, sinè qua Joannes XX. ac alii Romani Pontifices Religiosos cætus erigi prohibuerunt: cui quoque & ego me, ac hosce conatus meos reverentissimè submitto, adeò ut veritas & sinceritas meus sit unicus

FINIS.

Diatribe

De S. Oecumenico Concilio Tridentino in universa Europa, etiam quoad Decreta de moribus, apud Catholicos recepto.

507. *S. Concilium Tridentinum est in tota Europa receptum.*

508. *Conciliarium Decretorum obligatio non*

Digitized by Google

non pendet ab acceptatione inferiorum. Vbi de natura dispensationis.

509. *S. Concilium Trid. licèt alicubi non esset receptum; pro norma tamen servire debeat.*

510. *Quinam oderint receptionem S. Concilii Tridentini?*

507. DE receptione S. Concilii Tridentini in Regno *Bohemiæ* ita nequaquam ambigitur, ut modernus Celsissimus & Reverendissimus Princeps & Dominus D. Joannes Fridericus Archiepiscopus Pragensis &c. id publicè profiteatur, suaque Celsitudinis Dominorum Prædecessorum praxis aliud asseverare non sinat. *Gallos*, ùtùt aliàs motibus repentinis obnoxios, præ aliis Europæis hac in parte cunctatos fuisse cõstat, remorante potissimùm Cõcilii receptionẽ, præterquàm in solis fidei decretis, Carolo Molinæo Advocato Parisiensi: donec A. C. 1615. postquàm Clementi VIII. S. P. Henricus IV. sub religione jurisjurandi operam

omnem

omnem ſpoponderat, Lutetiæ Pariſiorum in generali conventu Cleri Gallicani, regnante Ludovico XIII. communi Decreto receptũ fuit, ùt liquet ex generalibus actis præfati Cleri; & egomet in Sorbona à Pariſiẽſi Doctore quodam in publica diſputatione audivi. In *Germania*, tum per provincias hereditarias Sereniſſimæ ac Pientiſſimæ Domûs Archiducalis Auſtriacæ; tum in Auguſtana Synodo A. C. 1567. & in Salisburgenſi A. C. 1569. Treviris ſub tempora Jacobi ab Elz Archiepiſcopi & Electoris; Bambergæ ſub Erneſto Epiſcopo circa A. C. 1585. ac demum, urgente Carolo V. Imperatore, per univerſam Germaniam, quoad pleraque Decreta, ab Eccleſiis Orthodoxis debito cum obſequio receptum fuit; hodieque à piis ac zeloſis quibusque Antiſtitibus pro Eccleſiaſtici regiminis norma habetur, ùt defuncti non dudum Eminentiſſimi ac Reverendiſſimi Principis Electoris ac Domini Joannis Philippi

ippi Archiepiſcopi Moguntini, & Epiſcopi Herbipolenſis ac Wormacienſis; viventisque hodie Sereniſſimi Electoris D. Maximiliani Henrici Archiepiſcopi Colonienſis, Epiſcopi Leodienſis, & Hildeſienſis &c. & prætermiſſis aliis, Clementiſſimi Principis ac Domini mei Epiſcopi Bambergenſis & Herbipolenſis geſta teſtantur. Similiter Philippus *Hiſpaniarum* Rex pietate ſimul atque authoritate ſuâ effecit, ut huic œcumenicæ Synodo non tantùm cunctæ Hiſpaniarum Eccleſiæ, ſed etiam Sicilia & Belgium colla ſubmiſerint. Quoad Parthenium *Hungaria* Regnum legantur ultima ſtatuta Synodalia Celſiſſimi ac Reverendiſſimi Principis Archiepiſcopi Strigonienſis ante paucos annos evulgata. De *Italis* nullus dubitandi locus cuiquam in rebus Italiæ leviter verſato relinquitur; narratque Moroſinus de *Venetis*, jubente illorum Republicâ, Concilium hoc in Baſilica S. Marci inter miſſarum ſolemnia promulgatum

gatum fuiſſe. Quid de Luſitanis dicendum ſit, litteræ à Sebaſtiano Rege die 2. *Octobris* A.C.1564. ad S. Pontificem ſcriptæ declarant. De *Polonia* latè recenſet Eminentiſſimus Pallavicinus in *Hiſt. S. Con. Triden.* l. 24. c. 13. quàm reverenter atque lætanter, operâ Joan. Franciſci Commendoni tunc ibidem Nuntii Apoſtolici, læpedictum Concilium à Sigismundo Rege fuerit in publico Regni ſenatu exceptum.

508. Quod autem de *receptione* hìc dicitur, non ſic intelligendum eſt, quaſi leges Eccleſiæ ab acceptatione Populi pendeant, quæ eſt hæreſis Politicorum: cùm poteſtas ſpiritualis à ſolo DEO immediatè conceſſa ſit S. Pontifici, commiſſæque Eidem Eccleſiæ; nec in laicos cadere valeat, juxta præſentem DEI coordinationem; ſecùs ac poteſtas temporalis, quæ à Populo in Principem translata eſt §. *ſed & quod.* 6. ibi *Populus ei* (Principi) *& in eum* (Theophilus legit: *in ſe*) *omne imperium ſuum*

tæs provocat', dispensatio laudabilis est, utilitas dico, communis, non propria: nam cùm nihil horum est, non planè fidelis dispensatio; sed crudelis est dissipatio &c. Quemadmodum enim lex non potest esse justa, nisi ad bonum commune & publicum ordinetur c. *Erit autem* 2. *dist.* 4. ita & suo modo neque dispensatio. Hujusmodi autem Apostolicâ condescensione, veniâ, sive remissione speciali seclusâ, ad excusandos à non-observantia S. Concilii Tridentini fideles, præsertim Ecclesiasticos aut Regulares, haud sufficit sola non-acceptatio; sed *qui Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & publicanus. Mat.* 18. *v.* 17.

509. Verùm demus (non concedamus) in Ecclesiarum particularium arbitrio fuisse, ut œcumenica hujus Synodi decreta morum reciperent, vel non reciperent: at saltem omnibus eadem (ùt prudentissimè ad me dixit Coloniæ A. C. 1675. Illustrissimus ac Reverendissi-

dissimus Dominus D. Opitius Pallavicinus Archiepiscopus Ephesinus, S. D. N. Prælatus Domesticus, & Assistens, Ejusdemque & S. Sedis Apostolicæ ad tractum Rheni & inferioris Germaniæ partes cum facultate Legati de latere Nuntius) deberent esse pro Norma, ob tot integerrimorum & Sapientissimorum Præsulum consensum: quò faciunt ea, quæ Didacus Payva Sebastiani Lusitanorum Regis Theologus *l.* 1. *de general. Concilior. authorit.* refert his verbis: *Dum Tridenti commorabar in Concilio, sæpe dicere solitus eram, etiamsi authoritas Conciliorum nullo Christi promisso confirmata & constituta fuisset, ego tamen, ab ea ratione tum studiosa veritatis acquirendæ coactus, eorum definitionibus facilè consensissem.* Certè plerique Gallicarum Episcopi, sub quibus hodiedum, saltem in urbibus, laudabiliter floret Disciplina Clericalis, quanquam Senatus Decretorum hujus

Con-

Concilii publicationem retardârit tantiſper, ùt ſuprà jam innui, eadem tamen in celebratis à ſe Synodis jugiter imitati fuerunt, & Eccleſias ſuas per hanc imitationem mirificè reſtaurârunt.

510. Si quibus tamen ſæpedictum Concilium, his non obſtantibus, etiamnum diſplicet, ex litteris Eminentiſſimi Cardinalis Oſſatenſis Romæ 28. *Martij* 1599. ad Regem Galliæ *fol.* mihi 630. datis intelligant: *ils ne veulent point du Concile de Trente, pour n' avoir point à laiſſer les abus, que la reformation portée per le dit Concile oſteroit, non volunt Concilium Tridentinum, ne abuſibus ab eo reformatis ſuperſedere, ſeu abſtinere deinceps cogantur.*

Appen-

Appendix
Ad
Pacem Religiosam.

I.

Ad *n.* 35. *De Aulæ Romanæ Genio.*

§11. PRosper Cardinalis Sanctacrucius (de quo tamen non immeritò dubitari potest) Paulo Foxio Gallo Romæ in Cryptasuarum ædium, præsente Augusto Thuano, dixisse fertur: *Aulæ Romanæ illud ingenium est, ut exquisitâ severitate, cùm occasio se offert, & impunè licet, in Externos utatur; & si quis dignitate præstans ei subjiciatur, Ejus causam longo comperendinationum sufflamine protelari gaudeat: dum interim per gentes toto orbe fama vulgatur, & nostri Nominis terror spargitur: quæ severitas eò usq; valet, quousq; vel infirmitate, vel Religionis metu toleratur. Nam si aliquis Princeps existat, qui*

qui neutro attineatur, cautè ſummâ diſſimulatione ab ea ſeveritate diſceditur. Famâ ſiquidem & hominum patientiâ hujus Aulæ ſtat majeſtas. Quod tametſi uſquequaque admitti non debeat: Quàm neceſſarius tamen quandoque ſit hic agendi modus in gubernatione politicè ſumpta, nemo ignorat, cui tot, non dicam Nationum, ſed hominum varietas nota eſt, quorum aliqui ſpe, alii metu, alii Religione, alii honore trahuntur, adeò quidem, ut, ſiquis nullo horum tangatur, nec ſeveritatem exercendi adversùs talem media ſuppetant, ſummæ prudentiæ ſit, obſecundare ventis, ac diſſimulare malum, quod tolli non poteſt, maximè ſi gravius malum indè naſci poſſe credatur: dummodo non amittatur hoc ipſo omnis auctoritas, quæ in animis impiorum formidine pœnæ conſervatur; nec in mentibus hominum relinquatur opinio, S. Sedi Apoſtolicæ poteſtatem etiam gubernativam, cujus objectum eſt diſciplina, ab

ipſo.

ipſomet Chriſto Domino conceſſam non fuiſſe.

Ad eund. *n. verba Præcipui cujusdam Miniſtri Romani in Epiſtola ad Nuntium quendam Apoſtolicum quondam in Germania degentem conſcripta.*

§12. V. S. in tanto, con queſto poco d' auviſo, oſſervi gli andamenti loro, e n' haverà notitia da Padri NN. e da altri buoni Religioſi, chi Le ſomminiſtreranno forſe anco de' remedii non inutili. *Et infrà:* V. S. terrà poi gran conto del Padre N. Religioſo N. ſi valerà con deſtrezza dell' opera ſua, non laſciandovi tanto di oſſervare i ſuoi diſcorſi, e particolarmente à Padri NN. ricorrerà con auveduta confidenza &c. quod idcircò notatur hoc loco, non quaſi S. Sedi non liceat ubique terrarum in quosque fideles inquirere; ſed ut oſtendatur, quàm incerta & periculoſa ſit notitia à Religioſis habita, quibus à cautis Politicis ſæpiùs album pro nigro ſolet

solet imponi; taroq; integer rerum status perspectus est.

II.

Adn. 110. *Formula Dimissoriarum, quibus Regulares ad suscipiendos ordines dimitti debent.*

F. vel P. ord. N. Provincialis N. dilecto in Christo Filio N. N (*ponendum est nomen & cognomen juxta morem ordinis; siq; Nomen in sæculo habitum, mutatum fuerit, idem pariter adjiciendum est, ut Episcopus ex fide baptismali, in qua prius nomen in Baptismate obtentum ponitur, ætatem ordinandi cognoscere possit*) in sæculo nuncupato N. N. Ejusdem ordinis nostri Clerico Professo primâ tonsurâ, & N. insignito salutem ac benedictionem.

Vt propiùs in Ecclesia Domini ad ministerium Ejusdem accedas, Tibi, nullum, de quo constet, habenti Canonicum impedimentum; sed ætate, sexu, doctrinâ, ac moribus habili ad suscipiendum ordinem N., per has patentes, facultatem ac licentiam tribuo, ut à Celsissimo & Reverendissimo Principe ac Domino D. N N Episcopo &c. Domino nostro Clementissimo, intra cujus Diœcesim in Conventu vel Collegio nostro N. p. t. habitas, ad prædictum

ordinem, præviis de Jure aut legitima consuetudine præmittendis, promoveri. aut si præfatus Diœcesanus tuus, nec per se, nec per alium ordinaturus sit, ut ad quemcunque alium Episcopum communionem S. Sedis Romanæ habentem, de præscitu localis superioris tui, pro eodem N. ordine suscipiendo recurrere valeas: & quia necessitas, aut utilitas publica exigit, ut absque ulteriore mora ad gradum sæpedictum aspires, debita cum submissione ac Reverentia, Eum, qui Te ordinaturus est, rogo ut, stante necessitate, aut utilitate præfatâ, de qua in fide sacerdotali attestor, super interstitiis tecum dispensare dignetur. De quibus omnibus & singulis fidem facio per præsentes propriâ manu meâ subscriptas, & sigillo Provincialatûs communitas N. in Conventu, vel Collegio &c. die Anno

III.

Ad n. 139. Pars Decreti Episcopalis, per suæ Celsitudinis utramque Diœcesin, singularum Ecclesiarum, etiam Regularium, valvis publicè affixi.

§ 14. Quia tum in prima educatione ac cura, tum in discessu ex hac vita, tum in ipsorummet Confessariorum, ac Prædicatorum

Digitized by Google

rum discretione & prudentia plurimum si, tum est, curabunt Parochi nostri, ac quot, quot ad exercendam in alterutra Diœcesi nostra Fidelium curam Spiritualem admissi fuerint, ut pueri & puellæ, quibus circa septimum ætatis annum plerumque rationis usus matureſcere solet, expiandis per confessionem culpis assuescant, domique & in scholis, præcipuè verò in Catechesibus, sufficienter de rebus ad salutem necessariis instituantur, ac probis moribus excolantur; adultique cum debita dispositione accedant: vocati autem ad excipiendam confessionem, præsertim Rusticorum, rudium, infirmorum, & pauperum, prompti comparebunt, juxta voluntatem enixam CHRISTI Redemptoris nostri, qui cùm pro omnibus mortuus sit, omnibus in actu, ali culpa constitutis ac emundari ex corde quærentibus, per Sacramentum hoc, Passionis & Mortis suæ pretium applicari desiderat, animam ex alieu us desidia vel mora culpabili perditam de Perditoris manibus repetiturus.

Ne porrò Sacramentum Pœnitentiæ rudibus quibusdam hominibus, mulieribus præsertim ob verecundiam sexûs, grave reddatur: Parochi, & alii Sacerdotes, quibus à Nobis facultas audiendi confessiones

concessa fuerit, ad evitanda sacrilegia vel alia scandala, nunquam imponent ullam Parochianis aut Pœnitentibus suis necessitatem, etiam officiosam, sibi potiùs, quàm aliis confitendi peccata sua: dummodo alii quoque Confessarii, ad quos ejusmodi personæ recurrerint, de consuetudine peccati gravis, cùm opus fuerit, discretè interrogent, seriúmque emendationis propositum, ante absolutionem, explorent; nec eos, qui in proximis peccandi occasionibus sunt, si promissis removendi occasiones non steterint, ac propterea à faciliùs in eadem peccata reinciderint, ullo modo absolvant, nisi priùs à periculosis ejusmodi occasionibus penitus separentur.

Cui accessit aliud expeditum in Castro Montis Mariani supra Herbipolim die 23. Septembris 1679. tenoris sequentis:

415. Ne paulatim à restaurato nuper juxta Constitutiones Apostolicas debito ordine in administratione Sacramenti Pœnitentiæ & Prædicatione Verbi DEI per utramque Diœcesim nostram recedatur: vigore præsentium omnibus ac singulis quorumcunque Cœtuum Religiosorum Abbatibus, Provincialibus, aliisvé Superioribus

districtè

districtè innuimus, Sanctæ Matris Ecclesiæ ac nostram intentionem esse, ut Regulares Presbyteros suos pro personarum sæcularium, & Ecclesiasticarum, aut etiam Sanctimonialium, confessionibus, sive in Ecclesiis sui ordinis, sive de præsciru Parochorum cujuslibet loci extra easdem, audiendis, non nisi à nobis vel alterutro Ecclesiastico Consilio nostro examinatos & approbatos exponant; nec quenquam, nisi servatis iis, quæ in novissimo Decreto nostro Bambergæ in Vrbe nostra die 6. Aprilis 1679. edito expressa sunt, ad publicè prædicandum applicare præsumant Quoad casus autem nobis reservatos omnino volumus, ut quoties talem in confessione proponi contigerit, necessariis cautelis adhibitis specialiter pro licentia absolvendi ab ejusmodi (extra casus necessitatis) ad Nos aut Vicarium nostrum in Spiritualibus Generalem recurratur. Quæ omnia ut tantò firmiùs observentur, ii Regulares Presbyteri, qui nondum à Nobis seu nostris ad id deputatis examinati & approbati sunt, per ingruentem proximè Mensem Octobrē (& quoties aut quandocunq; deinceps alii exponendi sunt) quoquo etiam suorum ordinum, vel scientiæ gradu conspicui, in alterutro Ecclesiastico Consilio nostro cum

in finem ſiſtantur; nec antè (præter perſonas ſui ordinis Religioſi & familiares) cujusquam Sacramentalem confeſſionem excipere; qui verò è publico ſuggeſtu dicturi ſunt, in Eccleſiis ſuorum ordinum, Nobis contradicentibus, aut non petitâ benedictione noſtrâ; in Eccleſiis verò, quæ ſuorum ordinum non ſunt, ſinè Epiſcopali licentia noſtra & emiſſa coram nobis aut alterutro Generali Vicario noſtro profeſſione fidei, prædicare nequaquam attentent. Cujus voluntatis noſtræ exemplaria alterutro Vicaria tuum noſtrorum Sigillo communita ad valvas Eccleſiarum publicè affigi, & per notabile temporis ſpatium ibidem relinqui mandamus. Decretum in Caſtro noſtro Montis Mariani ſupra Herbipolim die 23. Septembris 1679.

Hoc cùm Venerabilibus & omni cultu ac benevolentiâ dignis P.P. Capuccinis per Diœceſin Herbipolenſem latè diſperſis durius videretur, hyemali potiſſimùm tempore: Celſitudo ſua ad gravamina eorundem nomine propoſita die 24. Aprilis 1680. ita reſponderi clementiſſimè juſſit.

216. Ut Seraphicus Capuccinorum ordo videat

videat, quantâ ſollicitudine Celſitudo ſua Religioſis Ejusdem familiis ita proſpicere intendat, qnin tamen in alterutra Diœceſi ſua vel à piiſſima mente S. Matris Eccleſiæ; vel ab Epiſcopalis muneris debito recedatur; Celſitudo ſua, viſo & examinato libello gravaminum ſibi per Venerabilem P. Athanaſium Provincialem porrecto, clementiſſimè reſolvit, in civitatibus ſuis, in quibus adeſt Conſilium Eccleſiaſticum, nempe Bambergæ & Herbipoli, firmiter ſtandum eſſe ſuæ Celſitudinis Decreto quoad præſentationem, examen, & approbationem Confeſſariorum: quoad illos verò Conventus & Religioſos, qui extra prædictas Urbes conſtituti ſunt, adeoque ſinè difficultate ſe mox ſiſtere nequeunt, altiſſimè memorata Celſitudo ſua in tantum benigniſſimè condeſcendit, ut P Provincialis, vel ſingulorum locorum Guardiani, quoties novus Confeſſarius in alterutram Diœceſin mittendus fuerit, aut ibidem appulerit, Celſitudini ſuæ, vel alterutri Vicario Generali, nomen & qualitates Ejusdem Confeſſarii noviter exponendi tranſcribant; ſtatim verò aſcripſerint, & litteras fido cuilibet Nuntio mox tranſportandas commiſerint, Eundem, ſi à Superioribus ordinis pro idoneo habitus, & in quacun-

que Diœceſi Germaniæ ſemel publicè approbatus fuerit, tamdiu ad adminiſtrandum utriusque ſexûs fidelibus Pœnitentiæ Sacramentum intra Eccleſias ſui ordinis, tanquam à Celſitudine ſua ad tempus approbatum, publicè applicare valeant, donec è ſuæ Celſitudinis, vel alterutrius Eccleſiaſtici Conſilii reſponſo intellexerint, quid Illa cum iisdem, intra terminum pro perſonali præſentatione aſſignandum, decreverit eſſe faciendum. Quoad cætera verò ſeu Confeſſarios, ſeu Concionatores, ſeu caſus Celſitudini ſuæ reſervatos, ſeu quidlibet aliud nuperis Decretis inſertum concernentia, eadem Celſitudo ſua ordinationibus hucusque deſuper editis inviolabiliter jubet inſiſti. Bambergæ die, Menſe, & Anno, quibus ſuprà.

IV.

Ad n. 191. *Copia Decreti Reſervatorii Bamberga die* 23. *Novembris* 1679. *expediti, & in utraque Diœceſi, adjectis Herbipoli duobus caſibus, videliset* Stupro violento, & Crimine incendiariorum, *publicati.*

SAlutaribus S. Matris Eccleſiæ Decretis & Conſtitutionibus Apoſtolicis inhærentes

res statuimus ac notum facimus, quamvis Presbyteri in ordinatione sua potestatem absolvendi à peccatis accipiant, nullum tamen, etiam Religiosum, per hanc Diœcesim nostram Bambergensem posse confessiones Sacramentales sive Sæcularium, sive Ecclesiasticorum, sive Sanctimonialium, in propriis licèt Regularium Ecclesiis, excipere, nisi per examen, vel aliàs, prout Nobis videbitur, habilis inventus fuerit, & authoritate nostrâ ordinariâ approbatus. Qui verò, cujuscunquè statûs aut Religionis, juxta novissima Decreta nostra approbati à Nobis canonicè fuerint, caveant, ne quem, extra mortis articulum, citra specialem licentiam sub sigillo Vicariatûs Nostri à Nobis obtentam in scriptis, absolvere præsumant à Casibus Nobis reservatis, qui sunt

1. *Injectio violenta manuum in Clericos.*
2. *Neglectus satisfaciendi piis legatis intra annum.*
3. *Enormis offensa parentum.*
4. *Ingressus Monasteriorum Monialium.*
5. *Iterata Baptismi, Confirmationis, aut Sacri cujuspiam ordinis susceptio.*
6. *Homicidium voluntarium, & mandatum ad illud; nec non abortus animati fœtûs studiosè procuratus, effectu subsecuto.*

7. *Falsitas Testimonii in Iudicio lati ; publi, carumq; litterarum falsificatio.*
8. *Copula carnalis, etiam tantùm attentata, cum filia spirituali vel parochiana.*
9. *Fornicatio sacrilega cum Persona Religiosa.*
10. *Publicus concubinatus.*

Volumus insuper ac statuimus in hac Diœcesi Nostra complicem criminis carnalis opere consummati, extra mortis periculum, à Confessario complice sacramentaliter absolvi non posse, jurisdictione cuilibet tali quoad hoc per Nos prorsus ademptâ.

Tametsi verò Regularium aliqui, in hisce partibus Nostris constituti, polleant facultate absolvendi à certis quibusdam casibus S. Sedi Apostolicæ reservatis; eâ tamen uti nequeunt quoad casus prædictos: qui ne forsan è Confessariorum memoria elabantur, omnes & singuli Confessarii publicè expositi Decretum hoc Nostrum *de casibus Reservatis* in Confessionalibus suis; aut saltem in locis patentibus affixum habeant, ubi ab omnibus legi possit, atque legatur, ne inexcusabilis error aliquis ex oblivione vel inscitia committatur. Decretum Bambergæ in Urbe Nostra die 23. Novembris 1679.

Petrus Philippus Ep. B. & H.

(L.S.) 518.

518. *Quanquam hodie Regula sit, Inferiorem non amplius ingerere se posse circa reservationem casûs reservati S. Pontificis, à quo, per appositionem manuum Papalium, illius manus ligata esse dicuntur* arg. c. ut nostrum 56. ✠. de Appellat. *Iustificari tamen posse videtur, quod ex antiquo Bamberga & Herbipoli circa reservationem Episcopalem criminis incendiariorum, & Percussionis clerici (sub qua comprehenditur qualibet contumelioſa actio exterior ac corporalis, circa personam vel res ei adhærentes, adeoq; & malitioſa perfusio vulgò* Katzenſuff*) obtinet: eò quòd in his partibus ab urbe procul remotis Episcopi præscripsisse videantur jurisdictionem absolvendi ab ejusmodi casibus S. Sedi reservatis, sive, quod in effectu idem est, hi casus respectu Episcoporum ab urbe remotiorum non reservati reputentur, ob difficilem nimis ad Urbem accessum, sinè obligatione comparendi deinde personaliter, opportuno tempore, coram S. Pon-*

tificæ, dummodo Reus aliàs Ecclesiæ ac Parti læsæ satisfaciat, velidoneè caveat, & ad satisfaciendum se paratum ostendat. Quæ de re Vide Navarrum. Sua Celsitudo tamen, aliíq; nonnulli Episcopi, majoris securitatis gratiâ, talem absolvendi à quibusque casibus S. Sedi reservatis, sicut & dispensandi super impedimentis matrimonii, facultatem specialiter petere solent: de quibus ultimis obiter adverte, receptum esse, si impedimentum sit occultum, & citra grave periculum incontinentiæ, ac diffamationis, ad S. S. non recurri minimè possit, non obtentâ hujusmodi facultate prædictâ, casum Papalem fieri Episcopalem, ut fusè Corradus Pyrrhus, aliíq; demonstrant; & apud nos passim practicatur.

Declaratio I. Casuum reservatorum.

519. Expedita Bamberga 20. Decembris 1679. & per utramque Diœcesin publicata,

Ut

Ut omnia debito cum Ordine gerantur, nullusque ambiguitatibus aut scrupulis locus sit, in iis præsertim, quæ concreditarum nobis Ovium salutem respiciunt; factâ Nobis relatione, quòd circa ultimi Decreti nostri Casus reservatos concernentis interpretationē ac observationem, dubiaquædam & difficultates sequentes emerserint.

I. An reservata Nobis sint peccata ante reservationem commissa?

II. Quid agendum sit ei, qui casu reservato pressus in ultima die temporis Paschalis absque fraude ad Confessarium accedens nequit ampliùs adire alium facultate absolvendi pollentem; neque Nos aut eos, quibus hac in parte vices Nostras delegavimus?

III. Quæ sit mens nostra de celebrioribus festivitatibus?

IV. Quid faciendum cum pœnitentibus peregrinis in locis extra urbem nostram, ad quæ passim solent peregrinationes instituti?

V. Quid cum extraneis per Diœcesim nostram duntaxat transeuntibus?

VI. An coarctata sit etiam potestas Confessarii Ecclesiæ nostræ Cathedralis?

VII. An non solùm Pater spiritualis aut Parochus (quod absit) cum Pœnitente vel Paro-

Parochiana se turpiter commiscens, vel copulam carnalem etiam attentans tantùm, sed etiam altera complex in ejusmodi factum consentiens, attentatione subsecutâ, Casum reservatum incurrat?

VIII. Quomodo Confessarius generaliter se gerere debeat, quando pœnitens ei Casum reservatum exponit?

Nos maturè consideratis omnibus ac singulis, pro Episcopalis authoritatis ac sollicitudinis nostræ Officio respondendum censuimus, ac præsentium serie respondemus,

Ad primum. Cùm publicatos nuper casus non in pœnam delicti; sed ad conciliandum in fidelibus sacrum horrorem, atque ad directionem nostram Nobis Ordinariâ Authoritate Nostrâ reservaverimus: adeoque Confessarios actuali Jurisdictione quoad talia omnino destituerimus, nihil refert, quandonam ea commissa fuerint, si post detectam Confessariis Reservationem Nostram proponantur.

Ad secundum. Cùm eo tempore præceptum communionis annuæ urgeat, nisi forsitan Pœnitens confessionem suam deliberatè eò usque distulerit ad effugiendam reservationem, omnibus ac singulis Confessariis pro Diœcesi nostra Herbipolensi appro-

probatis, & approbationis noſtræ ſchedas habentibus concedimus, ut bonâ fide accedentes tunc abſolvere poſſint, etiam à caſibus reſervatis, injuncto tamen Confitentibus onere, ſiſtendi ſe intra Octiduum Nobis aut Vicario Noſtro in Spiritualibus Generali intra Urbem; extra Urbem verò coram ſui Diſtrictûs Decano Rurali.

Ad tertium. In feſtivitatibus Natalis Domini; Primæ diei Paſchatis & Pentecoſtes, Aſſumptionis B. M. V. & S. Henrici Imperatoris (Herbipoli verò S. Kiliani Epiſcopi & Martyris, Sanctorũq: Petri & Pauli) concedimus, ut ſinguli Parochi eorundemq; Cooperatores, nec non in ſingulis Religioſorum templis duo Sacerdotes à Superioribus annuatim pro libitu deputandi, poſtquam facultatem ſub Sigillo Vicariatûs Noſtri gratis expediendam ad id obtinuerint, à caſibus ſæpe dictis verè pœnitentes abſolvere poſſint, præterquam à Notorio Concubinatu, & carnali copulâ cum ipſomet Confeſſario conſummata.

Ad quartum Volumus, ut in locis ejusmodi extra Urbem noſtram, reſpectu Pœnitentium, quamvis Diœceſanorum, alibi unde adventantium Confeſſarii, etiam Regulares à Nobis approbati, ad abſolutionem

nem Sacramentalem ab iisdem casibus procedere valeant, illis duobus exceptis: id quod

Ad quintum. Similiter de personis omnino extraneis non Diœcesanis, quâvis locorum transeuntibus, nec intra Diœcesin Nostram B. vel H. ultra quatriduum substituris, à quibuslibet Confessariis, etiam Regularibus modo prædicto approbatis, fieri posse concedimus.

Ad sextum. Illi, qui provisionaliter B. vel Herbi. in Ecclesiâ nostra Cathedrali munere pœnitentiarii p. t. fungitur, plenam quoque facultatem absolvendi ab iisdem casibus, præfatis duobus duntaxat exceptis, & intra eandem Cathedralem Ecclesiam tantùm, impertimur.

Ad septimum. Reservationem illam solùm Confessarium Nobis subditum, aut respectivè Parochum respicere declaramus.

Ad Octavum. Fideliter eidem exponet, sibi quoad casum vel casus ejusmodi non competere facultatem, adeoque vel recurrendum esse ad Confessarium delegatâ potestate præditum, vel ad Nos. aut Vicarium nostrum in Spiritualibus Generalem B. vel Herbipoli intra Urbem nostrã: extra eam verò ad Decanum Foraneum sui districtûs. Quod si pœnitens deprecatus fuerit, laudabi-

dabiliter aget Confessarius, si Christi ovem ad caulam reportantis exemplum secutus ipsemet hoc onus in se susceperit, compa-
rendi coram Nobis, vel modò dictis Vica-
rio aut Decanis, saltem per litteras indi-
cantes factum (reticito Pœnitentis nomine) & instantes pro Spirituali remedio, certi, se nunquam solatio & ope congruâ desti-
tuendos.

Cæterùm districtè præcipimus, ne quis Ecclesiasticorum vel Regularium, quoquo nomine venientium, à sæpè dictis Casibus Nobis reservatis, vel imposterum reservandis, nullo alio casu etiam necessitatis vel impedimenti, præter supra dictos, & nisi in mortis Articulo, ulli, sive Ecclesiastico, sive sæculari in sæpedictâ Diœcesi nostrâ B. vel Herbipolensi, beneficiũ absolutionis im-
pendere audeat, vel præsumat; sed cùm o-
pus fuerit, Pœnitentes ad Nos vel personas à Nobis ad id deputatas accedere consulat; aut ipsemet easdem seu personaliter, seu per litteras, pro pœnitentium suorum bono ac-
cedat: ita quidem, ut si quis secùs fecerit &c. &c. Bambergæ in Urbe Nostra die 20. Decembris 1679.

520. *Prorogatio facultatis Parocho-
rum quoad Religiosos in adjutorium ac-*

citos

citos, expedita Bambergæ die 8. Febr. Herbipoli verò die 21. Februarii 1680.

De Speciali Mandato Celsissimi ac Reverendissimi Principis Episcopi & Domini nostri Clementissimi datur facultas omnibus & singulis Decanis, Definitoribus ac Parochis hujus Diœcesis N. ut Religiosis extra hanc Diœcesin degentibus, & ab aliquo Episcopo Germaniæ Canonicè approbatis, ad Parochias suas vocatis, vel etiam sponte accedentibus, licentiam dare possint nomine & authoritate altissimè dictæ Celsitudinis suæ audiendi confessiones fidelium, & eosdem à peccatis non reservatis Sacramentaliter absolvendi, ac verbum Dei ex Cathedra prædicandi, quam diu pro singulis vicibus Religiosos prædicto modo approbatos in singulorum parochiis commorari contigerit. Pro celebrioribus autem festivitatibus in nupera declaratione 20. Decembris 1679. evulgata expressis conceditur, ut Religiosis idem, quod Parochis competit, circa absolutionem à certis casibus suæ Celsitudini reservatis, indulgere possint; dummodo cæteris diebus ad Celsitudinem suam, aut ejusdem Vicarium in Spiritualibus Generalem, vel singulorum districtuum Decanos Rurales, qui & à casibus

Digitized by Google

bus prædictis absolvere, & ab iisdem absolvendi potestatem delegare aliis possunt, sive à pœnitentibus, sive à Confessariis pro singulis vicibus recurratur. In cujus rei fidem præsentes expeditæ sunt, & Sigillo Vicariatûs N. communitæ: Quarum transumptis à singulorum districtuum Decanis Ruralibus subscriptis & signatis eadem fides habenda est, quæ Originali. Decretum ut suprà.

521. Declaratio II. expedita in Castro Montis Mariani supra Herbipolim die 28. Martii 1680. & per utramque Diœcesim publicata.

Tametsi nuper existimaverimus, post Declarationem Nostram die 20. Decembris anni proximè præteriti editam, in materia Casuum Nobis per utramque Diœcesin Nostram reservatorum, nullum deinceps quibuslibet ambiguitatibus aut Scrupulis locum fore: quia tamen ex certa quorundam relatione ad Nos pervenit, Confessariis quibusdam (licèt inaniter) persuasum esse, quòd indirectè ipsis id facere liceat, cujus faciendi facultas directa per reservationem Nostram iisdem adempta fuit: hinc per præsentes statuimus ac declaramus, cùm in qualibet absolutione Sacramentali,

appro-

approbatione ac jurisdictione seu per Nos, seu per sanctam Matrem Ecclesiam concessâ opus sit; hujus verò concessionis ab alterutra Parte factæ nullum extet Canonicum Documentum: Nolle Nos, ut, quod unâ viâ, scilicet directè negatum est, alterâ, scilicet indirectè, absque facultate nostra & jurisdictione, cum manifesto nullitatis periculo, exerceatur; atque dum Confessarii sibi ac suis consulere satagunt, ipsimet unà cum pœnitentibus inextricabiliter illaqueentur. Nec est, quòd à piissima Matre Ecclesia, omnia curta unt supplente, tam gravis erroris aut ambitionis patrocinium quæritent, utpote quæ id potiùs prohibet, & non unâ declaratione per SS. Pontifices factâ nullitatem ostendit: ut planè verendum sit, ne, peccatis hominum ita merentibus, quandoque dicto Apostoli locus fiat: *Pro eo, quòd charitatem veritatis non receperunt, ut salvi fierent, ideò mittet illis Deus operationem erroris, ut credant mendacio.*

Ut autem pro iis casibus, quibus fama pœnitentis verosimiliter in discrimen adducitur, debita ejusdem ratio habeatur: declaramus insuper, quoties sinè periculo famæ ad Nos vel eos, quibus hac in parte vices nostræ commissæ sunt, recurri non poterit, concedere Nos quidem authorita-

te

te Nostrâ ordinariâ, ut, si qui in huiusmodi casibus ad inferiorem Confessarium pro eorum remissione recurrant, absolutionem à tali Confessario (cæteris requisitis unà concurrentibus) obtineant; nobis tamen, vel alterutri Vicario Nostro in Spiritualibus Generali, singulorumque districtuum Decanis Ruralibus præsentare se proximè sive per se, sive per Confessarium suum teneantur; & absque seria intentione præsentandi se dicto modo, irritam faciant confessionem: At si tempore Confessionis Sacramentalis serium quidem se præsentandi propositum habeant, de quo à Confessariis ante absolutionem expresè monendi ac interrogandi sunt; illud verò non exequantur post absolutionem obtentam, minimè revocetur beneficium absolutionis validè & absolutè semel impensum; sed incurratur de novo grave peccatum transgressionis Statuti Nostri obligantis Pœnitentem ad se præsentandum, & habentis tractum successivum obligationis, quousque se Nobis aut uni ex personis suprà adductis respectivè præsentet: observatâ hâc differentiâ inter articulum vel probabile periculũ mortis & inter alias necessitates, quòd in priore per ipsammet optimam Matrem Ecclesiam sublata sit omnis reservatio, & (superato licèt

peri-

periculo) obligatioſe præſentandi; in aliis verò, ad conſulendum famæ ac verecundiæ Pœnitentis, ei extra Sacramentum hoc onus conditionatè, ſi ab inferiore Sacerdote abſolvi petat, injunctum ſit, ut ſe denuo Nobis aut Subſtitutis noſtris, pro Pœnitentia & aliis conſcientiæ directionibus, proximè deinde præſentet.

Et quoniam Salus animarum hac in re noſter unicus Scopus eſt, ut relaxatâ nonnihil Miniſtrorum Sacramenti Pœnitentiæ poteſtate, effectus à S. Matre Eccleſia & Nobis piè intentus crebrò, Spe facilioris veniæ, ſublatis reſervationibus, obtineatur, volumus præterea, ut non tantùm in ſolemnitatibus nuper expreſſis omnes ac ſingu-li Confeſſarii, nullo Statûs Parochialis vel ordinis Regularis diſcrimine facto; ſed etiam ſinguli Religioſi in feſtivitatibus SS. Fundatorum ſuorum, intra Eccleſias ordinis ſui à Caſibus ſæpè dictis verè pœniten-tes, citra neceſſitatem ſe denuo præſentandi, Sacramentaliter abſolvere poſſint, præ-terquam à duobus caſibus in ſæpedicta noviſſima Declaratione Noſtra expreſſis. Quod ut omnibus ac ſingulis, ad quos pertinet, tum etiam publicis Scholarum noſtrarum Profeſſoribus, opportunè & debitè innoteſcat, præſentis Declarationis noſtræ

exem-

exemplaria Rectoribus Magnificis, omnibusque Decanis Ruralibus, Custodibus, & localibus Religionum Superioribus, aciis, qui independenter ab his in alterutra Diœcesi ad excipiendas fidelium confessiones authoritate Nostrâ destinati sunt, confestim insinuari jubemus. Datum in Castro nostro Montis Mariani supra Herbipolim die 18. Martii 1680.

PETRUS PHILIPPUS.

(L.S.)

§22. Declaratio III. expedita in usum utriusque Consilii Ecclesiastici Bambergensis ac Herbipolensis 13. Aprilis 1680.

Ne vel Confessarii, vel Pœnitentes, circa ea, quæ utrorumque munus ac Salutem respiciunt, in minimo hæsitent, proposita Nobis dubia circa reservationem Casuum præsenti declaratione & respectivè ampliatione duximus resolvenda.

I. An Confessarii recurrentes pro licentiâ, urgendi sint ad detegendam speciem peccati?

Resp. Id omnino faciendum esse: nisi periculum sit, ne expressâ specie casûs re-

ser-

servati, in Pœnitentium notitiam verisimiliter deveniatur.

II. An Confessarii Rurales recurrere possint pro licentia absolvendi à Casibus reservatis ad quoscunque hac in re facultatem subdelegandi habentes?

Resp Affirmativè, in favorem Pœnitentium, ne personæ eorum facilè detegantur: adeò ut ampliatæ sint quoad hoc priores Constitutiones.

III. Quid intelligatur per Copulam attentatam?

Resp. Commixtio turpis, etiam consummatâ peccati turpitudine non subsecutâ.

IV. Quomodo juvandus sit ille Confessarius, qui sinè facultate præhabita absolvendo à Casibus reservatis, pœnam in Decreto Nostro contentam incurrit?

Resp. Primò monendus est, quòd nullier absolverit, adeoque personam non absolutam opportunè exhortari teneatur, ut peccata sua clavibus rursum pro obtinenda remissione Sacramentali submittat. Tum verò per eos, ad quos recurrerit, eidem insinuandum est, ut tamdiu ab actibus Sacramentalibus, quoquo prætextu honesto, abstineat, donec rehabilitatus fuerit: porrectis interim precibus per viam secretam, ut

à qui-

à quibuslibet pœnis sibi impositis misericorditer absolvatur.

V. Quid agendum, si quis primùm ad Ecclesiam Catholicam accedens, in prima Sacramentali Confessione casus reservatos attulerit?

Resp. Concedimus, ut tales primâ vice ab omnibus etiam reservatis absolvantur.

VI. An nomine Parochi cum Parochiana turpia attentantis etiam hic veniat Cooperator, seu Capellanus?

Resp Affirmativè.

VII. Quid si Filia Spiritualis semel tantùm Sacerdoti, ante peccatum cum eo commissum, confessa; vel eidem ignota fuerit?

Resp. Si nesciat eam esse Filiam suam Spiritualem, non incurrit Casum reservatum: Secùs, si noverit, quòd vel semel tantùm in hac Diœcesi ei confessa fuerit.

VIII. An saltem Vicarius Noster in Spiritualibus Generalis absolvere possit à notorio Concubinatu, & Copula carnali cum ipsomet Confessario consummata; aliisque ad se post confessionem sacramentalem factam, vel auditam recurrentibus, facultatem ab iis absolvendi concedere?

Resp. Affirmativè.

IX. Qualia sint loca Peregrinationum,

in quibus Pœnitentes aliunde adventantes, à Casibus reservatis possint absolvi?

Resp. Sunt loca miraculis, & Peregrinorum confluxu, extra utramque Residentiam Nostram, celebria: de quibus videri possunt resolutiones nostræ die 20. Decembris 1679 editæ.

Si quid porrò declarandum occurrerit, Benignitate Paterna Nos ad succurrendum omnibus & singulis debitè instituris offerimus: præsentes autem Declarationes & respectivè Ampliationes Nostras sub Manu & Sigillis nostris expeditas, pro futura directione, in Consilio Nostro Ecclesiastico asservari jubemus. Ex Castro nostro Montis Mariani supra Herbipolim 13. Aprilis 1680.

V.

523. *Ad n. 219. Sicut baculus Pastoralis ne quidem in propriis Regularium Ecclesiis deferri potest à Præsule mitrato, coram Episcopo; itanec Populo dari ab illo benedictio, nisi petitâ priùs ab Episcopo locali præsente licentiâ per decentem capitis inclinationem. Nec benedictio thuris, Diaconi, aqua, admissóve*

ſtóve ſubdiaconi ad deoſculationem manûs ab alio, quàm ab Epiſcopo Locali, ſi præſens ſit, fieri debet, juxta Cæremoniale Epiſcoporum, quod in ſimilibus pro Regula eſſe debet.

VI.

524. *Ad n.* 220. *Decretum ſuæ Celſitudinis de celebratione Miſſarum.*

Tremendum Miſſæ Sacrificium exigit, ut non tantùm interior Status eorum, qui ad illud perægendum accedere cupiunt, tantæ ſanctitati Myſterii àſe celebrandi, quantùm per Dei gratiam par eſt hominibus degentibus in hac vita mortali, reſpondeat; ſed & externus corporis habitus religioſam modeſtiam & integritatem Sacerdotalem præ ſe ferat; nec ullum celebraturis obſtet Canonicum impedimentum: quapropter etiam S. Tridentina Synodus Clericos peregrinos ſinè commendatitiis Ordinariorum ſuorum litteris, ac univerſim quoslibet vagos & ignotos Sacerdotes vetuit ullibi, abſque localis Ordinarii licentia ad Miſſas legendas admitti: vel quicquam, quod cum ſcandalo aut irreverentia conjunctum eſſe valeat, tolerari, adhibitis inſubſidium, pro arbitrio Epiſcopo-

rum, cùm opus fuerit, adversùs prævaricatores gravioribus pœnis Canonicis, Ecclesiasticisque Censuris.

Quod ut in ambabus Diœcesibus Nostris, Bambergensi & Herbipolensi, tantò strictiùs observetur, per præsentes universis Ecclesiarum, etiam Regularium, Rectoribus, Custodibus, Sacristis, Capellanis, & aliis curæ vel custodiæ quarumlibet Sacristiarum, Capellarum, Altarium &c. deputatis quoquo nomine venientibus, sub pœna INTERDICTI PERSONALIS ipso facto incurrendi, si per eorum aliquem steterit, prohibemus, ne quem in locis sibi concreditis celebrare permittant, qui decentem habitum, togam videlicet saltem infra suras pertingentem, & Clericalem tonsuram non deferat, aut capillitio per artem consuto utatur; vel annulum gerat; vel publicè & notoriè criminosus, aut vagus & ignotus sit; vel absque litteris Ordinarii sui recommendatitiis, à Nobis, sive alterutro Vicario Nostro in Spiritualibus Generali, aut extra utramque Residentiam Nostram à Parochis cujuscunque loci saltem, recognitis compareat, vel ad ipsum Altare (quod solis Episcopis & Cardinalibus licet) paramentis supra illud positis se induere velit; aut ullo denique impedimento Canonico

nico, de quo constet, irretitus existat. Ii verò, qui (sinè privilegio specialiter obtento & à nobis viso) sic celebrare præsumpserint, suspensionem Nobis reservatam ipso facto incurrant.

Et ut hæc Mens Nostra neminem latear, jubemus, præsens Decretum in singulis ambarum Diœcesum Nostrarum Sacristiis sive ad Ecclesiasticos, sive ad Regulares, etiam quomodolibet exemptos, pertinentibus; seu ubicunque, in defectu Sacristiarum, paramenta Sacerdotalia pro Missis extra Altare assumi consueverint, publicè in conspicuo loco affigi, sub interminatione gravis indignationis Nostræ, pœnarumque pro Nostro aut Vicariorum Nostrorum Generalium arbitrio infligendarum, omni spe remissionis præclusâ: ita quidem, ut publicatum & affixũ quoslibet obliget, non secùs ac si personaliter singulis insinuatum fuisset. Decretum in Castro Nostro Montis Mariani supra Herbipolim die 25. Maji Anno 1680.

(L.S.)

Huic accessit novissimè sequens Edictum:

525. Recens est eorum memoria, quæ pro conservanda in Episcopatibus Nostris

honestate Clericali die 28. Septembris Anno 1679. & die 25. Maji Anno 1680. ordinavimus, eo quidem successu, ut turpis brevissimarum vestium, oblongiorum collarium, promissorum crinium, neglectæque tonsuræ abusus apud plerosque desierit. At quoniam non sinè gravi dolore experti sumus, in quibusdam durare etiam, num pristinæ temeritatis vestigia, adeò ut alii propè censeri velle videantur, quàm quales in admissione sui ad Clerum se futuros professi sunt: hortante Nos ad extirpationem tam fœdi abusûs S. D. N. INNOCENTIO XI in virtute S. obedientiæ universis ac singulis cujuscunq; dignitatis, status, aut Ordinis Clericalis in alterutra Diœcesiũ Nostrarũ versantibus districtè præcipimus, ut infra spatium trimestre à die publicationis præsentis mandati, singulis mensibus singulas monitiones assignando, honestum habitum Clericalem ordini & statui suo congruentem, Parochi quidem, eorundemque Cooperatores, ac universi Clerici in Ordine Subdiaconatûs constituti (usque ad Canonicos Ecclesiarum Nostrarum Imperialis Bambergensis, Cathedralis Herbipolensis, & Equestrium Comburgensis ac S. Burchardi exclusivè) in locis Residentiarum Nostrarum, ac beneficiorum suorum,

&

& quoties celebrare voluerint, togas infra suras, cum non brevioribus palliis, ubi his uti endum fuerit, tonsuramque & coronam juxta modum die 28. Septembris 1679 præscriptum continuò deferant: qui verò minoribus duntaxat initiati; vel in dictis Imperiali Bambergensi, vel Cathedrali Herbipolensi, vel Equestribus Comburgensi, aut S. Burchardi Ecclesiis Nostris Præbendas Canonicales obtinent, iisdemque actu fruuntur, aut in S. Subdiaconatûs ordine constituti sunt; sicut & reliqui solâ licèt primâ Tonsurâ potiti, crines modestos, absque capillitiis artefactis, aut si extra Sacrificium Missæ imbecillitas capitis ad id obstringat, de speciali licentia Nostra brevissima tantùm, non tam ad fastum, quàm ad necessitatem composita, habitum nigrum, per quem facilè discerni à Laicis valeant, & saltem pallium ejusdem coloris infra suras pertingens, nec non collaria ab omni indecentia ac vanitate remota in locis beneficiorum suorum, & in conspectu Nostro deferant, nec ullibi, ne quidem in itinerando, vestitu laicali, vel, quod abominabilius foret, gladiis, nisi cùm per loca verè periculosa transeundum fuerit, uti præsumant: posito ob oculos Christi exemplo, qui cùm nobilissimus sit & æterno Patri consubstan-

tialis Deus, non erubuit pro redimendis nobis veſtem noſtræ corruptionis induere, habitu inventus ùt homo. ut nemo nisi à Magiſterio Chriſti degener Clericus glorioſum ducere poſſit, habitum non vilitatis, ſed honoris ab Eccleſia, Dei nomine, ſibi in ſuſceptione primæ Tonſuræ conſignatum abjicere, reſumptâ ignominiâ habitûs ſæcularis? Quod ut tantò firmiùs ac ſanctiùs obſervetur, pro iis quidem, qui primam tonſuram, vel qualemcunque deinceps Ordinem in alterutra Diœceſi Noſtra ſuſcepturi ſunt, citra perſonarum acceptionem, ordinamus & volumus, ut nec ad illam, nec ad horum aliquem quoquo prætextu aſpirent nec admittantur, nisi priùs juramentum ſequens coram Nobis, aut Vicario noſtro in Spiritualibus Generali, vel alio à Nobis deputando, emiſerint:

Ego N. N. promitto, & juro me geſtaturum deinceps honeſtum habitum Clericalem juxta formam à Celſiſſimo ac Reverendiſſimo Principe & Domino D. PETRO PHILIPPO Epiſcopo Bambergenſi ac Herbipolenſi &c. die undecimâ Junii, Anno 1680 præſcriptam; nec ab ea receſſurum quacunque de cauſa in

jure

Digitized by Google

jure non expressa, vel ab Ordinario meo non approbata, licèt major pars secùs faceret; & non obstante quocunque non usu introducto, vel introducendo. Quæ omnia & singula juro & promitto me servaturum in posterum, remotâ quâcunque explicatione, interpretatione, aut restrictione, secundùm sensum litteralem præsentis promissionis & juramenti à Celsitudine suâ intentum. Juro insuper & promitto me non petiturum absolutionem ab Ordinario meo, aut quocunque alio facultatem habente, etiam à S. Pontifice, nisi cum mentione expressa, quòd hoc juramentum à me præstitum, injunctum mihi fuerit in susceptione Primæ tonsuræ, vel singulorum ordinum, ad promovendam Ecclesiasticam disciplinam. Ita me DEUS adjuvet & hæc SS. DEI Evangelia.

Quantum ad alios verò, jam ad Clericalem Statum admissos, aut in quibuslibet Ordinibus constitutos, vel beneficiorum officiorúmve Ecclesiasticorum redditibus fruentes, ordinamus atque mandamus, ut

infra ſpatium temporis aſſignati, voluntatem hanc Noſtram, ſub pœnis ſuſpenſionis ab ordinibus, officio, beneficio, ac fructibus, redditibus, & proventibus ipſorum beneficiorum ipſo facto jncurrendis, inviolatè adimpleant; ſique ſemel à Nobis correpti, denuo in hoc deliquerint, certi ſint, ſe per privationem officiorum & beneficiorum ejusmodi coërcendos eſſe. Et quoniam habitûs externi decentiæ, morum honeſtas usque quaque congruere debet, repetita hic inſuper volumus omnia ac ſingula à Nobis ad eam propagandam, hucusque præſcripta: ſalvis SS. Canonum, Conciliorumque decretis, & Apoſtolicis conſtitutionibus quibuscunque In cujus rei fidem præſentes manu noſtrâ ſubſcriptas Sigillo noſtro juſſimus communiri. Datum in Caſtro Noſtro Montis Mariani ſupra Herbipolim die 11. Junii, Anno 1680.

Petrus Philippus E. B. & H.

(L.S.)

VII.

526. *Ad n. 230. Ex Decreto ſuæ Celſitudinis ſuprà pro parte citato, impreſſo Bambergæ 6. Aprilis 1679. in fine.*

Con-

Concionatores denique (post emissam in alterutro consilio Nostro Ecclesiastico professionem Fidei) pro qualitate loci & statûs, sive approbati à Nobis, sive Benedictionem consecuti, ab inutilibus quæstionibus, jocis, historiis apocryphis, prædictionibus, calumniis, sermonibusque seditiosis abstineant; nec ficta miracula, aut falsas indulgentias prædicent; vitia, ea præsertim quæ frequentiora vel magis nociva perspexerint, graviter reprehendant, quin tamen aliquem lacessant seu notent in publico; plebem crebrò summæ obligationis suæ de liberis in viam DEI dirigendis commoneant, & ne Parentes, Tutores, Ludimagistri, aut Patres familias teneram ætatem aut familiam suam mendaciis, juramentis, blasphemiis, detractionibus, turpiloquiis, aut noxiis ludis assuescere sinant: efficaciter etiam omnibus suadeant, ut in Ecclesiis silentium ac Christianam modestiam servent, inveterata odia pro amore Christi sincerè dimittant; occasiones peccandi fugiant, neminem lædant, suum cuique tribuant, seque vitâ ac moribus tales assiduè comprobent, quales decet esse Christianos.

VIII.

527. *Ad n. 262. Cùm ad Celsitudinem suam transmissa fuerant à S. Sede Apostolica propositiones à S. D. N. Innocentio XI. 2. Martii 1679. prohibita: Celsitudo sua earundem publicationi hoc Decretum præmisit.*

Cùm nihil sit, quod publicos tam Universalis, quàm particularis cujusque Ecclesiæ mores magis concutiat, quàm si velo vium nobis commissarum curæ quilibet passim manus admoveant; vel sua opinandi licentia cuique ad libitum permittatur, in iis maximè, quæ doctrinam morum internumque animi statum concernunt; occasione ultimorum SS. Patris ac Domini Nostri, D. Innocentii Divinâ Providentiâ Papæ XI. jussuum publicatorum Romæ hoc anno currente die 2. Mensis Martii, Nobisque denuntiatorum die 6. Aprilis, continentium damnationem & prohibitionem certarum propositionum infra referendarum, ad exemplum Operis à felicis record. Alexandro VII. P. O. M. cepti: Episcopalis sollicitudinis nostræ partes esse judicavimus, ut & pro obsequio S. Sedi Apostolicæ debito, & ad arcendum ab utraque Diœcesi

Nostræ

Noſtra omne confuſionis, nimiæ laxitatis, ſcandalorum, ac perverſionis periculum, Sequentes reſpectivè Conſtitutiones, damnationes, & prohibitiones evulgaremus, prout hiſce evulgamus easdem, piè confidentes de omnibus ac ſingulis cujuscunq; prærogativæ, Religionis, aut ſtatûs intra alterutram Diœceſim noſtram verſantibus, maximè verò Eccleſiaſticis & Religioſis munus operariorum gerentibus, quatenus ex prædictis aliquid eos vel aliquem eorum concernere videbitur, fore, ut hanc ſanctæ Sedi Apoſtolicæ obedientiam; Nobis autem (ultra devotionem Nobis vel Prædeceſſoribus Noſtris, in vim indultorum ac jurium alterutri Eccleſiæ Noſtræ competentium, hactenus præſtitam, atque ut Supremo Paſtori & Antiſtiti in iis, quæ concreditarum Nobis animarum curam reſpiciunt, debitam) ſuum inſuper circa procurandam quorumlibet periculorum in utraque vel alterutra Diœceſi noſtra excluſionem ſtudium exhibere non intermittant.

Profeſſoribus autem Noſtris in Academia Bambergenſi, vel Univerſitate Herbipolenſi publicè legentibus diſtrictè præcipimus, ut annuatim primis à renovatione ſtudiorum diebus omnia & ſingula hoc Decreto Noſtro contenta Auditoribus SS. Canonum

nonum, & Theologiæ Moralis è Cathedra dictent; eundemque in finem prohibemus, ne quicquam in alterutra Diœcesi Nostra posthàc imprimatur, absque præhabita Authoritate, approbatione, & speciali Licentia Nostra, quiqui etiam qualicumcunq; compositionum Authores, vel Thesium disputationúmve Præsides aut defensores fuerint: secùs, non minùs ac alii seditiosi prævaricatores, si qui existere ausi fuerint, præter Censuras singulis Constitutionibus aut Prohibitionibus Authoritate Apostolicâ contra earundem violatores insertas, incursuri justam indignationem Divinam; competentibusque Nobis de jure mediis compellendi ad fidelem earundem observationem; ac respectivè voluntatis Nostræ executionem.

Qua in re ne quis ignorantiam malitiosè prætexere queat: volumus, ut omnes ac singuli Superiores Communitatum quarumlibet sive Ecclesiasticarum, sive Religiosarum, etiam Seminariorum, Transumptum præsentium litterarum nostrarum, & omnium iis annexorum, annuatim bis, videl. in festis Pentecostalibus & Natalitiis: Commissarii autem Nostri in singulis Congregationibus Capitulorum Ruralium à capite ad calcem publicè præle-

gi fa-

gi faciant, tergiversatione quâvis postpositâ.

In cujus rei fidem præsentibus hisce litteris Nostris post Constitutiones & Prohibitiones Apostolicas de verbo ad verbum fideliter, unà cum particularibus monitis quibusdam, adiectas, Nomen nostrum adscripsimus; atque tum has, tum earundem Transumpta jussimus majore Sigillo nostro communiri. Bambergæ in Urbe Nostra die 6. Aprilis 1679.

IX.

529. Adn. 293. Copia Decreti ad suæ Celsitudinis Vicarium Bambergæ in spiritualibus Generalem & Consiliarios Ecclesiasticos directi.

Tanta est Divina benignitas, ut, cùm omnes salvos fieri velit, & ad orthodoxæ veritatis agnitionem venire, quos depravatæ rationis, coævorumque errorum calamitas eò pertingere vetat, externa saltem vis signorum convincat, dato ad commendandum unius DEI cultum, veramque Religionem propagandam, Ecclesiæ hoc insigni charismate, ut (quoties DEO expedire visum fuerit,) contestationem Religionis ac cultûs Divini prodigiis & signis confirmet.

met. Quale quid cùm etiam noviſſimè in ditionibus Electorali Domui Bavaricæ ſubjectis, quarum pars aliqua Ordinariæ Juris-dictioni noſtræ paret, non ſinè magno gloriæ Divinæ augmento, populique fidelis ſolatio viſum fuiſſe dicatur, operante in DEI Nomine mirabilia complura F. Marco ab Aviano Capuccino nuper Monachii commorato, ùt ab Ipſius met D. Adminiſtratoris Electoratûs Bavariæ Dilectione per litteras die 6. Junii 1680. ad Nos datas accepimus partium Noſtrarum eſt, ut ſumma cum diligentia in ſeriem rerum ab eodem geſtarum (quatenus quidem Dioœceſanos Noſtros reſpexerint) authoritate Noſtrâ ordinariâ inquiramus, idcircò vobis clementiſſimè demandantes, ut dilectis & fidelibus Parochis Noſtris p t. exiſtentibus Auerbaccenſi & Bühlenſi, tanquam Viris prudentibus, diſcretis, & in Theologia fundatis, primam hujus negotii diſcuſſionem committatis, injungentes iisdem Nomine noſtro, ut, adſcitis in ſui conſortium viris medicinæ peritis, ipſos met homines à prædicto Patre Sanatos, ac teſtes per omnia habiles, atque Juramento ſpeciali dedicenda veritate obſtrictos, de univerſis ſcitu neceſſariis, videlicet de ſtatu mali præhabiti, ejus ablatione, omnibus circumſtan-

ſtantiis, rationibus ſuorum dictorum, & cauſis ſcientiæ &c. fideliter & accuratè exa-minent, depoſitionesque ſingulorum ſingulis iteratò prælectas à deponentibus; aut ſiqui horum ſcribere neſcient, ab aliis per ipſos deponentes conſtituendis atque rogandis, in eorundem præſentia ſubſcribi faciant; Univerſumque proceſſum unà cum relatione à Commiſſariis prædictis & adjunctis Medicis ſubſcriptum, ſingulorumque ſigillis munitum conteſtim tranſmittant ad Nos, quod in Domino faciendum videbitur, & aliàs per SS. Canones Apoſtolicasque Conſtitutiones ſancitum eſt, ulteriùs peracturos. Veſtrum erit, rem ita diſponere, ut præſentes Clementiſſimi juſſus noſtri maturè, cautè, ac ſeriò, prout tantæ rei gravitas poſtulat, executioni mandentur: prout de fide atque prudentia veſtra confidimus, benigniſſimoque affectu Noſtro Vobis conſtanter addicti manemus. In Caſtro Noſtro Montis Mariani ſupra Herbipolim die 17. Junii 1680.

X.

Ad n. 358. *Formula litterarum Requiſitoriarum.*

529. Paternitatem tuam latere non poteſt, quantâ maturitate à Jure ſacro provi-

ſum

ſum ſit, ut Religioſus exemptus, intra claustrum degens, ſi extra hoc ipſum ſcandalosè deliquerit, inſtante Epiſcopo, à Regulari Superiore ſuo intra tempus ab Epiſcopo præfigendum ſeverè puniatur; & idem Superior Epiſcopum de punitione certiorem faciat: ſin minùs, ille à ſuo itidem Superiore privetur officio, & delinquens ab Epiſcopo puniri poſſit. Cùm igitur F. N. die menſis extra monaſterium conſtitutus, non ſinè gravi Scandalo Populi &c. ùt Paternitas Tua ex copia proceſsûs abunde conſpiciet; de Juſtitiæ tuæ Zelo minimè dubitantes, benevolè requirendam duximus Paternitatem Tuam per præſentes, prout & Ipſam requirimus, ut hominem ſcandali tam gravis authorem, juxta qualitatem delicti ſui, ad præſcriptum Regulæ Sacri Ordinis Tui, vel Sacri Juris Canonici intra trium hebdomadum ſpatium ſeverè caſtiges; deque pœna adversùs illum ſuſcepta Nos reddas illico certiores. Faciet in hoc Paternitas Tua, quod S. Sedes Apoſtolica jubet, ac diſciplina Eccleſiæ exigit, Nosque ſibi ac univerſo Ordini, & præcipuè hujati Cœnobio ſemper habebit clementer addictos. Datum &c:

Re-

Responsum Religiosi Superioris localis.

Acceptis die Mensis labentis humillima cum veneratione litteris Celsitudinis Vestræ, quibus pœnam adversus F. N. cum non modico populi Scandalo N. Reum exigere dignata fuit, clementissimè exspectando à me intra trium hebdomadum spatium Canonicam notificationem sententiæ factæque ejusdem executionis: ad penitiorem delicti inquisitionem processi, datis Reo defensionibus Iuris, comperràque delicti gravitate conjunctâ cum Populi Scandalo, ad præscriptum Constitutionum nostratum, privavi eundem &c. & monastico carceri per N. mancipari feci. De qua punitione dum juxta S. Sedis Apostolicæ placitum, Celsitudinem Vestram per præsentes humillimo cum respectu certiorem facio, Celsitudini Vestræ devotissimas pro cura tam provida gratias ago; meque ac Conventum mihi concreditum constanti Eiusdem propensioni & Clementissimo affectui demississimè commendo. &c.

XI.

530. *Adn. 373. Contradictoriales & Requisitoria D. Abbatis & Venerabilis Con-*

Conventûs Monti S. Michaëlis adversùs Impostorem Henricum Van Th.

Nos infrascripti Abbas & Conventus Monasterii S. Michaëlis Ordinis S. Benedicti prope Bambergam, de licentia Celsissimi & Reverendissimi Principis & Domini D. PETRI PHILIPPI Episcopi Bambergensis ac Herbipolensis, S. R. I. Principis, Orientalis Franciæ Ducis &c. Principis, Ordinarii, ac Diœcesani nostri Clementissimi, notum facimus, erupisse in his partibus famam, ex Bavaria, & Diœcesi Ratisbonensi, de Patre quodam Henrico V. T. Belga, professo (ùt ipse quidem hìc asseuerat) in Monte Cassino, quòd apud diversos Principes & Abbates impudenter jactaverit, se esse Abbatem memorati Conventûs nostri: quod cùm non tantùm pugnet cum propria Ejusdem confessione hic inscriptis relicta; verùm etiam palàm omnibus notum sit, me Abbatem etiamnum in statu & dignitate Abbatiali persistere; nec unquam de prædicti vel Alterius Patris actuali electione aut postulatione suscipienda à Nobis Conventualibus cogitari potuisse, quamdiu Reverendissimum D Abbatem nostrum Divina Bonitas in hac vita & Abbatiali dignitate sua servaverit,

Hinc

Hinc rogamus eâ, quâ par est, humilitate, devotione, ac humanitate, omnes DD. Nuntios Apostolicos, Episcopos, & alios Antistites ac Præsules, etiam extra Germaniam, in quorum districtibus, Diœcesibus aut Conventibus hic Impostor repertus fuerit, ut prædicto Titulo iniquè assumpto eidem interdicere; & tanquam criminis Falsi Reum tractare non graventur: inventuri nos vicissim ad quæque servitia & officia religiosa paratissimos. Datum in Monasterio Montis S. Michaëlis die Tertiâ Augusti Anno Domini 1679.

(*Sigillum majus Abbatiale*)
Romanus Abbas.

(*Sigillum majus Conventûs.*)

Hic subscripta sunt omnia Nomina Conventualium præsentium.

XII.

Ad n. 381. Manifestatio causarum, ob quas Celsitudo sua suppressit Institutum Clericorum in commune viventium.

531. Von GOttes Gnaden Wir PETER PHILIPP Bischoff zu Bamberg

berg und Würtzburg/ deß H. Röm. Reichs Fürst/ auch Hertzog zu Francken/ ꝛc. Entbieten Unseren Vicario in Spiritualibus Generali, Geistlichen Räthen / Seelsorgern / und Beneficiaten Unsers Hoch-Stiffts Würtzburg sampt und sonders Unseren gnädigsten Gruß zuvor/ und fügen zuwissen / wie folgt: Wie rühmlich Unser in GOtt ruhender geehrter Herr Vorfahrer Johann Philipp Chur / Fürst und Ertz-Bischoff zu Maynt̃ / Bischoff zu Würtzburg und Wormbs / auch Hertzog zu Francken/ ꝛc. dahin getrachtet / damit in diesem Uns nunmehro von GOtt anvertrauten Hoch-Stifft Würtzburg durch gute Bestellung deß allhiesigen Seminarii und Einführung löblicher Disciplin unter dem gesambten Clero die Seelsorg auffs beste eingerichtet werden mögte / ist zu hochgedachten Unsers Herrn Vorfahrers billichem Nachruhm euch sattsamb bekant. Weilen Wir aber unter wehrender Unserer Regierung mit grossem Mißfallen wahrnehmen müssen / daß durch die zu solchem End angenommene Vorsteher nicht allein von mehr hochgemeldten Chur-Fürstens heylsamen Vorhaben in vilen abgewichen; sondern zu dieses Unsers Hoch-Stiffts merklichem Nachtheil allerhand Gefehrde

unter der Hand eingeführt worden/ in dem man erstlich in Quæstion ziehen wollen/ ob Wir Unsern Alumnis in allen und jeden allein zubefehlen hätten / oder leyden müssen / daß neben Uns ein ausser Land wohnender Uns weder mit pflichten noch auff andere Weiß zugethaner Clericus Unserem allhiesigen Clero zugebieten und zu verbieten hätte: Worauff erfolget / daß Uns und Unseren nachgesetzten Geistlichen Räthen das meiste / so gedachter Unserer Alumnorum-Stand betroffen/ fleissig hinderhalten / zu dem außländischen von ihnen also genennten Præside Universali aber/ mit præterirung Unserer / der Recurs genommen; ja die Sach an Seiten erstermehnten Præsidis Universalis also hoch getrieben worden / daß Unserem Clero unter seiner Direction allerhand neue Constitutiones, und onera auffgebürdet / und die Interpretation oder Declaration deß von Uns/oder Unsern Herrn Vorfahrern vorgeschriebenen / und uns allein beschehenen Juraments, wider alle Gebühr / ihm und seinen nullâ authoritate publicâ beygesellten Præsidibus Diœcesanis allein vorbehalten werden wollen. Dann drittens den armen Eltern von ihren geistlichen Söhnen/ unter allerhand an Seiten der Obern

eing-

eingewendeten prætexten / geringe Hülff biß dato geschehen ; und anderer Sachen zu geschweigen / der Weeg zu einer unzulässigen Exemption, ihren Pflichten zuwider / wie auch zu frembder weltlicher Protection alles Ernsts gebahnet worden : Als haben wir in Unserm Gewissen dergleichen Gefährlichkeiten länger nicht zuschauen können / sondern die Obsicht Unsers allhiesigen Seminarii einem Uns allein beygethanen tauglichen Alumno und der Heiligen Schrifft Doctori gnädigst anvertraut: und weilen sich der vorige Præses geweichert / daß von Uns zu Conservirung unserer Bischöfflichen Rechten vorgeschriebene Iurament abzulegen / gnädigst verordnet / daß er solcher General-Direction Unserer Alumnorum durch dieses Hochstifft nicht minder / als die auff dem Land gewesene Coadjutores, enthoben; Unsere Alumni aber / samt dem übrigen Land-Clero, einig und allein an Uns / Unseren nachgesetzten Geistlichen Rath / und eines jeden districts Dechanten / und Definitorn zu schuldigstem Respect und Gehorsamb / dann im übrigen auff die Decreta S. Synodi Tridentinæ de vita & honestate Clericorum, wie auch auff alle löbliche Constitutiones & consuetudines hujus Diœcesis hiermit

mit angewiesen seyn sollen. Zu dessen wahrer Urkund Wir allen und jeden Geistlichen Räthen / Dechanten / und Seelsorgern Unsers Hochstiffts Würtzburg einen Abdruck dieses gegenwärtigen von Uns eigenhändig unterschriebenen und gesiegelten Decrets zuzustellen anbefohlen. Decretum auff Unserm Schloß Marienberg ob Würtzburg den 30. Octobris 1679.

(L.S.)

XIII.

Ad. 381. in fine: Decretum suæ Celsitudinis concernens Seminarium, vitam ac honestatem Clericalem, obstringens q; Parochos ad annua exercitia Spiritualia.

532. Cùm nihil sit Reipublicæ Christianæ ad obtinendum finem beatitudinis æternæ salutarius; quàm si gregi fidelium de probis, doctis, zelosis, ac prudentibus animarum pastoribus provideatur: laudabilibus DD. Prædecessorum Nostrorum vestigiis insistendo, illud Nobis cum primis hactenus cordi fuit, ut tum in Seminario Nostro Herbipolensi, tum per universam hanc Diœcesim ea adhiberentur cautelæ atque in-

dustriæ, è quibus expectari indubiè posset fructus intentus. Et quoniam nihil magis ad solidam tanti molimini prosecutionem proficere posse advertimus, quàm si pro Alumnis non minùs, quàm cæteris Herbipolensi Clero Nostro addictis, certæ quædam perpetuò valituræ Regulæ, tanquam fundamentum ac basis, tam propriæ, quàm alienæ salutis procurandæ, præscriberentur; ad tricipitis illius Hydræ, *ignorantiæ, prævitatis morum, ac negligentiæ* (quam Clericis sive in animarum cura, sive in alia statione locatis potissimùm officere constat) pernicioſa capita resecanda, pro commisso Nobis munere Spiritualem gladium admoturi, DEI nomine ordinamus, volumus, ac præcipimus.

1. Ne ignorantes sive ex ingenii, sive ex seriæ applicationis defectu ad sublimem dignitatis Clericalis statum assumantur, vel (quod deterius est) animarum curæ præficiantur, à Consilio Nostro Ecclesiastico, Universitatis Nostræ Professoribus Publicis, imò & à Parochis locorum eò annitendum esse, ne homines planè stupidi cum temporis & Reipublicæ jactura in scholis detineantur, & postmodum ad Patronorum authoritate pollentium preces, vel ex commiseratione aliqua, quæ potiùs ob profluentia

indè

indè damna in animas talibus committendas ſumma crudelitas eſt, ad ſtatum Clericalem admittantur. Et quoniam Nos Eccleſiaſtici, præ Laicis, ad præſtanda Chriſtianæ Charitatis Officia obligamur, Parochorum, imò & plerorumque Clericorum erit, ut capaces parvulos ad ædes ſuas aſſumant, quos non tantùm in elementis linguæ latinæ, & aliis ad bene formandos mores ac ſerviendum ſibi & proximo neceſſariis inſtruant; verùm etiam individuos vitæ & actionum ſuarum teſtes ac comites habeant.

Dum verò in publicis ſcholis dato ſuæ habilitatis ſpecimine propiùs ad amplectendam Clericalem vitam acceſſerint, à Confeſſariis & Profeſſoribus ſuis crebrò monendi erunt, neminem deinceps ad hanc vitam ſuſcipiendum eſſe, qui non eò usque in moribus ac litteratura profecerit, ut non jam aliorum patrocinio, ſed propriâ virtute atque ſcientiâ ad ſæpedictum Clericalem ſtatum provehi mereatur.

Qua in re vigilabunt potiſſimùm Conſiliarii Noſtri, ut Candidati publica morum ac ſtudiorum teſtimonia afferant, ſuperatóque rigoroſo examine, per triduum in Seminario noſtro habilitatem & vocationem eorundem diligenter explorent.

Qui autem Sacro Presbyteratûs Ordine jam obtento, in actuali animarum cura constituti fuerint, ita se sive cum Capellanis, si quos habuerint; sive soli in Theologia morali & studio controversiarum fidei solerter exerceant, ut in urbem nostram vocati, sicut & in Capitulis Ruralibus coram Commissariis Nostris ad functiones ejusmodi deputandis, cum honore subsistant. Quo ad Alumnos verò actu studentes, exercitationes solitæ in Seminario nostro accuratè observabuntur. Ad quod ne quis facilè ineptus aut reprobus cooptetur, Consilii nostri Ecclesiastici & Officialium Seminarii erit, in supplicantium habilitatem & vocationem omnibus modis inquirere, ne quid inutiliter in malè merentes conferatur.

2. Quia porrò non tantùm doctrinâ, sed & piis moribus sanctæque conversationis exemplo Clericum in *Domini* sortem adlectum, maximè Sacerdotem, animarum Antistitem, præcellere oportet: præter educationem honestam, illud quoque ab initio statim in hominibus ad Clericatum aspirantibus præcavendum videtur, ne vel inordinato erga bona temporalia sive quærenda & conservanda, sive irrationabiliter dissipanda affectu; vel solitariâ sinè habili teste commoratione; vel periculosâ cum mu-

mulieribus cohabitatione, ad illicita & scandalosa persæpe ferantur: Quo ad *educationem*, cum Alumnis Nostris consueta pietatis exercitia continuari quam strictissimè volumus Quo ad alios verò extra Seminarium nostrum constitutos, eorum, penès quos degunt, & sub quibus student, conscientiam oneramus, ut coram Consilio nostro Ecclesiastico interrogati fideliter edisserant, qualem in illis sanæ pietatis fervorem, vitæque rationem deprehenderint, districtum aliquando ad Tribunal DEI subituri judicium, si dolosâ, vel minùs sincerâ informatione cooperati fuerint ad perniciem animarum. Et ne fortè juvenes scholas inferiores emensi licitum sibi putent, secluso asperioris disciplinæ metu, quidquid ipsis etiam contra Deum & honestatẽ libuerit: noverint universi, qui quidem in hac Diœcesi nostra ad statum Clericalem aspiraverint, neminem ad ullum sive majorem, sive minorem ordinem, imò nec ad tonsuram quidem admittendum esse, qui non menstruatim bis ad minimum ad sacramentalem Confessionem, & sacram Communionem accesserit, publicumque obsequii Nobis hac in re præstiti testimonium sæpedicto Ecclesiastico Consilio nostro exhibuerit.

Adversùs *inordinatum* illum, de quo suprà, *affectum*, quatenus quidem immensum corradendarum, servandarumq; opum studium respicit, primò laudabiliter per canones sacros sancitum est, ne Clerici mercaturam, negotiationem, similémve turpem quæstum sectentur: à quibus citra gravem DEI offensam & amplissimi statûs Clericalis ignominiam recedi non potest. Quantum deinde ad beneficiales proventus, omnibus notum est, quidquid exinde superfuerit Clericis, sive ex charitate, sive ex justitiâ (quarum neutra sinè peccato violari potest) in subventionem pauperum, aliosvé pios usus erogandum esse. Quod si cubi à Clericis officiorum suorum oblitis negle-ctum viderimus, muneris nostri erit, assignare quandoque usus, in quos facultates superfluæ è beneficiis collectæ impendantur. Ne verò sublatis avaritiæ sordibus dispendiosa prodigalitas substituatur, Definitorum, Decanorum, & Consiliariorum nostrorum Ecclesiasticorum, maximè Fiscalis Officium erit, eos, qui ludendo, bibendo, circumvagando, vel aliter nec finem nec modum dissipationum fecerint, fideliter denuntiare, ut maturè intra honestatis terminos contineantur, aut si ita visum fuerit, domui demeritorum, usque ad corre-

prio,

ptionem ac emendationem condignam, immancipentur

De *solitaria habitatione* non diffitendum est, quibus ea persæpe periculis ac malis inveniatur obnoxia, tum ob otium, tum ob frequentes occasiones ad quasliber labes &c: quam ob causam sollicitis studiis hactenus eò contendimus, ut Parochis quo ad usque per commoditates locorum ac fundationes liceret unus vel plures cooperatores aut beneficiati adjungerentur. Ne tamen, dum spirituali Parochorum bono intendimus, publica animarum salus, ex unione Parochiarum, in quarum singulis præsentia Pastoris necessaria est, in periculum abducatur, volumus ut singulis locis, singuli Pastores residentiâ personali cohabitent atque præsideant: qui si fortasse ob tenuitatem proventuum alere penès se cooperatorem non possint, vel ob exilitatem loci tali quopiam non indigeant, puerum saltem bonæ spei ac indolis secum assument functionesque suas per integrum diem ita distribuent, ut nec otio, nec comessationibus vel aliis indignis occupationibus locum dent, & si quando vel domi, vel extra cum fœminis quibuscunque agendum fuerit, nunquam Achatis sui consortio destituantur. In quam rem, uti & in temporis

distributionem, Visitatores nostri studiosè inquirent.

Quod si verò plures Clerici, prout ex corde optamus, simul commorati fuerint, hic conversationis eorum profectus erit, ut unitis precibus, studiis, consiliis & exemplis vocationem suam perfectè adimpleant, sæcularium familiaritatem quandoque nocivam devitent, & irremisso fervore in DEI cultum ac animarum salutem conspirent. De Alumnis autem nostris studiorum causâ in Seminario constitutis perpetuò cautum esto, ne vel in Seminario, vel extra illud ipsum in Urbe cum Sæcularibus cœnent aut prandeant, vel aliter, (nisi quantum summa necessitas ac Superiores voluerint) conversentur.

Quanta pestis Cleri eorum sit assidua *cum mulieribus* etiam bonis *conversatio*, docent frequentes cum iisdem lapsus, nullis eos subinde à tanta fæditate minis aut pœnis absterrentibus. Quapropter ut ignis à paleis, quantum in Ecclesiastica nostra Republica, secundùm præsentem fundationum ac rerum statum licuerit, quàm remotissimè arceatur, districtè præcipimus, ut omnes ac singuli, qui per virorem familiarem administrare poterunt, eorum operâ duntaxat utantur. At si talis Oeco-

nomiæ

nomiæ necessariò gerendæ status fuerit, ut mulieres intra domum Clericalem admittendæ sint, non quælibet absque delectu, sed matres aut sorores, si haberi possint, vel eiusmodi saltem personæ suscipiantur, quas sanctitudo morum, & provectior ætas extra suspicionem criminis tam fœdi constituit, eâ insuper separatione factâ, quæ ipsos etiã Clericos ab omni periculo & occasione scandali liberet: id quod facillimè fiet, si præter ancillam puer alatur, per quem, vel quo præsente Clericus necessaria jubeat, quíque individuus ejusdem, quoties cum muliere tractandum erit, comes & vitæ testis extiterit. Prætereà Directores Exercitiorum Spiritualium optimè facient, si Clericis fideliter suaserint, ut menstruatim per votum se obligent ad nunquam admittendam ad se solos mulierem, omnemque cum fœminis familiarem aut non necessariam conversationem, & ebrietatem lasciviæ Prodromam, ut pestem, devitandam.

3. *De negligentia* denique operariorum, hoc unum subjungimus, nullum aptius huic malo reperiri antidotum, quàm si bene exerceantur in scholis, & in collatione beneficiorum diligentiores ac præstantiores minùs merentibus præferantur; In Visitationibus ac Capitulis Ruralibus diligen-

ter examinentur, maximè de functionibus ad se spectantibus, quotidianis meditationibus, lectionibus Spiritualibus &c. Quæ præcipua nostrorum Consiliariorum, Decanorum, ac quorumlibet Visitatorum cura erit. Atque ne conceptus in primâ statûs Clericalis susceptione fervor temporis progressu tepescat, seriò insuper & sub interminatione judicii Divini, Nostris Vicario in Spiritualibus Generali, & Consiliariis Ecclesiasticis, per præsentes injungimus, ut omnes ac singulos in hac Diœcesi Nostra curæ animarum præstitutos, per vices semel annuatim in Urbem Nostram advocent, Spiritualibus exercitiis per quatriduum in domo Alumnorum nostrorum incubituros, hoc quidem ordine, ut in prima die, methodi concionandi, tempore prandii coram Regente, Subregente, & Alumnis nostris, publicum specimen edant, Nostrisque Vicario in Spiritualibus Generali & Fiscali, conciones per annum habitas, designationem quorumvis proventuum, & notam omnium eorum, quæ jussi fuerint, aut significanda ipsimet putaverint, fideliter exhibeant: reliquum verò triduum exercitiis Spiritualibus & dictim horam unam studio & repetitioni Theologiæ pastoralis continentis ea, quæ Clericum in ordine ad se, Deum,

Deum, & proximum perficiunt, duntaxat impendant. Præcipuis solùm festivitatibus, Nativitatis Domini, Epiphaniæ, Septimanæ Sanctæ, Paschatis, Ascensionis, Pentecostes, Corporis Christi, Omnium Sanctorum, Patrocinii aut Dedicationis Ecclesiæ, quibus singulos in locis sibi commissis personaliter adesse oportet, exceptis) Et quia duos vel plures simul advocare necesse erit, onus concionandi uni ex illis deferetur per sortem, cæteris ad id solùm obstringendis, ut edant inter reliqua etiam concionem pro ea die confectam.

Cæterùm ut in sæpe dicta domo Alumnorum nostrorum omnia rite ac citra confusionem gerantur; nullus in ea constitutus, sive ut Officialis, sive ut exercitandus, sive ut Alumnus, sive ut demeritus, sive quocunque titulo, quicquam aliò scribat, mittat, aut aliunde recipiat, sinè speciali Directoris, aut in hujus absentia Regentis præscitu: utque facilius observari possint intrantes ac egredientes, Subregens, aut Subregenti ad unctus conclave suum in loco prominente habeat, cujus obtutui porta ac Janitor ugiter pateant, ita quidem ut citra illius, vel Regentis, aut Directoris placitum nulli inquilinorum; extraneis autem nullatenus ultra atrium concedatur accessus.

sus. Quæ res cùm à fide servorum plurimùm pendeant, nullus ex illis, quoquo nomine venerit, sinè expresso Directoris per Nos constituti consensu suscipiatur, aut dimittatur.

Et hæc sunt, quæ pro Episcopalis Officii Nostri debito duximus seriò inculcanda, referentes Nos insuper ad Decretum Nostrum die 6. Aprilis 1679 typis evulgatum, sicut & ad reliquas constitutiones, ac pias consuetudines hujus Diœcesis Nostræ Herbipolensis. Ne verò præsentis voluntatis Nostræ ignorantia vel oblivio prætexi à quopiam valeat, Clementissimè præcipimus, ut annuatim hoc Decretum Nostrum Directorio Diœcesis Nostræ Herbipolensis apprimatur; & infra Octavam Epiphaniæ in Scholis Philosophicis ac Theologicis, nec non in Seminario Nostro publicè prælegatur. Decretum in Castro Nostro Montis Mariani supra Herbipolim 21. Octobris 1679.

PETRUS PHILIPPUS.

(.LS.)

Juramentum Alumnorum Herbipolensium.

583. Ego N. Celsissimi Reverendissimique

que Principis ac Domini D. PETRI PHILIPPI Episcopi Bambergensis & Herbipolensis, S. R. I. Principis, Orientalis Franciæ Ducis &c. Domini Nostri Clementissimi, & Ecclesiæ Herbipolensis Alumnus, promitto coram DEO & sanctis Ejus, & his suæ Celsitudinis Commissariis, omnimodam subjectionem, obedientiam, & reverentiã Clementissimo Dn. meo Episcopo Herbipolensi, & suæ Celsitudinis successoribus canonicè intraturis, fidelemque curam animarum in hac Diœcesi Herbipolensi mihi committendarum; promitto insuper me gestaturum continuò habitum Clericalẽ juxta formam à Celsitudine sua die undecimâ Junii, Anno millesimo sexcentesimo octogesimo præscriptam, victurumque deinceps juxta Clementissimum Ejusdem Decretum die 21. Octobris Anno millesimo sexcentesimo septuagesimo nono condictum. Juro denique & promitto, me in hac vocatione mea clericali, sub sola Episcopatum Herbipolensium directione, constanter perseveraturum, nec ad Religionem aliquam, aut quemcunque statum, seu quodlibet Institutum non plenè solis Herbipolensibus Episcopis subjectum, vel cum aliis Congregationibus extra hanc Diœcesin existentibus quoquo modo connexum, abs-

que

que speciali regnantis pro tempore Episcopi consensu, nec nisi factâ priùs sumptuum pro me in Seminario vel aliàs ab Herbipolensi Ecclesia impensorum refusione, migraturum, aut tali sub quoquo prætextu me associaturum. Ita me Deus adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia.

XIV.

Ad n. 383. Reversales & Salvus Conductus Reverendissimi Domini Romani Abbatis Monasterii Montis S. Michaëlis ord. S. Benedi.

Supplicatio Ejusdem Abbatis pro salvo Conductu.

534. Reverendissime & Celsissime Princeps ac Domine, Domine Clementissime. Arbitror jam Reverendissimæ C. V. per Consiliarium suum Dominum Joannem Fridericum Karg relatum esse, quòd negotium tractatum instetten, inter ipsum & me per Dei gratiam plenè fuerit terminatum, ita ut nil restet, nisi approbatio & actualis adimpletio, atque necessarius ad hanc personæ meæ ac Religiosorum absentium ad monasterium reditus: ideoque humillimè sperem me de Reverendissimæ C. V. gra-

V. gratia certum & ſecurum fore, quam hiſce pro me & meis ab Ipſa ſubmiſſiſſimè ardentibus votis expoſco, pro cu us felici regimine & longæva vita Deum exorare non intermittam. Coloniæ 4 Octobris Anno 1675.

Reverendiſſimæ Celſitudinis Veſtræ

Humillimus & devotiſſimus Capellanus
P. Romanus Abbas.

Salvus Conductus
&
Ratificatio Tractatuum Colonienſium
10. Octobris 1675.

535. Petrus Philippus DEI gratiâ Epiſcopus Bambergenſis, Electus Herbipolenſis, S. R. I. Princeps, Orientalis Franciæ Dux. &c. Salutem atq; Clementiam noſtram: Venerabilis, Devote, Fidelis, atque dilecte. Intelleximus ex Epiſtola Tua, quanto ardore humillimè deſideres non tantùm conciliari Nobis; verùm etiam ulteriores quarumlibet differentiarum radices modis omnibus extirpare. Cùm autem nihil ei fini tam laudabili congruentius accidere poſſe judicemus, quam ut, juxta conventionem Herbipoli inchoatam; confir-

matam in Vico Stetten; ac tandem operâ fidelis atque dilecti Consiliarii Nostri Joannis Friderici Karg Coloniæ Agrippinæ die secundâ Octobris hoc Anno currente terminatam; atque à Nobis vigore præsentium quoad omnia ratificatam, ante festum omnium Sanctorum coram Nobis te humillimè sistas, dictamque Conventionem adimpleas: idcircò publicam fidem & plenam securitatem, cum omnibus & singulis clausulis necessariis ac opportunis, Tibi & Religiosis Disciplinæ tuæ commissis, ut Tu & Religiosi Tui absentes tutò & liberè huc advenire atque deinceps ibidem permanere queatis, ad consummandum opus initiò expositum, præsentium tenore benignè concedimus; Teque cum tuis in priorem gratiam nostram cooptamus. Bambergæ in Urbe nostra die decimâ Octobris A. C. 1675.

P. P. E. B. H.

Reversales D. Abbatis Romani.

576. Ego Romanus Abbas Monasterii S. Michaëlis prope Bambergam Ord. S. Benedicti &c. hisce notum facio atque profiteor: Cùm Celsissimus ac Reverendissimus Princeps & Dominus D. Petrus Philippus

lippus Episcopus Bambergensis, Electus Herbipolensis, S R I Princeps, Orientalis Franciæ Dux &c offensam exindè conceperit, quòd suæ Celsitudinis Iuribus superioritatis Territorialis & ordinariatûs visus fuerim contravenire: ad eam deinceps evitandam, majoris firmitatis, assecurationis, & declarationis hujus sinceræ intentionis meæ gratiâ, meo ac Conventûs mei nomine hisce publicè ac liberè universis manifesto, quòd nullum alium Diœcesanum, Ordinarium ac Principem Territorialem agnoscamus, quàm Clementissimum Dominum nostrum, ejusdemque legitimos in hac Ecclesia Bambergensi Successores Principes & Episcopos Bambergenses, qui ibidem omnem ejusmodi jurisdictionem supremam, & Ius obtinet, sub quo & in cujus Diœcesi Monasterium S. Michaëlis situm, atque à SS. Imperatore Henrico & Cunegunde fundatum atque subjectum fuit: prout agnovit Prædecessor meus Eberhardus à Venlo Anno 1468. &c.

XV.

Formula juramenti præstiti à Reverendissimis DD. Abbatibus vallis speciosæ, & alia nonnulla illud Monasterium concernentia.

537. Ego N. Monasterii speciosæ vallis ordinandus Abbas promitto coram DEO, & Sanctis, & hac solemni Fratrum Congregatione, fidelitatem, dignamque subjectionem, obedientiam, & reverentiam Matri meæ Ecclesiæ Herbipolensi, & N. N. Domino meo Episcopo, & Successoribus Eius secundùm sacrorum Canonum instituta, & prout præcipit inviolabilis authoritas Pontificum Romanorum. *Quod juramentum Abbatum Ordinario subjectorum cùm juxta formam Pontificalis emisisset D. Abbas Ioannes in manus DD Commissariorum Celsissimi ac Reverendissimi Principis & Domini D. Iulii Episcopi Herbipolensis Orientalis Franciæ Ducis &c. Idem Ille, ab Acatholico Cœnobii sui Secretario persuasus A.C. 1585. atque Vicinorum quorundam Imperii Statuum potentiâ fretus, jurisdictioni ordinariæ, non tantùm quoad disciplinam Claustralem, quam Superioribus Ordinis, certis sub conditionibus ac modis, à se cessam fatentur Episcopi Nostri; sed etiam quoad reliqua, præter Caterorum in Franconia degentium Monachorum Cistercienſium morem, sæ de facto subtrahere nisus est: cujus exemplo, quoad denegatam in aliquibus obedientiam, institêre quidem Successores Ejusdem in monasterio vallis speciosæ, at interpellati continuò,*

nuò, & in mala fide constituti, nihil iis ad legitimam defensionem proficiente seu longissimi temporis lapsu, qui tantùm infelices animas grauat, ubi constat de malo principio; seu aggregatione ad Gallicanam Cistercienſium Congregationem, qualis ſecundùm reſolutionem authoritate Innocentii X factam n. 31. haud prodeſt ad hunc effectum monaſteriis non exemptis, cujusmodi esse ac fuisse Monaſterium ſpecioſæ vallis tum Iuramentum ab Ejus Abbatibus emitti ſolitum, tum ſexcenta alia ſubjectionis theſſeræ genuinæ teſtantur; ſeu deniq; facto Vrbani VIII. S. P. qui Congregationi S. Bernardi Superioris Germaniæ amplissimam omnium Ordinis Ciſtercienſis privilegiorum ac exemptionum conceſſionem feciſſe dicitur A. C. 1624. die 10 Iulii: cùm hæc prætenſa conceſſio nec Ordinariis Francoviæ legitimè inſinuata; nec iisdem priùs auditis indulta; imò ſub- & obreptitia fuerit, ſtante etiamnum in vigore ſuo Conventione Martini V. S. P. cum Ordinariis Germaniæ Epiſcopis initâ, de non eximendo quoquam monaſterio, niſi causâ cognitâ, & vocatis Epiſcopis ac aliis, quorum intereſt: quæ cùm ob fidem datam à Iure Gentium robur obtineat, eoq; tendat, ut conceſſa à Spiritu S. Epiſcopis in univerſos intra Diœceſes eorum degentes authoritas conſervetur, æquanimiter ſuſtinee

S. Se-

Sedes Apoſtolica, ſi ſæpedicti Epiſcopi jura ſua per viam defenſionis proſequantur ac vindicent; aut ob defectum intentionis ſummi Pontificis, mandata ejusmodi Apoſtolica, ipſis inſciis, obtenta cum graviſſima Epiſcopatûs Herbipolenſis injuria, nec unquam legitimè exhibita, non duxerint exequenda. Ex quibus abunde conſtat, Celſiſſimos ac Reverendiſſimos Principes Epiſcopos Herbipolenſes fovere intentionem fundatam in Jure adversùs Reverendiſſimum D. Abbatem & Monaſterium Vallis ſpeciosæ, vulgò Schönthal/ nisi quatenus idem Abbas ac Monaſterium per documenta legitima omni exceptione majora, continuamque poſſeſſionem ab Epiſcopis Herbipolenſibus non contradictam, docuerint exemptionem ab ordinaria Horum jurisdictione.

Index

Index rerum & verborum secundùm numerum paragraphorum.

A.

Abbates coram Episcopo locali deponunt insignia; & populo solemniter non benedicunt, n. 52 jam circa tempora S. Galli contulerunt primam tonsuram n. 128. conventualibus suis conferunt 4. minores n 129. in Germania plerique hoc faciunt n. 130. an aliis., quàm sibi subditis conferre possint primam tonsuram & 4. minores, res est intricata. n. 132. & seqq non habent votum decisivum in Synodis. n, 316. eorum benedictio passiva, tam authoritate Apostolicâ, quàm ordinariâ n, 417 & seqq n 131. Abbatum benedicendorũ habitus, n. 418. non utuntur baculo pastorali extra propriam Ecclesiam; nec in propria coram Episcopo loci. n. 425. non tegunt caput mitrâ coram Sanctissimo exposito ibid. Abbatis Monachorum S. Michaëlis, ord. S. Bened prope Bambergam; singulare privilegium. n, 422. Ejusdem Reversales

les & salvus conductus n. 535. & 536.
Abbatis usum mitræ non habentis benedictio, n. 432.
Abbatissa, ejus electio, confirmatio, benedictio, n. 457. & seqq. in spiritualibus habet tantùm potestatem domesticam, & merè privatam n. 468. habet temporalium administrationem. n. 469. obligatur ad clausuram n. 470. casus excepti ibid.
Abortûs procuratio, n. 196.
Absentium ius in electionibus. n. 409.
Absolutio indirecta à casibus reservatis, contradicente Ecclesiâ & Episcopo, chimærica, n. 179. Sacramentalis forensium n. 145.
Administratores bonorum monasteriorum monialium ad annuas rationes Episcopo loci reddendas obstricti. n 499.
Aggregationes conventuum. n. 435. præcisè non tribuunt exemptionem. n. 31.
Altare privilegiatum n. 297. portatili ubique potest Episcopus uti n. 218. Altaria Regularium exemptorum per se non possunt ab Episcopis visitari. n. 240. ad 1. & n. 293.
Anachoretarum triplex conditio. n. 437.
Annulus. n. 426.
Apostasia. n. 372. modus procedendi adversus

sus Apostatas. n. 373. Apostatarum reductio. n. 374. & seq.

Apostoli cur in sanctitate vitæ & doctrina fidei à Deo confirmati? n. 135.

Approbatio Episcopalis Regularium pro confessionibus Cleri ac Populi audiendis, n. 139. Confessariorum quid sit? n. 140. sine examine concessa revocari pro libitu potest. n. 149 secus, prævio examine. n. 150. & seq idonei sunt approbandi generaliter. n. 160.

Assassini. n. 450.

Asylorum jus veteris testamenti, n. 444. quale hodie? n. 445. & seqq.

Augustani Episcopi laudabilis recursus ad S. Sedem circa repositionem Reliquiarum in Altaribus spoliatis, n. 303.

S. *Augustinus* conqueritur, deteriores è Monachismo quandoque ad Clericatum admissos fuisse n. 11.

Aula Romanæ majestatem extrinsecam quibus niti asseruisse dicatur Cardinalis Sanctacrucius? n. 35. 511, ubi de mente Authoris.

Authoris Scopus, n. 3.

B.

Baculus Pastoralis, n. 425. & 525.

Bambergensis Ecclesiæ Canonici obtinuerunt a Leone IX. S. P. pro certis peranno

num diebus jus mitræ ferendæ, n. 429. Episcopus habet privilegium Crucis & Pallii n. 310.

Baptismi fides à Regularibus ordinandis producenda, n. 120.

Benedictinorum ordo in Germania. n. 435.

Benedictio passiva Abbatum latè deducta. n. 407 & seqq. activa Sacerdotis coram Episcopo celebrantis. n. 219. thuris, n. 523.

Beneficii Ecclesiastici renuntiatio invalida ante professionem Religiosam, n 277.

S. Bernardi dictum de Sigillo confessionis. n. 176 mens de Regularium exemptione. n. 254

Breve Apostolicum eligibilitatis. n. 401.

Bulla cœnæ declaratur. n. 74. Cruciatæ. n. 178. Sabbathina n. 298.

C.

Caremonialis Episcoporum formam servandi obligatio. n. 425.

Calendarium Julianæum n. 59.

Caligæ Pontificales n. 421.

Canonici Cathedralium Ecclesiarum non habent in Synodis votum decisivum. n. 316. Ecclesiæ Colleg. S. Jacobi Majoris Bambergæ se præservarunt à Monachatu. n. 350.

Canonissarum duplex genus. n. 500. Regulares

lares in quo differant à monialibus strictè sumptis? n. 501. sæcularium reformatio. n. 502.

Capellarum Monachorum origo n. 203. Clerici ad eas præsentandi à Monachis n. 204 maximè si cura animarum iisdem incumbat n. 205.

Capitulationes, seu compactata ante electionem quatenus liceant & valeant? n. 405.

Capuccinorum privilegium in Diœcesi Herbipolensi n. 516.

Carceres Regularium non sint nimis squalidi n. 376.

Casus Papalis quando fieri dicatur Episcopalis? n. 518.

Casûs reservati definitio n. 169. Casus Bambergæ & Herbipoli reservati. n. 191. 517. & seqq ubi eorum declaratio.

Cathedraticum, n. 315. 342.

Causæ Regularium citra judicialem strepitum terminandæ, n. 100.

Censuræ, n. 58. earum vis adversùs Regulares. n. 225. iis uti potest Episcopus adversùs exemptos in materiis ad se pertinentibus, etiam ubi non exprimitur facultas iis utendi. n. 73.

Chirothecæ Pontificales, n. 430.

Cistercienſis Abbatis, & primorum quatuor Coabbatum prætensio circa facultatem

conferendi ſubdiaconatum, n. 129. Ord. quoad decimas, & latifundiorum ampliationem. n 326. Ejus ſtatus, maximè in Franconia n. 433. & ſeq. 537. Abbatum benedicendorum juramentum. n. 419.

Citationum alia judicialis & arctatoria; alia monitoria & ex urbanitate n. 66.

Clauſura conventuum monialium cuſtodia Epiſcopo injuncta, n. 240. §. 4. & n. 487. ingreſſus. n 488. egreſſus n. 491. abuſus. n 489. introductio n. 490 punitio Regularium delinquentium circa perſonas degentes intra ſepta monaſteriorum. n. 243. ad 13. & n 487.

Clerici in commune viventes. n. 381. & ſeq. & 531.

Clericus uni Eccleſiæ adſcriptus, non ordinandus deinde ab alio Epiſcopo. n. 104.

Coadjutoria n. 406.

Communicare peccatis alienis quid ſit? n. 118.

Complicis invalida abſolutio à Complice in crimine carnali opere conſummato n 202.

Conciliarium Decretorum obligatio non pendet ab inferiorum acceptatione n 505.

Concilium Tridentinum eſt in tota Europa receptum, n. 507. licèt alicubi non eſſet receptum, pro norma tamen ſervire deberet. n. 509. Quinam oderint Ejus rèceptionē? n. 510. In quibus potiſſimùm tollat, aut modi-

modificet Regularium exemptionem? n. 77. & seqq.

Concio diebus festivis & dominicis audienda in Ecclesia Cathedrali, vel Parochiali. n. 234. & seqq. quid prærequiratur in Regularibus concionaturis? n. 232. & 240 §. 3. & §. 6. & n. 245. Decimò f. 244 & n. 526.

Concordata Germaniæ circa electiones. n. 406.

Conferentiæ n. 159.

Confessarios eligendi libertas. n. 481. eorum approbatio n. 139. & 240. §. 2. & n. 244. §. 1. & n. 245. 515 & seqq. eorum præsentatio sola non sufficit, n. 147. de novo examinari possunt à novo Episcopo n. 151. Eorum suspensio, & revocatio licentiæ ob causas confessionem attinentes. n. 156. & 245. Primò. f. 249. & seq aliæ causæ eos suspendendi, vel licentiã iis datã revocandi n. 157. quæ causæ non sufficiant? n. 158. approbati ab Episcopo in una Diœcesi, etiam Jesuitæ, non possunt audire confessiones in alia sinè speciali approbatione Episcopi Diœcesani, n. 245. Nonò. & Decimò. eorum ministerium facilius redditum per usum indulgentiarum. n. 299. Confessarii monialium ordinarii & extraordinarii. n. 240. §. 5. & n. 243. ad 8 cum seqq. 482. & seq iidem tempore Jubilei n.

484. Confessarius infirmæ monialis. n. 485.
Confirmatio electionis. n. 416.
Confraternitatum erigendarum requisita, n. 440. earum jura &c. n. 442. & seq.
Congregationes Spirituales regulariter subsunt Diœcesanis. n. 439. Congregationis Cardinalium rebus Regularium præpositæ procedendi mos. n. 100.
Consilii à Jure requisiti natura, n. 292.
Constitutiones (cùm sicut accepimus) Urbani VIII. n. 244. (cùm sicut accepimus) Innocentii X. n. 245. (Inscrutabili) ejus origo. n. 238. Ejus tenor, n. 240. Dubia adversùs eam mota. n. 242. resolutio Dubiorum, n. 243. Ejus declaratio. n. 486.
Conventuum novorum erectio. n. 250. & seq parvorum improbatio n. 257. intentio Innocentii X. circa eosdem. n. 258.
Crepidæ in sacristiis. n. 421.
Crux pectoralis. n. 422.
Cura actualis & habitualis. n. 392. & seq.

D.

Dalmatica. n. 423.
Decimæ quid sint, & quo Jure introductæ? n. 319. earum divisio. n. 320. & seqq. quibus Ecclesiis debeantur? n. 322. earum Judex n. 323. monachi olim ad eas obligati. n. 324. Decimarum status ante, & post Concil.

cilium Lateranense. n 325. & seqq. in materia Decimarum rigor adhibendus contra Regulares. n. 329. Pœnæ canonicæ contra delinquentes in materia Decimarum. n. 332. aliqui pro Decimis contra usurpatores propugnatis occisi. n. 333

Decimatorum obligatio, si ministris Ecclesiæ deficiant alimenta. n. 336.

Decreti irritantis natura. n. 413.

Delegata jurisdictio in quo sensu non sit extendenda n. 101.

Delegationum alia ad universitatem causarum; alia specialis: & notabile utriusque discrimen. n. 102.

Diaconissarum officium in Ecclesia primitiva. n 501.

Differentia præcipua statûs Ecclesiastici & Religiosi n. 7. Secundaria. n. 14. inter exemptionem de Jure, & in Jure. n. 34. inter facultatis audiendi confessiones limitationem ad locum, & restrictionem ad personas ac tempus. n. 162. inter periculum mortis, & alias necessitates, quoad absolutionem à casibus reservatis. n: 184. inter miracula, & gratias. n. 294. inter Religiosos simul, & sigillatim habitantes. n. 351. inter forum internum & externum. n. 357. velationis antiquæ Virginum & viduarum n. 477.

Dimissoriæ duplicis generis ; & quis eas concedat? n. 110. & seq. earum formula. n. 513.

Diœcesanæ Synodi praxis accuratissima. n. 307. & seqq.

Dispensationis natura. n. 508. super impedimento occulto n. 518.

Dos Monialis n. 493.

E.

Ecclesiarum res gubernandæ. & dispensandæ cum judicio Episcopi n. 547.

Ecclesiastici statûs differentia à Regulari. n. 7. & seqq.

Educandarum apud Moniales variæ conditiones n. 476. quoad censuras Episcopales n 475.

Ejecti annuatim requirendi. n. 365. Ejectiones Regularium quandoque necessariæ n. 364 Ejectionis modus & prærequisita n. 366. & seqq

Electio quid sit. & quomodo differat à Postulatione? n 401 Electionis tria genera, ubi practicè de Electione per inspirationem, vel quasi. n. 402. & seqq: Prælatorum Regularium an facienda secundùm c. Quia propter n. 405. et quando sit locus. n. 406. quinam ad eam vocandi? n 407 Eligentes per Procuratorem. n. 409 Electionis præ-

præliminaria n.410. Eligendi modus practicus per Scrutinium. n. 411. Electionis acceptatio & publicatio n. 412. Extraneorum ad electionem admissio. n 413. Eligendi modus practicus per compromissum. n. 415. Electionis confirmatio, n. 416. præsidium Episcopis competens in electionibus Superiorum Monialium quantumvis exemptarum, n. 240 §. 5. n. 458.

Encolpium n. 422.

Episcoporum negligentia conservandi suam in Religiosos olim authoritatem. n 8. & 43, nimia in Regulares propensio fuit causa exemptionis, n. 19. 26. 383. Episcopi quandoque authoritate suâ fuerunt abusi, n. 21. Episcopis localibus reverentia debetur ab exemptis. n. 47. eorum antiqua jura præeminentialia & reverentialia non tolluntur per exemptionem. n. 48. quid possint in locis exemptis? n. 50. & seqq. Episcopo extraneo quid in Ecclesiis suis permitti possit ab exemptis? n. 51. Episcoporum Discretio n. 53. eorum potestas in exemptos occasione turbatæ, vel offensæ jurisdictionis Episcopalis. n. 70. & seqq. & n. 245. Quartò f. 251. procedunt contra exemptos in multis, tanquam S. Sedis Apostolicæ delegati: &

quænam sit horum verborum vis? n. 99. & seqq. Episcopus triplex, beneficii, originis, & domicilii. n. 114. Ordinantium cautela quoad Religiosos. n. 117. non successerunt Apostolis in extraordinaria potestate. n. 136. eorum cum operariis Regularibus quasi-contractus in functionibus respicientibus salutem Gregis Episcopis commissi n. 137. Episcopus novus omnes Regulares vocare potest ad novum examen. n. 251. non tenetur Religiosis dicere causam revocationis, vel suspensionis. n. 154. Episcoporum obligatio tempore pestis. n. 164. Soli hodie uti possunt ubique Altari portatili n. 213. per totam Diœcesin à quibuslibet nominandi sunt in canone Missæ. n. 217. eorum potestas in Religiosos ab Instituto suo deflectentes n. 259. quando reducere possint Ecclesias Regulares ad statum merè Clericalem? n 260 quantum iis hodie liceat in examinandis miraculis servorum Dei? n. 290. habiles sunt, ut immediatè monachis præsint. n. 414.

Epulæ aditiales. n. 344.

Eucharistiam non ministrat, sinè licentia vel necessitate, simplex Sacerdos. n 208. ea solemniter à Religiosis exponi non potest, nisi de Episcopi consensu, vel permissu.

missu n. 209. ab Apostolis in Pentecoste primùm fuit oblata. n. 335.

Evlogiæ n. 341.

Examen Confessariorum. n. 240. §. 1. Ordinandorum tria concernit. n. 118. in illud trahendi mores etiam Regularium ordinandorum. n. 119. similiter eorundem scientia. n. 121. nulli facilè condonandum. n. 122. Examinis ordinandorum summa. n. 123. pro prima tonsura. n. 124. pro minoribus. n. 125. pro Subdiaconatu. n. 126. pro Diaconatu & Presbyterio. n. 127. pro Abbatibus benedicendis. n. 420.

Excommunicati denuntiatio principaliter tendit in bonum gregis. n. 67.

Exemptio quid, & quotuplex? n. 16. 61. à quo detur? n. 17. prima solùm data fuisse videtur quoad temporalium dispositionem. n. 22. eam probandi modus. n. 32. eam tuendi quadruplex modus. n. 33. non cõpetit hodie Regularibus de Jure communi. n. 34. Ejus commoda respectu Aulæ Romanæ. n. 35. & 511. respectu Regularium. n. 36. Ejus incommoda. n. 37. armat filios in Parentes. n. 38. modificata per S. C: Trid. n. 40. 77. & seqq. Ejus privilegia observanda. n. 44. est impedimentum accidentale potestatis Episcopalis. n. 72.

Exemptorum, tempore Gregorii XV. vanus

nus conatus n. 20. 241. Exemptum se asserenti incumbit onus probandi n. 32. quorundam falsa humilitas n 39. quantum ad se, renuntiare non possunt privilegio libertatis n 41. & seq. memores sint sui statûs nativi n. 45. eorum jurgia quomodo sisti possint? n 46. In notoriis ab Episcopo declarari possunt excommunicati. n 65. quorundam inanelamentum adversùs casuum reservationes. n. 145. recurrere possunt ad Episcopum adversùs Superiores suos in manifesto gravamine & damno imminente n. 350. iis servientes quatenus gaudeant exemptione? n. 428.

F.

Fabrica Ecclesiarum Cathedralium. n. 348.
Falsificatio litterarum publicarum. n. 198.
Festa. n. 56.
Fidei causæ n. 55. Professio exigi potest à Regularibus prædicaturis n. 233.
Fides Baptismalis ordinandorum. n. 120.
Filia spiritualis n 199.
Fœmina non est capax ordinis. n. 468.
Fornicatio sacrilega. n. 200.
S. *Francisci Salesii* prudens consilium in sua introduct. ad vitam devotam p. 3. c. 36. n. 46.

S. *Francisco seraphico* grata non fuit exemptio n. 39.
Fraudes Regularium contra Diœcesanos Episcopos improbatæ n. 112.
FRIDERICI *Imp.* Constitutio de foro Scholarium n. 353.
Fugitivorum definitio, & triplex causa n. 370
ii annuatim requirendi n 365.
Fundatio novorum Conventuum, & pacta illi adjecta. n. 250. & seqq.

G.

Generales ordinum cur non abrogent parvos conventus? n. 261.
Germania Concordata. n. 406. miser status circa tempora S. Bonifacii. n 383.
Germani Episcopi retinuerunt in multos Regulares plenam jurisdictionem. n. 383.

H.

Henricus V. Th. Monachus impostor. n. 373 530.
Herbipoli Regulares, etiam exempti, sunt ad annuas rationes Episcopo reddendas obstricti n. 349.
Hibernici cujusdam Episcopatûs proventus. n. 355.

S. *Hieronymus* non usus ordine Presbyteratus sibi collato. n. 8. ordinatus cum protestatione. n. 104.

Homicida proditorius, n. 450. Homicidium n 195.

I.

Iejunia. n. 57.

Iesuitissarum coadunatio reprobata ab Urbano VIII. n 506.

S. *Ignatii* Fundatoris Soc. JESU specialis affectus erga monasteria & Ecclesias Ordinis S. Benedicti, n. 11.

Ignoti & vagi non admittendi ad celebrandum n. 220.

Immunitatis Ecclesiasticæ localis Theoria & praxis. n. 445 & seqq.

Incardinatio Clericorum. n 04.

Incorrigibilitas in quo consistat? n. 368. V. Ejectiones.

Indulgentiarum definitio. n. 295. earum usus & recognitio n. 296. & seqq. moderatio. n. 299. concessio adinstar Jubilei. n. 190. Sabbathinæ n. 298.

Injectio violenta manuum in Clericos, vel Parentes. n 192. 518.

Insinuativa. n. 344.

Interstitia cur introducta? n. 106, in iis dispensat solus Episcopus. n. 108.

Inthronisticum. n 344.
Irregularitas ex homicidio, n. 195.
Iteratio Sacramentorum imprimentium characterem invalida. n. 194.
Iubileum. n. 188. & seq. Ejus tempore Confessarii Monialium. n. 484.
Iuramentum Abbatis benedicendi, n. 419. Alumnorum Herbipolensium, n. 533. ordinandorum. n. 524.
Iurisdictio delegata. n. 101. & seq. voluntaria exerceri potest ab Episcopo locali in loco suæ Diœcesis exempto. n. 49. Ordinaria & delegata. n. 142. Distinguitur ab approbatione n. 143 Jurisdictionem quoad absolutionem Sacramentalem Cleri & Populi, unde habeant Regulares exempti? n. 144. 146.

K.

Katzensuff. n. 518.

L.

Latro publicus. n. 450.
Legatis piis satisfaciendi neglectus. n. 193.
Libri imprimendi de licentia Episcopali. n. 263. 527. eorum censor. n. 264. impressiones lucrativæ. n. 265. & seqq.
Litaniæ majores. n. 221.

M. S.

M.

S. *Macharii* Abbatis Scotorum Herbipoli cultus vindicatus, n. 291.
Majestatis læsæ rei. n: 450.
Manuum impositio non consecrativa. n. 131. 424.
P. *Marcus* ab Aviano Capuccinus mira patrat in Germania. n. 293.
Mendicantes religiosi cedunt Monachis. n. 229.
Metus. n. 282.
Miraculum quid sit, & quot modis fieri possit: n. 286: miraculorum probatio. n. 287. eorum recognitio. n. 289. miracula nova Sanctorū vindicatorum n: 291. ad SS. imagines facta. n. 293. distinguuntur à gratiis n: 294.
Missa quomodo celebranda coram Episcopo? n. 216 & seqq quænam in eius celebratione observanda ex Decreto S C. Trid. fol. 170. Missales Presbyteri quinam? n: 0. 380.
Mitra privilegium diversis Episcopo inferioribus, etiam Canonicis Imperialis Ecclesiæ Bambergensis concessum. n. 428. & seq non deferenda in Capite coram exposito SS. Altaris Sacramento. n. 425.

Monachalis ſtatus olim non bene compoſſibilis cum Presbyterali, n 8.
Monachatus olim quibusdam via fuit ad ſtatum Clericalem. n: 11. Monachorum ſtatus primævus n 378. hi olim Epiſcopis planè ſubjecti, n: 379, eorum quatuor genera n 436.
Monaſteriorum injuſtè remittentium portæ poſſunt perfringi, n. 398. plurium ſub unum Regulare caput reductio periculoſa, n 581.
Monialis ante profeſſionem ſinè alia diſpoſitione defunctæ dos reſtituenda heredibus ab inteſtato. n: 273. Moniales propriè dictæ n 454, an ejici poſſint ob incorrigibilitatem? n: 369 earum viſitatio, n: 394 qui regunt earum monaſteria non-exempta, Epiſcopis eatenus planè ſubjiciuntur. n. 455. Exemptæ in quibus ſubſint Epiſcopo? n 456, earum obligatio ad vitam communem. n 494. ultra numerum non recipiendæ n. 498.
Mulieres in Conſervatoriis degentes, n. 505.
Multitudo nimia Religioſorum in uno Conventu nociva. n. 246.

N.

Nadab & Abiu pœna, n: 425.

Necessitas Ecclesiæ. n. 107.
Negotiationibus interdictum est Clericis & Religiosis. n. 268.
Nigro colore fuit à monachis habitus Clericorum infectus n. 380.
Notorium quid, & quotuplex? n. 64. distinguitur à publico, n. 68.
Novalia. n. 330.
Novitiarum dotes n. 497.
Novitiorum delicta ante Religionis ingressum commissa, n. 362. & seq. eorum mortis physicæ causâ dispositiones, n. 273. eorum renuntiationes, n. 269. & seqq.
Numerus Monasteriis semel assignatus nequit augeri, n. 247.

O.

Oblatarum mulierum conditio n. 504.
Occasio ad præsens Opusculum n. 2.
Officium publicum præjudicat exemptioni. n. 75.
Operibus laboriosis Sanctorum ex gratia Christi duplex jus inest n. 295.
Oratoria veterum Monachorum. n. 10.
Oratoriorum privatorum origo, improbatio, & modificatio. n. 210. eorum concessiones quando limitandæ? n. 211. ab Episcopis procul ab urbe remotis etiam

Digitized by Google

etiam hodie conceduntur ex causa. n. 212. non benedicuntur; nec gaudent privilegio immunitatis localis, ibid. publica quæ dicantur? n. 214.

Ordinandi facultas quibus Abbatibus, & in quantum competat? V. *Abbates*, ordinandi quilibet à propriis Episcopis n. 104. Ordinandorum titulus triplex, n. 115. eorum juramentum in Diœcesibus Bambergensi ac Herbipolensi, n. 524. Ordinantium Episcoporum cautela quoad Religiosos. n. 117. Ordinari quando possint Regulares ab alio Episcopo? n. 113. Ordinator eorum Episcopus localis. n. 105. Ordines quandoque collati ab alieno. ibid.

Ordo Melitensis, & Teutonicus. n. 511. & seq.

S. OTTO Episcopus Bamberg. personaliter visitavit monasteria montis S. Michaëlis, & Banthense. n. 388.

P.

Panis arctus & aqua brevis. n. 377.

Paraneſis ad Episcopos, ac Regulares exemptos n. 5.

Parochiarum regimini, an & quibus conditionibus præficiendi sint Religiosi? n. 206.

Pa-

Parochorum facultas circa confessiones. n. 141. eorum obligatio tempore pestis n. 163.

Pax quomodo danda post *Agnus* DEI? n. 218.

Peccator simpliciter hodie obligari non debet ad manifestanda occulta delicta sua extra Sacramentum n. 186.

Peculium, & ejus abusus n. 495. & seqq.

Periurium judiciale. n. 197.

Pestis tempore quid observandum? n. 160. & seqq.

PETRUS PHILIPPUS Episcopus Bambergensis & Herbipolensis, S. R. I. Princeps, Orient. Franciæ Dux &c. electus Bambergæ 21. Martii 1672. per quasi-inspirationem. n. 402. ante Herbipolensem electionem, cœlo mirabiliter disponente, obtinuit à Clemente X. Breve eligibilitatis n. 401. electus Herbipoli die 27. Maji 1675. n. 411. Abbas & Conventus montis S. Michaëlis profitentur Ei & Ecclesiæ Bambergensi plenam subjectionem n. 385. 536. Declarat naturam peculii. n. 495. determinat anniversariam festivitatem translationis S. Bonifacii M. Herbipoli n. 306. Disponit omnia providè, imminente periculo contagionis. n. 167. Diversi-

modè

modè tractari jubet personam Regula-rem fugitivam sponte reversam; & eandem aliâ vice in fuga deprehensam. n. 375. exigit & accipit ab Herbip. Priore Ord. Prædic. Reversales circa jus præsidendi electioni Priorissæ S. Marci. n. 458. Habet Bambergæ privilegium Crucis & Pallii n. 310. Improbat sententiam quorundam exemptorum de absolutione indirecta à casibus reservatis. n. 184. In Diœcesi Herbip. supprimit Institutum Clericorum in commune viventium. n 381 531. Indulgentias in forma Jubilei obtinet A. C. 1676. pro utraque Diœcesi. n. 188. Inquirit in gesta P. Marci ab Aviano Capuccini. n. 293. 528. Judicat privativè adversùs alios in Diœcesi sua de immunitate locali n. 447. S. Macharii Abbatis Scotorum Herbipoli (cujus Successorem Reverendissimum D. Bernardum nuper in Capella arcis, die octavâ SS5. Franconiæ Apostolorum Chiliani, Colonati, atque Totnani, assistentibus Reverendissimis Dominis Placido Schvvarzacensi, & Bernardo Neostadiensi ad mœnum Abbatibus, Eadem Celsitudo sua solemniter benedixit.) cultum vindicat. n. 291. observat Jus commune, & usum

receptum, in exigendo subsidio charitativo à Clero suo degente in Palatinatu. n. 338. Præscribit modum recognoscendi Reliquias insignes Herbipoli repertas, n. 305. Ordinandis in utraque Diœcesi certum juramentum injungit. n. 525. Prohibet, ne admittantur ad celebrandas missas ignoti, & vagi, aut non deferentes Clericalem habitum & tonsuram, n. 220. 524. Prohibet retentionem annulorum in celebratione missæ. n. 426. 524. Reservat sibi casus aliquot Bambergæ & Herbipoli, eosdemque declarat. n. 191. & seqq. n. 517. & seq: Restringit Herbipoli faciliorem ingressum extranearum mulierum intra clausuras n. 489. Revocat ad obedientiam Abbatem Vallis speciosæ. n. 434. & 537. Romæ quendam Henricum gyrovagum Impostorem in vincula conjici facit. n. 373. Secedit ad sacram solitudinem. n. 11. Stabilit generalem vivendi modum pro Clericis Diœcesis Herbipolensis n. 381. 532. Sustulit epulas aditiales & insinuativa in Collegiatis Bambergensibus n. 344.

Pharmacorum &c. Venditio Romæ prohibita Religiosis ab Urbano VIII n. 268.

quid

quid contra tales possit Ordinarius? n. 245. *Decimo sextò.*

Pœnitentia forum est arcanissimum. n. 167.

Populator agrorum nocturnus n. 450.

Portio Episcopalis n. 333.

Postulatio. n. 401.

Potestas ordinis, & jurisdictionis. n. 138.

Præcedentiarum Regularium litis dirempior. Episcopus. n. 228. & seq.

Prædicare debent Episcopi per se, vel per Substitutos. n. 230.

Prædicante Episcopo, aliis concionibus supersedetur. n. 231.

Prædicaturi Regulares ad quid obstringantur? n. 232. & seqq.

Præmunitio Authoris contra criminatores. n. 6.

Præpositi Templi Pacis Romæ privilegium. n. 53.

Præsentatio sola Confessariorum Regularium hodie non sufficit. n. 147.

Preces quadraginta horarum n. 226.

Presbyteralis status olim non bene compossibilis cum Monachali n. 8.

Primitiæ. n. 334. ter olim solutæ. n. 335. Primitiæ Christianismi, Eucharistia. ibid. earum oblatio apud Christianos. n. 336.

Princeps Sæcularis quid possit adversùs Clericum, vel Regularem Reum, aut Complicem seditionis? n. 74.

Privilegium exemptionis. n. 32. exhibendum n. 245. Tertiò. Privilegiorum Religiosis in ordine ad audiendas Cleri & Populi confessiones concessorum variatio historicè remonstrata. n. 147. Privilegiorum interpretatio petenda à S. Pontifice n. 33. & 245. Quartò.

Processiones publicæ; & quinam ad eas accedere teneantur? n. 221 & seqq. Processiones Regularium n. 227.

Processui per extraneum facto quatenus stare possit Iudex? n. 452.

Professio Religiosa principaliter tendit in propriam salutem. n. 14. Professionis nullitas, & de ea judicium n. 280. & seq.

Proœmiorum usus ac utilitas. n. 1.

Q.

Quæstuatores, seu Regulares in pagis mendicantes n. 371

Quarta Episcopalis n. 333.

Querela Regularium exemptorum adversùs Episcopos in visitæ n. 4.

Quietis publicæ in mutationibus retinendæ modus n. 103.

Quota funeralis n. 345. & seq.

R.

Rationes annuæ Religiosorum in Diœcesi Herbipolensi. n. 349.
Reclamatio nulliter professorum. n. 282. & seq.
Recollectio spiritualis multorum ad certum tempus in solitudine n. 11. Parochi Herbipolenses annuatim ad eam obstringuntur n. 532. quibus Celsitudo sua præivit exemplo. n. 11.
Reconventio, n. 69.
Redemptio Altarium prohibita n. 203. & seq.
Regula veterum Religiosorum ab Episcopis approbatæ n. 382.
Regulares exempti subjiciuntur Ordinariis in rebus toti Clero ac Populo secum communibus n. 54. in quibus generaliter ordinariis subjiciantur? n. 55. & seqq. an subjiciantur Ordinario loci, ratione delicti, contractûs, aut rei sitæ? n. 62. Ordinandi sunt ab Episcopo locali n. 105. compelli possunt ab Episcopis ad functiones mixtæ vitæ suæ congruas obeundas. n. 155. eorum obligatio tempore pestis. n. 166 quorundam subterfugium. n. 237. studentes in Univer-

versitate, n. 354. vagantes n. 355. & seq. delinquentes extra claustra n. 358. & seqq. litteræ requisitoriales de puniendo Regulari exempto, qui extra claustrum scandalosè deliquerat: & Responsum Superioris n. 529. Regulares non integrè nôrunt omnia Principum arcana. n. 35. 511. in fine.

Religiones alicubi Episcopis planè subjectæ. n. 383. 433. ab Ecclesia ad ordines sacros admissæ n. 12. militares n. 351.

Religiosi statûs ab Ecclesiastico differentia, & explicatio figuræ ab initio positæ. n. 7. 13. 14. Religiosis in casu necessitatis tantùm injuncta fuit dispensativè cura animarum. n. 9. eorum prima ad functiones Presbyterales admissio. n. 10. status Clericalis iis per accidens competit. n 12. in iis, quæ respiciunt curam animarum Cleri ac Populi, sunt Episcopis subjecti. n. 12. 207. Veteres inviti è claustris egressi. n. 15. nonnullorum pruritus & artes pro obtinenda exemptione. n. 23. & seqq. Religiosi unde dicti sint? n. 4.

Reliquiæ diligenter ab adulterinis recognoscendæ. n. 301. & seqq. earum recognitionis, & translationis praxis. n. 304. & seqq.

Renuntiatio beneficii. n. 277. Novitiorum, n. 269. & seqq.

Reservandi potestas competit Episcopis, n. 168. Reservatio primariò afficit Confessarium in bonum Pœnitentis, n. 169. ferit etiam Regulares non-exemptos, & forenses. n. 170. Reservari possunt ab Ordinario loci certi casus respectu monialium exemptarum, ibid. Reservationis discretæ utilitas n 171. & seq. necessitas. n. 174. malè accusatur tyrannidis. n. 173. non tollitur per absolutionem indirectam à Regularibus nonnullis confictam. n. 179. & seqq. Reservatio sinè adjectione temporis concepta extenditur ad peccata ante eius promulgationem commissa, n. 185. Casus reservati Bambergæ & Herbipoli, eorumque declaratio, n. 191. & seqq. & n. 519. & seqq. Quatenus reservari possint ab Episcopis casus Papales? n. 518.

Restitutio adversùs lapsum quinquennii, n. 281.

S. *Romualdus* visitatus à S. Henrico Imperatore. n. 15.

S.

Sacerdotes Missales, n. 10.

Sacramentorum administratio necessaria, & voluntaria. n. 392. & seq.
Salarium Advocati. n. 63.
Saudalia. n. 321.
Sanguinis Judicium à Religiosis non exercendum. n. 377.
Scelerati non sunt per immunitatem locale fovendi. n. 448.
Scientia non minor in Regularibus, quàm in Ecclesiasticis ordinandis requiritur. n. 121.
Scotorum nomen cur vagantibus impositum: n. 355.
Scrutatores electionum extra gremiales. n. 414.
Sebastiani Pighini consilium de sistendis in Concilio Tridentino motibus Regularium exemptorum. n. 99.
Seditionis contra Episcopum author illico graviter puniendus. n. 399. seditiosus Clericus, aut Religiosus an puniri possit à Principe sæculari? n. 74.
Societatis JESU laus. n. 245. privilegium de non servandis interstitiis & aliis promoventibus Clericalem disciplinam. n. 109. quoad Titulum. n 116. quoad Confessiones, ab Urbano VIII. cassatum. n. 159. quoad Oratoria privata. n. 215. quoad

Digitized by Google

ad prædicandum. n.232. quoad novitios & ſcholaſticos renuntiantes. n:274. & ſeqq.

S*ubſidium* charitativum. n.337. & ſeqq.

Superior debet eſſe facilis in danda Confeſſario ad ſe recurrenti licentia abſolvendi à particulari caſu reſervato ad Confeſſionale delato n. 177.

Superior localis Religioſus extra Clauſtrum delinquens. n:360 non debet Regulares ſibi ſubjectos adſtringere ad confitendum ſibi. n.177.

Synodales Examinatores. n 313. Judices. n. 314. ſtatuta. n.317 & ſeq:

Synodus Diœceſana. n.307. & ſeqq. Provincialis. n. 314. Synodaticum, n.343.

T.

Tertiariarum congregationes ſuaviter à B. Pio V. ſublatæ. n.503.

Teſtamenta quorundam Monachorum Orientis. n.265. Teſtamentarii, quamvis aliàs exempti, tenentur ad reddendas Epiſcopo rationes. n.76.

Theatini. n:223.248.

Theſaurus Eccleſiæ. n:295.

S. *Thomas* de Aquino impetrator annuæ ſolemnitatis feſti Corporis Chriſti. n.

221. composuit officium & missam ejusdem. n. 335.
Titulus paupertatis Religiosorum, n: 115. triplex ordinandorum. ibid.
Transitus Religiosarum ad ordinem strictiorem. n: 492.
Tridentinum Concilium est in tota Europa receptum apud Catholicos. n: 507. licèt alicubi non esset receptum, deberet tamen servire pro norma. n. 509. Quinam oderint ejus receptionem? n: 510.
Tunicella. n: 423.

V.

Velatio virginum, & viduarum. n. 477. velum. n: 464. 477.
Veneta Reip. praxis in processionibus, n: 224.
Venia dimidiata dari non potest. n: 187.
Venialium peccatorum remissio. n: 146.
Visitationis praxis absoluta. n: 384. & seqq.
Voluntatis Virginum ad Religionem aspirantium exploratio. n. 478.
Ursulinarum constitutiones, & praxis quoad educandas. n: 473.
Utilitas Ecclesiæ. n: 107.

Z.

Zeli discreti commendatio. n: 5.

FRA-

FRATERNUM EPINICION

Hieronymi Caroli Karg J.U. Doctoris

Suæ Celſitudinis

Conſiliarii Aulici & Cameralis,

PACI RELIGIOSÆ

pro Epilogo adjectum.

CÆſaris Auguſti ſi vox fuit ultima quondam
PLAUDITE, cùm ſummam clauſit in orbe diem.
Num FRIDERICE tuum finis, ſinè PLAUDITE, librum?
At, quamvìs ſileas, hoc liber ipſe canit.
Siſque liber velet plauſum, ſtimulante pudore:
Lectorum ſaltem (PLAUDITE) finis erit.
Et ne quis mutilum putet, *hoc ſinè fine*, libellum:
Fraternâ ad finem, PLAUDITE, ſcribo manu.

Ad Religioſæ Pacis Authorem.

*P*urus amor Veri; Pax ſinceriſſima; Cleri
Cum Monachis ſtudium, dant opus hocce pium.
Ut compenſetur labor hic: FRIDE-RICE, beetur
Mens tua tot donis, quot ſcatet ipſa bonis.

Ita animitus apprecatur obſervandiſſimo D. Conſobrino ſuo

Joannes Henricus Schlehlein
Suæ Celſitudinis Secretarius intimus.

Sphalmata notabiliora ſic emendanda.

In proœm. n 2. ſub fin. evctioi, evictio- In Indice decad. X. in fin. Ieſuitis, Ieſuitiſſis. fol. 11. lin. 1. horum, huius f. 33. l. 4 duobus, quatuor. f. 24. l. 11. de Iure, in *I*ure. f. 35. l. 5. quadatenus, quadantenus. f. 36. l. 12, faciat, facit f. 38. l. 6. idem, item. f. 64. l. 18. ſuſcipien ſuſcipienda, f. 76. l. 22. Presbytereatum,

Digitized by Google

atum, Presbyteratum. f. 86. l. 3. Supremi, Supremis. f. 101. l. 4. congatio, Congregatio. & lin. 5. Dimisſioria, Dimiſſorias. f. 120. lin. 9. commirtat, committat. f. 138. l. 2. Rogularibus, Regularibus. f. 157. l. 22. vides, video. f. 159 l. 17. quòd, quod. f. 181. l. 7. eauſas, cauſas. f. 187. l. 5. conſendendũ, conſcẽdendum. f. 188. l. 1. poeeſt, poteſt. f. 192. l. 22. pubiico, publico f. 211. l. 4. gratis, gratìs. f. 222. l. 6. quarumque, quarumcunque. f. 223. l. 19. ex. extra f. 240. l. 11. ipſi, ipſis f. 242. l. 17. uem. mem. f. 248. l. 9. privilegiorum, privilegiis. f. 252. l. 9, Scripturi, Scripturis. f. 304. l. 19. Subſtantium, Subſtantiam. f. 334. l. 6. ſidis, fidis. f. 383. l. 27. eura, cura f. 389. l. 4. aebere, debere. f. 398. l. 19. Prainci-alis, Provincialis. f. 404. l. 4. agundum, agendum. f. 430. l. 2. Conventum, Conventuum & lin. 15. ſollirudine, ſollicitudine. f. 447. l. 10. Concreti, concrediti. f. 456. l. 12. omnes, adde, poſt. f. 458. l. 17. ſacrarum, ſacrorum. f. 462. l. 15. ſibet, libet & lin. 16. lint, ſint. f. 475. l. 18. defœde, defœda. f. 490. l. 11. Grucis, Crucis. f. 513. l. 19. pallentis. pollentis. f. 522. l. 13. plerique, plerisque. f. 529. l. 23 Congre, Congrega- f. 548. l. 21. diſpoſitiones, diſquiſitiones. f. 594. l. 22. ad, ac f. 596. l. 17. tum, tam. f. 644. l. 1. Monti, Montis

Tyt

Typographus ad Lectorem

SI nIsI non esset, præstans MoDò
qVILIbet esset:
Ast rarò VIsI, qVI CarVêre nIsI.

O. A. M. D. G.

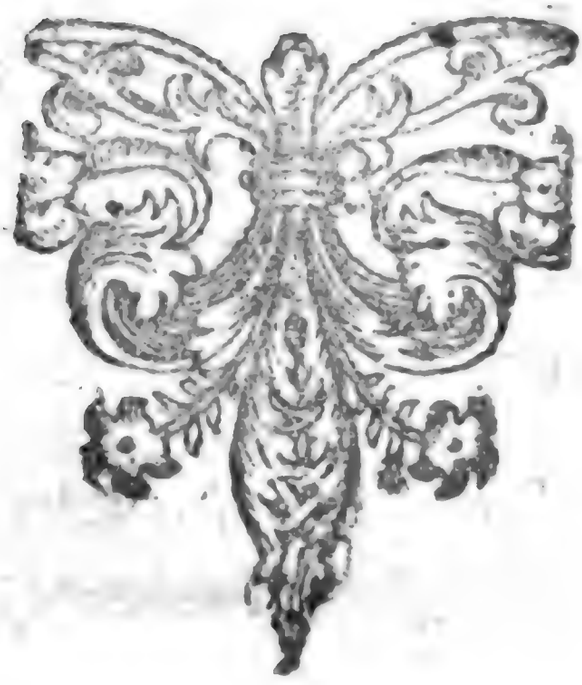

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google